

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DOS. Nr. 40046

VOL. Nr. 11

ARHIVA OPERATIVA

D O S A R

Anchetă

PROBLEMA

23. AUGUST

Data

1955505

P 010933, Vol. 11

P 10933 / m

Urmează vol. nr. 12

*Top. Duchesne
Pentru sedinta
seron lui politiei
11.11.1960*

*Metu
la top Duchesne*

STRICT - SECRET (1)
Exemplarul nr.1 2
10 noiembrie 1960
M.A.I. Cabinet 1
Nr. 5148 din 11.11.1960

R E P E R A T

- Privind arestarea spionului vest-german PEUKER ROBERT.-

Organele noastre începând din anul 1959, urmăresc informativ pe numitul PEUKER ROBERT, născut la 1 mai 1931 în Reihnberg-Cehoslovacia, de naționalitate și cetățenie germană, de profesie inginer textilist, plecat din R.P. Română în anul 1950 împreună cu părinții în mod legal în R.F. Germană. Din februarie 1959 venit în R.P.R. ca delegat al firmei "Zimmer" din Frankfurt pe Main, pentru lucrări de montaj la Uzina de fibre sintetice Săvinești și domiciliază împreună cu soția și doi copii în Piatra Neamț.-

Din materialele de urmărire informativă reiese că:

PEUKER ROBERT a fost văzut în cadrul firmei "Zimmer" cu circa două săptămâni înainte de a veni în R.P.R., deși oficial a declarat că lucrează în cadrul acestei firme din anul 1958.-

PEUKER ROBERT încă de la venirea în țară, a luat legătura cu unele elemente cunoscut anterior de către inginerul vest-german THAL HANS, suspect de spionaj, cărora le-a solicitat continuarea colaborării pe linia procurării de informații.-

De asemenea, PEUKER ROBERT în cadrul activității sale de spionaj a contactat cca. 30 de persoane dintre foștii săi prieteni și colegi de școală din trecut, cunoscuți cu sentimente naționalist germane, potrivnice regimului democratic popular din țara noastră.-

Astfel, PEUKER ROBERT organizează cu acțiunea și tracează unora dintre ei sarcini asupra culegerii de informații cu caracter de spionaj din sectoarele militar, economic și social.-

Pe baza materialelor deținute de organele Securității, începând de la data de 4 noiembrie 1960 au fost reținute

3
2

unele din legăturile sale mai apropiate, cum sînt: REITER NICOLAE, ROTH FRIEDERICH WALTER, FARRITIUS IOACHIM, HERGETZ GÜNTHER și HERMANSPADTER DISTER.-

Din ancheta efectuată pînă în prezent, rezultă următoarele:

REITER NICOLAE, născut la 17 noiembrie 1929 în București, fiul lui Nicolae și Ileana, redactor la ziarul "Neuer Weg", de naționalitate germană, cetățenie română, cu ultimul domiciliu în București, str. Alexandru Sahia nr. 36.-

În declarațiile sale, REITER NICOLAE recunoaște că pe PEUKER ROBERT l-a cunoscut prin intermediul soției sale REITER EDITH la începutul anului 1959, precizînd că după primele întâlniri avute, acesta i-a cerut informații cu caracter de spionaj, fapt cu care el a fost de acord.-

În această privință este edificatoare declarația din 4 noiembrie 1960 în care REITER declară textual:

"....După o zi de la această discuție, i-am dat lui PEUKER ROBERT un referat de circa 3 pagini referitor la situația populației germane din țara noastră, cuprinzînd cifre cu privire la numărul deputaților, numărul muncitorilor, colectivităților, elevilor, studenților, directorilor de întreprindere, președinților de G.A.C. din rîndul populației de naționalitate germană din țara noastră. Acest referat era făcut de mine..."-

În aceeași declarație REITER NICOLAE face precizarea că PEUKER ROBERT i-a atras atenția asupra conspirativității ce va trebui să păstreze asupra legăturilor lor pe linia culegerii de informații.-

În sensul de mai sus, REITER NICOLAE, în aceeași declarație arată:

"Exprimîndu-mi temerile mele în legătură cu folosirea acestui referat în R.F.G. și a datelor pe care i le-am dat verbal în cadrul convorbirilor avute... mi-a promis că nu va spune nimănui de unde are aceste date..."-

La întrebarea lui REITER NICOLAE cui folosesc informațiile pe care le furnizează el, PEUKER i-a răspuns textual că ele sînt necesare organelor competente din R.F. Germană.-

În cadrul activității lor de spionaj PEUKER i-a cerut lui REITER informații din următoarele domenii:

- exploatarea de uraniu din R.F.R.;

- construcțiile strategice din Mangalia;
- secții speciale în care se fabrică armament din diferite uzine industriale;
- amplasarea rampelor pentru lansarea rachetelor;
- reducerea de efective ale forțelor armate, în sensul dacă sînt reale;
- dezvoltarea industriei chimice.

În declarațiile sale, REITER NICOLAE a recunoscut că prin posibilitățile sale ca ziarist, a reușit să obțină și să-i transmită lui PEUKER ROBERT informații despre existența unor rezerve de uraniu în sudul Transilvaniei, care sînt exploatate de întreprinderea "Cuarțitul", precizîndu-i totodată că extracția se face în mod secret, sub conducerea unor specialiști sovietici și că pătrunderea în acest obiectiv este foarte grea datorită măsurilor de securitate.-

De asemenea, REITER NICOLAE, i-a mai furnizat informații în sensul că există secții speciale care execută comenzi militare în cadrul Uzinelor de Tractoare din Orașul Stalin, I.O.R.-București și Calan, precum și că ar exista un aeroport militar subteran la Gearata-Timișoara.-

Celelalte informații cerute de PEUKER ROBERT, REITER NICOLAE urma să le furnizeze pe măsura obținerii lor.-

Pentru informațiile furnizate, REITER NICOLAE a primit din partea lui PEUKER suma de lei 7.000 și mai multe obiecte de îmbrăcăminte și uz personal.-

În anchetă REITER NICOLAE a precizat că ultima întâlnire cu PEUKER ROBERT trebuia s-o aibă la 17 noiembrie 1960, cînd urma să primească din partea acestuia sarcini de spionaj pentru viitor.-

Parte din cele declarate de REITER NICOLAE s-au verificat prin declarațiile numiților ROTH WALTER și FABRITIUS IOACHIM, precum și prin obținerea unei copii a referatului privind populația germană din R.P.Romîna.-

ROTH WALTER, cetățean român, de naționalitate germană, născut la 26 iulie 1931, în Orașul Stalin, fiul lui Friedrich și Paula, proprietar al unui atelier de șlefuit sticlă, domiciliat în Orașul Stalin, str.Voroșilov nr.29. Din 1958 își are astele depuse pentru a pleca în R.P.Germană.-

ROTH WALTER în anchetă a recunoscut că la cererea

lui PEUKER ROBERT, în mai 1959 s-a angajat să-i furnizeze acestuia informații cu caracter politico-social, în deosebi cu privire la minoritatea germană.-

În vara anului 1960, s-a primit sarcina de la PEUKER ROBERT să verifice prin mijloace proprii eventuale rampe de lansare a rachetelor, ce PEUKER ROBERT presupunea că ar exista în R.P. Română.-

ROTH WALTER în acest sens a întreprins o călătorie de la Orașul Stalin la Timișoara cu o motocicletă pentru ca pe parcurs să facă verificările solicitate. În cadrul unei întâlniri avute cu PEUKER ROBERT la București, ROTH WALTER i-a comunicat acestuia că efectuând unele verificări, nu a constatat existența vreunei instalații de lansare a rachetelor.-

PEUKER ROBERT în privința păstrării secretului asupra caracterului legăturilor lor, a procedat cu ROTH WALTER întocmai ca și cu REITER NICOLAE.-

În acest sens, ROTH WALTER în declarația sa din 9 noiembrie 1960 arată:

"În legătură cu informațiile cerute subsemnatului de PEUKER ROBERT, cu privire la bazele de rachete și starea de spirit a sașilor din R.P.R., acesta mi-a spus că-i sînt necesare R.F.G.- El mi-a atras atenția în mod deosebit ca nu cumva să discut cu cineva despre faptul că am acceptat să-i dau informații sau despre ce am discutat noi amîndoi. Eu am dat lui PEUKER ROBERT asigurări în această privință".-

FABRITIUS IOACHIM, născut la 29 ianuarie 1930 în Orașul Stalin, fiul lui Walter și Hilda, de naționalitate germană, cetățenie română, cu ultimul domiciliu în Or. Stalin, fotograf la Laboratorul Metalografic al Uzinei de Tractoare din Or. Stalin, fost coleg de liceu și prieten intim cu PEUKER ROBERT.-

În luna august 1960 PEUKER ROBERT revăzîndu-se cu FABRITIUS IOACHIM, în urma unor discuții cu caracter dușmănos la adresa regimului democratic popular din țara noastră, aflînd că acesta lucrează la uzinele de tractoare "Ernest Thelmann" în calitate de laborant, i-a cerut informații cu privire la producția specială a acestei uzine.-

Astfel, FABRITIUS IOACHIM în anchetă recunoaște că i-a furnizat lui PEUKER ROBERT informații cu privire la faptul

că la Uzinele de Tractoare Cr.Stalin se execută comenzi militare dându-i în același timp și caracteristicile tehnice ale acestor comenzi.-

În legătură cu aceasta, FABRITIUS IOACHIM în declarația sa din 7 noiembrie 1960, a precizat:

"Când PEUKER ROBERT a auzit de șenile și patine, m-a întrebat despre ce fel de patine este vorba, la care eu i-am răspuns că este o comandă specială cu caracter militar. La răspunsul meu, el a cerut dacă eu aș putea să-i spun câte se toarnă din aceste patine. I-am relatat că eu fac microfotografia la o singură probă dintr-un lot de patine, necunoscând numărul lor..."-

În continuare FABRITIUS IOACHIM a mai declarat că PEUKER ROBERT l-a întrebat ce fel de oțel se întrebuintează la turnarea acestor patine, la care acesta a răspuns că oțelul folosit în acest scop este cunoscut sub denumirea de oțel "heat-fild"; despre calitățile acestui oțel FABRITIUS IOACHIM i-a spus lui PEUKER ROBERT că este un oțel cu proprietăți excepționale față de uzură, fiind aliat cu mangan și este denumit "austenitic".

Verificându-se informația furnizată de FABRITIUS IOACHIM lui PEUKER ROBERT referitor la comanda specială executată de Uzinele de Tractoare Cr.Stalin, s-a stabilit -așa după cum rezultă din adresa nr.1724 a Uzinelor de Tractoare- că într-adevăr asemenea comandă a existat în realitate.-

PEUKER ROBERT pentru a verifica veridicitatea informației furnizată de FABRITIUS IOACHIM cu privire la comanda de mai sus, l-a întrebat și pe REITER NICOLAE dacă la "Tractorul" se fabrică șenile și patine de tancuri, lucru pe care acesta l-a confirmat.-

Deasemenea, PEUKER ROBERT a dat lui FABRITIUS spre dezvoltare două rolfilme, atrăgându-i atenția asupra discreției ce trebuie păstrată în ce privește conținutul acestor rolfilme.-

Din ancheta arestaților HERGETZ GUNTHER, învățător și HERMANSTADTER DIETER, preot, rezultă de asemenea că PEUKER ROBERT, înocmai ca și pe ceilalți arestați, arătați mai sus, i-a contactat în scopul obținerii de informații stăt din domeniul industriei, cât și cu privire la situația populației germane din R.P.Română.-

Se menționează că PEUKER ROBERT și-a anunțat plecarea

rea din țară pe data de 18 noiembrie 1960. Informativ a rezultat însă că este frământat, exprimându-și teama că nu va reuși să plece din țară, fără însă a face vreo precizare în această privință.-

Din cele expuse în prezentul referat, rezultă:

PEUKER ROBERT în 1959 s-a reîntors în țara noastră sub masca de specialist al firmei "Zimmer" din R.F. Germană și sub această acoperire a desfășurat o activitate organizată de spionaj.-

În această activitate s-a folosit de foștii săi colegi de școală și cunoscuți, elemente naționaliste dușmănoase, dela care a obținut o serie de informații cu caracter de spionaj din domeniul militar, economic și social.-

Față de cele de mai sus,

- P R O P U N E M -

- Arestarea și percheziționarea lui PEUKER ROBERT, vinovat de săvârșirea infracțiunii p.p. de art. 194¹ și 194² Cod Penal al R.P.R.-

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE
GENERAL

ALEXANDRU DRĂGULEA

M. Agliu

10 noiembrie 1960

R E F E R A T

- Privind arestarea spionului vest-german PEUKER ROBERT.-

Organele noastre începând din anul 1959, urmăresc informativ pe numitul PEUKER ROBERT, născut la 1 mai 1931 în Reihnberg-Cehoslovacia, de naționalitate și cetățenie germană, de profesie inginer textilist, plecat din R.P. Română în anul 1950 împreună cu părinții în mod legal în R.F. Germană. Din februarie 1959 venit în R.P.R. ca delegat al firmei "Zimmer" din Franckfurt pe Main, pentru lucrări de montaj la Uzina de fibre sintetice Săvinești și domiciliază împreună cu soția și doi copii în Piatra Neamț.-

Din materialele de urmărire informativă reiese că:

PEUKER ROBERT a fost văzut în cadrul firmei "Zimmer" cu circa două săptămâni înainte de a veni în R.P.R., deși oficial a declarat că lucrează în cadrul acestei firme din anul 1958.

PEUKER ROBERT încă de la venirea în țară, a luat legătură cu unele elemente contactate anterior de către inginerul vest-german THAL HANS, suspect de spionaj, cărora le-a solicitat continuarea colaborării pe linia procurării de informații.-

Deasemenea, PEUKER ROBERT în cadrul activității sale de spionaj a contactat cca. 30 de persoane dintre foștii săi prieteni și colegi de școală din trecut, cunoscuți cu sentimente naționalist germane, potrivnice regimului democrat popular din țara noastră.-

Astfel PEUKER ROBERT organizează întâlniri cu aceștia și trasează unora dintre ei sarcini asupra culegerii de informații cu caracter de spionaj din sectoarele militar, economic și social.-

Pe baza materialelor deținute de organele Securității, începând de la data de 4 noiembrie 1960 au fost reținute unele din legăturile sale mai apropiate, cum sînt: REITER NICOLAE, ROTH FRIEDERICH WALTER, FABRIPIUS IOACHIM, HERGETZ GÜNTHER și

HERMANSTADTER DIETER.-

Din ancheta efectuată pînă în prezent, rezultă următoarele:

REITER NICOLAE, născut la 17 noiembrie 1929 în București, fiul lui Nicolae și Ileana, redactor la ziarul "Neuer-Weg", de naționalitate germană, de cetățenie română, cu ultimul domiciliu în București, str. Alexandru Sahia nr. 36.-

În declarațiile sale, REITER NICOLAE recunoaște că pe PEUKER ROBERT l-a cunoscut prin intermediul soției sale REITER EDITH la începutul anului 1959, precizînd că după primele întâlniri avute, acesta i-a cerut informații cu caracter de spionaj, fapt cu care el a fost de acord.-

În această privință este edificatoare declarația din 4 noiembrie 1960 în care REITER declară textual:

"....După o zi de la această discuție, i-am dat lui PEUKER ROBERT un referat de circa 3 pagini referitor la situația populației germane din țara noastră, cuprinzînd cifre cu privire la numărul deputaților, numărul muncitorilor, colectivităților, elevilor, studenților, directorilor de întreprindere, președinților de G.A.C. din rîndul populației de naționalitate germană din țara noastră. Acest referat era făcut de mine.."-

În aceeași declarație REITER NICOLAE face precizarea că PEUKER ROBERT i-a atras atenția asupra conspirativității ce va trebui să păstreze asupra legăturilor lor pe linia culegerii de informații.-

În sensul de mai sus, REITER NICOLAE, în aceeași declarație arată:

"Exprimîndu-mi temerile mele în legătură cu folosirea acestui referat în R.F.G. și a datelor pe care i le-am dat verbal în cadrul convorbirilor avute, mi-a promis că nu va spune nimănui de unde are aceste date".-

La întrebarea lui REITER NICOLAE cui folosesc informațiile pe care le furnizează el, PEUKER i-a răspuns textual că ele sînt necesare organelor competente din R.F. Germană.-

În cadrul activității lor de spionaj PEUKER i-a cerut lui REITER informații din următoarele domenii:

- exploatarea de uraniu din R.P.R.;
- construcțiile strategice din Mongolia;
- secții speciale în care se fabrică armament din diferite uzine industriale;

- amplasarea rampelor pentru lansarea rachetelor;
- reducerea de efective ale forțelor armate, în sensul dacă sînt reale;

- dezvoltarea industriei chimice.

În declarațiile sale, REITER NICOLAE a recunoscut că prin posibilitățile sale ca ziarist, a reușit să obțină și să-i transmită lui PEUKER ROBERT informații despre existența unor rezerve de uraniu în sudul Transilvaniei, care sînt exploatate de întreprinderea "Cuarțitul", precizîndu-i totodată că extracția se face în mod secret, sub conducerea unor specialiști sovietici și că pătrunderea în acest obiectiv este foarte grea datorită măsurilor de securitate.-

Deasemenea, REITER NICOLAE i-a mai furnizat informații în sensul că există secții speciale care execută comenzi militare în cadrul Uzinelor de Tractoare din Or.Stalin, I.O.R.-București și Calan, precum și că ar exista un aeroport militar subteran la Gearmata-Timișoara.-

Celelalte informații cerute de PEUKER ROBERT, REITER NICOLAE urma să le furnizeze pe măsura obținerii lor.-

Pentru informațiile furnizate, REITER NICOLAE a primit din partea lui PEUKER suma de lei 7.000 și mai multe obiecte de îmbrăcăminte și uz personal.-

În anchetă REITER NICOLAE a precizat că ultima întâlnire cu PEUKER ROBERT trebuia s-o aibă la 17 noiembrie 1960, cînd urma să primească din partea acestuia sarcini de spionaj pentru viitor.-

Parte din cele declarate de REITER NICOLAE s-au verificat prin declarațiile numiților ROTH WALTER și FABRITIUS IOACHIM, precum și prin obținerea unei copii a referatului privind populația germană din R.P.Română.-

ROTH WALTER, cetățean român, de naționalitate germană, născut la 26 iulie 1931 în Orașul Stalin, fiul lui Friederich și Paula, proprietar al unui atelier de șlefuit sticlă, domiciliat în Orașul Stalin, str.Voroșilov nr.29. Din 1959 își are vetele depuse pentru a pleca în R.F.Germană.-

ROTH WALTER în anchetă a recunoscut că la cererea lui PEUKER ROBERT, în mai 1959 s-a angajat să-i furnizeze acestuia informații cu caracter politico-social, în deosebi cu pri-

vire la minoritatea germană.--

În vara anului 1960 a primit sarcina de la PEUKER ROBERT să verifice prin mijloace proprii eventuale rampe de lansare a rachetelor, ce PEUKER ROBERT presupunea că ar exista în R.P. Română.--

ROTH WALTER în acest sens a întreprins o călătorie de la Or. Stalin la Timișoara cu o motocicletă pentru a parcurge să facă verificările solicitate. În cadrul unei întâlniri avute cu PEUKER ROBERT la București, ROTH WALTER i-a comunicat acestuia că efectuând unele verificări, nu a constatat existența vreunei instalații de lansare a rachetelor.--

PEUKER ROBERT în privința păstrării secretului asupra caracterului legăturilor lor, a procedat cu ROTH WALTER întocmai ca și cu REITER NICOLAE.--

În acest sens, ROTH WALTER în declarația sa din 9 noiembrie 1960 arată:

"În legătură cu informațiile cerute subsemnatului de PEUKER ROBERT, cu privire la bazele de rachete și starea de spirit a sașilor din R.P.R., acesta mi-a spus că-i sînt necesare R.F.G.- El mi-a atras atenția în mod deosebit ca nu cumva să discut cu cineva despre faptul că am acceptat să-i dau informații sau despre ce am discutat noi amîndoi. Eu am dat lui PEUKER ROBERT asigurări în această privință".--

FABRITIUS IOACHIM, născut la 29 ianuarie 1930 în Orașul Stalin, fiul lui Walter și Hilda, de naționalitate germană, cetățenie română, cu ultimul domiciliu în Or. Stalin, fotograf la Laboratorul Metalografic al Uzinei de Tractoare din Or. Stalin, fost coleg de liceu și prieten intim cu PEUKER ROBERT.

În luna august 1960 PEUKER ROBERT revăzîndu-se cu FABRITIUS IOACHIM, în urma unor discuții cu caracter dușmănos la adresa regimului democrat popular din țara noastră, aflînd că acesta lucrează la uzinele de tractoare "Ernest Thelmann" în calitate de laborant, i-a cerut informații cu privire la producția specială a acestei uzine.--

Astfel, FABRITIUS IOACHIM în anchetă recunoaște că i-a furnizat lui PEUKER ROBERT informații cu privire la faptul că la uzinele de tractoare Or. Stalin se execută comenzi militare, dîndu-i în același timp și caracteristicile tehnice ale

acestor comenzi.-

În legătură cu aceasta, FABRITIUS IOACHIM în declarația sa din 7 noiembrie 1960, a precizat:

"Cînd PEUKER ROBERT a auzit de șenile și patine, m-a întrebat despre ce fel de patine este vorba, la care eu i-am răspuns că este o comandă specială cu caracter militar. La răspunsul meu, el a cerut dacă eu aș putea să-i spun cîte se toarnă din aceste patine. I-am relatat că eu fac microfotografia la o singură probă dintr-un lot de patine, necunoscînd numărul lor..."

În continuare FABRITIUS IOACHIM a mai declarat că PEUKER ROBERT l-a întrebat ce fel de oțel se întrebuintează la turnarea acestor patine, la care acesta a răspuns că oțelul folosit în acest scop este cunoscut sub denumirea de oțel "heat-fild"; despre calitățile acestui oțel FABRITIUS IOACHIM i-a spus lui PEUKER ROBERT că este un oțel cu proprietăți excepționale față de uzură, fiind aliat cu mangan și este denumit "austenitic".-

Verificîndu-se informația furnizată de FABRITIUS IOACHIM lui PEUKER ROBERT referitor la comanda specială executată de Uzinele de Tractoare Or.Stalin, s-a stabilit -așa după cum rezultă din adresa nr.1724 a Uzinelor de Tractoare, că într-adevăr asemenea comandă a existat în realitate.-

PEUKER ROBERT pentru a verifica veridicitatea informației furnizată de FABRITIUS IOACHIM cu privire la comanda de mai sus, l-a întrebat și pe REITER NICOLAE dacă la "Tractorul" se fabrică șenile și patine de tancuri, lucru pe care acesta l-a confirmat.-

De asemenea, PEUKER ROBERT a dat lui FABRITIUS spre dezvoltare două rolfilme, atrăgîndu-i atenția asupra discreției ce trebuie păstrată în ce privește conținutul acestor rolfilme.

Din ancheta arestaților MERGET GUNTHER, învățător și HERMANSTADTER DIETER, preot, rezultă de asemenea că PEUKER ROBERT, întocmai ca și pe ceilalți arestați, arătați mai sus, i-a contactat în scopul obținerii de informații atât din domeniul industriei, cît și cu privire la situația populației germane din R.P.R.-

Se menționează că PEUKER ROBERT și-a anunțat plecarea din țară pe data de 18 noiembrie 1960. Informativ a resul-

bat însă că este frământat, exprimându-și teama că nu va reuși să plece din țară, fără însă a face vreo precizare în această privință.-

Din cele expuse în prezentul referat rezultă:

PEUKER ROBERT în 1959 s-a reîntors în țara noastră sub masca de specialist al firmei "Zimmer" din R.F. Germană și sub această acoperire a desfășurat o activitate organizată de spionaj.-

În această activitate s-a folosit de foștii săi colegi de școală și cunoscuți, elemente naționaliste dușmănoase, dela care a obținut o serie de informații cu caracter de spionaj din domeniul militar, economic și social.-

Față de cele de mai sus,

- PROPUNERE -

- Arestarea și percheziționarea lui PEUKER ROBERT, vinovat de săvârșirea infracțiunii p.p.de art.194¹ și 194² Cod Penal al R.P.R.-

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE
GENERAL COLONEL

ERU DRAGHICI

[Handwritten signature]

10 noiembrie 1960

M.A.I. Cabinet I

Nr. 5148 din 11.XI.1960

*Referatul special
Nr. 238.
de Trinitate special*

*It
de secret*

13

R E F E R A T

- Privind arestarea spionului vest-german PEUKER ROBERT.-

Organele noastre începând din anul 1959, urmăresc informativ pe numitul PEUKER ROBERT, născut la 1 mai 1931 în Reihmberg-Cehoslovacia, de naționalitate și cetățenie germană, de profesie inginer textilist, plecat din R.P. Română în anul 1950 împreună cu părinții în mod legal în R.F. Germană. Din februarie 1959 venit în R.P.R. ca delegat al firmei "Zimmer" din Franckfurt pe Main, pentru lucrări de montaj la Uzina de fibre sintetice Săvinești și domiciliază împreună cu soția și doi copii în Piatra Neamț.-

Din materialele de urmărire informativă reiese că:

PEUKER ROBERT a fost văzut în cadrul firmei "Zimmer" cu circa două săptămâni înainte de a veni în R.P.R., deși oficial a declarat că lucrează în cadrul acestei firme din anul 1958.-

PEUKER ROBERT încă de la venirea în țară, a luat legătură cu unele elemente contactate anterior de către inginerul vest-german THAL HANS, suspect de spionaj, cărora le-a solicitat continuarea colaborării pe linia procurării de informații.-

De asemenea, PEUKER ROBERT în cadrul activității sale de spionaj a contactat cca. 30 persoane dintre foștii săi prieteni și colegi de școală din trecut, cunoscuți cu sentimente naționalist germane, potrivnice regimului democrat popular din țara noastră.-

Astfel, PEUKER ROBERT organizează întâlniri cu aceștia și trasează unora dintre ei sarcini asupra culegerii de informații cu caracter de spionaj din sectoarele militar, economic și social.-

Pe baza materialelor deținute de organele Securității, începând de la data de 4 noiembrie 1960, au fost reținute unele din legăturile sale mai apropiate, cum sînt: REITER NICOLAE, ROTH FRIEDERICH WALTER, FABRITIUS IOACHIM, HERGETZ GUNTHER și

HERMANSTÄDTER DIETER.-

Din ancheta efectuată pînă în prezent, rezultă următoarele:

REITER NICOLAE, născut la 17 noiembrie 1929 în București, fiul lui Nicolae și Ileana, redactor la ziarul "Neuer-Weg", de naționalitate germană, de cetățenie română, cu ultimul domiciliu în București, str. Alexandru Sahia nr. 36.-

În declarațiile sale, REITER NICOLAE recunoaște că PEUKER ROBERT l-a cunoscut prin intermediul soției sale REITER EDITH la începutul anului 1959, precizînd că după primele întâlniri avute, acesta i-a cerut informații cu caracter de spionaj, fapt cu care el a fost de acord.-

În această privință este edificatoare declarația din 4 noiembrie 1960 în care REITER declară textual:

".....După o zi dela această discuție, i-am dat lui PEUKER ROBERT un referat de circa 3 pagini referitor la situația populației germane din țara noastră, cuprinzînd cifre cu privire la numărul deputaților, numărul muncitorilor, colectiviștilor, elevilor, studenților, directorilor de întreprindere, președinților de G.A.C. din rîndul populației de naționalitate germană din țara noastră. Acest referat era făcut de mine..."

În aceeași declarație REITER NICOLAE face precizarea că PEUKER ROBERT i-a atras atenția asupra conspirativității ce va trebui să păstreze asupra legăturilor lor pe linia culegerii de informații.-

În sensul de mai sus, REITER NICOLAE, în aceeași declarație arată:

"Exprimîndu-mi temerile mele în legătură cu folosirea acestui referat în R.F.G. și a datelor pe care i le-am dat verbal în cadrul convorbirilor avute..... mi-a promis că nu va spune nimănui de unde are aceste date."

La întrebarea lui REITER NICOLAE cui folosea informațiile pe care le furnizează el, PEUKER i-a răspuns textual că ele sînt necesare organelor competente din R.F. Germană.-

În cadrul activității lor de spionaj PEUKER i-a cerut lui REITER informații din următoarele domenii:

- exploatarea de uraniu din R.F.R.;
- construcțiile strategice din Mangalia;

- secții speciale în care se fabrică armament din diferite uzine industriale;
- amplasarea rampelor pentru lansarea rachetelor;
- reducerea de efective ale forțelor armate, în sensul dacă sînt reale;
- dezvoltarea industriei chimice.-

În declarațiile sale, REITER NICOLAE a recunoscut că prin posibilitățile sale ca ciarist, a reușit să obțină și să-i transmită lui PEUKER ROBERT informații despre existența unor rezerve de uraniu în sudul Transilvaniei, care sînt exploatate de întreprinderea "Cuarțitul", precizîndu-i totodată că extracția se face în mod secret, sub conducerea unor specialiști sovietici și că pătrunderea în acest obiectiv este foarte grea datorită măsurilor de securitate.-

De asemenea, REITER NICOLAE, i-a mai furnizat informații în sensul că există secții speciale care execută comenzi militare în cadrul Uzinelor de Tractoare din Orașul Stalin, I.C.R.-București și Calan, precum și că ar exista un aeroport militar subteran la Gearmata-Timișoara.-

Celelalte informații cerute de PEUKER ROBERT, REITER NICOLAE urma să le furnizeze pe măsura obținerii lor.-

Pentru informațiile furnizate, REITER NICOLAE a primit din partea lui PEUKER suma de lei 7.000 și mai multe obiecte de îmbrăcăminte și uz personal.-

În anchetă REITER NICOLAE a precizat că ultima întâlnire cu PEUKER ROBERT trebuia s-o aibă la 17 noiembrie 1960, cînd urma să primească din partea acestuia sarcini de spionaj pentru viitor.-

Parte din cele declarate de REITER NICOLAE s-au verificat prin declarațiile numiților ROTH WALTER și FABRITIUS IOACHIM, precum și prin obținerea unei copii a referatului privind populația germană din R.P.Română.-

ROTH WALTER, cetățean român, de naționalitate germană, născut la 26.iulie 1931, în Orașul Stalin, fiul lui Friedrich și Paula, proprietar al unui atelier de șlefuit sticlă, domiciliat în Orașul Stalin, str.Voroșilov nr.29. Din 1958 își are actele depuse pentru a pleca în R.F.Germană.-

ROTH WALTER în anchetă a recunoscut că la cererea

lui PEUKER ROBERT, în mai 1959 s-a angajat să-i furnizeze acestuia informații cu caracter politico-social, în deosebi cu privire la minoritatea germană.-

În vara anului 1960 a primit sarcina de la PEUKER ROBERT să verifice prin mijloace proprii eventuale rampe de lansare a rachetelor, ce PEUKER ROBERT presupunea că ar exista în R.P. Română.-

ROTH WALTER în acest sens a întreprins o călătorie de la Or. Stalin la Timișoara cu o motocicletă pentru ca pe parcurs să facă verificările solicitate. În cadrul unei întâlniri avute cu PEUKER ROBERT la București, ROTH WALTER i-a comunicat acestuia că efectuând unele verificări, nu a constatat existența vreunei instalații de lansare a rachetelor.-

PEUKER ROBERT în privința păstrării secretului asupra caracterului legăturilor lor a procedat cu ROTH WALTER întocmai ca și cu REITER NICOLAE.-

În acest sens, ROTH WALTER în declarația sa din 9 noiembrie 1960 arată:

"În legătură cu informațiile cerute subsemnatului de PEUKER ROBERT, cu privire la bazele de rachete și starea de spirit a sașilor din R.P.R., acesta mi-a spus că-i sînt necesare R.F.G.- El mi-a atras atenția în mod deosebit ca nu cumva să discut cu cineva despre faptul că am acceptat să-i dau informații sau despre ce am discutat noi amîndoi. Eu am dat lui PEUKER ROBERT asigurări în această privință".-

FABRITIUS IOACHIM, născut la 29 ianuarie 1930 în Orașul Stalin, fiul lui Walter și Hilda, de naționalitate germană, cetățenie română, cu ultimul domiciliu în Or. Stalin, fotograf la Laboratorul Metalografic al Uzinei de Tractoare din Or. Stalin, fost coleg de liceu și prieten intim cu PEUKER ROBERT

În luna august 1960 PEUKER ROBERT revăzîndu-se cu FABRITIUS IOACHIM, în urma unor discuții cu caracter dușmănos la adresa regimului democrat popular din țara noastră, aflînd că acesta lucrează la uzinele de tractoare "Ernest Thelmann" în calitate de laborant, i-a cerut informații cu privire la producția specială a acestei uzine.-

Astfel, FABRITIUS IOACHIM în anchetă recunoaște că i-a furnizat lui PEUKER ROBERT informații cu privire la faptul că la uzinele de tractoare Or. Stalin se execută coseanți militare, dîndu-i în același timp și caracteristicile tehnice ale

acestor comenzi.-

În legătură cu aceasta, FABRITIUS IOACHIM în declarația sa din 7 noiembrie 1960, a precizat:

"Cînd PEUKER ROBERT a auzit de șenile și patine, m-a întrebat despre ce fel de patine este vorba, la care eu i-am răspuns că este o comandă specială cu caracter militar. La răspunsul meu, el a cerut dacă eu aș putea să-i spun cîte se toarnă din aceste patine. I-am relatat că eu fac microfotografia la o singură probă dintr-un lot de patine, necunos cînd numărul lor..."-

În continuare FABRITIUS IOACHIM a mai declarat că PEUKER ROBERT l-a întrebat ce fel de oțel se întrebuintează la turnarea acestor patine, la care acesta a răspuns că oțelul folosit în acest scop este cunoscut sub denumirea de oțel "heat-fild"; despre calitățile acestui oțel FABRITIUS IOACHIM i-a spus lui PEUKER ROBERT că este un oțel cu proprietăți excepționale față de uzură, fiind aliat cu mangan și este denumit "austenitic".

Verificîndu-se informația furnizată de FABRITIUS IOACHIM lui PEUKER ROBERT referitor la comanda specială executată de Uzinele de Tractoare Or.Stalin, s-a stabilit -așa după cum rezultă din adresa nr.1724 a Uzinelor de Tractoare- că într-adevăr asemenea comandă a existat în realitate.-

PEUKER ROBERT pentru a verifica veridicitatea informației furnizată de FABRITIUS IOACHIM cu privire la comanda de mai sus, l-a întrebat și pe REITER NICOLAE dacă la "Tractorul" se fabrică șenile și patine de tancuri, lucru pe care acesta l-a confirmat.-

Deasemenea, PEUKER ROBERT a dat lui FABRITIUS spre dezvoltare două rolfilme, atrăgîndu-i atenția asupra discreției ce trebuia păstrată în ce privește conținutul acestor rolfilme.-

Din ancheta arestaților HERGETZ GUNTHER, învățător și HERMANSTADTER DIETER, preot, rezultă de asemenea că PEUKER ROBERT, întocmai ca și pe ceilalți arestați, arătați mai sus, i-a contactat în scopul obținerii de informații atît din domeniul industriei, cît și cu privire la situația populației germane din R.P.Romîna.-

Se menționează că PEUKER ROBERT și-a anunțat plecarea din țară pe data de 18 noiembrie 1960. Informativ a rezultat

(18) 19

însă că este frământat, exprimându-și teama că nu va reuși să plece din țară, fără însă a face vreo precizare în această privință.-

Din cele expuse în prezentul referat, rezultă:

PEUKER ROBERT în 1959 s-a reîntors în țara noastră sub masca de specialist al firmei "Zimmer" din R.F. Germană și sub această acoperire a desfășurat o activitate organizată de spionaj.-

În această activitate s-a folosit de foștii săi colegi de școală și cunoscuți, elemente naționaliste dușmanoase, dela care a obținut o serie de informații cu caracter de spionaj din domeniul militar, economic și social.-

Față de cele de mai sus,

- P R O P U N E M -

- Arestarea și percheziționarea lui PEUKER ROBERT, vinovat de săvârșirea infracțiunii p.p. de art. 194¹ și 194² Cod Penal al R.P.R.-

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE
GENERAL

ALEXANDRU DRAGHICI

M. D. Drăghici

R E F E R A T

=====

- Privind arestarea spionului vest-german PEUKER ROBERT -

Organele noastre începînd din anul 1959, urmăresc informativ pe numitul PEUKER ROBERT, născut la 1 mai 1931, în Reihberg-Cehoslovacia, de naționalitate și cetățenie germană, de profesie inginer textilist, plecat din R.P.Romîna în anul 1950 împreună cu părinții în mod legal în R.F.Germană. Din februarie 1959 venit în R.P.R. ca delegat al firmei "Zimmer" din Franckfurt pe Main, pentru lucrări de montaj la uzina de fibre sintetice Săvinești și domiciliază împreună cu soția și doi copii în Piatra Neamț.

Din materialele de urmărire informativă reiese că:

PEUKER ROBERT a fost văzut în cadrul firmei "Zimmer" cu circa două săptămîni înainte de a veni în R.P.R., deși oficial a declarat că lucrează în cadrul acestei firme din anul 1958.-

PEUKER ROBERT încă de la venirea în țară, a luat legătura cu unele elemente contactate anterior de către inginerul vest-german THAL HANS, suspect de spionaj, cărora le-a solicitat continuarea colaborării pe linia procurării de informații.-

De asemenea, PEUKER ROBERT în cadrul activității sale de spionaj a contactat cca. 30 de persoane dintre foștii săi prieteni și colegi de școală din trecut, cunoscuți cu sentimente naționalist germane, potrivnice regimului democrat popular din țara noastră.-

Astfel, PEUKER ROBERT organizează întâlniri cu aceștia și trasează unora dintre ei sarcini asupra culegerii de informații cu caracter de spionaj din sectoarele militar, economic și social.-

Pe baza materialelor deținute de organele Securității, începînd de la data de 4 noiembrie 1960 au fost reținute unele din legăturile sale mai apropiate, cum sînt: REITER NICOLAE, ROTH FRIDERICH WALTER, FABRITIUS IOACHIM, HERGETZ GUNTHER și HERMANSTADTER DIETER.

Din ancheta efectuată pînă în prezent, rezultă următoarele:

- REITER NICOLAE, născut la 17 noiembrie 1929, în București, fiul lui Nicolae și Ileana, redactor la ziarul "Neuer Weg", de naționalitate germană, cetățean al R.P.R., cu ultimul domiciliu în București, str. Alexandru Sahia nr. 36.-

În declarațiile sale, REITER NICOLAE recunoaște că pe PEUKER ROBERT l-a cunoscut prin intermediul soției sale REITER EDITH la începutul anului 1959, precizînd că după primele întîlniri avute, acesta i-a cerut informații cu caracter de spionaj, fapt cu care el a fost de acord.

În această privință este edificatoare declarația din 4 noiembrie 1960 în care REITER declară textual:

"..... După o zi de la această discuție i-am dat lui PEUKER ROBERT un referat de circa 3 pagini referitor la situația populației germane din țara noastră, cuprinzînd cifre cu privire la numărul deputaților, numărul muncitorilor, colectivităților, elevilor, studenților, directorilor de întreprinderi, președinților de G.A.C. din rîndul populației de naționalitate germană din țara noastră. Acest referat era făcut de mine ....."

În aceeași declarație REITER NICOLAE face precizarea că PEUKER ROBERT i-a atras atenția asupra conspirativității ce va trebui să păstreze asupra legăturilor lor pe linia culegerii de informații.

În acest sens, REITER NICOLAE, în aceeași declarație arată:

"Exprimîndu-mi temerile mele în legătură cu folosirea acestui referat în R.F.G. și a datelor pe care i le-am dat verbal în cadrul convorbirilor avute .... mi-a promis că nu va spune nimănui de unde are aceste date".

La întrebarea lui REITER NICOLAE cui folosec informațiile pe care le furnizează el, PEUKER i-a răspuns textual că ele sînt necesare organelor competente din R.F.Germană.-

În cadrul activității lor de spionaj PEUKER i-a cerut lui REITER informații din următoarele domenii:

- exploatrările de uraniu din R.P.R.;
- construcțiile strategice din Mangalia;
- secții speciale în care se fabrică armament din diferite uzine industriale;
- amplasarea rampelor pentru lansarea rachetelor;
- reducerea de efective ale forțelor armate, în sensul dacă sînt reale;
- dezvoltarea industriei chimice.

În declarațiile sale, REITER NICOLAE a recunoscut că prin posibilitățile sale de ziarist, a reușit să obțină și să-i transmită lui PEUKER ROBERT informații despre existența unor rezerve de uraniu din sudul Transilvaniei, care sînt exploatare de întreprinderea "Cuarțitul", precizîndu-i totodată că extracția se face în mod secret, sub conducerea unor specialiști sovietici și că pătrunderea în acest obiectiv este foarte grea datorită măsurilor de securitate.-

De asemenea, REITER NICOLAE, i-a mai furnizat informații în sensul că există secții speciale care execută comenzi militare în cadrul Uzinelor de Tractoare din Orașul Stalin, I.O.R.-București și Calan, precum și că ar exista un aeroport militar subteran la Garmata-Timișoara.-

Celelalte informații cerute de PEUKER ROBERT, REITER NICOLAE urma să le furnizeze pe măsura obținerii lor.

Pentru informațiile furnizate, REITER NICOLAE a primit din partea lui PEUKER suma de 7.000 lei și mai multe obiecte de îmbrăcăminte și uz personal.

În anchetă REITER NICOLAE a precizat că ultima întîlnire cu PEUKER ROBERT trebuia s-o aibă la 17 noiembrie 1960, cînd urma să primească din partea acestuia sarcini de spionaj pentru viitor.

Parte din cele declarate de REITER NICOLAE s-au verificat prin declarațiile numiților ROTH WALTER și FABRITIUS IOACHIM, precum și prin obținerea unei copii a referatului privind populația germană din R.P.Romîna.-

ROTH WALTER, cetățean român, de naționalitate germană, născut la 26 iulie 1931, în Orașul Stalin, fiul lui Friderich și Paula, proprietar al unui atelier de șlefuit sticlă, domi-

ciliat în Oraşul Stalin, str. Vorosilov nr. 29. Din 1958 îşi are actele depuse pentru a pleca în R.F. Germană.-

ROTH WALTER în anchetă a recunoscut că la cererea lui PEUKER ROBERT, în mai 1959 s-a angajat să-i furnizeze acestuia informaţii cu caracter politico-social, în deosebi cu privire la minoritatea germană.

În vara anului 1960 a primit sarcina de la PEUKER ROBERT să verifice prin mijloace proprii eventualele rampe de lansare a rachetelor, ce PEUKER ROBERT presupunea că ar exista în R.P. Română.-

ROTH WALTER în acest sens a întreprins o călătorie de la Oraşul Stalin la Timişoara cu o motocicletă pentru ca pe parcurs să facă verificările solicitate. În cadrul unei întâlniri avute cu PEUKER ROBERT la Bucureşti, ROTH WALTER i-a comunicat acestuia că efectuând unele verificări, nu a constatat existenţa vreunei instalaţii de lansare a rachetelor.-

PEUKER ROBERT în privinţa păstrării secretului asupra caracterului legăturilor lor a procedat cu ROTH WALTER întocmai ca şi cu REITER NICOLAE.-

În acest sens, ROTH WALTER în declaraţia sa din 9 noiembrie 1960 arată:

"În legătură cu informaţiile cerute subsemnatului de PEUKER ROBERT, cu privire la bazele de rachete şi starea de spirit a saşilor din R.P.R., acesta mi-a spus că-i sînt necesare R.F.G.- El mi-a atras atenţia în mod deosebit ca nu cumva să discut cu cineva despre faptul că am acceptat să-i dau informaţii sau despre ce am discutat noi amîndoi. Eu am dat lui PEUKER ROBERT asigurări în această privinţă".-

FABRITIUS IOACHIM, născut la 29 ianuarie 1930, în Oraşul Stalin, fiul lui Walter şi Hilda, de naţionalitate germană, cetăţenie română, cu ultimul domiciliu în Oraşul Stalin, fotograf la Laboratorul Metalografic al Uzinei de Tractoare din Oraşul Stalin, fost coleg de liceu şi prieten intim cu PEUKER ROBERT.

În luna august 1960 PEUKER ROBERT revăzîndu-se cu FABRITIUS IOACHIM, în urma unor discuţii cu caracter duşmănos la adresa regimului democrat popular din ţara noastră, aflînd că acesta lucrează la uzinele de tractoare "Ernest Thelmann" în

calitate de laborant, i-a cerut informații cu privire la producția specială a acestei uzine.

Astfel, FABRITIUS IOACHIM în anchetă recunoaște că i-a furnizat lui PEUKER ROBERT informații cu privire la faptul că la uzinele de tractoare Orașul Stalin se execută comenzi militare, dându-i în același timp și caracteristicile tehnice ale acestor comenzi.

În legătură cu aceasta, FABRITIUS IOACHIM în declarația sa din 7 noiembrie 1960, a precizat:

"Cînd PEUKER ROBERT a auzit de șenile și patine, m-a întrebat despre ce fel de patine este vorba, la care eu i-am răspuns că este o comandă specială cu caracter militar. La răspunsul meu el a cerut dacă eu aș putea să-i spun cîte se toarnă din aceste patine. I-am relatat că eu fac microfotografia la o singură probă dintr-un lot de patine, necunoscînd numărul lor ....."

În continuare FABRITIUS IOACHIM a mai declarat că PEUKER ROBERT l-a întrebat ce fel de oțel se întrebuintează la turnarea acestor patine, la care acesta a răspuns că oțelul folosit în acest scop este cunoscut sub denumirea de oțel "heat-fild"; despre calitățile acestui oțel FABRITIUS IOACHIM i-a spus lui PEUKER ROBERT că este un oțel cu proprietăți excepționale față de uzură, fiind aliat cu mangan și este denumit "austenitic".

Verificîndu-se informația furnizată de FABRITIUS IOACHIM lui PEUKER ROBERT referitor la comanda specială executată de uzinele de tractoare Or. Stalin, s-a stabilit -așa cum rezultă din adresa nr. 1724 a Uzinelor de Tractoare- că într-adevăr asemenea comandă a existat în realitate.

PEUKER ROBERT pentru a verifica veridicitatea informației furnizată de FABRITIUS IOACHIM cu privire la comanda de mai sus, l-a întrebat și pe REITER NICOLAE dacă la "Tractorul" se fabrică șenile și patine de tancuri, lucru pe care acesta l-a confirmat.

De asemenea, PEUKER ROBERT a dat lui FABRITIUS spre dezvoltare două rolfilme, atrăgîndu-i atenția asupra discreției ce trebuie păstrată în ce privește conținutul acestor rolfilme.

Din ancheta arestaților HERGETZ GUNTHER, învățător și HERMANSTADTER DIETER, preot, rezultă de asemenea că PEUKER ROBERT, întocmai ca și pe ceilalți arestați, arătați mai sus, i-a contactat în scopul obținerii de informații atît din do-

meniuul industriei, cât și cu privire la situația populației germane din R.P.Română.-

Se menționează că PEUKER ROBERT și-a anunțat plecarea din țară pe data de 18 noiembrie 1960. Informativ a rezultat însă că este frământat, exprimându-și teama că nu va reuși să plece din țară, fără însă a face vreo precizare în această privință.-

Din cele expuse în prezentul referat, rezultă:

PEUKER ROBERT în 1959 s-a reîntors în țara noastră sub masca de specialist al firmei "Zimmer" din R.F.Germană și sub această acoperire a desfășurat o activitate organizată de spionaj.

În această activitate s-a folosit de foștii săi colegi de școală și cunoscuți, elemente naționaliste dușmănoase, de la care a obținut o serie de informații cu caracter de spionaj din domeniul militar, economic și social.-

Față de cele de mai sus,

- P R O P U N E M -

- Arestarea și percheziționarea lui PEUKER ROBERT, vinovat de săvârșirea infracțiunii p.p.de art. 194¹ și 194² Cod Penal al R.P.R.-

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
General Colonel

Alexandru Drăghici

25

28

STRICT SECRET
Exemplar Nr. 3

10.11.1960

M.A.I. Cabinet I

Nr. 5148 din 11.XI.1960

R E F E R A T

=====

- Privind arestarea spionului vest-german PEUKER ROBERT -

Organele noastre începînd din anul 1959, urmăresc informativ pe numitul PEUKER ROBERT, născut la 1 mai 1931, în Reihmberg-Cehoslovacia, de naționalitate și cetățenie germană, de profesie inginer textilist, plecat din R.P.Romîna în anul 1950 împreună cu părinții în mod legal în R.F.Germană. Din februarie 1959 venit în R.P.R. ca delegat al firmei "Zimmer" din Franckfurt pe Main, pentru lucrări de montaj la Uzina de fibre sintetice Săvinești și domiciliază împreună cu soția și doi copii în Fiastra Neamț.

Din materialele de urmărire informativă reiese că:

PEUKER ROBERT a fost văzut în cadrul firmei "Zimmer" cu circa două săptămîni înainte de a veni în R.P.R. deși oficial a declarat că lucrează în cadrul acestei firme din anul 1958.-

PEUKER ROBERT încă de la venirea în țară, a luat legătura cu unele elemente contactate anterior de către inginerul vest-german THAL HANS, suspect de spionaj, cărora le-a solicitat continuarea colaborării pe linia procurării de informații.

De asemenea, PEUKER ROBERT în cadrul activității sale de spionaj a contactat cca. 30 de persoane dintre foștii săi prieteni și colegi de școală din trecut, cunoscuți cu sentimente naționalist germane, potrivnice regimului democrat popular din țara noastră.-

Astfel, PEUKER ROBERT organizează întâlniri cu aceștia și trasează unora dintre ei sarcini asupra culegerii de informații cu caracter de spionaj din sectoarele militar, economic și social.

Pe baza materialelor deținute de organele Securității începînd de la data de 4 noiembrie 1960, au fost reținute

unele din legăturile sale mai apropiate, cum sînt: REITER NICOLAE, ROTH FRIDERICH WALTER, FABRITIUS IOACHIM, HERGETZ GUNTHER și HERMANSTÄDTER DIETER.-

Din ancheta efectuată pînă în prezent, rezultă următoarele:

REITER NICOLAE, născut la 17 noiembrie 1929 în București, fiul lui Nicolae și Ileana, redactor la ziarul "Neuer Weg", de naționalitate germană, de cetățenie română, cu ultimul domiciliu în București, str. Alexandru Sahia nr. 36.

În declarațiile sale, REITER NICOLAE recunoaște că pe PEUKER ROBERT l-a cunoscut prin intermediul soției sale EDITH REITER la începutul anului 1959, precizînd că după primele întâlniri avute, acesta i-a cerut informații cu caracter de spionaj, fapt cu care el a fost de acord.

În această privință este edificatoare declarația din 4 noiembrie 1960 în care REITER declară textual:

".....După o zi de la această discuție, i-am dat lui PEUKER ROBERT un referat de circa 3 pagini referitor la situația populației germane din țara noastră, cuprînd cifre cu privire la numărul deputaților, numărul muncitorilor, colectivităților, elevilor, studenților, directorilor de întreprinderi, președinților de G.A.C. din rîndul populației de naționalitate germană din țara noastră. Acest referat era făcut de mine"....

În aceeași declarație REITER NICOLAE face precizarea că PEUKER ROBERT i-a atras atenția asupra conspirativității ce va trebui să păstreze asupra legăturilor lor pe linia culegerii de informații.

În sensul de mai sus, REITER NICOLAE, în aceeași declarație arată:

"Exprimîndu-mi temerile mele în legătură cu folosirea acestui referat în R.F.G. și a datelor pe care i le-am dat verbal în cadrul convorbirilor avute ..... mi-a promis că nu va spune nimănui de unde are aceste date".

La întrebarea lui REITER NICOLAE cui folosec informațiile pe care le furnizează el, PEUKER i-a răspuns textual că ele sînt necesare organelor competente din R.F.Germană.

În cadrul activității lor de spionaj PEUKER i-a cerut lui REITER informații din următoarele domenii:

- exploatările de uraniu din R.F.R.;
- construcțiile strategice de la Mangalia;

- secții speciale în care se fabrică armament din diferite uzine industriale;
- amplasarea rampelor pentru lansarea rachetelor;
- reducerea de efective ale forțelor armate, în sensul dacă sînt reale;
- desvoltarea industriei chimice.

În declarațiile sale, REITER NICOLAE a recunoscut că prin posibilitățile sale ca ziarist, a reușit să obțină și să-i transmită lui PEUKER ROBERT informații despre existența unor rezerve de uraniu în sudul Transilvaniei, care sînt exploatate de întreprinderea "Cuarțitul", precizîndu-i totodată că extracția se face în mod secret, sub conducerea unor specialiști sovietici și că pătrunderea în acest obiectiv este foarte grea datorită măsurilor de securitate.

De asemenea, REITER NICOLAE, i-a mai furnizat informații în sensul că există secții speciale care execută comenzi militare în cadrul Uzinelor de Tractoare din Orașul Stalin, I.O.R.-București și Calan, precum și că ar exista un aeroport militar subteran la Garmata-Timișoara.

Celelalte informații cerute de PEUKER ROBERT, REITER NICOLAE urma să le furnizeze pe măsura obținerii lor.

Pentru informațiile furnizate, REITER NICOLAE a primit din partea lui PEUKER ROBERT suma de 7.000 lei și mai multe obiecte de îmbrăcăminte și uz personal.

În anchetă REITER NICOLAE a precizat că ultima întîlnire cu PEUKER ROBERT trebuia s-o aibă la 17 noiembrie 1960, cînd urma să primească din partea acestuia sarcini de spionaj pentru viitor.

Parte din cele declarate de REITER NICOLAE s-au verificat prin declarațiile numiților ROTH WALTER și FABRITIUS IOACHIM, precum și prin obținerea unei copii a referatului privind populația germană din R.P.Romîna.

ROTH WALTER, cetățean român, de naționalitate germană, născut la 26 iulie 1931, în Orașul Stalin, fiul lui Friedrich și Paula, proprietar al unui atelier de șlefuit sticlă, domiciliat în Orașul Stalin, str.Voroșilov nr.29. Din 1958 își are actele depuse pentru a pleca în R.F.Germană.-

ROTH WALTER în anchetă a recunoscut că la cererea lui PEUKER ROBERT, în mai 1959 s-a angajat să-i furnizeze acestuia informații cu caracter politico-social, în deosebi cu pri-

vire la minoritatea germană.

În vara anului 1960 a primit sarcina de la PEUKER ROBERT să verifice prin mijloace proprii eventuale rampe de lansare a rachetelor, ce PEUKER ROBERT presupunea că ar exista în R.P.Română.

ROTH WALTER în acest sens a întreprins o călătorie de la Orașul Stalin la Timișoara cu o motocicletă pentru ca pe parcurs să facă verificările solicitate. În cadrul unei întâlniri avute cu PEUKER ROBERT la București, ROTH WALTER i-a comunicat acestuia că efectuând unele verificări, nu a constatat existența vreunei instalații de lansare a rachetelor.

PEUKER ROBERT în privința păstrării secretului asupra caracterului legăturilor lor a procedat cu ROTH WALTER întocmai ca și cu REITER NICOLAE.

În acest sens, ROTH WALTER în declarația sa din 9 noiembrie 1960 arată:

"În legătură cu informațiile cerute subsemnatului de PEUKER ROBERT, cu privire la bazele de rachete și starea de spirit a sașilor din R.P.R., acesta mi-a spus că-i sunt necesare R.F.G. El mi-a atras atenția în mod deosebit ca nu cumva să discut cu cineva despre faptul că am acceptat să-i dau informații sau despre ce am discutat noi amândoi. Eu am dat lui PEUKER ROBERT asigurări în această privință".

FABRITIUS IOACHIM, născut la 29 ianuarie 1930, în Orașul Stalin, fiul lui Walter și Hilda, de naționalitate germană, cetățenie română, cu ultimul domiciliu în Or.Stalin, fotograf la Laboratorul Metalografic al Uzinei de Tractoare din Or.Stalin, fost coleg de liceu și prieten intim cu PEUKER ROBERT.

În luna august 1960 PEUKER ROBERT revăzându-se cu FABRITIUS IOACHIM, în urma unor discuții cu caracter dușmănos la adresa regimului democrat popular din țara noastră, aflând că acesta lucrează la uzinele de tractoare "Ernst Thelmann" în calitate de laborant, i-a cerut informații cu privire la producția specială a acestei uzine.

Astfel, FABRITIUS IOACHIM în anchetă recunoaște că i-a furnizat lui PEUKER ROBERT informații cu privire la faptul că la uzinele de tractoare Or.Stalin se execută comenzi militare, dându-i în același timp și caracteristicile tehnice ale acestor comenzi.

În legătură cu aceasta, FABRITIUS IOACHIM în declarația sa din 7 noiembrie 1960, a precizat:

"Cînd PEUKER ROBERT a auzit de șenile și patine, m-a întrebat despre ce fel de patine este vorba, la care eu i-am răspuns că este o comandă specială cu caracter militar. La răspunsul meu el a cerut dacă eu aș putea să-i spun cîte se toarnă din aceste patine. I-am relatat că eu fac microfotografia la o singură probă dintr-un lot de patine, necunoscînd numărul lor ....."

În continuare FABRITIUS IOACHIM a mai declarat că PEUKER ROBERT l-a întrebat ce fel de oțel se întrebuintează la turnarea acestor patine, la care acesta a răspuns că oțelul folosit în acest scop este cunoscut sub denumirea de oțel "heatfild"; despre calitățile acestui oțel FABRITIUS IOACHIM i-a spus lui PEUKER ROBERT că este un oțel cu proprietăți excepționale față de uzură, fiind aliat cu mangan și este denumit "austenitic".

Verificîndu-se informația furnizată de FABRITIUS IOACHIM lui PEUKER ROBERT referitor la comanda specială executată de uzinele de tractoare Or.Stalin, s-a stabilit -așa cum rezultă din adresa nr.1724 a Uzinelor de Tractoare că într-adevăr asemenea comandă a existat în realitate.-

PEUKER ROBERT pentru a verifica veridicitatea informației furnizată de FABRITIUS IOACHIM cu privire la comanda de mai sus, l-a întrebat și pe REITER NICOLAE dacă la "Tractorul" se fabrică șenile și patine de tancuri, lucru pe care acesta l-a confirmat.

De asemenea, PEUKER ROBERT a dat lui FABRITIUS spre dezvoltare două rolfilme, atrăgîndu-i atenția asupra discreției ce trebuie păstrată în ce privește conținutul acestor rolfilme.

Din ancheta arestaților HERGETZ GUNTHER, învățător și HERMANSTÄDTER DIETER, preot, rezultă de asemenea că PEUKER ROBERT, întocmai ca și pe ceilalți arestați, arătați mai sus, i-a contactat în scopul obținerii de informații atît din domeniul industriei, cît și cu privire la situația populației germane din R.P.Romîna.

Se menționează că PEUKER ROBERT și-a anunțat plecarea din țară pe data de 18 noiembrie 1960. Informativ a rezultat însă că este frămîntat, exprimîndu-și teama că nu va reuși să plece din țară, fără însă a face vreo precizare în această privință.-

Din cele expuse în prezentul referat, rezultă:
PEUKER ROBERT în 1959 s-a reîntors în țara noastră
sub masca de specialist al firmei "Zimmer" din R.F.Germană
și sub această acoperire a desfășurat o activitate organizată
de spionaj.

În această activitate s-a folosit de foștii săi colegi de școală și cunoscuți, elemente naționaliste dușmănoase, de la care a obținut o serie de informații cu caracter de spionaj din domeniul militar, economic și social.

Față de cele de mai sus,

- P R O P U N E M -

- Arestarea și percheziționarea lui PEUKER ROBERT,
vinovat de săvârșirea infracțiunii p.p.de art.194¹ și 194²
Cod.Penal al R.P.R.

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE
General & Colonel,

ALEXANDRU DRAGHICI

R E F E R A T

- privind arestarea spionului vest-german PEUKER ROBERT.-

Organele noastre începând din anul 1959, urmăresc informativ pe numitul PEUKER ROBERT, născut la 1 mai 1931, în Reimberg - Cehoslovacia, de naționalitate și cetățenie germană, de profesie inginer textilist, plecat din R.P. Română în anul 1950 împreună cu părinții în mod legal în R.P. Germană. Din februarie 1959 venit în R.P.R. ca delegat al firmei "Zimmer" din Frankfurt pe Main, pentru lucrări de montaj la Uzina de fibre sintetice Săvinești și domiciliază împreună cu soția și doi copii în Piatra Neamț.-

Din materialele de urmărire informativă reiese că:

PEUKER ROBERT a fost văzut în cadrul firmei "Zimmer" cu circa două săptămâni înainte de a veni în R.P.R., deși oficial a declarat că lucrează în cadrul acestei firme din anul 1958.-

PEUKER ROBERT încă dela venirea în țară, a luat legătură cu unele elemente contactate anterior de către inginerul vest-german THAL HANS, suspect de spionaj, cărora le-a solicitat continuarea colaborării pe linia procurării de informații.-

De asemenea, PEUKER ROBERT în cadrul activității sale de spionaj a contactat circa 30 de persoane dintre foștii săi prieteni și colegi de școală din trecut, cunoscuți cu sentimente naționalist germane, potrivnice regimului democrat popular din țara noastră.-

Astfel, PEUKER ROBERT organizează întâlniri cu accepția și trasează unora dintre ei sarcini asupra culegerii de informații cu caracter de spionaj din sectoarele militar, economic și social.-

Pe baza materialelor deținute de organele Securității, începând dela data de 4 noiembrie 1960 au fost reținute unele din legăturile sale mai apropiate, cum sînt: REITER NICOLAE,

ROTH FRIEDERICH WALTER, FABRITIUS IOACHIM, HERGETZ GUNTHER și HERMANNSTODTER DIETER.-

Din ancheta efectuată pînă în prezent, rezultă următoarele:

REITER NICOLAE, născut la 17 noiembrie 1929, în București, fiul lui Nicolae și Ileana, redactor la ziarul "Neuer-Weg", de naționalitate germană, de cetățenie română, cu ultimul domiciliu în București str. Alex. Sahia Nr. 36.-

În declarațiile sale, REITER NICOLAE recunoaște că pe PEUKER ROBERT l-a cunoscut prin intermediul soției sale REITER EDITH, la începutul anului 1959, precizînd că după primele întâlniri avute, acesta i-a cerut informații cu caracter de spionaj, fapt cu care el a fost de acord.-

În această privință este edificatoare declarația din 4 noiembrie 1960, în care REITER declară textual:

"....După o zi de la această discuție, i-am dat lui PEUKER ROBERT un referat de circa 3 pagini referitor la situația populației germane din țara noastră, cuprinzînd cifre cu privire la numărul deputaților, numărul muncitorilor, colectivităților, elevilor, studenților, directorilor de întreprindere, președinților de G.A.C. din rîndul populației de naționalitate germană din țara noastră. Acest referat era făcut de mine....."-

În aceeași declarație REITER NICOLAE face precizarea că PEUKER ROBERT i-a atras atenția asupra conspirativității ce va trebui să păstreze asupra legăturilor lor pe linia culegerii de informații.-

În sensul de mai sus, REITER NICOLAE, în aceeași declarație arată:

"Exprimîndu-mi temerile mele în legătură cu folosirea acestui referat în R.F.G. și a datelor pe care i le-am dat verbal în cadrul convorbirilor avute.... mi-a promis că nu va spune nimănui de unde are aceste date".-

La întrebarea lui REITER NICOLAE cui folosește informațiile pe care le furnizează el, PEUKER i-a răspuns textual că ele sînt necesare organelor competente din R.F. Germană.-

În cadrul activității lor de spionaj, PEUKER i-a cerut lui REITER informații din următoarele domenii:

- exploatarea de uraniu din R.P.R.;
- construcțiile strategice din Mangalia;
- secții speciale în care se fabrică armament din

diferite uzine industriale;

- amplasarea rampelor pentru lansarea rachetelor;
- reducerea de efective ale forțelor armate, în sensul dacă sînt reale;
- dezvoltarea industriei chimice.-

În declarațiile sale, REITER NICOLAE a recunoscut că prin posibilitățile sale ca ziarist, a reușit să obțină și să-i transmită lui PEUKER ROBERT informații despre existența unor rezerve de uraniu în sudul Transilvaniei, care sînt exploatate de întreprinderea "Quartitul", precizîndu-i totodată că extracția se face în mod secret, sub conducerea unor specialiști sovietici și că pătrunderea în acest obiectiv este foarte grea datorită măsurilor de securitate.-

De asemenea, REITER NICOLAE i-a mai furnizat informații în sensul că există secții speciale care execută comenzi militare în cadrul Uzinelor de Tractoare din or.Stalin, I.O.R.-București și Calan, precum și că ar exista un aeroport militar subteran la Gearmata - Timișoara.-

Celelalte informații cerute de PEUKER ROBERT, REITER NICOLAE urma să le furnizeze pe măsura obținerii lor.-

Pentru informațiile furnizate, REITER NICOLAE a primit din partea lui PEUKER suma de 7.000 și mai multe obiecte de îmbrăcăminte și uz personal.-

În anchetă, REITER NICOLAE a precizat că ultima întîlnire cu PEUKER ROBERT trebuia s-o aibă la 17 noiembrie 1960, cînd urma să primească din partea acestuia sarcini de spionaj pentru viitor.-

Parte din cele declarate de REITER NICOLAE s-au verificat prin declarațiile numiților ROTH WALTER și FABRITIUS IOACHIM, precum și prin obținerea unei copii a referatului privind populația germană din R.P.R.-

ROTH WALTER, cetățean român, de naționalitate germană, născut la 26 iulie 1931, în Or.Stalin, fiul lui Friederich și Paula, proprietar al unui atelier de șlefuit sticlă, domiciliat în or.Stalin, str.Vorogilov nr.29. Din 1958 își are actele depuse pentru a pleca în R.F.Germană.-

ROTH WALTER în anchetă a recunoscut că la cererea lui PEUKER ROBERT, în mai 1959, s-a angajat să-i furnizeze acestuia informații cu caracter politico-social, îndeosebi cu privire la minoritatea germană.-

În vara anului 1960, a primit sarcina de la PEUKER ROBERT să verifice prin mijloace proprii eventuale rampe de lansare a rachetelor ce PEUKER ROBERT presupunea că ar exista în R.P. Română.-

ROTH WALTER în acest sens a întreprins o călătorie de la Or. Stalin la Timișoara cu o motocicletă pentru ca pe parcurs să facă verificările solicitate. În cadrul unei întâlniri avute cu PEUKER ROBERT la București, ROTH WALTER i-a comunicat acestuia că efectuând unele verificări, nu a constatat existența vreunei instalații de lansare a rachetelor.-

PEUKER ROBERT în privința păstrării secretului asupra caracterului legăturilor lor a procedat cu ROTH WALTER întocmai ca și cu REITER NICOLAE.-

În acest sens, ROTH WALTER în declarația sa din 9 noiembrie 1960, arată:

"În legătură cu informațiile cerute subsemnatului de PEUKER ROBERT, cu privire la bazele de rachete și starea de spirit a sașilor din R.P.R., acesta mi-a spus că-i sînt necesare R.F.G. El mi-a atras atenția în mod deosebit ca nu cumva să discut cu cineva despre faptul că am acceptat să-i dau informații sau despre ce am discutat noi amîndoi. Eu am dat lui PEUKER ROBERT asigurări în această privință".-

FABRITIUS IOACHIM, născut la 29 ianuarie 1930, în Or. Stalin, fiul lui Walter și Hilda, de naționalitate germană, cetățenie română, cu ultimul domiciliu în Or. Stalin, fotograf la Laboratorul Metalografic al Uzinei de Tractoare din Or. Stalin, fost coleg de liceu și prieten intim cu PEUKER ROBERT.-

În luna august 1960, PEUKER ROBERT revăzîndu-se cu FABRITIUS IOACHIM, în urma unor discuții cu caracter dușmănos la adresa regimului democrat popular din țara noastră, aflînd că acesta lucrează la Uzinele de Tractoare "Ernest Thelmann", în calitate de laborant, i-a cerut informații cu privire la producția specială a acestei uzine.-

Astfel, FABRITIUS IOACHIM în anchetă recunoaște că i-a furnizat lui PEUKER ROBERT informații cu privire la faptul că la Uzinele de Tractoare Or. Stalin se execută comenzi militare, dîndu-i în acelaș timp și caracteristicile tehnice ale acestor comenzi.-

În legătură cu aceasta, FABRITIUS IOACHIM în declarația sa din 7 noiembrie 1960, a precizat:

"Cind PEUKER ROBERT a auzit de şenile şi patine m-a întrebat despre ce fel de patine este vorba, la care eu i-am răspuns că este o comandă specială cu caracter militar. La răspunsul meu el a cerut dacă eu aşi putea să-i spun câte se toarnă din aceste patine. I-am relatat că eu fac microfotografia la o singură probă dintr-un lot de patine, necunoscând numărul lor....".-

In continuare FABRITIUS IOACHIM a mai declarat că PEUKER ROBERT l-a întrebat ce fel de oţel se întrebuinţează la turnarea acestor patine, la care acesta a răspuns că oţelul folosit în acest scop este cunoscut sub denumirea de oţel "heatfil67; despre calităţile acestui oţel FABRITIUS IOACHIM i-a spus lui PEUKER ROBERT că este un oţel cu proprietăţi excepţionale faţă de uzură, fiind aliat cu mangan şi este denumit "austenitic".-

Verificându-se informaţia furnizată de FABRITIUS IOACHIM lui PEUKER ROBERT referitor la comanda specială executată de uzinele de Tractoare or.Stalin, s-a stabilit - aşa după cum rezultă din adresa nr.1724 a Uzinelor de Tractoare - că într-adevăr asemenea comandă a existat în realitate.-

PEUKER ROBERT pentru a verifica veridicitatea informaţiei furnizată de FABRITIUS IOACHIM, cu privire la comanda de mai sus, l-a întrebat şi pe REITER NICOLAE dacă la "Tractorul" se fabrică şenile şi patine de tancuri, lucru pe care acesta l-a confirmat.-

De asemenea, PEUKER ROBERT a dat lui FABRITIUS spre dezvoltare două rolfilme, atrăgându-i atenţia asupra discreţiei ce trebuie păstrată în ce priveşte conţinutul acestor rolfilme.-

Din ancheta arestaţilor HERGETZ GUNTHER, învăţător şi HERMANNSTODTER DIETER, preot, rezultă de asemenea că PEUKER ROBERT, întocmai ca şi pe ceilalţi arestaţi arătaţi mai sus, i-a contactat în scopul obţinerii de informaţii atât din domeniul industriei, cât şi cu privire la situaţia populaţiei germane din R.P.Română.-

Se menţionează că PEUKER ROBERT şi-a anunţat plecarea din ţară pe data de 18 noiembrie 1960. Informativ a rezultat însă că este frământat, exprimându-şi teama că nu va reuşi să plece din ţară, fără însă a face vre-o precizare în această privinţă.-

Din cele expuse în prezentul referat, rezultă:

PEUKER ROBERT în 1959 s-a reîntors în ţara noastră, sub masca de specialist al firmei "Zimmer" din R.F.Germană şi sub această acoperire a desfăşurat o activitate organizată de

spionaj.-

In această activitate s-a folosit de foștii săi colegi de școală și cunoscuți, elemente naționaliste dușmănoase, dela care a obținut o serie de informații cu caracter de spionaj din domeniul militar, economic și social.-

Față de cele de mai sus,

- P R O P U N E M -

- Arestarea și percheziționarea lui PEUKER ROBERT, vinovat de săvârșirea infracțiunii p.p.de art.194¹ și 194² Cod Penal al R.P.R.-

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE
GENERAL COLONEL

Alex. Drăghici

DECLARAȚIE

Subsemnatul, EREMIJA ST.ION, condamnat la 25 ani muncă silnică, cu ultimul domiciliu în București str. Sandu Aldea nr. 95, Raionul Stalin, declar următoarele:

În cadrul primei anchete care mi s-a efectuat în perioada 1958-1959, am ascuns unele fapte care prezintă interes pentru Partid, din motive de sentimentalism față de unele persoane cu care am întreținut legături, cât și din teama firească de a nu-mi agrava situația mea personală.-

Acum însă, fiind reluată anchetarea mea și cerându-mi-se de către organul de anchetă al M.A.I. să-mi deschid sufletul față de Partid și să desvălu cu toată sinceritatea obiectiv și fără rezerve, întreaga mea activitate dușmănoasă - nedecларată încă, m-am hotărât să arăt cinstiți și cu curaj Partidului, tot ceea ce cunosc și nu am mărturisit până acum.-

Prima și cea mai importantă dintre faptele pe care le-am ascuns, o constituie acțiunile dușmănoase cu caracter antiparti-nic și antistatal pe care le-am săvârșit împreună cu GHEORGHE VIDRASCU, fost vice-președinte al Marii Adunări Naționale și ulterior ambasador al R.P.R. la Praga și alte persoane, în perioada 1956-1957.-

Acestea s-au petrecut după cum urmează:

În luna martie 1956, am participat la sesiunea Marii Adunări Naționale unde m-am întâlnit cu GHEORGHE VIDRASCU, atunci vice-președinte al M.A.N., pe care îl cunoșteam din anul 1947, dela Baile Herăulane unde am petrecut concediul împreună.-

GHEORGHE VIDRASCU m-a întrebat asupra demascării mele ca fracționist, iar eu i-am povestit pe scurt faptele spunându-i că socotesc poziția mea justă. El nu a luat atitudine în nici un sens față de spusele mele, ci numai mi-a spus că auxise despre mine că sînt arestat. Nu am mai discutat altceva.-

Mai tîrziu, prin luna mai 1956, am început să frecven-ter biblioteca M.A.N. unde am început studiarea unei istorii

universale scrise de un autor comunist francez in timpul cit a fost internat in lagăr, in cursul războiului.-

Intr-una din zilele lunii mai, m-am intilnit pe sală cu GHEORGHE VIDRASCU, al cărui cabinet de vice. preşedinte al M.A.N. se afla in vecinătatea bibliotecii. VIDRASCU m-a invitat in cabinetul său şi mi-a cerut să-i povestesc mai pe larg demascarea mea ca fracţionist de către Partid.-

Pe această bază eu i-am povestit pe larg activitatea revizionistă şi oportunistă desfăşurată împotriva liniei leniniste a partidului de către mine, DUMITRU PETRESCU şi ceilalţi membri ai grupului.-

I-am spus lui VIDRASCU că eu mă menţin pe poziţiile mele oportuniste şi revizioniste potrivnice liniei partidului, deoarece in partid şi in stat ar fi existat şi se menţin încă, o serie de fenomene anormale pe care eu le-am semnalat in mod just şi care, pretindeam eu, au fost confirmate de Congresul al XX-lea al P.C.U.S. ca atare, in sensul că asemenea lucruri s-au petrecut şi in URSS pe timpul cit trăia I.V. Stalin. Eu am afirmat că situaţia mai dăinuie încă şi acum, că nu s-au luat măsuri hotărâte de remediere; că încă există o aţîţare artificială a luptei de clasă, încălcarea metodelor leniniste in conducerea de partid, că există o slabă democraţie internă de partid; că încă se mai săvîrşesc încălcări ale legalităţii socialiste şi că in general nu se vede dorinţa conducerii de a aplica învăţămintele Congresului al XX-lea al P.C.U.S. De asemenea, am mai făcut unele aprecieri cu caracter oportunist cu privire la situaţia clasei muncitoare şi ţărănimii muncitoare, a nivelului de trai şi altele.-

Printre altele am dat ca exemplu de încălcare a legalităţii socialiste cazul lui LEVENTE MIHAIL, care pretindea că ar fi fost schinguit de către organele de stat.-

Faţă de cele arătate de mine, VIDRASCU s-a declarat de acord cu vederile mele oportuniste, spunînd că la concluzii asemănătoare a ajuns şi el - in ceea ce priveşte viaţa de partid şi de stat din ţara noastră.-

Astfel, el a spus că într-adevăr, că pe timpul cind trăia I.V. Stalin, ar fi existat in partidul şi statul nostru o sumă de lucruri negative, că ele continuă şi acum, că nu au fost decât palid recunoscute la ultima Plenară care avusese loc, semn că nu există o dorinţă hotărîită din partea conducerii, de a le li-

chida.-

Spre a demonstra că au existat încălcări ale legalității socialiste, el mi-a citat un exemplu cunoscut de el, cazul fostului general FULGA. Mi-a spus că l-a întâlnit pe sălile Marii Adunări Naționale, după ce a ieșit din închisoare, când venise să-și ridice drepturile bănești de deputat și că l-a impresionat starea lui psihică și fizică. A adăugat că FULGA, deși "nu mai avea mintea întreagă" a putut totuși să-i povestească schingiunile la care ar fi fost supus de către securitate și că el este convins că i-a spus adevărul.-

Am citat acest fapt, spre a servi ca material de verificare, deoarece eu nu l-am văzut niciodată pe FULGA după arestarea sa, nu cunoșteam situația lui, și nu aveam de unde ști că a fost la M.A.N. și s-a întâlnit cu GHEORGHE VIDRASCU dacă el nu-mi încredința acest lucru.-

Cu privire la stările de luxuri din partid și din stat, VIDRASCU a adăugat ca o concluzie, "că noi nu avem ce face, ca oameni fără vre-o influență", că el "este bolnav și chiar dacă ar vrea să ia vre-o atitudine n-o poate face, că trebuie să ne resemnăm a fi lași" și că probabil toată situația aceasta se datorește faptului că "Tov. GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ este înconjurat de oameni răufăcători".-

După această convorbire, eu i-am spus că mă găsesc aproape zilnic la biblioteca M.A.N. și că desigur ne vom mai întâlni și vom mai discuta, lucru cu care el s-a declarat de acord.-

Fac câteva precizări și sublinieri cu privire la întâlnirile mele cu VIDRASCU în perioada ce a urmat, spre a fi de folos pentru acțiunea de verificare a chestiunii ce formează obiectul prezentei declarații:

- În perioada ce a urmat, din mai 1956 până în noiembrie același an, m-am întâlnit cu GHEORGHE VIDRASCU aproximativ de vreo zece ori. Absolut toate întâlnirile cu excepția unei plimbări cu mașina, au avut loc la M.A.N. în cabinetul vice-președintelui VIDRASCU.-

- Fiecare dintre aceste întâlniri au avut loc numai în prezența lui VIDRASCU și a mea, când era singur în birou și era mai puțin ocupat.-

- Întâlnirile au fost solicitate de către mine telefonic din bibliotecă, prin centrala M.A.N. cu indicarea numelui solicita-

torului a legăturii telefonice. Convorbirile cu VIDRASCU în marea lor majoritate, au fost auzite de bibliotecara M.A.N., căci telefonul se afla în aceeași cameră. Nu cunosc numele bibliotecarei, dar știu că era o femeie de vreo 40-45 ani, evreică, după accent, și care îmi spusese că bănuiește că soțul ei ar avea cancer. Bibliotecara însă cunoaște numele meu în mod cert și își poate aminti sigur de prezența mea la M.A.N. în acea perioadă, căci eram printre puținii cititori, adesea unicul cititor al bibliotecii M.A.N. Dealtfel, mai târziu mi-a telefonat acasă pentru a-i restitui o carte ce-o luasem asupra mea pentru studii la locuință. Cred că ea își va aminti cu ușurință de convorbirile mele telefonice cu VIDRASCU prin care îi ceream întâlnirea, ca și de faptul că absenteam apoi un timp din sala de lectură, după care mă însoțiam, iar acest lucru se petrecea imediat după convorbirea telefonică cu GHEORGHE VIDRASCU.-

- Întîlnirile aveau, în felul lor, un caracter conspirativ, deoarece luam măsuri ca convorbirile noastre să nu fie auzite sau surprinse de cineva. Potrivit sugestiei mele, discuțiile aveau loc întotdeauna la masa de ședință a vice-președintelui departe de telefon și cu glas scăzut, deoarece bănuiam că telefonul de pe masa de lucru ar putea avea microfoane secrete instalate în corpul lor de către organele de stat, pentru surprinderea convorbirilor din interiorul camerei.-

- În toată această perioadă, am trăit - sub impresia verificării și recomandărilor organului de partid - izolat, numai în mediul familiei, fără a întreține legături cu vre-o altă persoană - afară de VIDRASCU - din mediul de partid chiar și din oricare alt mediu. În acest fel, toate referirile ce se fac în declarație cu privire la unele știri sau date provenite din cercurile de partid, și citate în discuțiile noastre nu le puteam cunoaște decât din gura lui VIDRASCU.-

Următoarea întâlnire cu GHEORGHE VIDRASCU a avut loc tot în cabinetul său dela M.A.N. și a fost prilejuită de vizita lui IOSIF BROZ TITO în R.P.R., în cursul lunii iunie 1956, în trecere spre URSS. Ea a avut loc curînd după plecarea lui TITO spre U.R.S.S.-

Această întâlnire este importantă din punct de vedere al cercetării faptelor ce le-am săvîrșit, prin aceea că ea a avut

drept țel și rezultat, hotărîrea de a trece la acțiuni concrete cu caracter antipartinic și antistatal.-

Discuțiile au început cu comentarii pline de simpatie în jurul persoanei lui IOSIF BROZ TITO și a prezenței sale în R.P.R.

Eu l-am caracterizat pe TITO ca pe "un conducător de frunte al mișcării comuniste și muncitorești din lume" a cărei influență în sinul lagărului socialist a crescut într-un grad înalt, ca urmare a vizitei lui NICHITA HRUSCIOV în Jugoslavia făcută în anul precedent. Am adăugat că deacuma încolo el "va avea mîna liberă și va determina schimbări serioase în viața de partid din țările de democrație populară și legat de aceasta în structura organelor de conducere de partid respective" în sensul "destalinizării".-

VIDRASCU a fost de acord cu cele afirmate de mine, spunîndu-mi la rîndul său că TITO s-ar fi dovedit ca omul cel mai principal dintre conducătorii comuniști, ca singurul care a îndrăznit să-l înfrunte pe Stalin și stalinismul.-

El a admis de asemenea că Tito va determina schimbări în conducerea partidelor comuniste, din țările de democrație populară și chiar și celelalte partide comuniste.-

Firește, concluzia imediată ce am tras-o, a fost aceea că el va determina schimbări de acest fel și la noi. Ba, mai mult, va determina schimbări apropiate în timp foarte probabil la reîntoarcerea sa din URSS în urma consultărilor ce le va avea cu NICHITA HRUSCIOV, asupra cărora ei vor cădea împreună de acord. Presupunem că reîntoarcerea lui TITO spre Jugoslavia se va face prin R.P.R. și că va avea loc o oprire tocmai în scopul bănuît și dorit de noi.-

Pe scurt, am ajuns la concluzia că Tito va determina și chiar conduce schimbarea Biroului Politic al P.M.R. pe care noi îl socoteam ca "stalinist" și în primul rînd a primului secretar care - apreciam noi - "s-a pus rău cu Tito încă de pe vremea primelor măsuri luate de Biroul Informativ al Partidelor Comuniste și Muncitorești împotriva lui IOSIF BROZ TITO și conducătorilor Uniunii Comunistilor din Jugoslavia".-

Concluzia aceasta n-am privit-o platonice, ci porniți să acționăm și încă într-un chip foarte categoric.-

42 ~~43~~

Să determinăm schimbări - bineînțeles cu ajutorul lui TITO - în sensul dorit de noi, adică să participăm și noi la împărțea posturilor și să ne înfruptăm din plin.-

În acest scop și în acest spirit, am început să ne consultăm cam care ar fi persoana care ar urma să fie succesorul primului secretar al P.M.R.-

VIDRASCU socotea că DUMITRU PETRESCU va fi hărăzit acestei funcții, deoarece este un militant cunoscut al partidului care a jucat un rol important la grevele dela Grivița și a devenit încă depe atunci o figură remarcabilă a mișcării muncitorești din țara noastră, cunoscut și în alte țări ca atare.-

Eu am obiectat că PETRESCU nu va avea șanse, deoarece are multe defecte și a stîrnit destule adversități și antipatii în partid.-

După părerea mea, omul care probabil va avea cele mai multe șanse va fi GHEORGHE VASILICHI, care de asemenea era o figură remarcabilă a mișcării muncitorești dela noi, evidențiată în februarie 1933. În plus am remarcat că VASILICHI s-ar putea bucura și de asentimentul lui Tito, cu care, după cît știam, era în relații de prietenie încă depe vremea războiului civil din Spania, unde s-au ocupat împreună ca delegați ai Cominternului în constituirea de brigăzi internaționale. Am adăugat că VASILICHI, din moment ce a fost scos mai de mult din Biroul Politic, este un element care n-a fost de acord cu linia partidului, în timpul influenței cultului personalității la noi în țară, deci este un element care într-un fel sau altul, "a luat atitudine potrivnică stalinistilor".-

VIDRASCU după ce a reflectat puțin, s-a declarat de acord cu mine, spunînd că într-adevăr el știe sigur că VASILICHI "pentru atitudinea lui antistalinistă, era să fie împușcat din ordinul lui Stalin".-

Am căzut deci de acord, că GH. VASILICHI, fiind omul cu cele mai multe șanse, să sprijinim numirea lui în funcția de prim secretar al P.M.R. În ceea ce privește D. PETRESCU, am căzut de acord cu el să fie sprijinit a intra în Biroul Politic, în a cărei componență, membrii grupului fracționist, demascat de partid, va trebui să intre în număr cît mai mare, împreună cu alții asupra cărora VASILICHI își va spune cuvîntul.-

În scopul unei acțiuni practice, i-am spus lui VIDRASCU, ca să ia legătură cu VASILICHI, căruia să-i propună să-l în-

tilnescă pe Tito la întoarcerea sa în R.P.R. și cu care să pregătească venirea sa la conducerea P.M.R. I-am spus că va trebui de asemenea să-i vorbească lui VASILICHI de sprijinul ce-l va avea din partea membrilor grupului fracționist, de participarea acestora în noul organ de conducere de partid și de sprijinul nostru ca persoane.-

Menționez că eu vorbeam în numele grupului fracționist fără a avea asentimentul lor, căci rupsesem încă dela verificare orice legătură cu ei. Presupuneam însă că ei vor fi de acord să-l sprijine pe VASILICHI, mai ales că era vorba să ocupe funcții importante în partid.-

De asemenea presupuneam că VASILICHI va primi colaborarea cu membrii grupului fracționist, ca fiind oameni care s-au făcut cunoscuți ca elemente care s-au ridicat împotriva conducerii de partid, deci elemente care au un capital politic cîștigat, după părerea mea din acea vreme.-

GHEORGHE VASILICHI era deci după părerea noastră, omul care ne va putea face și nouă "servicii importante" ca unul pe care l-am sprijinit și împins la acțiune.-

VIDRASCU s-a declarat de acord cu această acțiune propusă de mine și inițial a primit să ia legătura cu VASILICHI. Legat de aceasta, el a spus că îl cunoaște bine pe VASILICHI, au fost prieteni buni, este apreciat de acesta din urmă, mai ales că i-a fost dascăl comunist.-

A adăugat însă că are îndoieli asupra acceptării lui VASILICHI de a intra într-un joc periculos, deoarece îl știe foarte prudent după ce era pe punctul de a fi împușcat pe Stalin.-

Mai mult, el și-a exprimat teama că VASILICHI n-ar privi bine nici propunerea și că s-ar duce să-l spună imediat la partid, deoarece se ferește de orice fel de complicații.-

Cu toate acestea, el va încerca, dar numai după ce îl va "sonda" pe VASILICHI, deși chiar și acest lucru îl socotește primejdios.-

Părîndu-i-se că-l privește ironic, mi-a subliniat ca să nu-l socotesc un laș, care n-are curaj să întreprindă o asemenea acțiune, căci el a întreprins și altele mai riscante. Mi-a spus că el este acela care, în preajma evenimentelor dela 23 August 1944, a predat scrisoarea către conducerea ilegală de partid din afară, trimisă de către primul secretar GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, cînd acesta se afla în lagărul dela Tg.Jiu.-

Rețin această chestiune, ca un element de verificare, deoarece lucrul la care s-a referit VIDRASCU, care pare să fie real, nu a fost dat publicității, iar eu nu am avut de unde să-l știu, decât din gura lui.-

Am rămas deci înțelegi ca să-l sondeze pe VASILICHI "să-l vadă în ce ape se scaldă", după care să ne reîntîlnim pentru a discuta ce să mai întreprindem, bineînțeles tot în cabinetul său din localul M.A.N.-

După această întîlnire am urmărit cu interes vizita lui TITO în URSS, iar după vre-o două zile ne-am reîntîlnit în cabinetul lui VIDRASCU.-

Ca prilejul acestei întîlniri, am comentat cu simpatie primirea lui TITO în URSS, care- după părerea noastră - confirma prestigiul și influența lui TITO. Am remarcat de asemenea cu satisfacție schimbarea lui MOLOTOV din funcția de ministru de externe și trecerea lui într-un post de mai mică importanță, tîlmăcind-o ca "un avans făcut lui TITO de către NICHITA HRUSCIOV asupra înlăturării "stalinistilor" din conducerea P.C.U.S. și ca o concluzie logică și a "înlocuirii stalinistilor" din celelalte partide comuniste. Aceasta ne-a înflăcărat și mai mult și ne-a făcut și mai decizi să acționăm în sensul hotărît la întîlnirea anterioară, adică de a acționa împotriva conducerii P.M.R.-

În continuarea discuțiilor purtate, VIDRASCU GHEORGHE mi-a spus cu regret că a renunțat chiar și la sondarea lui VASILICHI, deoarece i s-a părut primejdios chiar și acest simplu gest. În această situație, l-am întrebat dacă își mai menține adesiunea sa pentru ca totuși VASILICHI să rămînă persoana care să fie sprijinită a deveni prim secretar al P.M.R. El mi-a răspuns afirmativ, spunînd că totuși VASILICHI rămîne omul cel mai indicat și cu cele mai multe șanse.-

Atunci eu i-am propus modificarea acțiunii noastre. I-am spus ca acela care va propune lui Tito numirea lui VASILICHI ca prim secretar al P.M.R. voi fi eu, care, oricum, probabil că voi fi cunoscut ca făcînd parte din grupul și acțiunea fracționistă desfășurată în partidul nostru, și voi vorbi în numele ei, ca și în numele "elementelor antistaliniste din partid".-

Privind astăzi la reze o asemenea acțiune, desigur că mi se pare absurdă și ridicolă pretenția mea de a vorbi în numele partidului, dar la vremea aceea mi se părea logică și pe deplin justificată.-

I-am cerut lui VIDRASCU ca, în scopul celor arătate mai sus, să-mi facă legătura - înainte de reîntoarcerea lui TITO în R.P.R. - cu ambasadorul Jugoslaviei în R.P.R., cu care să discut eventualitatea unei întâlniri secrete cu Tito, când se va întoarce în R.P.R. sau dacă acesta va aprecia că nu este posibil, să-i prezinte lui spre a-i transmite lui Tito, ceea ce intenționez și hotărâsem să-i comunic în cazul unei întrevederi.-

GHEORGHE VIDRASCU s-a declarat, în principiu, de acord cu această acțiune, rămânând ca acum să discutăm modalitatea de a intra în legătură cu ambasadorul Jugoslaviei.-

După un timp de frământare a problemei, VIDRASCU a început să șovăie, părându-i-se că se ridică noi dificultăți. Astfel, el se frământa cum ar putea face ca întâlnirea lui cu ambasadorul jugoslav, în vederea stabilirii legăturii cu mine să decurgă într-un mod acceptabil și neprimejdios. După părerea lui, întâlnirea trebuia, pe de o parte să fie secretă, necunoscută de organele de stat, iar pe de altă parte, el "trebuia să apară în fața ambasadorului jugoslav ca un om politic și nu ca un spion".-

În cele din urmă a ajuns la concluzia că nu poate întreprinde nici această acțiune, deoarece aceste două condiții nu pot fi întrunite în același timp.-

În această situație el a propus ca să nu ne pripim ci să așteptăm reîntoarcerea lui Tito în țară la noi și atunci să acționăm după împrejurări. Îmi amintesc, nu sigur, că el arăta că se va putea pune la cale o întrevedere a mea cu Tito, în cadrul recepțiilor ce vor avea loc, precizez ideea - se va putea pune la cale o întrevedere secretă între mine și Tito.-

Am rămas deci hotărâți, să așteptăm sosirea lui Tito în R.P.R., în drum spre Jugoslavia și desigur în scop de a pune la punct "schimbările" visate de noi.-

În curând însă am aflat amândoi cu regret că Tito s-a reîntors în patrie nu prin R.P.R. ci direct pe calea apei.-

Aceasta a prilejuit o nouă întâlnire în cabinetul lui GHEORGHE VIDRASCU.-

După ce am comentat în spirit oportunist revizionist vizita lui Tito în URSS și ne-am reafirmat încrederea că "el va determina înlăturarea "stalinistilor" din toate partidele comuniste" deoarece vizita lui în URSS ca și primirea făcută a demonstrat prestigiul și influența lui sporită, în lagărul socialist, ne-am exprimat regretul că împrejurările neprevăzute de noi, au făcut s

esueze acțiunea ce o pusesem la cale. Am rămas însă hotărâți ca să acționăm în spiritul planului stabilit, atunci când situația va permite.-

După această întâlnire, nu mai rețin să fi avut altele, la o dată mai apropiată, deși nu exclud ca totuși să fi avut loc și altele cu caracter mai puțin important din punct de vedere al cercetării faptelor noastre, deoarece a urmat o perioadă de concediu de vară.-

Imi amintesc cu precizie numai întâlnirea care a avut loc mai târziu la începutul lunii octombrie în cabinetul lui GHEORGHE VIDRASCU și care a fost prilejuită de evenimentele din Polonia.-

Înainte de a vorbi de această întâlnire, vreau să amintesc despre o acțiune antipartinică și antistatală pe care am discutat-o cu GHEORGHE VIDRASCU cu prilejul celei de a doua întâlniri (din luna mai 1956) pe care am omis s-o prezint.-

În această întâlnire, care a premers întâlnirea în care am pus la cale pentru prima oară acțiunea în legătură cu venirea lui Tito în R.P.R. pe linia intenției noastre de "a face ceva pentru schimbarea stărilor de lucruri din partid și stat" (expresia și fraza mea), am luat în discuție pentru prima oară un plan de acțiune împotriva partidului și statului.-

Astfel, cu referindu-mă la constatarea "amară" a lui VIDRASCU, din întâlnirea precedentă, că trebuie să ne resemnăm a fi lași", am obiectat că totuși putem "face ceva". Așadar, am putea lua cuvântul în chip provocator la sesiunea cea mai apropiată a M.A.N. (atunci încă nu știam de venirea lui Tito la noi, deci acțiunea propusă era prima care a fost luată în discuție, în ordine cronologică, în întâlnirile noastre care aveau drept scop de a pune la cale acțiuni împotriva partidului și statului).-

Revin la întâlnirea din luna octombrie, prilejuită de schimbările din conducerea Partidului Muncitoresc Unit din Polonia.-

Întâlnirea a avut loc tot în cabinetul lui VIDRASCU, pe care - subliniez - îl găseam locul cel mai potrivit pentru a nu stîrni bănueli, eu avînd acces în localul M.A.N. ca deputat - și prilej de pretext, studiile la biblioteca M.A.N. iar VIDRASCU fiind pe locul său de muncă.-

În cadrul acestei întâlniri am comentat schimbările în conducerea de partid din Polonia, prin prisma vederilor noastre

revizioniste. Le-am tălmăcit ca un semn că deacum schimbările "stalinistilor" sînt în plină desfășurare. De asemenea le-am interpretat că ele sînt determinate de Tito și acceptate de NICHITA HRUSCIOV, mai ales că puțin înainte de aceste evenimente avusese loc o a doua vizită neoficială a lui Tito în URSS, la Yalta și o nouă întîlnire a lui cu NICHITA HRUSCIOV. De asemenea, faptul că GOMULKA a plecat în curînd în China și anumite știri ale posturilor de radio poloneze și cele imperialiste pe care eu le ascultam, iar VIDRASCU le cunoștea din buletinul Agerpres, ne-a dus la constatarea că și Mao-Tse-Dun a sprijinit schimbările din Polonia și că în general și el sprijină, ceea ce noi numeam "destalinizare".-

Acestea ne-a făcut să ne întărim convingerea că și la noi vor avea loc în curînd schimbările mult dorite și așteptate, și așteptam prilejul să acționăm în spiritul celor hotărîte de noi.-

Cu acest prilej eu am făcut lui VIDRASCU și mai tîrziu și altora cu care am început legături, de care voi vorbi mai tîrziu, un fel de "profeție" politică care mai tîrziu din întîmplare a coincis cu realitatea. O citez, deoarece mai tîrziu eu am bătut monedă din ea și în a doua perioadă a adunărilor noastre antipartinice și antistatale mi-a mărit puterea de convingere cu care eu antrenam la acțiune atît pe VIDRASCU cît și pe alții. Astfel, cu acel prilej - adică schimbările din Polonia eu, întemeiat pe niște considerațiuni și judecăți personale, pe care eu cred că este interesant să le dezvolt, am prezis înlăturarea din posturi de conducere din P.C.U.S. a lui MOLOTOV, MALENKOV și KAGANOVICI, pe care îi socoteam că îl "încurecă și îl ține legat de mîini pe NICHITA HRUSCIOV, în acțiunea lui de înlăturare a elementelor "staliniste".-

Cînd a avut loc demascarea grupului antipartinic din P.C.U.S., atunci eu am bătut monedă serioasă, căutînd să dau a înțelege că judecățile mele revizioniste sînt juste și că eu sînt un "om politic" clar văzător.-

După schimbările din Polonia, așteptam cu nerăbdare și interes desfășurarea evenimentelor, fiind "siguri că înlăturarea "stalinistilor" de la noi, este de acum un eveniment cert și iminent, rămînînd să acționăm la momentul oportun pentru realizarea planului hotărît încă din iunie, adică acțiuni pentru înlătura-

rea Biroului Politic al P.M.R. și înlocuirea lui cu VASILICHI și
- cu sprijinul lui - cu elemente din grupul fracționist.-

Următoarea întâlnire cu GHEORGHE VIDRASCU a avut loc
tot în cabinetul său și a fost ocazionată de evenimentele din Un-
garia. A avut loc cam la o săptămână sau zece zile dela începerea
contrarevoluției din Ungaria.-

În cadrul acestei întâlniri, am comentat evenimentele
din Ungaria.-

Eu le-am caracterizat ca fiind "o acțiune pornită dintr-o
nemulțumire reală a maselor membrilor de partid față de politica
"stalinistă" a conducerii de partid, deși la ea s-a "amestecat"
și a participat numeroase elemente contrarevoluționare. Am numit
aceste evenimente "roadele politicii staliniste din Ungaria" și
"un semn că socialismul nu se poate construi cu ciomagul ci cu
entuziasm".-

La rândul său GHEORGHE VIDRASCU a spus că într-adevăr
ultimele evenimente din Ungaria s-ar întemeia "pe nemulțumirile
membrilor de partid și ale maselor față de politica stalinistă a
olicii RAKOSI". El a adăugat că aceste evenimente "constituie o
greă lovitură dată partidelor comuniste și muncitorești, presti-
giului și influenței lor în lume". De asemenea, a mai spus că
"trebuie făcută o cotitură hotărâtă în activitatea partidelor
comuniste, în sensul înlăturării influenței stalinismului. VIDRASCU
a adăugat că "evenimentele din Ungaria trebuie să dea de gândit
conducătorilor staliști" ai P.M.R., căci s-ar putea să primeas-
că și ei aceiași sancțiuni de ordin politic din partea maselor,
pe care au primit-o cei din Ungaria.-

VIDRASCU mi-a dat și unele aspecte concrete din timpul
contrarevoluției, necunoscute oficial din presă, pe care el pre-
tindea că le-ar fi auzit împreună cu un grup de tovarăși povestite
chiar de primul secretar al P.M.R. (Faptul că IMRE NAGY, a acționat
și a făcut declarații la radio sub amenințarea pistoalelor con-
trarevoluționarilor și altele).-

Menționez că noi comentam aceste evenimente prin prisma
vederilor noastre revizioniste și foloseam și unele date furni-
zate de posturile imperialiste pe care eu le ascultam, iar VIDRAS-
CU le cunoștea probabil din buletinul Agerpres.-

Această întâlnire a luat sfârșit, cu constatarea lui
GH. VIDRASCU că vederile noastre au fost confirmate de evenimente

ca juste. Ne-am despărțit, reafirmându-ne convingerea că "schimbările" în conducerea partidului de care vorbisem de atâtea ori, vor avea loc cât mai curînd, sub presiunea evenimentelor și învățămintelor din Ungaria. Nu renunțam o clipă la planul nostru de a acționa la momentul oportun, în sensul schimbării conducerii PMR pentru numirea în postul de prim secretar al lui GHEORGHE VASILICHICI și în Biroul Politic a membrilor grupului fracționist.-

La despărțire, am hotărît ca să ne întîlnim la prima duminică ce urma, pentru a face o plimbare și a mai discuta. Am stabilit ca la o anumită oră, VIDRASCU să treacă cu mașina prin fața intrării Parcului Stalin dinspre Arcul de Triumf, unde eu îl voi aștepta, el urmînd să mă ia din mers.-

În duminica următoare, VIDRASCU a venit la întîlnire cu mașina, conducînd-o personal, în absența șoferului, pentru a nu avea martori la discuție.-

Am pornit-o spre Băneasa și înainte de a ajunge la aeroport am făcut-o la stînga spre poligonul de tragere și am mers aproximativ 7 km., cam pînă la linia de centură, după care ne-am întors și am mers pe str. Ștefan cel Mare, pînă la Bariera Vergului, apoi ne-am înapoiat pe același itinerariu, pînă în preajma Consiliului de Miniștri, cînd ne-am despărțit.-

În cadrul acestei întîlniri, care era în același timp și o plimbare recreativă - așa că discuțiile au fost libere, intercalate și cu chestiuni indiferente - GH. VIDRASCU, probabil sub influența celor întîmplute în Ungaria, s-a arătat mai "radicalizat" în expresii și caracterizări și chiar și în idei. Rețin următoarele:

Astfel el a caracterizat statul nostru ca "un stat birocratic și polițist", rețin cu totul exact și cert expresia, căci pînă atunci încă nu o întrebuițase. De asemenea el s-a plîns de faptul că "în partid și în stat, în funcții importante, apăsăruno elemente din burghezia evreiască, care au adus cu ele o atmosferă de clică, intrigă și sionism.-

Printre exemplele date, rețin pe acela ce se referea la situația fiicei sale, funcționară la Ministerul Comerțului Exterior, care după cum spunea el, este hărțuită și prigonită de clică evreiască de acolo.-

De asemenea, în continuarea discuției, amîndoi am admis "că ori se face o cîștigătură hotărîtă în viața mișcării comuniste și

muncitorești, ori ne așteaptă prăbușirea și compromiterea în fața maselor din lumea întreagă". În legătură cu aceasta am făcut referire și la partidul nostru și am reamintit de necesitatea schimbării "elementelor staliniste", adică a Biroului Politic.

Cu acest prilej, eu am calomniat pe primul secretar al partidului, pe secretarul NICOLAE CEAUSESCU și pe ministrul de interne ALEXANDRU DRAGHICI, afirmând că "am făcut o clică" împreună.-

În cadrul acestei întâlniri am mai avut și alte discuții, în spiritul nostru revizionist, făcând tot felul de precizări întunecate și aprecieri de soiul ăsta, în cazul când partidele comuniste și muncitorești nu vor pași hotărât pe linia revizionistă.-

Cu această întâlnire, după cât îmi reamintesc, s-a încheiat prima perioadă a manifestărilor și acțiunilor antipartini-ce și antistatale, desfășurate de noi în cursul anului 1956. Este posibil ca să mai fi avut loc vre-o întâlnire și discuție, dar probabil fără vre-un caracter deosebit, căci eu nu rețin.-

În legătură cu această primă perioadă - înainte de a trece la cea de a doua perioadă a acțiunilor noastre antipartini-ce și antistatale care s-a desfășurat în anul următor, vreau să fac unele sublinieri, pentru ca partidul să pătrundă și să deslușească mai bine faptele noastre.-

- Motorul acțiunilor, instigatorul, am fost eu. VIDRAS-CU s-a lăsat mai mult antrenat și convins de mine, decât a avut inițiativa. Aceasta, deși avea aceleași vederi și convingeri revizioniste - oportuniste ca și mine.-

- Eu mă arătam mai agitat, mai imprudent (mai nerăbdător s-o închei cu șomajul meu politic în fond) el mai reținut, mai prudent, mai cumpănit. Ca și în viitor, el nu s-a lăsat antrenat la fapte decât atunci când a avut convingerea că "merge la sigur" că sînt în perspectivă schimbări în conducerea partidului nostru, că există împrejurări care creiază în mod cert posibilitatea și eventualitatea schimbării conducerii partidului nostru.-

- În firea și gîndirea lui, ca și mine dealtfel, dacă este adevărat că se găsea un nucleu respectabil de rătăcire politică, un simbur de idealism opoz, un grîunte de năzuință cinstite dar strîmbe și un bolovan de prostie și serintea politică, este tot așa de adevărat că se găsea o mare doză de oportunism și carierism, de goană după funcții și poziții importante în partid

și stat.-

- GHEORGHE VIDRASCU, pe care, ceva mai înainte, îl cunosusem ca un activist de partid modest, sobru, cinstit și cumpănit, a suferit serioase schimbări în caracterul și manifestările sale după ce a fost grav bolnav de nervi, scos din muncă și supus la tratament medical vreme îndelungată în anul 1955 - aceasta bineînțeles după părerea mea.-

Astfel, el prezenta toate simptomele caracteristice bolnavilor de nervi. La aceștia, depresiunea și nestabilitatea lor psihică are drept corespundere o depresiune și nestatornicie morală, precum și schimbări brusce și surprinzătoare în caracterul, firea și manifestările lor, nemulțumiri față de tot ce văd în jurul lor, etc., lucruri bine cunoscute și admise ca atare în medicină.-

Fac această remarcă privind pe GHEORGHE VIDRASCU, nu pentru a-l apăra, căci boala nu-i micșorează cu nimic responsabilitatea faptelor sale, dar pentru că ea poate să constituie o latură de însemnătate secundară, în explicarea faptelor lui.-

Tot în legătură cu prima perioadă, mai declar un fapt care poate fi folosit ca element de verificare a prezentei declarații:

Așa după cum am arătat la început, în cea de a doua întâlnire din luna mai, eu îi propusesem lui VIDRASCU ca să ne dedăm la provocări în sesiunea cea mai apropiată a Marii Adunări Naționale. Astfel, eu i-am propus ca eu să iau cuvântul în chip provocator și să vorbesc despre pretinsa schinguire a fostului general FUIGA de care mă înștiințase GHEORGHE VIDRASCU, iar acesta din urmă să ia cuvântul în altă problemă aleasă de el. GHEORGHE VIDRASCU însă a respins această propunere ca riscantă și fără prea vizibile rezultate dacă ar fi tradusă în viață.-

Eu atunci am fost de acord cu el, însă nu renunțasem definitiv la ideea ca cel puțin eu să iau cuvântul în chip provocator în sesiunea de toamnă a M.A.N.-

Acum se apropia această sesiune. Am simțit nevoia ca înainte de a trece la acțiune, să mai consult pe cineva, pentru că nu eram ferm hotărât s-o fac, ci șovăiam.-

L-am consultat cam prin octombrie 1956, pe fratele meu GHEORGHE EREMIA. El a respins hotărât o asemenea aventură dușmănoasă, arătând că este un act nesocotit, fără nici un fel de răsunet și plin de primejdii pentru mine. Mi-a spus destul de por-

nit contra mea, ca să-mi iasă din cap că sînt un mare om politic și că indefinitiv n-am pe nimeni în spatele meu, nici partidul, nici altcineva. Intervenția lui energică m-a demolat un pic, m-a făcut să renunț la provocare și chiar nici nu am participat la lucrările sesiunii M.A.N. ce a urmat în curînd.-

Cu prilejul acestei consultări, i-am spus fratelui meu în treacăt și foarte vag, că întretin legături discrete cu GHEORGHE VIDRASCU, că acesta este "un om cinstit care gîndește curajos", dîndu-i să înțeleagă că gîndește ca noi.-

Fratele meu a aflat cu plăcere această confidență, mai ales că mai de mult fusese prieten bun cu VIDRASCU, a cărei casă o frecventase prin 1948-1949.-

Nu i-am încredințat fratelui meu alte date mai importante privind pe GHEORGHE VIDRASCU, dar cred că el își va reaminti de cele de mai sus și le va confirma.-

Trec acum la cea de a doua perioadă a acțiunilor noastre antipartinice și antistatale.-

Dat fiind faptul că eu nu mai eram membru al M.A.N. după 20 decembrie 1956, și nu mai puteam frecventa biblioteca M.A.N., cît și faptului că fratele meu mă desumflase și mă demolise, n-am ținut legătură strînsă cu VIDRASCU și cînd el după o vreme, curînd după alegeri, a fost schimbat din muncă, am pierdut legătura cu el. Nu țineam neapărat s-o restabilesc, mai ales că evenimentele politice din cursul iernii 1957 nu indicau ceva mai deosebit în sensul "destalinizării". Probabil că și el, mînat de aceleași sentimente, nu m-a căutat. Nu-l cunoșteam adresa. El însă avea numărul de telefon pe care și-l notase, încă de la prima întîlnire, în agendă - am remarcat că în mod cifrat (primele două cifre erau urmate de trei cifre indiferente, iar ultimele trei cifre ale telefonului erau scrise dedesubt, urmate și ele de 3 cifre indiferente).-

Socoteam că dacă VIDRASCU va simți nevoia să ia legătură cu mine sau este dispus să facă ceva, mă va anunța el. De aceea i-am lăsat lui inițiativa.-

Nu ne-am văzut pînă în primăvara anului 1957, cînd ne-am întîlnit, cam prin aprilie din întîmplare, în dreptul Ministerului Agriculturii. Am mers împreună puțin, doar pînă la universitate.-

VIDRASCU mi-a spus că nu mai este la M.A.N. ci acum lucrează la Ministerul de Externe, pregătindu-se pentru a ocupa

funcția de ambasador al R.P.R. în Suedia sau alt loc, că se documentează asupra viitoareii munci și că ia lecții de limba franceză.

Eu i-am spus că nu am încă muncă, mai ales că țin să arăt celor de sus că "eu care am fost tratat drept carierist pot trăi și în miserie".-

L-am întrebat unde locuiește, mi-a dat adresa (pare-mi-se pe strada Textier) și ne-am înțeles, ca atunci când vom avea ceva interesant, să ne vedem, eu venind la locuința sa.-

Era și el demolit, căci situația "destalinizării" nu se arăta prea roză.-

N-am discutat decât luxuri indiferente, stînd dealtfel prea puțin împreună.-

Scurt timp după această întîlnire (2 săptămîni aproape) ne-am revăzut tot întîmplător, la restaurantul de lîngă "Spicul". Cînd am intrat în local împreună - după cît îmi amintesc - cu cumnatul meu ALEXANDRU BUIU, l-am văzut pe VIDRASCU împreună cu o femeie mai tînră și una mai în vîrstă, probabil fiica și soția.-

M-am dus din politețe la masa lui pentru cîteva clipe, m-a prezentat soției și n-am fost atent cine era cealaltă femeie, am schimbat cîteva cuvinte indiferente și m-am reîntors la masa cumnatului meu.-

Următoarea întîlnire cu GHEORGHE VIDRASCU a avut loc la locuința lui din str. probabil Textier, cam în primele zile ale lunii iunie sau chiar sfîrșitul lui mai.-

Ea a fost prilejuită de un eveniment politic de natură să ne împingă la acțiune - firește conform resorturilor sufletești ce luerau atunci în noi : demascarea grupului antipartinic din P.C.U.S.-

M-am prezentat la locuința lui (vilă cu parter și etaj și cu o grădiniță în spate) și am fost anunțat printr-o bătrîna. Era cam pela orele 7,30. Am intrat în salon, l-am așteptat puțin pe VIDRASCU căci se bărbiera, am fost văzut și recunoscut desigur de soția lui, care circula pe scara interioară dinspre dormitor.-

După un timp VIDRASCU a venit și am trecut în grădina casei ca să discutăm.-

Am început prin a comenta împreună evenimentele zilei, demascarea grupului antipartinic : MOLOTOV-MALENKOV, KAGANOVICI, SEPILOV și alții, din P.C.U.S.-

Eu am subliniat importanța acestui eveniment, pe care l-am tălmăcit ca o trecere hotărâtă a lui NICHITA HRUSCIOV la "destalinizare" și am bătut monedă din "profeția" ce o făcusem cândva, spre a demonstra că judecățile noastre sînt juste și că deci schimbările din P.C.U.S. nu reprezintă altceva decît desocătușarea lui HRUSCIOV de elementele staliniste.-

Concluzia imediată pentru noi este că și la noi în partid va avea loc o asemenea "destalinizare", deci i s-a creat un moment, poate cel mai potrivit, de acțiune conform vechiului plan.-

VIDRASCU mi-a spus că și el a interpretat evenimentele în același chip și că a și luat unele "măsuri". Astfel el mi-a spus că urmărește îndeaproape felul cum reacționează conducerea P.M.R. față de eveniment și că acest lucru îl face cu ajutorul unei legături pe care o are "pe sus". Mi-a dat să înțeleg că nu-mi poate spune ce fel de legătură, dar eu i-am subliniat că nu era nevoie, deoarece nu eram curios, stabilind încă de mai înainte în mod tacit, ca să nu intrăm prea mult în legăturile și treburile altuia.-

Întîlnirea a luat sfîrșit cu unele discuții cu caracter calomnios la adresa conducerii P.M.R. Ne-am înțeles că va trebui să discutăm un plan de acțiune numai după ce el va lămurii mai bine asupra atmosferei din conducerea partidului, a modului ei de a reacționa față de evenimentele la care ne referisem.-

Mi-a spus că întîlnirile la el acasă nu sînt de dorit - că în caz de voi fi întrebăți cândva de scopul vizitei, să spun că i-am cerut cu împrumut locu lui. Mi-a dat numărul de telefon și mi-a spus că soția lui nu trebuie să știe că eu - EREMIJA - îi telefonez, stabilind ca de acum încolo să mă anunț ca "tov. MATETI".

Vîitoarea întîlnire o vom fixa prin telefon, eu urmînd a vorbi ca întotdeauna de la telefon public.-

După cîteva zile i-am telefonat, o femeie mi l-a dat la telefon și am stabilit că el va trece duminică - cea mai apropiată - în jurul orei 11 (probabil) pela vechiul lor de lîngă Arcul de Triumf, cu mașina.-

M-am prezentat la întîlnire în ziua, locul și la ora fixată, de unde VIDRASCU m-a luat într-o mașină "Pobeda" pe care o conducea personal, el fiind singur, neînsoțit de șofer.-

Am mers în pădurea Băneasa, ceva mai în adîncul ei, pe o alee singuratică. Toamă cînd începusem să discutăm, a trecut pe lîngă noi, decedatul (azi) ministru de externe GRIGORE PREO-

TEASA, împreună cu doi însoțitori, cu care ne-am salutat, fără a angaja vre-o convorbire.-

În cadrul acestei întâlniri, VIDRASCU mi-a spus că acum este mai documentat asupra "atmosferei" ce domnește "pe sus", că "are o legătură în imediata apropiere a primului secretar al P.M.R. care de acum încolo îl va ține la curent cu ce se petrece pe la conducere, în situația provocată de demascările din P.C.U.S. și că de acum are deja date concrete, care este interesant să le aud".-

Astfel, VIDRASCU mi-a spus, că din câte știe dela legătura sa, "primul secretar al P.M.R. s-ar aștepta la schimbarea sa, ar "bate în retragere", ar căuta "să dea vina pe alții, arătând pe vice-președintele Consiliului de Miniștri EMIL BODNARAS drept cauză a tuturor relelor, dar acesta din urmă este prea deștept ca să poată fi făcut țap ispășitor".-

Citatul nu reproduce exact vorbele sale, dar preciza ideea, deși m-am forțat să-mi amintesc cât mai apropiat și frazele sale.-

După ce mi-a încredințat toate acestea și am mai purtat unele discuții politice în spirit obișnuit și legat de activitatea noastră, VIDRASCU mi-a spus că încă mai este necesar să urmăresc ce se petrece prin preajma primului secretar, după care vom discuta măsurile ce decurg, în spiritul vechiului nostru plan. Mi se pare că tot atunci sau mai târziu, telefonic, dar mai probabil atunci, am fixat și locul viitoarei întâlniri: parcul din spatele sălii Floreasca, din apropierea casei sale, care avea avantajul că-i foarte puțin frecventat și se află în apropierea casei sale. Acest loc va deveni de acum încolo locul tuturor întâlnirilor viitoare, până când am întrerupt legăturile cu el, adică mai precis, le-am curmat definitiv, probabil prin plecarea sa la Praga.-

Mi se pare că tot atunci mi-a spus ca să nu-i mai telefonez nici acasă, fie chiar și sub numele conspirativ "Matei" pentru că ar da de bănuț soției, ci să-l cer la telefon prin centrală la Ministerul de Externe, sub acest nume de "tov. Matei" ceea ce am și făcut de acum în viitoarele convorbiri telefonice.-

Următoarea întâlnire a avut loc în cursul lunii iunie, cam peste o săptămână dela întâlnirea precedentă, în locul pe care îl fixasem și către orele 7 dimineața, ora obișnuită de întâlnire de acum încolo.-

În cadrul acestei întâlniri, GHEORGHE VIDRASCU mi-a comunicat noi date în legătură cu modul de a reacționa a conducerii P.M.R., față de demascarea grupului antipartinic din P.C.U.S., date ce le căpăta de la legătura de care îmi vorbise anterior.-

Astfel, el mi-a spus că Biroul Politic "se gîndește acum la o formulă de compromis" intenționînd să aducă la conducerea partidului pe GHEORGHE APOSTOL, președintele C.C.S., soluție pe care el - GH. VIDRASCU - o găsea "un fel de cîrpeală, căci ea nu va rezolva cu nimic problema, "stalinistii" rămînînd mai departe la cîrma partidului". (Citat în primul rînd ideia).-

În fața acestei situații, noi ne-am gîndit să acționăm deasum hotărît, pentru a contracara o asemenea "manevră".-

Mai întîi, ne-am gîndit să provocăm în interiorul partidului, cît și în afară, o atmosferă potrivnică Biroului Politic, care să conducă la dorința ca Biroul Politic să fie schimbat. În acelaș timp ne-am gîndit să creiem o atmosferă de simpatie și adeziune față de "noi" conducători ai partidului, care așa cum stabilisem și în anul precedent, îi vedeam în persoana lui GH. VASILICHI ca prim secretar, și ca, colaboratorii săi cei mai apropiați și figuri care trebuiesc popularizate în primul rînd, pe PETRESCU DUMITRU și CONSTANTIN AGIU. Menționez și aici, că aceștia trei n-au fost consultați asupra participării lor la o "victorie" conducere a partidului și că o făceam cu dela sine putere.-

De asemenea ne-am gîndit să popularizăm și acțiunea grupului fracționist, cunoscută de membrii de partid din documentele Plenarei C.C., prezentînd-o ca o acțiune justă și în spiritul intereselor Partidului și maselor.-

Apoi am examinat cum de ce forțe dispunem, pentru deslănțuirea acțiunii.-

Eu i-am declarat că se poate conta pe asentimentul grupului fracționist cînd acesta va vedea că are șanse să vină la conducere, așa cum i-am mai spus și în anul precedent.-

De asemenea i-am mai spus că poate conta și pe "oamenii" și legăturile mele și anume pe unele legături în armată ca și în rîndurile unor membrii de partid cu care întretin legături.-

L-am privit întrebător pe GHEORGHE VIDRASCU, de ce forțe dispune el. El interpretînd că îl cam văd venind cu mîna goală în această acțiune, mi-a spus ca să nu-l cred că este singur, ci că are și el oamenii lui. Astfel el are "unii activiști cu mai mică sau mare răspundere" cu care dealtfel are legături, și al căror nume nu e cazul să mi-l spună, așa cum dealtfel nici eu nu

i-am spus pe ai mei, și nici nu e necesar. De asemenea el are "numeros tineret" (expresia exactă) de care s-a ocupat și pe care se poate bizui pentru acțiune.-

Mi se pare că totuși atunci sau în altă împrejurare, a "scăpat" un nume, făcând o referire discretă la NICULESCU MIZIL, membru al C.C. al P.M.R.-

Văzînd că-mi da un nume, i-am dat și eu din spirit de reciprocitate pe acela al lui COSTACHE PETRE, despre care i-am spus că se poate conta pe el în viitor ca element de participare la funcții importante, arătîndu-i că gîndește la fel cu noi, și că m-a împrumutat și mă ajută încă substanțial cu bani.-

El a remarcat cu simpatie prezența lui COSTACHE în rîndurile noastre, remarcînd că "este un băiat foarte inteligent și capabil",-

După aceasta am hotărît să trecem la acțiune, fiecare prin oamenii și legăturile noastre. Adică am hotărît să trecem la acțiunea de a crea o atmosferă potrivnică Biroului Politic al P.M.R. în vederea creierii dorinței de schimbare a lor, din partea membrilor de partid și a maselor și o atmosferă în favoarea lui GHEORGHE VASILICHI, D. PETRESCU și CONSTANTIN AGIU, pe care îi vedeam viitoarele figuri conducătoare în partid și în stat, precum și de simpatie în jurul acțiunii fracționiste a grupului fracționist, ca și ceea ce fiecare din noi, credeam necesar să popularizăm fiecare în ceroul nostru.-

Acțiunea a fost hotărîtă, consimțită de comun acord, și am rămas să trecem la execuție, fără să mai așteptăm alte situații sau evenimente. Ceea ce eu am și făcut îndată și - după cît el îmi va confirma la viitoarele întîlniri, a făcut și el.-

După această întîlnire am trecut concret la acțiune.-

Astfel, eu am trecut la luarea de legături și de transmitere a celor hotărîte cu VIDRASCU, unor membrii de partid cu care întrețineam legături.-

Prima, sau mai precis - aceia care o rețin mai exact cu privire la felul cum a decurs - a fost întîlnirea cu CIBU ION membru P.M.R., fost colonel în armată și pensionat în urma unei acțiuni individuale cu caracter revizionist, fost redactor al ziarului "Apărarea Patriei". Am spus că rețin mai bine această întîlnire, deoarece cu CIBU ION mă vedeam mai rar decît cu ceilalți cu care aveam legături, deci întîlnirea cu el a fost mai bine fixată în memorie.-

M-am întâlnit cu el, curînd după întîlnirea cu VI-DRASCU la stația Mintuleasa pe Bd.fost Pache (Tolbuhin).Întîlnirea a avut caracter conspirativ, a durat aproximativ 2-3 ore, plimbîndu-ne pe străzi singuratice din regiunea aceea, urmărind ca să nu fim auziți, căutînd să determinăm dacă cumva sîntem supravegheați.-

După ce am comentat schimbările determinate în P.C.U.S. de către demascarea grupului antipartinic și le-am interpretat în felul în care am făcut-o și cu VIDRASCU, după ce am calomniat activitatea și unele din persoanele Biroului Politic, în special primul secretar, ne-am oprit asupra noii situații care, după părerea noastră se creia.-

Eu i-am spus lui CIBU ION că deacum se întrevăd schimbări certe în conducerea P.M.R. determinate după părerea mea, de către TITO- HRUSCIOV și MAO TSE DUN.-

De asemenea eu i-am spus că "dispun de legături care merg pînă în preajma lui GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ și cunosc și urmăresc modul cum conducerea P.M.R. reacționează în "noua" situație". I-am spus de asemenea că "primul secretar se așteaptă el însuși la schimbarea sa și bate în retragere" și mi se pare că i-am spus și despre așa zisa "formulă de compromis". I-am spus lui CIBU și-mi amintesc aproape cuvînt cu cuvînt, că "îi vorbesc în numele unui grup de partid și îi dau ca sarcină de partid" cele ce urmează. Anume, va căuta ca prin toate legăturile sale, să creieze în rîndul membrilor de partid și a nemembrilor de partid, dorința ca Biroul Politic să fie schimbat, să creieze o atmosferă potrivnică lui, și ca toate aceste dorințe să devină deacum un sentiment de masă. (Mi se pare că am spus și "un bun al maselor").-

De asemenea i-am transmis ca sarcină de partid "să popularizeze în mediul la care m-am referit mai sus, figura lui GHEORGHE VASILICHI ca viitor conducător al P.M.R., DUMITRU PETRESCU și AGIU și acțiunea desfășurată de grupul fracționist anterior, prezentînd-o ca o acțiune în spiritul intereselor reale ale partidului și maselor".-

Intr-un cuvînt, i-am reprodus aproape exact cele discutate și hotărîte împreună cu VIDRASCU și în cazul lui CIBU, acest fapt constituie un element important de verificare a celor discutate și hotărîte cu VIDRASCU, deoarece îmi amintesc precis cuvînt cu cuvînt ce i-am spus.-

CIBU mi-a răspuns că dacă e vorba de "sarcină de partid" își va face datoria așa cum trebuie și o spunea aceasta, cu toată convingerea și sinceritatea.-

I-am spus că el își va aduce la îndeplinire "sarcina" în rândul oamenilor cu care are legături, sfătuindu-l ca aceștia să facă la rândul lor același lucru și așa mai departe. I-am dat a înțelege că nu sînt curios să știu cine sînt cei cu care are legături, după cum nici el nu trebuie să manifeste curiozitate asemănătoare față de mine.- Asemenea relații instituisem tacit cu toți ceilalți cu care aveam legături, începînd cu VIDRASCU, pentru ca pe de o parte, să nu mă oblighe pe mine la destăinuirii, iar pe de altă parte, să nu aibă impresia că eu sînt un fel de șef, care cer rapoarte, fără ca eu să fiu obligat să le încredințez ceva din secretele și activitatea mea.-

După ce am mai făcut o serie de comentarii și aprecieri în spirit revizionist cu privire la situația internă și internațională, ne-am despărțit stabilind ca să ne reîntîlnim la inițiativa mea, printr-o convorbire telefonică într-un limbaj convențional pe care l-am stabilit atunci. De asemenea am stabilit, după cît îmi amintesc, ca locul viitoareii întîlniri să fie biblioteca de vară din Parcul Stalin (cea dinspre latura vecină cu Bd.Stalin - a parcului).-

După întîlnirea aceasta a urmat o întîlnire cu o altă persoană cu care la vremea aceea aveam întîlniri ceva mai dese, SACHE DAVIDESCU, fost colonel în M.A.I. și pensionat pentru boală (era bolnav de nervi și fusese internat un timp și în spitalul Central (de boli nervoase). În acea vreme începuse să se ocupe cu avocatura, lucrînd într-un colectiv de avocați care își avea sediul lîngă Ministerul Agriculturii. El îmi era în același timp și avocat în procesul meu de divorț cu soția mea, care începuse din primăvara anului 1957.-

Cu SACHE DAVIDESCU ca și cu persoana despre care urmez să vorbesc mai jos, aveam la acea vreme legături strînse de prietenie și întîlniri dese, așa că nu îmi amintesc data și totalitatea discuțiilor purtate în acea întîlnire cu caracter special, dar spiritul lor și laturile specifice ale întîlnirii mi le amintesc cu precizie. Dealtfel cred că voi vorbi mai pe larg de legăturile mele cu SACHE DAVIDESCU și MIRCEA MARINESCU într-o altă declarație, ei fiind persoane, pe care ca și pe VIDRASCU, le-am ascuns pînă acum, din spirit de sentimentalism.-

Firește, aceasta în măsura în care o altă declarație pentru completarea prezentei îmi va fi cerută și apreciată ca necesară (despre CIBU ION am făcut declarații destul de complete - exceptând amestecul lui în acțiunile întreprinse cu VIDRASCU).-

Întilnirea cu SACHE DAVIDESCU, a avut loc - ca de obicei - în locuința sa care era în același timp și birou avocațial, oda etajul 9 din blocul de locuințe vecin cu Sfatul Popular al Capitalei (în latura de deasupra cantinei Sfatului Popular).-

Cred că și pînă la această întilnire comentam în felul arătat cînd m-am referit la VIDRASCU și CIBU, demascarea grupului antipartinic din P.C.U.S. și concluziile ce se degajă privind P.M.R..-

Întilnirea a decurs cam tot la fel cu acela cu CIBU ION.

După cîte îmi amintesc, i-am încredințat lui DAVIDESCU ceea ce îmi spusese VIDRASCU - bineînțeles fără a indica sursa - cu privire la ceea ce se întîmplă în sinul conducerii P.M.R. în urma scoaterii din C.C.al P.C.U.S. a lui MOLOTOV, MALENKOV, KAGANOVICI și ceilalți..-

Cred că i-am spus și că "dispun de legături în imediata apropiere a primului secretar al C.C.al P.M.R.", care mă țin la curent cu felul de a reacționa conducerea de partid în așa zisa "nouă situație"..-

Ca și lui CIBU ION, i-am accentuat în mod clar că îi dau ca "sarcină de partid" (mi-amintesc precis acest lucru) să popularizeze figura celor trei "viitori" conducători de frunte ai partidului, adică VASILICHI, PETRESCU, AGIU și să creeze o atmosferă potrivnică Biroului Politic al P.M.R., precum ca să popularizeze acțiunea grupului fracționist demascat de partid și s-o arate ca un lucru ce a corespuns intereselor de partid..-

Caracterul specific al acestei întilniri îl constituie faptul că eu puneam la punct desfășurarea acțiunii hotărîte cu VIDRASCU, în mediile evreiești din București. SACHE DAVIDESCU era evreu de origine și avea intense legături în lumea membrilor de partid și a nemembrilor evrei din București..-

I-am subliniat lui DAVIDESCU că "evreii sînt interesați în schimbarea actualei conduceri P.M.R., dat fiind faptul că ea recurge în ultimul timp la o diversiune antisemită" (lucru ce mi-l încredințase CIBU ION cu cîteva exemple concrete - mai înainte, pe care îl vom dezvolta dacă se va aprecia ca necesar)

Am adăugat că "evreii nu vor avea decât de câștigat de pe urma instaurării unei noi conduceri în fruntea partidului cu vederi mai largi și în spiritul vremii", adică cu vederi oportuniste, despre care discutasem pe larg și mai înainte și pe care interlocutorul meu le cunoștea bine și le nutrea și el de asemenea, împărtășindu-le cu toată convingerea.-

SACHE DAVIDESCU a propus o "amendare" a hotărârii luate de mine cu VIDRASCU (nu știa nimic de persoana lui GHEORGHE VIDRASCU). Astfel el mi-a spus că va avea grijă și de mine. Făcea aceasta, deoarece el, ca și MIRCEA MARINESCU, avea păreri deosebit de "entuziaste" față de persoana mea, în care vedea un viitor conducător de frunte al partidului. În discuțiile lui din acea vreme, cu mine, ca și în cele ce au urmat, el vorbea despre "când vei fi tu la putere" despre "trebuie să faci ceva serios pentru partid și țară", etc. și alte năstrușnicii de felul acesta, pe care eu însă le ascultam cu plăcere și convins că așa este și așa va fi.

La "amendamentul" propus, i-am răspuns cu un zîmbet plin de înțeles.-

Prin aceasta rămăneam totuși corect față de VIDRASCU și în spiritul hotărârii luate de noi cu privire la popularizarea lui VASILICHI, DUMITRU PETRESCU și AGIU. Aceasta, deoarece noi ne-am rezervat destulă libertate de acțiune, fiecare în cercurile noastre, cu privire la popularizarea și altor figuri din rîndurile legăturilor și "oamenilor noștri". Bineînțeles că nu ne gîndeam să fim cîtuși de puțin vitregi cu propria noastră persoană, că doar nu unelteam împotriva partidului, din simplu fanatism politic.-

Intr-o întîlnire viitoare și pe parcursul ducerii la îndeplinire acelor date "ca sarcină de partid", SACHE DAVIDESCU mi-a spus că "a avut și are grijă de ce am hotărît și de mine în special".-

O altă întîlnire destinată a duce la îndeplinire hotărârile luate cu GHEORGHE VIDRASCU, a fost întîlnirea cu MIRCEA MARINESCU, membru P.M.R., fost deputat în Parlament în prima legislație după alegerile din 1946. Il cunoșteam mai de mult din auzite, lucrase în partid și în timpul ilegalității la Constanța, era prieten bun cu fratele meu și la dorința lui, ne-am cunoscut și apoi împrietenit strîns, la începutul anului 1947.-

Nu știu dacă este necesar să dezvolt în declarația de față legăturile mele cu MARINESCU, cred că mi se va cere s-o fac într-o declarație aparte, în viitor.-

De aceea mă mărginesc să redau numai întâlnirea sau întâlnirile (aveam cu el multe pe acea vreme - cu caracter personal și indiferent), în care am discutat "sarcinile de partid".

În această întâlnire i-am spus cam același lucru pe care l-am spus și lui CIBU. Nu cred că am recomandat evenimentul demasării grupului MOLOTOV și ceilalți ca și concluziile interne și internaționale din punct de vedere revizionist ce decurg, deoarece le făcuseră cred anterior. Îmi amintesc - și redau numai pentru a ușura verificarea declarației - că a doua zi după ce a apărut în presă știrea privind demascarea grupului antipartinic al P.C.U.S., MIRCEA MARINESCU, din proprie inițiativă și în mod imprudent, mi-a telefonat acasă, cu mult "entuziasm" în glas, întâmplându-se cam așa: "Să trăiești GOMULKA" (vedea un fel de GOMULKA în mine). "Mă, dar să știi că ai strâșnic cap politic: ai prevăzut totul, etc.".-

Ca și celorlalți arătați mai sus, i-am dat ca "sarcină de partid" creșterea unui spirit potrivit Biroului Politic în rândurile membrilor și nemembrilor de partid, cu ajutorul "legăturilor" și "oamenilor săi". De asemenea i-am dat ca "sarcină" popularizarea celor trei figuri amintite mai sus și a acțiunii grupului antipartinic demasat de partid în anul 1955.-

MIRCEA MARINESCU a propus și el un "amendament", acela de a populariza și figura lui DUSA VICTOR, la care ținea foarte mult. Am fost de acord, pentru considerentele arătate la DAVIDESCU.-

Dealtfel cu MARINESCU am mai vorbit despre popularizarea lui VASILICHI și ceilalți, mai târziu, prin septembrie (sau sfârșitul lui iulie), când am fost împreună la țară, la o rudă a sa, vre-o 10 zile, într-o călătorie de odihnă. O amintesc în scopul verificării datelor declarației.-

MIRCEA MARINESCU, care avea părerile lui "entuziaste" despre mine, ca și DAVIDESCU, mi-a cerut, cu prilejul odihnei noastre la țară, să fac "un nou program al partidului". Cu această ocazie el m-a întrebat din nou, cam cum văd eu "viitoarea conducere" a partidului și statului nostru, iar eu i-am vorbit din nou și atunci despre VASILICHI, PETRESCU, AGIU - bineînțeles că acum fiind vorba de o formulă completă a "conducerii viitoare" l-am adăugat și pe DUSA - cred că și pe VIDRASCU, de care îi vorbisem ceva lui MARINESCU - m-am subînțeles și pe mine și

alte persoane de care nu-mi mai amintesc precis (COSTACHE, ALEX. STEFIEA - care n-avea alt amestec decât acela că muncisem împreună în timpul ilegalității la Constanța, GIOROIU NICOLAE ca prieten și consătean, etc. Poate că MARINESCU o să-și amintescă mai bine de această chestiune, căci el asculta cu atenție și interes toate fantasmagoniile mele).-

Revin la întâlnirea sau întâlnirile cu MARINESCU, în care i-am vorbit despre "sarcina de partid" în spiritul hotărârilor luate de VIDRASCU.-

Întâlnirea a avut loc ca de obicei, la locuința sa din str. Mintuleasa (cam la aproape 300 metri de stația Mintuleasa pe partea dreaptă privind spre Bd. Tolbuhin).-

MARINESCU a fost de acord să-și aducă la îndeplinire "sarcina", lucru de care mi-a amintit, tot așa în trecut și fără precizări, în decursul altor întâlniri, cu caracter indifere-

rent.-

Legătura mea cu MIRCEA MARINESCU prezintă o însemnătate aparte din punct de vedere al verificării datelor declarației, prin faptul că lui i-am dat unele îndicii și i-am făcut unele aluzii, cu privire la relațiile mele cu VIDRASCU.-

Astfel, în scop de a-l ajuta să-și găsească o casă, și a primi o slujbă (era pensionar dar voia și o slujbă), i-am spus că am un prieten, fost vice-președinte al Consiliului de Miniștri, care-l poate ajuta și i-am vorbit de Vidrascu Gheorghe. Aceasta în mod cert. Poate că i-am făcut și unele aluzii vagi la caracterul relațiilor mele cu el (e băiat bun sau altceva). De asemenea, despre MARINESCU i-am vorbit lui VIDRASCU și l-am rugat să-l ajute în sensul arătat mai sus, ceea ce el a consimțit mai ales că i-am spus că e vorba despre un "om de al nostru". Ca urmare, i-am dat lui MARINESCU adresa lui VIDRASCU și după cît rețin, l-a și vizitat la locuință, dar nu sînt sigur dacă a făcut-o.-

O altă întâlnire pe care am avut-o în scopul aducerii la îndeplinire a hotărârilor luate cu GHEORGHE VIDRASCU, a fost aceea cu colonelul ARDELEANU AUREL, în acea vreme ofițer în cadrele Academiei Politice Militare, iar în prezent condamnat la 25 ani muncă silnică, ca coacuzat în procesul în care am fost și eu judecat și osîndit.-

Întâlnirea a avut loc cam în aceeași perioadă ca și cele arătate precedent (mijlocul lunii iunie 1957, pînă către

sfârșitul luni) la locuința mea din str. Sandu Aldea nr. 95, stradă pe care locuia și ARDELEANU.-

Această întâlnire o rețin de asemenea destul de bine, dat fiind faptul că și cu ARDELEANU mă vedeam în acea vreme rar, ca și cu CIBU, și de asemenea dat fiind caracterul ei aparte: era vorba despre armată.-

Ca și celorlalte persoane arătate mai sus, i-am făcut și lui ARDELEANU o prezentare a situației politice interne și internaționale, în legătură cu demascarea grupului antipartinic din URSS. I-am arătat și lui că de acum, schimbarea "stalinistilor" cu ajutorul influenței lui Tito, NICHITA HRUSCIOV și MAO TSE DUN, este un eveniment cert și iminent.-

I-am vorbit în mod sigur despre faptul că "dispun de legături care merg pînă în imediata apropiere a persoanei primului secretar al P.M.R.", cu ajutorul cărora am știri și urmăresc felul cum reacționează conducerea P.M.R.-

I-am spus și lui de asemenea că "primul secretar al P.M.R. se așteaptă el însuși să fie schimbat, și acum bate în retragere". Aceste lucruri i le-am spus în mod absolut cert, n-am nici o îndoială.-

Mi se pare că i-am vorbit și despre așa zisa "formulă de compromis" cu GHEORGHE APOSTOL, în fruntea partidului, deoarece el mi-a făcut cu acel prilej o destăinuire privind persoana lui GHEORGHE APOSTOL. Anume, mi-a spus că GHEORGHE APOSTOL este supravegheat de către securitate, ceea ce pe mine m-a surprins. Astfel el mi-a spus ca o cunoștință a sa, sau chiar direct persoana despre care urmează să arăt aici, adică o persoană care locuiește vis-a-vis de GH. APOSTOL, i-a povestit cum un reprezentant al organelor de stat s-a prezentat la locuință și i-a cerut consimțământul să-i pună la dispoziție camera care are vedere spre locuința lui GHEORGHE APOSTOL, în scop de a supraveghea persoana care intră și iese din locuința lui GHEORGHE APOSTOL (sau i-a dat să înțeleagă acest lucru).-

În privința "sarcinei" ea a fost transmisă lui ARDELEANU într-un chip modificat de mine, întrucît aici era vorba despre armată, pe care eu o socoteam ca fiind viitorul meu "fief". Astfel, eu i-am vorbit doar în treacăt și foarte șters despre VASILICHI și ceilalți, subînțelegînd popularizarea mea ca persoană și a lui bineînțeles, adică a lui ARDELEANU. Despre creșterea unei atmosfere ostile Biroului Politic nu i-am vorbit prea mult, căci ARDELEANU

o făcea și așa singur încă de mult, lucru invederat la proces. Totuși fie direct, fie indirect, i-am vorbit și despre acest lucru.

De asemenea, scontînd pe o apropiată schimbare a conducerii de partid și în consecință și pe o iminentă schimbare a Ministrului Forțelor Armate, am vorbit cu ARDELEANU și am început să ohibzuim, ca despre o viitoare moșie proprie.-

Astfel, am început prin a ohibzui dacă unii dintre ofițerii din posturile de conducere, vor fi păstrați și "în viitor".-

De pildă, eu am fost de părere că șeful Marelui Stat Major din acea vreme, general TUTOVEANU ION, va putea rămîne pe postul său căci îl cunosc ca pe un om cinstit, modest și ca pe un militar foarte capabil.-

ARDELEANU a sărit ca ars (probabil se viza el în postul ăsta), obiectînd că am păreri exagerate despre TUTOVEANU. El îl cunoaște mai bine, căci au fost împreună în lagăr și în Divizia Tudor Vladimirescu. "TUTOVEANU este o mediocritate care a știut să intre pe sub pielea șefilor, etc.". "Mult mai bun decît el este colonelul EPURE, cu care a absolvit (TUTOVEANU) împreună Academia Vorosilov. Am tăcut, mai ales că era vorba de o chestiune care, oricum, nu reprezenta o realitate sută în sută.-

Atunci am adus vorba despre celălalt adjunct al Ministrului Forțelor Armate, general FLOREA ARHIP. I-am spus lui ARDELEANU că acesta, FLOREA "cu tot carierismul lui prost, deghizat, este un ofițer foarte capabil, cinstit în felul lui" și că-l vom putea folosi și în viitor. Nici FLOREA n-a primit "asentimentul" lui ARDELEANU căci a obiectat cam așa: "Ce părere poți avea despre cinstea unui om care în lagăr fura și mîncea rația de pîine a camarazilor săi?"

Simțînd că așa n-o să ne înțelegem, am renunțat la vinderea pielei ursului din pădure. I-am făcut lui ARDELEANU numai recomandarea ca să "pună ochii" și să se fixeze asupra unor ofițeri capabili și cinștiți - dacă este posibil și cu vederi largi" adică revizioniste, dar nu neapărat - astfel încît, atunci cînd va fi nevoie, să-i putem folosi în funcții de răspundere. Am adăugat că îi fac această recomandare lui, deoarece el cunoaște și sub raportul caracterului pe mulți dintre ofițerii absolvenți ai Academiei Vorosilov, care în majoritatea lor au fost recrutați dintre ofițeri, foști în diviziile de voluntari, iar pe mine mă interesa mult cinstea și caracterul "viitorilor", i-am dat a înțelege -

167
(66)

subalterni.-

ARDELEANU a încuviințat, bineînțeles cu rezervele lui. În alte discuții ce au urmat, mi-a spus că : "are o sumă de ofițeri, în special tineret dela Academia Politică, cărora le-a vorbit despre mine ca despre "un om cinstit, dîrz și capabil" și probabil că nu s-a neglijat nici pe el.-

După aceste legături arătate mai sus, care puneau în aplicare hotărîrile luate cu VIDRASCU în partea care mă privea pe mine, am avut o nouă întîlnire cu VIDRASCU, cam pela începutul lunii iulie pare-mi-se, prilejuită de demascarea lui CHISINEVSCHI și MIRON CONSTANTINESCU de către partid, sau de o nouă acțiune propusă de mine și de amîndouă în acelaș timp.-

Eu însă rețin mai bine că întîlnirea a fost ocazionată de demascarea celor doi amintiți mai sus și expun în această idee.

Întîlnirea a început prin comentarea, tălmăcirea, sau mai bine zis răstălmăcirea evenimentelor.-

Eram oarecum derutați. Evenimentul arăta că partidul este puternic și că a eliminat din rîndurile conducerii, elementele oportuniste și revizioniste ca și noi, iar noi ne așteptam la operația inversă și admitem că conducerea P.M.R. este pe ducă "bate în retragere" se aștepta ea însăși la schimbare. TITO o paștea în-deaproape și toate judecățile noastre ridicole și pline de speranțe carieriste, începeau să se clatine.-

Ne-am liniștit singuri, ajungînd la concluzia că, curățirea partidului de elemente oportuniste pe care o făcea partidul, este o operație "disperată" și de ultimă oră pe care o face conducerea "stalinistă", fără știrea și binecuvîntarea lui Tito, pe cont propriu, fără sprijinul acelor pe care noi îi socoteam de asemenea revizionisti, NICHITA HRUSCIOV și MAO TSE DUN și îi socoteam că se amestecă în treburile interne ale celorlalte partide comuniste și muncitorești frățești.-

Cu acest prilej, VIDRASCU mi-a dat unele "aspecte" dela demascarea lui CHISINEVSCHI, și MIRON CONSTANTINESCU, pe care - sincer spus - noi n-o vedeam cu ochi buni și din cauză că ne creia un lot de concurenți la "viitoarea conducere" a partidului.

"Aspectele" au fost prezentate în chip calomnios, cam în felul acesta : "Sedința Plenarei s-a făcut cam în stil de "pistoalele pe masă", și a decurs în această atmosferă: "CHISINEVSCHI plîngea că un om pe care în curînd îl așteaptă lichidarea

fiziică", etc.-

După ce am sfârșit cu comentarea revizionistă, calomnioasă și amară, a acestui eveniment, VIDRASCU mi-a povestit despre "sondarea" unuia dintre membrii grupului de fracționisti care figura pe lista acelor care urma să-i popularizăm ca "viitori conducători" ai partidului DUMITRU PETRESCU.-

Povestindu-mi aceasta, el a subînțeles că se ocupă de partea ce-i revine în executarea hotărârilor luate anterior, dar firește, așa cum am mai spus, noi nu ne făceam unul altuia "rapoarte de activitate", din motive de discreție și pentru a păstra raporturi de egalitate între noi.-

"Sondarea" s-a făcut într-un chip cam fățarnic, VIDRASCU începând discuția cu PETRESCU, prin a-i reproșa lucruri pe care el, chiar în clipele acelea, le făcea pe o scară și cu intensitate ridicată la cub.-

Astfel el mi-a povestit că l-a întâlnit "din întâmplare" pe DUMITRU PETRESCU, l-a luat în mașina pe care o conducea singur (tot "din întâmplare" probabil). A început prin a-i spune lui PETRESCU: "Bine măi Mitică, te știam om serios, ce te-ai pus să birfești partidul depe lături" și alte lucruri de felul ăsta.-

PETRESCU i-a răspuns că el a spus C.C. al P.M.R., tot ce era în legătură cu activitatea fracționistă a sa și a celorlalți, că a adus la cunoștința partidului faptele din proprie inițiativă și alte chestiuni de care nu-mi aduc aminte. Se pare că modul în care a reacționat PETRESCU nu i-a dat curaj lui VIDRASCU ca să-i "pună chestiunea de încredere", încît el s-a reținut. Mi-a dat a înțelege că trebuie să lucrăm și fără asentimentul probabil al acelor pe care hotărâsem să-i arătăm drept "viitori conducători" ai partidului, că oricum, la momentul oportun, surzătoarea propunere nu le-ar face nici decum neplăcere, mai ales dacă ar fi condiții de mers la sigur.-

Au urmat apoi trei întâlniri succesive, la o dată apropiată una de alta, prilejuite de o nouă acțiune propusă de mine: defăimarea conducerii partidului în fața P.C.U.S.-

Aceste trei întâlniri au avut loc la sfârșitul lunii iulie și pînă la jumătatea lunii august, sau probabil pînă la 10 august.-

În prima întâlnire, care a avut loc în obșnuitul loc ales de noi, Parcul Floreasca, și la ora deasemenea convenită pentru toate întîlnirile - 7 dimineața - eu i-am destăinuit lui VIDRASCU

68 69

ideea mea de a ne completa acțiunea de defăimare internă a conducerii partidului, cu una de ordin internațional. În concret, i-am propus ca să întocmim și să transmitem lui NICHITA HRUSCIOV pe care ne încăpăținam să-l socotim "om pe aceeași linie cu Tito "antistalinist", etc., o scrisoare prin care se defăimăm pe primul secretar și câțiva din membrii Biroului Politic P.M.R. cu unele insinuări concrete și pe restul Biroului Politic prin aruncarea unei penumbre străvezii asupra lor.-

I-am spus că pentru aceasta vom folosi ca "priză de bază" scrisoarea mea provocatoare trimisă primului secretar al P.M.R. în aprilie 1956, prin care eu insinuiam că activitatea grupului de fracționisti n-a fost rezolvată "în spiritul Congresului al XX-lea, că "actele" dovedesc că eu am fost un "clar văzător", am gândit în spirit just încă înaintea conducerii P.C.U.S., luându-o înaintea Congresului al XX-lea al P.C.U.S. și alte stupidități de felul acesta. La vremea aceea eu însă credeam în ele, ba îi spuneam lui VIDRASCU că pot constitui un document "istoric" iar el a crezut, sau știu eu, a fost interesat să creadă, asemenea năzbitii.-

Drept urmare el și-a dat adeziunea de principiu și am stabilit ca în apropiata întâlnire ce urma, să vin cu conceptul scrisorii. Ceeace am și făcut peste o zi sau două.-

În noua întâlnire am discutat și redactat definitiv scrisoarea propusă de mine. Ea se compunea dintr-o scrisoare prin care făceam apel la bunele oficii ale ambasadorului sovietic (n-am precizat care anume, urmînd a fi transmisă aici, sau dacă n-are timp, la Praga, unde se aștepta să plece în curînd. Adresa scrisă pe plic ulterior "ambasadorului și trimisului extraordinar al URSS", permitea folosirea în ambele situații.-

Urma apoi un alt plic, care urma să fie închis ambasadorului respectiv, scrisoarea defăimătoare adresată lui NICHITA HRUSCIOV. Ea se compunea dintr-o parte introductivă de jumătate pagină în care insinuiam că neavînd înțelegere din partea conducătorilor partidului care mă exclusese, sînt nevoit să fac apel la sfatul și ajutorul conducătorului P.C.U.S., căruia mă adresez ca unui "tovarăș" mai cu "experiență" și ca unul dintre figurile de frunte ale mișcării comuniste și muncitorești.-

Insinuarea calomnioasă era destul de străvezie și de prost gust, și nu este nevoie s-o explic, căci se înțelege

cred după cît am spus mai sus. După ce reproduceam întocmai așezisul "eveniment istoric" de care vorbisem lui VIDRASCU și a cărei copie o aveam, urma o încheiere cu insinuări și mai calomnioase și prost mascate decît la început. Reproducerea scrisorii mele provocatoare către primul secretar P.M.R. al cărei original se afla la Partid, avea drept scop - după raționamentul meu naiv și năstrugnic - să-i arate pe primul secretar al P.M.R. și membrii comisiei de anchetă de partid, citați pe nume: GHEORGHE APOSTOL, C. PIRVULESCU și D. COLIU, ca, conducători de partid care nu se conformă și nu aplică învățămintele Congresului al XX-lea care printre rînduri, după părerea mea, se dovedeau "stalinisti". Soriam aceasta lui NICHITA HRUSCIOV pe care noi, cum am mai spus, ne încăpăținam să-l socotim "antistalinist", "om și prieten care împărtășește fără rezerve punctul de vedere al lui Tito".-

În încheierea scrisorii făceam o serie de alte insinuări defăimătoare la adresa celor patru membri ai Biroului Politic și făceam aluzii destul de transparente și la restul Biroului Politic. Într-un cuvînt, scrisoarea cuprindea în esență defăimarea și calomnierea Biroului Politic P.M.R., scontînd că asemenea act ar putea să fie vre-o culpă socotită altceva decît ceea ce era: defăimare și calomnie.-

Conceptul scrisorilor, din motive conspirative era înscris pe mai multe pagini disperate, pe un caiet al meu de studii ce le făceam la Academia R.P.R.-

VIDRASCU a ascultat cum suna ciorna, a mai propus unele modificări cu care am fost de acord și am hotărît acum să trec la transcrierea ei pe curat și predarea lui VIDRASCU spre a fi înmînată la prima ocazie, ambasadorului sovietic.-

Dealtfel, ne apropiam de 23 August și contam ca recepția de atunci va da prilej lui VIDRASCU s-o înmîneze ambasadorului sovietic, dacă între timp nu pleca la Praga.-

Ne-am despărțit, iar eu am trecut la transcrierea scrisorilor pe curat.-

Operațiunea am făcut-o la locuința surorii mele mai mari, AGRIPINA GALAN, unde stam încă din primăvara anului 1957, după ce mi-am părăsit familia, copiii și soția.-

Trăiam pe spinarea bieteii mele surori, care după moartea tatălui meu ne-a crescut încă de mică ca o mamă. Drept răsplată, eu am tîrît-o după mine în pușcărie - sărmana soră bună, și bătrînă naivă.-

Imi amintesc - parca - ca i-am spus si ei ca "scriu" o scrisoare catre HRUSCIOV" pe care o voi transmite printr-un prieten. Nu sint sigur, dar poate ca ea isi va aminti si aceasta este important pentru verificare.-

In legatura cu aceasta, imi amintesc destul de bine ca despre scrisoare i-am vorbit prin toamna lui CIBU ION. Imi amintesc si imprejurarea: VIDRASCU plecase, eu ma mai domolisem va-sind ca "destalinizarea" este un vis searbade, iar discursurile lui NICHITA HRUSCIOV avusesse efectul unui dus rece asupra mea si asupra lui VIDRASCU, asa cum voi arata mai tirziu. Revenind la CIBU, el imi reprosa cam prin octombrie sau noiembrie 1957, ca "nu mai facem nimic". Eu i-am spus ca nu mai este cazul si ca sa lasam ca evenimentele sa vorbeasca singure: TITO, de care acum era vizibil ca lagarul socialist incepe sa se descatusneasca, va invinge pina la urma. CIBU ION a fost de acord ca Tito "va fi buturuga mica care rastorna carul mare", dar ca "rasturnarea" asta a carului socialist se va face hait, peste vre-o cinci ani, dupa profetia lui. Noi nu puteam sta cu mina in sin pina atunci. Eu totusi i-am spus ca sa ne demolim, desi el intentiona sa restabileasca el legatura mea cu grupul fractionist. Ma rugase chiar sa-i arat casa lui D. PETRESCU, ceea ce am si facut, fiind in apropierea locului de intalnire, dar l-am sfatuit sa nu intreprinda nimic, desi eu nu am nici un drept sa-l opresc. De acum eu pregateam o alta actiune, care m-a adus aici unde scriu scrisoarea de fata: scrierea asa zisului roman satiric "Guliver in tara minciunilor" pe care eu o caracterizam catre altii (CIBU n-a stiut nimic) ca o carte "antistalinista si pro-titoista". Eram deci ocupat si nu mai inclinam sa actionez in spiritul vechiului plan pe care VIDRASCU il abandonase prin plecarea din tara, iar eu ca ramas singur fara sprijinul sau si fara prea multe sperante de succes, oaci situatia politica se schimbasesc: TITO era pe ducă si "destalinizarea" compromisa.-

Cu prilejul intalnirii pe care am amintit-o mai pe larg in scopul verificarilor, la reprosul lui CIBU "ca nu facem nimic", i-am raspuns dindu-i unele indicii despre scrisoarea defaimatoare trimisa lui NICHITA HRUSCIOV. I-am spus ca am intocmit-o si i-am asigurat transmiterea printr-un activist ceva mai de raspundere. Imi amintesc destul de bine cele de mai sus.-

Revin la chestiunea transmiterii scrisorii lui VIDRASCU spre a fi inmanata ambasadorului sovietic.-

Operațiunea s-a făcut la 1-2 zile după ultima întâlnire cu VIDRASCU. Am luat măsuri excepționale de ordin conspirativ. Deși n-aveam bani nici de țigări, totuși m-am deplasat până la locul de întâlnire, schimbând două mașini particulare, bineînțeles neavând încredere în Getax-uri.-

M-am întâlnit cu VIDRASCU la locul și ora obișnuită și i-am predat scrisoarea pe care el a lipit-o, după ce a verificat textul. (Mai precis cele două scrisori către NICHITA HRUSCIOV și către ambasador). M-am stat de vorbă prea mult, scopul întâlnirii fiind predarea scrisorii și zăbovirea în aer liber cu un asemenea document, era primejdioasă.-

A rămas ca el s-o predea la o recepție, aproape sigur, era vorba de recepția dela Consiliul de Miniștri cu prilejul zilei de 23 August.-

Na m-am mai întâlnit cu VIDRASCU decât prin septembrie într-o întâlnire care a fost prilejuită de publicarea în presă a discursurilor - dezamăgitoare pentru noi - ale lui NICHITA HRUSCIOV în vizita sa în R.D.Germană.-

Întâlnirea a avut loc în locul obișnuit la ora obișnuită la inițiativa mea, căci așa stabilisem, după ce i-am telefonat la Ministerul de Externe prin centrală sub numele de tov. Matei. Reamintesc că încă dela a 3-a întâlnire telefonasem numai la Ministerul de Externe, pentru a stabili ziua întâlnirii pentru că se bănuia ceva.-

VIDRASCU a început prin a-mi spune că deși a luat asupra sa scrisoarea la recepție și a ținut-o la piept, a șovăit mult ca s-o dea, ar fi dat-o totuși, dar n-a găsit un prilej potrivit ca s-o înmâneze ambasadorului sovietic. Răminea ca s-o ia la Praga, căci plecarea sa urma în curând, deși acum începea să se îndoiască de efectul ei, lucru ce l-a demonstrat în partea a doua a discuțiilor, când am comentat discursurile lui NICHITA HRUSCIOV în vizita sa în R.D.Germană.-

Aceste discursuri arătau destul de limpede chiar și unor capete infierbîntate ca cele ale noastre, că NICHITA HRUSCIOV nu era omul pe care noi, în mod prostesc și neîntelept îl socoteam a fi.-Lucea care a avut efectul unui duș rece asupra noastră și în același timp care ne-a dezamăgit.-

Am început să ne exprimăm amândoi îndoiala că NICHITA HRUSCIOV mină în cină cu Tito, va determina schimbarea "stalinistilor" din partidele comuniste și deci și din partidul nostru.-

Visele noastre începeau să se destrame și de acela am ajuns la concluzia că mare lucru nu mai putem face de acum încolo. Rămânea ca numai vre-o "minune" să provoace ceea ce noi visam și doream atât de mult "schimbarea stalinistilor".-

VIDRASCU mi-a spus că va lua cu el la Praga scrisoarea dar că va reflecta dacă trebuie s-o dea sau nu, după ce va mai urmări poziția lui NICHITA HRUSCIOV. Am căzut de acord asupra acestei atitudini și am stabilit să-i mai telefonăm la Minister, până la plecare. "Planul" era deasum compromis și înmormintat și nici nu prea am pomenit de el în discuție, subînțelegând renunțarea definitiv la el.-

După această întâlnire, i-am mai telefonat de câteva ori la Minister, dar după cum mi-a răspuns centralistul, mi-am dat seama că evita să-mi mai răspundă (VIDRASCU). Dealtfel probabil că la ultimele mele telefoane, plecase deasum la Praga.-

Sînt convins că nu a predat scrisoarea. Dacă a făcut totuși acest lucru și ea a fost transmisă, sînt sigur că ea a fost oitită cu un zîmbet de compătimire pentru autorul ei și apoi asvirlită la coș. Aceasta nu micșorează cu nimic vinovăția noastră în încercarea de a defăima conducerea partidului.

Înainte de a trece la încheiere, vreau să mai dau un element de verificare, care mi-a scăpat probabil. La prima întâlnire din anul 1957 de la Ministerul Agriculturii, VIDRASCU mi-a spus că va fi numit ministru al R.P.R. în Suedia, sau alt loc. Aceasta înseamnă că conducerea Ministerului de Externe proiectase inițial să-l trimită în Suedia, lucru pe care eu n-aveam deunde să-l știu, dacă nu mi-l încredința VIDRASCU.-

Vreau să încredințez partidul că acum, după redactarea acestei declarații, eu nu mai am nimic care să-l fi ascuns. Cu excepția unor date de completează declarațiile mele făcute în fața Comisiei de Anchetă de Partid, date care conțin lucruri mai mult sau mai puțin importante și care, vor face obiectul unor declarații separate, cu excepția unor desbateri a chestiunii relațiilor mele cu cei doi membrii de partid ce i le-am ascuns cu prilejul anchetei mele penale, care iarăși pot fi obiectul unei declarații separate, dacă se va aprecia ca necesară, eu nu mai am nimic care să fi ascuns partidului. S-ar putea să mai fie lucruri mărunte, discuții cu aluzii fugare și dușmănoase cu vre-o persoană oarecare, fără însemnătate, dacă vor fi necesare și acestea, îmi voi răscoli memoria ca să mi le amintesc.-

Nu am mai săvârșit alte fapte dușmănoase de nici un ordin, indiferent de domeniul la care s-ar referi: politic, militar, sau oricare altul ar fi.-

Rog să fiu crezut că am spus tot ce știam și am ascuns până acum, deși oamenii din tagma mea nu pot să fie crezuți cu ușurință.-

Rog să fiu crezut mai întâi pentru că tot cease am declarat acum, am făcut-o de bună voie, fără a exercita asupra mea cea mai mică constrângere, nici măcar în tonul vocii.-

Mi s-a spus de către organul de anchetă MAI, doar atât: "deschide sufletul în fața partidului, căci încă se mai socotește că a rămas ceva din membru de partid în d-ta". Acest lucru m-a zguduit - o spun cinstit fără alte adausuri.-

Dacă partidul a socotit - și n-a greșit - că la un om ca mine mai poate afla ceva bun, asta înseamnă că trebuie să las la o parte orice fel de prejudecată sentimentală - căci numai astea mă mai rețineau acum, și să-mi deschid sufletul. Si am făcut-o. Vreau să fiu apoi crezut, pentru că nu am de ce a mă teme să spun adevărul. Căinda dreaptă și aspră pe care am primit-o care la viața mea echivalează cu marea silnică pe viață, nu poate fi sporită pentru cazul oricăror alte crime ce ași fi putut săvârși. Dar nu asta este argumentul.-

În cei doi ani de ispășire, dar mai ales în ultimul an, pe care l-am petrecut în deplină singurătate, am ajuns ca eu, un om care nu poate fi socotit un curajos - să nu mai mă tem de nimic. Afară de clipele de remușcări, care sînt groznice, pentru un om care mai are în el încă multă simțire.-

Cînd partidul mi-a arătat că mai are încă un atom de încredere în cinstea mea, atunci am lăsat la o parte orice sentimentalism, orice milă ieftină față de cei pe care îi ascundeam înăuntru. Căci dacă înainte de proces m-a reținut poate și teama de complicații, după condamnare nu m-a mai reținut decît anumite prejudecăți cavalierești medievale rău înțelese, îmi dădusem cuvîntul de onoare față de cei ce i-am ascuns că în nici o situație nu voi desvîlui legăturile noastre tainice și criminale.-

Mi-am dat seama însă că nu e cazul să mai scopăr crime, chiar dacă e vorba de "onoare". Si apoi, cuvîntul ăsta sună fals și supărător la ureche în gura unui om ca mine ajuns atît de jos.

Firește, am mai fost reținut și de faptul că inima mă oprea ca să mai adaug la noianul de prieteni aruncați în prăpas-

(74) 75

tie tirîți după mine, încă alte trei. De faptul că nu mai voiam să provoc noi tragedii familiare, deși sancțiunile partidului sînt totdeauna blînde și pline de îngăduință.-

Spun sincer, chiar și după ce am declarat verbal în esență cele cuprinse aici, am avut încă stringeri de inimă pentru lacrimile ce urmau să le provoc în familiile acestora care vor primi și trebuie să primească sancțiunea cuvenită.-

Mi-am dat seama însă că e mai bine ca aceste familii să verse aceste lacrimi acum, decît să izbucneasă mai tîrziu în hohotele de plîns și deznădejdea în care a izbucnit familia mea și a acelor pe care i-am tirîț după mine în nenorocire.-

De aceea nu mă simt vinovat cu nimic nici în fața acelor față de care m-am angajat solemn să-i ascund, mai întîi pentru că asemenea angajamente nu sînt cinstite, sînt jurăminte de pungași de buzunare. Al doilea, pentru că le-am făcut un serviciu, oprindu-i la timp, cu ajutorul partidului, ca să cadă mai jos.-

În al doilea rînd, vreau să încredințez partidul că am spus adevărul. Nu-mi pot îngădui nici măcar să gîndesc la acte de răzbunare sau romane politice, deși m-am dovedit din nenorocire pentru mine, că mă pricep la așa ceva.-

Am redat întocmai faptele, situațiile, ideile, discuțiile și pe cît am putut chiar frazele și expresiile. N-am îngroșat sau subțiat nimic.-

Faptul că am redat gîndurile, frazele, caracterizările de atunci, nu înseamnă că mai țin și acum la ele, am ales stilul de expunere narativ, pentru a ușura verificarea.-

M-am forțat ca să dau cît am putut material de verificare. Eu nu mă îndoiesc că cei vizați vor recunoaște faptele.-

Mă refer în primul rînd la VIDRASCU GHEORGHE, el fiind persoana care în această declarație este pomenită mai mult.-

L-am cunoscut pe vremuri ca pe un om de partid sobru, cinstit și corect. Știtesc că i-a mai rămas din aceste virtuți atît ca să poată recunoaște singur tot ce a făcut cu mine și cu alții. Este vorba aici nu numai de o recunoaștere ceea ce a făcut, cu mine, ci și ceea ce a făcut cu alții, la care am făcut doar referiri vagi.-

Este vorba de a spune partidului cine sînt acei activiști mici sau mari, el îi cunoaște cu care a uneltit împotriva intereselor de partid, pentru ca partidul să-i trezească la realitate, înainte de a o apuca pe drumul pe care am apucat-o eu și a ajunge unde am ajuns eu. Este vorba mai ales de acel "numeros

tineret" de care îmi amintea VIDRASCU, care trebuia ferit cu ajutorul partidului, de prăpastie.-

Mi-ar plăcea ca VIDRASCU să facă toate acestea singur. Nutresc această nădejde.-

Mi-ar fi neplăcut ca să fim silit ca să-i reamintesc cu fapte, atitudini, fraze, expresii și mai ales referirile sale la persoane pe care nu le cunosc.-

În ceea ce mă privește, eu în cei doi ani de ispășire, mai cu seamă în ultimul an, pe care l-am petrecut în deplină singurătate, am avut prilej să ouget mai adânc la viața și faptele mele, să mă cunosc mai bine. N-ași putea spune că am izbutit să înlătur răul din mine, din mintea și caracterul meu, din gândirea și apăsăturile mele. Ar fi necinstit să afirm așa ceva.-

Dar am început-o s-o fac.-

Și mai am încă destul timp ca să fac progrese încete, dar temeinice pe acest drum. Mai ales că acum sînt singur, neîhăruit, neturburat și neinfluențat de nimeni. Mai ales că sînt singur, cu mine însumi și cu conștiința mea. Mai ales că sînt propriul meu judecător.-

Mă întreb, ce m-a făcut să desvăluie partidului fapte cunoscute numai de făptașii lor. Dece am făcut aceasta?

Răspund: ca să-mi fie mai puțin rușine de mine. Căci mi-e rușine cumplit de mine însumi.-

Mi-e rușine de mine, pentru că mi-am lăsat copii fără un tată pe care ei îl iubesc cum el nu merită, în seama unei mame care nu mai ea știe cum îi poate hrăni, biata femeie tinăra căreia i-am distris cariera și viața.-

Mi-e rușine de mine, pentru că mi-am tirat în pușcărie un frate și o soră bătrînă, rănind poate de moarte, o mamă bătrînă, pe care am lăsat-o dintr-odată, fără trei dintre copiii ei, pe care ea, biata văduvă de mecanic, numai ea știe cum i-a crescut și i-a făcut oameni.-

Îmi este rușine de mine pentru că am tirat în nenorocire aproape de toți prietenii mei, care m-au iubit cîndva și pe care eu i-am iubit de asemenea.-

Mi-e rușine de mine pentru că eu, om căruia mi-a fost totdeauna plăcut să împart în jurul meu binele și fericirea, am răspîndit numai rău și nefericirea.-

Îmi este rușine de mine pentru faptul că am desamăgit

cumplit, oameni de partid vrednici de respect și prețuire, care m-au îndrumat, m-au sfătuit, m-au ajutat, m-au sprijinit, m-au iubit chiar și pe care eu i-am iubit de asemenea sincer.-

Imi este rușine de mine, pentru faptul că m-am ridicat împotriva aceluși partid care mie mi-a dat totul, iar eu lui nimic, care mi-a dat încredere, viață îmbelșugată, ranguri, care pe mine m-a răsfățat chiar, iar eu am lovit în el pela spate, am aruncat cu noroi și am uneltit împotriva lui.-

Dar cel mai mult mi-e rușine, mi-e scîrbă de mine, pentru că a m ajuns cot la cot "coleg" cu niște oameni pe care i-am urît și disprețuit întotdeauna, iar acum și mai mult, pentru că i-am cunoscut și mai bine cît sînt de feroși și cruzi: legionarii, care sînt mari și tari în închisori, care formează grosul contingentelor de pușcărie. Care nu se sfîiesc să strige în gura mare, cum vor ucide ei în chinuri pe comuniști și pe copiii lor. Care abia așteaptă și visează răzbunare și răscoale ca să dea mîțele afară comuniștilor și copiilor lor.-

Oameni pe care eu i-am slujit, cu sau fără voia mea. Care și pe mine comunist răspopit, care fără voia mea i-am slujit, nu se sfîiau să mă amenințe cu chinuri groaznice, la fel ca și pe copiii mei, rîzînd de osînda primită, spunînd că asta este încă floare la ureche față de ceea ce voi primi dela ei. Care au încercat și acolo să mă sfîșie, dar au fost domoliți de personalul de pază.-

Spun aceasta, nu pentru că mi-ar fi o clipă frică de ei, sau m-ași teme că ar putea cîndva să-și pună în aplicare planurile lor sîngeroase împotriva poporului nostru, și numai pentru a arăta cu cine am ajuns cot la cot, cît am alunecat de jos.-

Scrînd aceste rînduri pentru partid, imi este mai puțin rușine de mine, în fața copiilor mei și a partidului care îi apără de cei de abia așteaptă prilejul ca să-i spintece, fără milă și fără șovăire. Imi este mai puțin rușine de mine, în fața familiei și rudelor mele, care au tot dreptul să mă condamne, în fața statului democrat-socialist, care a avut tot dreptul să mă sancționeze aspru, dar întemeiat și drept.-

Imi este mai puțin rușine de mine în fața mea însă-mi care am ajuns un nici cel nici măgar, un renegat, un apostat, un om fără credință, un aventurier, dintr-un om care cîndva născuise nobile și sincere.-

- 41 -

Da, după aceste rînduri, îmi este mai puțin rușine de mine însumi.-

Si asta este mult, pentru un om în care a mai rămas un pic de mîndrie, cinste și demnitate.-

ss.I.Eremia

20 nov.1960.-

(42) 78

(78)

78

D E C L A R A T I E

=====

Subsemnatul, EREIMIA ST.ION, condamnat la 25 ani muncă silnică, cu ultimul domiciliu în București str.Sandu Aldea nr. 95, Raionul Stalin, declar următoarele:

În cadrul primei anchete care mi s-a efectuat în perioada 1958-1959, am ascuns unele fapte care prezintă interes pentru Partid, din motive de sentimentalism față de unele persoane cu care am întreținut legături, cât și din teama firească de a nu-mi agrava situația mea personală.-

Acum însă, fiind reluată anchetarea mea și cerându-mi-se de către organul de anchetă al M.A.I.să-mi deschid sufletul față de Partid și să desvălu cu toată sinceritatea obiectiv și fără rezerve, întreaga mea activitate dușmănoasă - nedeclarată încă, m-am hotărât să arăt cinstiți și cu curaj Partidului, tot ceea ce cunosc și nu am mărturisit până acum.-

Prima și cea mai importantă dintre faptele pe care le-am ascuns, o constituie acțiunile dușmănoase cu caracter antipartinic și antistatal pe care le-am săvârșit împreună cu GHEORGHE VIDRASCU, fost vice-președinte al Marii Adunări Naționale și ulterior ambasador al R.P.R. la Praga și alte persoane, în perioada 1956-1957.-

Acestea s-au petrecut după cum urmează:

În luna martie 1956, am participat la sesiunea Marii Adunări Naționale unde m-am întâlnit cu GHEORGHE VIDRASCU, atunci vice-președinte al M.A.N., pe care îl cunoșteam din anul 1947, dela Băile Herculane unde am petrecut concediul împreună.-

GHEORGHE VIDRASCU m-a întrebat asupra demascării mele ca fracționist, iar eu i-am povestit pe scurt faptele spunându-i că socotesc poziția mea justă. El nu a luat atitudine în nici un sens față de spusele mele, ci numai mi-a spus că auzise despre mine că sînt arestat. Nu am mai discutat altceva.-

Mai tîrziu, prin luna mai 1956, am început să frecventez biblioteca M.A.N. unde am început studierea unei istorii

universale scrise de un autor comunist francez în timpul cît a fost internat în lagăr, în cursul războiului.-

Intr-una din zilele lunii mai, m-am întîlnit pe sală cu GHEORGHE VIDRASCU, al cărui cabinet de vice.preşedinte al M.A.N. se afla în vecinătatea bibliotecii. VIDRASCU m-a invitat în cabinetul său şi mi-a cerut să-i povestesc mai pe larg demascarea mea ca fracţionist de către Partid.-

Pe această bază eu i-am povestit pe larg activitatea revizionistă şi oportunistă desfăşurată împotriva liniei leniniste a partidului de către mine, DUMITRU PETRESCU şi ceilalţi membri ai grupului.-

I-am spus lui VIDRASCU că eu mă menţin pe poziţiile mele oportuniste şi revizioniste potrivnice liniei partidului, deoarece în partid şi în stat ar fi existat şi se menţin încă, o serie de fenomene anormale pe care eu le-am semnalat în mod just şi care, pretindeam eu, au fost confirmate de Congresul al XX-lea al P.C.U.S. ca atare, în sensul că asemenea lucruri s-au petrecut şi în URSS pe timpul cît trăia I.V. Stalin. Eu am afirmat că situaţia mai dăinuie încă şi acum, că nu s-au luat măsuri hotărîte de remediere; că încă există o aţîţare artificială a luptei de clasă, încălcarea metodelor leniniste în conducerea de partid, că există o slabă democraţie internă de partid; că încă se mai săvîrşesc încălcări ale legalităţii socialiste şi că în general nu se vede dorinţa conducerii de a aplica învăţămintele Congresului al XX-lea al P.C.U.S. De asemenea, am mai făcut unele aprecieri cu caracter oportunist cu privire la situaţia clasei muncitoare şi ţărănimii muncitoare, a nivelului de trai şi altele.-

Printre altele am dat ca exemplu de încălcare a legalităţii socialiste cazul lui LEVENTE MIHAIL, care pretindea că ar fi fost schingiuit de către organele de stat.-

Faţă de cele arătate de mine, VIDRASCU s-a declarat de acord cu vederile mele oportuniste, spunînd că la concluzii asemănătoare a ajuns şi el - în ceea ce priveşte viaţa de partid şi de stat din ţara noastră.-

Astfel, el a spus că într-adevăr, că pe timpul cînd trăia I.V. Stalin, ar fi existat în partidul şi statul nostru o sumă de lucruri negative, că ele continuă şi acum, că nu au fost decât palid recunoscute la ultima Plenară care avusese loc, semn că nu există o dorinţă hotărîită din partea conducerii, de a le li-

chida.-

Spre a demonstra că au existat încălcări ale legalității socialiste, el mi-a citat un exemplu cunoscut de el, cazul fostului general FULGA. Mi-a spus că l-a întâlnit pe sălile Marii Adunări Naționale, după ce a ieșit din închisoare, când venise să-și ridice drepturile bănești de deputat și că l-a impresionat starea lui psihică și fizică. A adăugat că FULGA, deși "nu mai avea mintea întreagă" a putut totuși să-i povestească schingiunile la care ar fi fost supus de către securitate și că el este convins că i-a spus adevărul.-

Am citat acest fapt, spre a servi ca material de verificare, deoarece eu nu l-am văzut niciodată pe FULGA după arestarea sa, nu cunoșteam situația lui, și nu aveam de unde ști că a fost la M.A.N. și s-a întâlnit cu GHEORGHE VIDRASCU dacă el nu-mi încredința acest lucru.-

Cu privire la stările de lucruri din partid și din stat, VIDRASCU a adăugat ca o concluzie, "că noi nu avem ce face, ca oameni fără vre-o influență", că el "este bolnav și chiar dacă ar vrea să ia vre-o atitudine n-o poate face, că trebuie să ne resemnăm a fi lași" și că probabil toată situația aceasta se datorește faptului că "Tov. GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ este înconjurat de oameni răufăcători".-

După această convorbire, eu i-am spus că mă găsesc aproape zilnic la biblioteca M.A.N. și că desigur ne vom mai întâlni și vom mai discuta, lucru cu care el s-a declarat de acord.-

Fac câteva precizări și sublinieri cu privire la întâlnirile mele cu VIDRASCU în perioada ce a urmat, spre a fi de folos pentru acțiunea de verificare a chestiunii ce formează obiectul prezentei declarații:

- În perioada ce a urmat, din mai 1956 până în noiembrie același an, m-am întâlnit cu GHEORGHE VIDRASCU aproximativ de vre-o zece ori. Absolut toate întâlnirile cu excepția unei plimbări cu mașina, au avut loc la M.A.N. în cabinetul vice-președintelui VIDRASCU.-

- Fiecare dintre aceste întâlniri au avut loc numai în prezența lui VIDRASCU și a mea, când era singur în birou și era mai puțin ocupat.-

- Întâlnirile au fost solicitate de către mine telefonic din bibliotecă, prin centrala M.A.N. cu indicarea numelui solicita-

torului a legăturii telefonice. Convorbirile cu VIDRASCU în marea lor majoritate, au fost auzite de bibliotecara M.A.N., căci telefonul se afla în aceeași cameră. Nu cunosc numele bibliotecarei, dar știu că era o femeie de vre-o 40-45 ani, evreică, după accent, și care îmi spusese că bănuiește că soțul ei ar avea cancer. Bibliotecara însă cunoaște numele meu în mod cert și își poate aminti sigur de prezența mea la M.A.N. în acea perioadă, căci eram printre puținii cititori, adesea unicul cititor al bibliotecii M.A.N. Dealtfel, mai târziu mi-a telefonat acasă pentru a-i restitui o carte ce-o luasem asupra mea pentru studii la locuință. Cred că ea își va aminti cu ușurință de convorbirile mele telefonice cu VIDRASCU prin care îi ceream întâlnirea, ca și de faptul că absentam apoi un timp din sala de lectură, după care mă înapoiam, iar acest lucru se petrecea imediat după convorbirea telefonică cu GHEORGHE VIDRASCU.-

- Întîlnirile aveau, în felul lor, un caracter conspirativ, deoarece luam măsuri ca convorbirile noastre să nu fie auzite sau surprinse de cineva. Potrivit sugestiei mele, discuțiile aveau loc întotdeauna la masa de ședință a vice-președintelui departe de telefon și cu glas scăzut, deoarece bănuiam că telefonul de pe masa de lucru ar putea avea microfoane secrete instalate în corpul lor de către organele de stat, pentru surprinderea convorbirilor din interiorul camerei.-

- În toată această perioadă, am trăit - sub impresia verificării și recomandărilor organului de partid - izolat, numai în mediul familiei, fără a întreține legături cu vre-o altă persoană - afară de VIDRASCU - din mediul de partid chiar și din oricare alt mediu. În acest fel, toate referirile ce se fac în declarație cu privire la unele știri sau date provenite din cercurile de partid, și citate în discuțiile noastre nu le puteam cunoaște decât din gura lui VIDRASCU.-

Următoarea întâlnire cu GHEORGHE VIDRASCU a avut loc tot în cabinetul său de la M.A.N. și a fost prilejuită de vizita lui IOSIF BROZ TITO în R.P.R., în cursul lunii iunie 1956, în trecere spre URSS. Ea a avut loc curînd după plecarea lui TITO spre U.R.S.S.-

Această întâlnire este importantă din punct de vedere al cercetării faptelor ce le-am săvîrșit, prin aceia că ea a avut

drept țel și rezultat, hotărîrea de a trece la acțiuni concrete cu caracter antipartinic și antistatal.-

Discuțiile au început cu comentarii pline de simpatie în jurul persoanei lui IOSIF BROZ TITO și a prezenței sale în R.P.R.

Eu l-am caracterizat pe TITO ca pe "un conducător de frunte al mișcării comuniste și muncitorești din lume" a cărei influență în sinul lagărului socialist a crescut într-un grad înalt, ca urmare a vizitei lui NICHITA HRUSCIOV în Jugoslavia făcută în anul precedent. Am adăugat că deacuma încolo el "va avea mîna liberă și va determina schimbări serioase în viața de partid din țările de democrație populară și legat de aceasta în structura organelor de conducere de partid respective" în sensul "destalinizării".-

VIDRASCU a fost de acord cu cele afirmate de mine, spunîndu-mi la rîndul său că TITO s-ar fi dovedit ca omul cel mai principal dintre conducătorii comuniști, ca singurul care a îndrăsnit să-l înfrunte pe Stalin și stalinismul.-

El a admis de asemenea că Tito va determina schimbări în conducerea partidelor comuniste, din țările de democrație populară și chiar și celelalte partide comuniste.-

Firește, concluzia imediată ce am tras-o, a fost aceea că el va determina schimbări de acest fel și la noi. Ba, mai mult, va determina schimbări apropiate în timp foarte probabil la reîntoarcerea sa din URSS în urma consultărilor ce le va avea cu NICHITA HRUSCIOV, asupra cărora ei vor cădea împreună de acord. Presupuneam că reîntoarcerea lui TITO spre Jugoslavia se va face prin R.P.R. și că va avea loc o oprire tocmai în scopul bănuît și dorit de noi.-

Pe scurt, am ajuns la concluzia că Tito va determina și chiar conduce schimbarea Biroului Politic al P.M.R. pe care noi îl socoteam ca "stalinist" și în primul rînd a primului secretar care - apreciam noi - "s-a pus rău cu Tito încă depe vremea primelor măsuri luate de Biroul Informativ al Partidelor Comuniste și Muncitorești împotriva lui IOSIF BROZ TITO și conducătorilor Uniunii Comuniștilor din Jugoslavia".-

Concluzia aceasta n-am privit-o platonice, ci porniți să acționăm și încă într-un chip foarte categoric.-

Să determinăm schimbări - bineînțeles cu ajutorul lui TITO - în sensul dorit de noi, adică să participăm și noi la împărțea posturilor și să ne înfruptăm din plin.-

În acest scop și în acest spirit, am început să ne consultăm cam care ar fi persoana care ar urma să fie succesorul primului secretar al P.M.R.-

VIDRASCU socotea că DUMITRU PETRESCU va fi hărăzit acestei funcții, deoarece este un militant cunoscut al partidului care a jucat un rol important la grevele dela Grivița și a devenit încă depe atunci o figură remarcabilă a mișcării muncitorești din țara noastră, cunoscut și în alte țări ca atare.-

Eu am obiectat că PETRESCU nu va avea șanse, deoarece are multe defecte și a stîrnit destule adversități și antipatii în partid.-

După părerea mea, omul care probabil va avea cele mai multe șanse va fi GHEORGHE VASILICHI, care de asemenea era o figură remarcabilă a mișcării muncitorești dela noi, evidențiată în februarie 1933. În plus am remarcat că VASILICHI s-ar putea bucura și de asentimentul lui Tito, cu care, după cît știam, era în relații de prietenie încă depe vremea războiului civil din Spania, unde s-au ocupat împreună cu delegați ai Cominternului în constituirea de brigăzi internaționale. Am adăugat că VASILICHI, din moment ce a fost scos mai de mult din Biroul Politic, este un element care n-a fost de acord cu linia partidului, în timpul influenței cultului personalității la noi în țară, deci este un element care într-un fel sau altul, "a luat atitudine potrivnică stalinistilor".-

VIDRASCU după ce a reflectat puțin, s-a declarat de acord cu mine, spunînd că într-adevăr el știe sigur că VASILICHI "pentru atitudinea lui antistalinistă, era să fie împușcat din ordinul lui Stalin".-

Am căzut deci de acord, că GH.VASILICHI, fiind omul cu cele mai multe șanse, să sprijinim numirea lui în funcția de prim secretar al P.M.R. În ceea ce privește D.PETRESCU, am căzut de acord cu el să fie sprijinit a intra în Biroul Politic, în a cărei componență, membrii grupului fracționist, demascat de partid, va trebui să intre în număr cît mai mare, împreună cu alții asupra cărora VASILICHI își va spune cuvîntul.-

În scopul unei acțiuni practice, i-am spus lui VIDRASCU, ca să ia legătură cu VASILICHI, căruia să-i propună să-l în-

tilnescă pe Tito la întoarcerea sa în R.P.R. și cu care să pregătească venirea sa la conducerea P.M.R.I.-am spus că va trebui de asemenea să-i vorbească lui VASILICHI de sprijinul ce-l va avea din partea membrilor grupului fracționist, de participarea acestora în noul organ de conducere de partid și de sprijinul nostru ca persoane.-

Menționez că eu vorbeam în numele grupului fracționist fără a avea asentimentul lor, căci rupsesem încă dela verificare orice legătură cu ei. Presupuneam însă că ei vor fi de acord să-l sprijine pe VASILICHI, mai ales că era vorba să ocupe funcții importante în partid.-

De asemenea presupuneam că VASILICHI va primi colaborarea cu membrii grupului fracționist, ca fiind oameni care s-au făcut cunoscuți ca elemente care s-au ridicat împotriva conducerii de partid, deci elemente care au un capital politic cîștigat, după părerea mea din acea vreme.-

GHEORGHE VASILICHI era deci după părerea noastră, omul care ne va putea face și nouă "servicii importante" ca unul pe care l-am sprijinit și împins la acțiune.-

VIDRASCU s-a declarat de acord cu această acțiune propusă de mine și inițial a primit să ia legătura cu VASILICHI. Legat de aceasta, el a spus că îl cunoaște bine pe VASILICHI, au fost prieteni buni, este apreciat de acesta din urmă, mai ales că i-a fost dascăl comunist.-

A adăugat însă că are îndoeli asupra acceptării lui VASILICHI de a intra într-un joc periculos, deoarece îl știe foarte prudent după ce era pe punctul de a fi împușcat pe Stalin.-

Mai mult, el și-a exprimat teama că VASILICHI n-ar privi bine nici propunerea și că s-ar duce să-l spună imediat la partid, deoarece se ferește de orice fel de complicații.-

Cu toate acestea, el va încerca, dar numai după ce îl va "sonda" pe VASILICHI, deși chiar și acest lucru îl socotește primejdios.-

Părîndu-i-se că-l privesc ironic, mi-a subliniat ca să nu-l socotesc un laș, care n-are curaj să întreprindă o asemenea acțiune, căci el a întreprins și altele mai riscante. Mi-a spus că el este acela care, în preajma evenimentelor dela 23 August 1944, a predat scrisoarea către conducerea ilegală de partid din afară, trimisă de către primul secretar GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, cînd acesta se afla în lagărul dela Tg.Jiu.-

Rețin această chestiune, ca un element de verificare, deoarece lucrul la care s-a referit VIDRASCU, care pare să fie real, nu a fost dat publicității, iar eu nu am avut de unde să-l știu, decât din gura lui.-

Am rămas deci înțeleși ca să-l sondeze pe VASILICHI "să-l vadă în ce ape se scaldă", după care să ne reîntîlnim pentru a discuta ce să mai întreprindem, bineînțeles tot în cabinetul său din localul M.A.N.-

După această întîlnire am urmărit cu interes vizita lui TITO în URSS, iar după vre-o două zile ne-am reîntîlnit în cabinetul lui VIDRASCU.-

Cu prilejul acestei întîlniri, am comentat cu simpatie primirea lui TITO în URSS, care- după părerea noastră - confirma prestigiul și influența lui TITO. Am remarcat de asemenea cu satisfacție schimbarea lui MOLOTOV din funcția de ministru de externe și trecerea lui într-un post de mai mică importanță, talmăcind-o ca "un avans făcut lui TITO de către NICHITA HRUSCIOV asupra înlăturării "sialiniștilor" din conducerea P.C.U.S. și ca o concluzie logică și a "înlocuirii staliniștilor" din celelalte partide comuniste. Aceasta ne-a înfierbîntat și mai mult și ne-a făcut și mai decisi să acționăm în sensul hotărît la întîlnirea anterioară, adică de a acționa împotriva conducerii P.M.R.-

În continuarea discuțiilor purtate, VIDRASCU GHEORGHE mi-a spus cu regret că a renunțat chiar și la sondarea lui VASILICHI, deoarece i s-a părut primejdios chiar și acest simplu gest. În această situație, l-am întrebat dacă își mai menține adeziunea sa pentru ca totuși VASILICHI să rămînă persoana care să fie sprijinită a deveni prim secretar al P.M.R. El mi-a răspuns afirmativ, spunînd că totuși VASILICHI rămîne omul cel mai indicat și cu cele mai multe șanse.-

Atunci eu i-am propus modificarea acțiunii noastre. I-am spus ca acela care va propune lui Tito numirea lui VASILICHI ca prim secretar al P.M.R. voi fi eu, care, oricum, probabil că voi fi cunoscut ca făcînd parte din grupul și acțiunea fracționistă desfășurată în partidul nostru, și voi vorbi în numele ei, ca și în numele "elementelor antistaliniste din partid".-

Privind astăzi la rece o asemenea acțiune, desigur că mi se pare absurdă și ridicolă pretenția mea de a vorbi în numele partidului, dar la vremea aceea mi se părea logică și pe deplin justificată.-

I-am cerut lui VIDRASCU ca, în scopul celor arătate mai sus, să-mi facă legătura - înainte de reîntoarcerea lui TITO în R.P.R. - cu ambasadorul Jugoslaviei în R.P.R., cu care să discut eventualitatea unei întâlniri secrete cu Tito, când se va întoarce în R.P.R. sau dacă acesta va aprecia că nu este posibil, să-i prezinte lui spre a-i transmite lui Tito, ceea ce intenționam și hotărâsem să-i comunic în cazul unei întrevederi.-

GHEORGHE VIDRASCU s-a declarat, în principiu, de acord cu această acțiune, rămânând ca acum să discutăm modalitatea de a intra în legătură cu ambasadorul Jugoslaviei.-

După un timp de frământare a problemei, VIDRASCU a început să șovăie, părându-i-se că se ridică noi dificultăți. Astfel, el se frământa cum ar putea face ca întâlnirea lui cu ambasadorul jugoslav, în vederea stabilirii legăturii cu mine să decurgă într-un mod acceptabil și neprimejdios. După părerea lui, întâlnirea trebuia, pe de o parte să fie secretă, necunoscută de organele de stat, iar pe de altă parte, el "trebuia să apară în fața ambasadorului jugoslav ca un om politic și nu ca un spion".-

În cele din urmă a ajuns la concluzia că nu poate întreprinde nici această acțiune, deoarece aceste două condiții nu pot fi întrunite în același timp.-

În această situație el a propus ca să nu ne pripim ci să așteptăm reîntoarcerea lui Tito în țară la noi și atunci să acționăm după împrejurări. Îmi amintesc, nu sigur, că el arăta că se va putea pune la cale o întrevedere a mea cu Tito, în cadrul recepțiilor ce vor avea loc, precizez ideea - se va putea pune la cale o întrevedere secretă între mine și Tito.-

Am rămas deci hotărâți, să așteptăm sosirea lui Tito în R.P.R., în drum spre Jugoslavia și desigur în scop de a pune la punct "schimbările" visate de noi.-

În curând însă am aflat amândoi cu regret că Tito s-a reîntors în patrie nu prin R.P.R. ci direct pe calea apei.-

Aceasta a prilejuit o nouă întâlnire în cabinetul lui GHEORGHE VIDRASCU.-

După ce am comentat în spirit oportunist revizionist vizita lui Tito în URSS și ne-am reafirmat încrederea că "el va determina înlăturarea "stalinistilor" din toate partidele comuniste" deoarece vizita lui în URSS ca și primirea făcută a demonstrat prestigiul și influența lui sporită, în lagărul socialist, ne-am exprimat regretul că împrejurările neprevăzute de noi, au făcut să

eșueze acțiunea ce o pusesem la cale. Am rămas însă hotărâți ca să acționăm în spiritul planului stabilit, atunci când situația va permite.-

După această întâlnire, nu mai rețin să fi avut altele, la o dată mai apropiată, deși nu exclud ca totuși să fi avut loc și altele cu caracter mai puțin important din punct de vedere al cercetării faptelor noastre, deoarece a urmat o perioadă de concediu de vară.-

Imi amintesc cu precizie numai întâlnirea care a avut loc mai târziu la începutul lunii octombrie în cabinetul lui GHEORGHE VIDRASCU și care a fost prilejuită de evenimentele din Polonia.-

Înainte de a vorbi de această întâlnire, vreau să amintesc despre o acțiune antipartinică și antistatală pe care am discutat-o cu GHEORGHE VIDRASCU cu prilejul celei de a doua întâlniri (din luna mai 1956) pe care am omis s-o prezint.-

În această întâlnire, care a premers întâlnirea în care am pus la cale pentru prima oară acțiunea în legătură cu venirea lui Tito în R.P.R. pe linia intenției noastre de "a face ceva pentru schimbarea stărilor de lucruri din partid și stat" (expresia și fraza mea), am luat în discuție pentru prima oară un plan de acțiune împotriva partidului și statului.-

Astfel, eu referindu-mă la constatarea "amară" a lui VIDRASCU, din întâlnirea precedentă, că trebuie să ne resemnăm a fi lași", am obiectat că totuși putem "face ceva". Așadar, am putut lua cuvântul în chip provocator la sesiunea cea mai apropiată a M.A.N. (atunci încă nu știam de venirea lui Tito la noi, deci acțiunea propusă era prima care a fost luată în discuție, în ordine cronologică, în întâlnirile noastre care aveau drept scop de a pune la cale acțiuni împotriva partidului și statului).-

Revin la întâlnirea din luna octombrie, prilejuită de schimbările din conducerea Partidului Muncitoresc Unit din Polonia.-

Întâlnirea a avut loc tot în cabinetul lui VIDRASCU, pe care - subliniez - îl găseam locul cel mai potrivit pentru a nu stîrni bănueli, eu avînd acces în localul M.A.N. ca deputat - și prilej de pretext, studiile la biblioteca M.A.N. iar VIDRASCU fiind pe locul său de muncă.-

În cadrul acestei întâlniri am comentat schimbările în conducerea de partid din Polonia, prin prisma vederilor noastre

revizioniste. Le-am tălmăcit ca un semn că deacum schimbările "stalinistilor" sînt în plină desfășurare. De asemenea le-am interpretat că ele sînt determinate de Tito și acceptate de NICHITA HRUSCIOV, mai ales că puțin înainte de aceste evenimente avusese loc o a doua vizită neoficială a lui Tito în URSS, la Yalta și o nouă întîlnire a lui cu NICHITA HRUSCIOV. De asemenea, faptul că GOMULKA a plecat în curînd în China și anumite știri ale posturilor de radio poloneze și cele imperialiste pe care eu le ascultam, iar VIDRASCU le cunoștea din buletinul Agerpres, ne-a dus la constatarea că și Mao-Tse-Dun a sprijinit schimbările din Polonia și că în general și el sprijină, ceea ce noi numeam "destalinizare".-

Acestea ne-a făcut să ne întărim convingerea că și la noi vor avea loc în curînd schimbările mult dorite și așteptate, și așteptam prilejul să acționăm în spiritul celor hotărîte de noi.-

Cu acest prilej eu am făcut lui VIDRASCU și mai tîrziu și altora cu care am început legături, de care voi vorbi mai tîrziu, un fel de "profeție" politică care mai tîrziu din întîmplare a coincis cu realitatea. O citez, deoarece mai tîrziu eu am bătut monedă din ea și în a doua perioadă a adunărilor noastre antipartinice și antistatale mi-a mărit puterea de convingere cu care eu antrenam la acțiune atît pe VIDRASCU cît și pe alții. Astfel, cu acel prilej - adică schimbările din Polonia eu, întemeiat pe niște considerațiuni și judecăți personale, pe care nu cred că este interesant să le dezvolt, am prezis înlăturarea din posturi de conducere din P.C.U.S. a lui MOLOTOV, MALENKOV și KAGANOVICI, pe care îi socoteam că îl "încurea și îl ține legat de mîini pe NICHITA HRUSCIOV, în acțiunea lui de înlăturare a elementelor "staliniste".-

Cînd a avut loc demascarea grupului antipartinic din P.C.U.S., atunci eu am bătut monedă serioasă, căutînd să dau a înțelege că judecățile mele revizioniste sînt juste și că eu sînt un "om politic" clar văzător.-

După schimbările din Polonia, așteptam cu nerăbdare și interes desfășurarea evenimentelor, fiind "siguri că înlăturarea "stalinistilor" dela noi, este de acum un eveniment cert și iminent, rămînînd să acționăm la momentul oportun pentru realizarea planului hotărît încă din iunie, adică acțiuni pentru înlătura-

rea Biroului Politic al P.M.R. și înlocuirea lui cu VASILICHI și - cu sprijinul lui- cu elemente din grupul fracționist.-

Următoarea întâlnire cu GHEORGHE VIDRASCU a avut loc tot în cabinetul său și a fost ocazionată de evenimentele din Ungaria. A avut loc cam la o săptămână sau zece zile dela începerea contrarevoluției din Ungaria.-

În cadrul acestei întâlniri, am comentat evenimentele din Ungaria.-

Eu le-am caracterizat ca fiind "o acțiune pornită dintr-o nemulțumire reală a maselor membrilor de partid față de politica "stalinistă" a conducerii de partid, deși la ea s-a "amestecat" și au participat numeroase elemente contrarevoluționare. Am numit aceste evenimente "roadele politicii staliniste din Ungaria" și "un semn că socialismul nu se poate construi cu ciomagul ci cu entuziasm".-

La rândul său GHEORGHE VIDRASCU a spus că într-adevăr ultimele evenimente din Ungaria s-ar întemeia "pe nemulțumirile membrilor de partid și ale maselor față de politica stalinistă a clicii RAKOSI". El a adăugat că aceste evenimente "constituie o grea lovitură dată partidelor comuniste și muncitorești, prestigiului și influenței lor în lume". De asemenea, a mai spus că "trebuie făcută o cotitură hotărâtă în activitatea partidelor comuniste, în sensul înlăturării influenței stalinismului. VIDRASCU a adăugat că "evenimentele din Ungaria trebuie să dea de gândit conducătorilor staliști" ai P.M.R., căci s-ar putea să primească și ei aceiași sancțiuni de ordin politic din partea maselor, pe care au primit-o cei din Ungaria.-

VIDRASCU mi-a dat și unele aspecte concrete din timpul contrarevoluției, necunoscute oficial din presă, pe care el pretindea că le-ar fi auzit împreună cu un grup de tovarăși povestite chiar de primul secretar al P.M.R. (Faptul că IMRE NAGY, a acționat și a făcut declarații la radio sub amenințarea pistoalelor contrarevoluționarilor și altele).-

Menționez că noi comentam aceste evenimente prin prisma vederilor noastre revizioniste și foloseam și unele date furnizate de posturile imperialiste pe care eu le ascultam, iar VIDRASCU le cunoștea probabil din buletinul Agerpres.-

Această întâlnire a luat sfârșit, cu constatarea lui GH. VIDRASCU că vederile noastre au fost confirmate de evenimente

ca juste. Ne-am despărțit, reafirmându-ne convingerea că "schimbările" în conducerea partidului de care vorbisem de atâtea ori, vor avea loc cît mai curînd, sub presiunea evenimentelor și învățămintelor din Ungaria. Nu renunțam o clipă la planul nostru de a acționa la momentul oportun, în sensul schimbării conducerii PMR pentru numirea în postul de prim secretar al lui GHEORGHE VASILICHI și în Biroul Politic a membrilor grupului fracționist.-

La despărțire, am hotărît ca să ne întîlnim la prima duminică ce urma, pentru a face o plimbare și a mai discuta. Am stabilit ca la o anumită oră, VIDRASCU să treacă cu mașina prin fața intrării Parcului Stalin dinspre Arcul de Triumf, unde eu îl voi aștepta, el urmînd să mă ia din mers.-

În duminica următoare, VIDRASCU a venit la întîlnire cu mașina, conducînd-o personal, în absența șoferului, pentru a nu avea martori la discuție.-

Am pornit-o spre Băneasa și înainte de a ajunge la aeroport am făcut-o la stînga spre poligonul de tragere și am mers aproximativ 7 km., cam pînă la linia de centură, după care ne-am întors și am mers pe str. Stefan cel Mare, pînă la Bariera Vergului, apoi ne-am înapoiat pe acelaș itinerariu, pînă în preajma Consiliului de Miniștrii, cînd ne-am despărțit.-

În cadrul acestei întîlniri, care era în acelaș timp și o plimbare recreativă - așa că discuțiile au fost libere, intercalate și cu chestiuni indiferente - GH. VIDRASCU, probabil sub influența celor întîmplute în Ungaria, s-a arătat mai "radicalizat" în expresii și caracterizări și chiar și în idei. Rețin următoarele:

Astfel el a caracterizat statul nostru ca "un stat birocratic și polițist", rețin cu totul exact și cert expresia, căci pînă atunci încă nu o întrebuițase. De asemenea el s-a plîns de faptul că "în partid și în stat, în funcții importante, apătuns elemente din burghezia evreiască, care au adus cu ele o atmosferă de clică, intrigi și sionism.-

Printre exemplele date, rețin pe acela ce se referea la situația fiicei sale, funcționară la Ministerul Comerțului Exterior, care după cum spunea el, este hărțuită și prigonită de clică evreiască de acolo.-

De asemenea, în continuarea discuției, amîndoi am admis "că ori se face o cotitură hotărîtă în viața mișcării comuniste și

muncitorești, ori ne așteaptă prăbușirea și compromiterea în fața maselor din lumea întreagă". În legătură cu aceasta am făcut referire și la partidul nostru și am reamintit de necesitatea schimbării "elementelor staliniste", adică a Biroului Politic.

Cu acest prilej, eu am calomniat pe primul secretar al partidului, pe secretarul NICOLAE CEAUSESCU și pe ministrul de interne ALEXANDRU DRAGHICI, afirmând că "am făcut o clică" împreună.-

În cadrul acestei întâlniri am mai avut și alte discuții, în spiritul nostru revizionist, făcând tot felul de precizări întunecate și aprecieri de soiul ăsta, în cazul când partidele comuniste și muncitorești nu vor pași hotărât pe linia revizionistă.-

Cu această întâlnire, după cât îmi reamintesc, s-a încheiat prima perioadă a manifestărilor și acțiunilor antipartini-ce și antistatale, desfășurate de noi în cursul anului 1956. Este posibil ca să mai fi avut loc vre-o întâlnire și discuție, dar probabil fără vre-un caracter deosebit, căci eu nu rețin.-

În legătură cu această primă perioadă - înainte de a trece la cea de a doua perioadă a acțiunilor noastre antipartini-ce și antistatale care s-a desfășurat în anul următor, vreau să fac unele sublinieri, pentru ca partidul să pătrundă și să deslușească mai bine faptele noastre.-

- Motorul acțiunilor, instigatorul, am fost eu. VIDRAS-CU s-a lăsat mai mult antrenat și convins de mine, decât a avut inițiativa. Aceasta, deși avea aceleași vederi și convingeri revizioniste - oportuniste ca și mine.-

- Eu mă arătam mai agitat, mai imprudent (mai nerăbdător s-o închei cu șomajul meu politic în fond) el mai reținut, mai prudent, mai cumpănit. Ca și în viitor, el nu s-a lăsat antrenat la fapte decât atunci când a avut convingerea că "merge la sigur" că sînt în perspectivă schimbări în conducerea partidului nostru, că există împrejurări cari creiază în mod cert posibilitatea și eventualitatea schimbării conducerii partidului nostru.-

- În firea și gîndirea lui, ca și mine de altfel, dacă este adevărat că se găsea un nucleu respectabil de rătăcire politică, un simbure de idealism opos, un grăunte de năzuinți cinstite dar strîmbe și un bolovan de prostie și scrinteală politică, este tot așa de adevărat că se găsea o mare doză de oportunism și carierism, de goană după funcții și poziții importante în partid

și stat.-

- GHEORGHE VIDRASCU, pe care, ceva mai înainte, îl cunoscusem ca un activist de partid modest, sobru, cinstit și cumpănit, a suferit serioase schimbări în caracterul și manifestările sale după ce a fost grav bolnav de nervi, scos din muncă și supus la tratament medical vreme îndelungată în anul 1955 - aceasta bineînțeles după părerea mea.-

Astfel, el prezenta toate simptomele caracteristice bolnavilor de nervi. La aceștia, depresiunea și nestabilitatea lor psihică are drept corespundere o depresiune și nestatornicie morală, precum și schimbări brusce și surprinzătoare în caracterul, firea și manifestările lor, nemulțumiri față de tot ce văd în jurul lor, etc., lucruri bine cunoscute și admise ca atare în medicină.-

Fac această remarcă privind pe GHEORGHE VIDRASCU, nu pentru a-l apăra, căci boala nu-i micșorează cu nimic responsabilitatea faptelor sale, dar pentru că ea poate să constituie o latură de însemnătate secundară, în explicarea faptelor lui.-

Tot în legătură cu prima perioadă, mai declar un fapt care poate fi folosit ca element de verificare a prezentei declarații:

Așa după cum am arătat la început, în cea de a doua întâlnire din luna mai, eu îi propusesem lui VIDRASCU ca să ne dedăm la provocări în sesiunea cea mai apropiată a Marii Adunări Naționale. Astfel, eu i-am propus ca eu să iau cuvântul în chip provocator și să vorbesc despre pretinsa schinguire a fostului general FUIGA de care mă înștiințase GHEORGHE VIDRASCU, iar acesta din urmă să ia cuvântul în altă problemă aleasă de el. GHEORGHE VIDRASCU însă a respins această propunere ca riscantă și fără prea vizibile rezultate dacă ar fi tradusă în viață.-

Eu atunci am fost de acord cu el, însă nu renunțasem definitiv la ideia ca cel puțin eu să iau cuvântul în chip provocator în sesiunea de toamnă a M.A.N.-

Acum se apropia această sesiune. Am simțit nevoia ca înainte de a trece la acțiune, să mai consult pe cineva, pentru că nu eram ferm hotărât s-o fac, ci șovăiam.-

L-am consultat cam prin octombrie 1956, pe fratele meu GHEORGHE EREMIA. El a respins hotărât o asemenea aventură dușmănoasă, arătând că este un act nesocotit, fără nici un fel de răsunet și plin de primejdii pentru mine. Mi-a spus destul de por-

nit contra mea, ca să-mi iasă din cap că sînt un mare om politic și că indefinitiv n-am pe nimeni în spatele meu, nici partidul, nici altcineva. Intervenția lui energică m-a domolit un pic, m-a făcut să renunț la provocare și chiar nici nu am participat la lucrările sesiunii M.A.N. ce a urmat în curînd.-

Cu prilejul acestei consultări, i-am spus fratelui meu în treacăt și foarte vag, că întretin legături discrete cu GHEORGHE VIDRASCU, că acesta este "un om cinstit care gîndește curajos", dîndu-i să înțeleagă că gîndește ca noi.-

Fratele meu a aflat cu plăcere această confidență, mai ales că mai de mult fusese prieten bun cu VIDRASCU, a cărei casă o frecventase prin 1948-1949.-

Nu i-am încredințat fratelui meu alte date mai importante privind pe GHEORGHE VIDRASCU, dar cred că el își va reaminti de cele de mai sus și le va confirma.-

Trec acum la cea de a doua perioadă a acțiunilor noastre antipartinice și antistatale.-

Dat fiind faptul că eu nu mai eram membru al M.A.N. după 20 decembrie 1956, și nu mai puteam frecventa biblioteca M.A.N., cît și faptului că fratele meu mă desumflase și mă domolise, n-am ținut legătură strînsă cu VIDRASCU și cînd el după cîte știu, curînd după alegeri, a fost schimbat din muncă, am pierdut legătura cu el. Nu țineam neapărat s-o restabilesc, mai ales că evenimentele politice din cursul iernii 1957 nu indicau ceva mai deosebit în sensul "destalinizării". Probabil că și el, mînat de aceleași sentimente, nu m-a căutat. Nu-i cunoșteam adresa. El însă avea numărul de telefon pe care și-l notase, încă dela prima întîlnire, în agendă - am remarcat că în mod cifrat (primele două cifre erau urmate de trei cifre indiferente, iar ultimele trei cifre ale telefonului erau scrise dedesubt, urmate și ele de 3 cifre indiferente).-

Socoteam că dacă VIDRASCU va simți nevoia să ia legătură cu mine sau este dispus să facă ceva, mă va anunța el. De aceea i-am lăsat lui inițiativa.-

Nu ne-am văzut pînă în primăvara anului 1957, cînd ne-am întîlnit, cam prin aprilie din întîmplare, în dreptul Ministerului Agriculturii. Am mers împreună puțin, doar pînă la universitate.-

VIDRASCU mi-a spus că nu mai este la M.A.N. ci acum lucrează la Ministerul de Externe, pregătindu-se pentru a ocupa

funcția de ambasador al R.P.R. în Suedia sau alt loc, că se documentează asupra viitoarei munci și că ia lecții de limba franceză

Eu i-am spus că nu am încă muncă, mai ales că țin să arăt celor de sus că "eu care am fost tratat drept carierist pot trăi și în mizerie".-

L-am întrebat unde locuiește, mi-a dat adresa (pare-mi-se pe strada Textier) și ne-am înțeles, ca atunci când vom avea ceva interesant, să ne vedem, eu venind la locuința sa.-

Era și el domolit, căci situația "destalinizării" nu se arăta prea roză.-

N-am discutat decât lucruri indiferente, stînd dealtfel prea puțin împreună.-

Scurt timp după această întîlnire (2 săptămîni aproape) ne-am revăzut tot întîmplător, la restaurantul de lîngă "Spicul". Cînd am intrat în local împreună - după cît îmi amintesc - cu cumnatul meu ALEXANDRU BUIU, l-am văzut pe VIDRASCU împreună cu o femeie mai tînăra și una mai în vîrstă, probabil fiica și soția.-

M-am dus din politețe la masa lui pentru cîteva clipe, m-a prezentat soției și n-am fost atent cine era cealaltă femeie, am schimbat cîteva cuvinte indiferente și m-am reîntors la masa cumnatului meu.-

Următoarea întîlnire cu GHEORGHE VIDRASCU a avut loc la lăcuința lui din str. probabil Textier, cam în primele zile ale lunii iunie sau chiar sfîrșitul lui mai.-

Ea a fost prilejuită de un eveniment politic de natură să ne împingă la acțiune - firește conform resorturilor sufletești ce lucrau atunci în noi : demascarea grupului antipartinic din P.C.U.S.-

M-am prezentat la locuința lui (vilă cu parter și etaj și cu o grădiniță în spate) și am fost anunțat printr-o bătrînă. Era cam pela orele 7,30. Am intrat în salon, l-am așteptat puțin pe VIDRASCU căci se bărbiera, am fost văzut și recunoscut desigur de soția lui, care circula pe scara interioară dinspre dormitor.-

După un timp VIDRASCU a venit și am trecut în grădina casei ca să discutăm.-

Am început prin a comenta împreună evenimentele zilei, demascarea grupului antipartinic : MOLOTOV-MALENKOV, KAGANOVICI, SERILOV și alții, din P.C.U.S.-

Eu am subliniat importanța acestui eveniment, pe care l-am tălmăcit ca o trecere hotărâtă a lui NICHITA HRUSCIOV la "destalinizare" și am bătut monedă din "profeția" ce o făcusem cândva, spre a demonstra că judecățile noastre sînt juste și că deci schimbările din P.C.U.S. nu reprezintă altceva decît descătușarea lui HRUSCIOV de elementele staliniste.-

Concluzia imediată pentru noi este că și la noi în partid va avea loc o asemenea "destalinizare", deci i s-a creiat un moment, poate cel mai potrivit, de acțiune conform vechiului plan.-

VIDRASCU mi-a spus că și el a interpretat evenimentele în acelaș chip și că a și luat unele "măsuri". Astfel el mi-a spus că urmărește îndeaproape felul cum reacționează conducerea P.M.R. față de eveniment și că acest lucru îl face cu ajutorul unei legături pe care o are "pe sus". Mi-a dat să înțeleg că nu-mi poate spune ce fel de legătură, dar eu i-am subliniat că nu era nevoie, deoarece nu eram curios, stabilind încă de mai înainte în mod tacit, ca să nu intrăm prea mult în legăturile și treburile altuia.-

Întîlnirea a luat sfîrșit cu unele discuții cu caracter calomnios la adresa conducerii P.M.R. Ne-am înțeles că va trebui să discutăm un plan de acțiune numai după ce el va lămuri mai bine asupra atmosferei din conducerea partidului, a modului ei de a reacționa față de evenimentele la care ne referisem.-

Mi-a spus că întîlnirile la el acasă nu sînt de dorit - că în caz de voi fi întrebat cândva de scopul vizitei, să spun că i-am cerut cu împrumut 1000 lei. Mi-a dat numărul de telefon și mi-a spus că soția lui nu trebuie să știe că eu - EREMIA - îi telefonez, stabilind ca de acum încolo să mă anunț ca "tov. MATEI".

Viitoarea întîlnire o vom fixa prin telefon, eu urmînd a vorbi ca întotdeauna de la telefon public.-

După cîteva zile i-am telefonat, o femeie mi l-a dat la telefon și am stabilit că el va trece duminică - cea mai apropiată - în jurul orei 11 (probabil) pela vechiul lor de lîngă Arcul de Triumf, cu mașina.-

M-am prezentat la întîlnire în ziua, locul și la ora fixată, de unde VIDRASCU m-a luat într-o mașină "Pobeda" pe care o conducea personal, el fiind singur, neînsoțit de șofer.-

Am mers în pădurea Băneasa, ceva mai în adîncul ei, pe o alee singuratică. Tocmai cînd începusem să discutăm, a trecut pe lîngă noi, decedatul (azi) ministru de externe GRIGORE PREO-

TEASA, împreună cu doi însoțitori, cu care ne-am salutat, fără a angaja vre-o convorbire.-

În cadrul acestei întâlniri, VIDRASCU mi-a spus că acum este mai documentat asupra "atmosferei" ce domnește "pe sus", că "are o legătură în imediata apropiere a primului secretar al P.M.R. care de acum încolo îl va ține la curent cu ce se petrece pe la conducere, în situația provocată de demascările din P.C.U.S. și că de acum are deja date concrete, care este interesant să le aud".-

Astfel, VIDRASCU mi-a spus, că din câte știe dela legătura sa, "primul secretar al P.M.R.s-ar aștepta la schimbarea sa, ar "bate în retragere", ar căuta "să dea vina pe alții, arătînd pe vice-președintele Consiliului de Miniștri EMIL BODNARAS drept cauză a tuturor relelor, dar acesta din urmă este prea deștept ca să poată fi făcut țap ispășitor".-

Citatul nu reproduce exact vorbele sale, dar precis ideia, deși m-am forțat să-mi amintesc cît mai apropiat și frazele sale.-

După ce mi-a încredințat toate acestea și am mai purtat unele discuții politice în spirit obișnuit și legat de activitatea noastră, VIDRASCU mi-a spus că încă mai este necesar să urmăresc ce se petrece prin preajma primului secretar, după care vom discuta măsurile ce decurg, în spiritul vechiului nostru plan. Mi se pare că tot atunci sau mai tîrziu, telefonic, dar mai probabil atunci, am fixat și locul viitoarei întâlniri: parcul din spatele sălii Floreasca, din apropierea casei sale, care avea avantajul că-i foarte puțin frecventat și se află în apropierea casei sale. Acest loc va deveni de acum încolo locul tuturor întâlnirilor viitoare, pînă cînd am întretupt legăturile cu el, adică mai precis, le-am curmat definitiv, probabil prin plecarea sa la Praga.-

Mi se pare că tot atunci mi-a spus ca să nu-i mai telefoniez nici acasă, fie chiar și sub numele conspirativ "Matei" pentru că ar da de bănuț soției, ci să-l cer la telefon prin centrală la Ministerul de Externe, sub acest nume de "tov. Matei" ceea ce am și făcut de acum în viitoarele convorbiri telefonice.-

Următoarea întâlnire a avut loc în cursul lunii iunie, cam peste o săptămînă dela întâlnirea precedentă, în locul pe care îl fixasem și către orele 7 dimineața, ora obișnuită de întâlnire de acum încolo.-

96 95

În cadrul acestei întâlniri, GHEORGHE VIDRASCU mi-a comunicat noi date în legătură cu modul de a reacționa a conducerii P.M.R., față de demascarea grupului antipartinic din P.C.U.S., date ce le căpăta dela legătura de care îmi vorbise anterior.-

Astfel, el mi-a spus că Biroul Politic "se gîndește acum la o formulă de compromis" intenționînd să aducă la conducerea partidului pe GHEORGHE APOSTOL, președintele C.C.S., soluție pe care el - GH. VIDRASCU - o găsea "un fel de cîrpeală, căci ea nu va rezolva cu nimic problema, "stalinisti" rămînd mai departe la cîrma partidului". (Citat în primul rînd ideia).-

În fața acestei situații, noi ne-am gîndit să acționăm deacum hotărît, pentru a contracara o asemenea "manevră".-

Mai întîi, ne-am gîndit să provocăm în interiorul partidului, cît și în afară, o atmosferă potrivnică Biroului Politic, care să conducă la dorința ca Biroul Politic să fie schimbat. În acelaș timp ne-am gîndit să creiem o atmosferă de simpatie și adeziune față de "noi" conducători ai partidului, care așa cum stabilisem și în anul precedent, îi vedeam în persoana lui GH. VASILICHI ca prim secretar, și ca, colaboratorii săi cei mai apropiați și figuri care trebuiesc popularizate în primul rînd, pe PETRESCU DUMITRU și CONSTANTIN AGIU. Menționez și aici, că aceștia trei n-au fost consultați asupra participării lor la o "viațoare" conducere a partidului și că o făceam cu dela sine putere.-

De asemenea ne-am gîndit să popularizăm și acțiunea grupului fracționist, cunoscută de membrii de partid din documentele Plenarei C.C., prezentînd-o ca o acțiune justă și în spiritul intereselor Partidului și maselor.-

Apoi am examinat cam de ce forțe dispunem, pentru deslănțuirea acțiunii.-

Eu i-am declarat că se poate conta pe asentimentul grupului fracționist cînd acesta va vedea că are șanse să vină la conducere, așa cum i-am mai spus și în anul precedent.-

De asemenea i-am mai spus că poate conta și pe "oamenii" și legăturile mele și anume pe unele legături în armată ca și în rîndurile unor membrii de partid cu care întretin legături.-

L-am privit întrebător pe GHEORGHE VIDRASCU, de ce forțe dispune el. El interpretînd că îl cam văd venind cu mîna goală în această acțiune, mi-a spus ca să nu-l cred că este singur, ci că are și el oamenii lui. Astfel el are "unii activiști cu mai mică sau mare răspundere" cu care dealtfel are legături, și al căror nume nu e cazul să mi-l spună, așa cum dealtfel nici eu nu

i-am spus pe ai mei, și nici nu e necesar. De asemenea el are "numeros tîneret" (expresia exactă) de care s-a ocupat și pe care se poate bizui pentru acțiune.-

Mi se pare că totuși atunci sau în altă împrejurare, a "scăpat" un nume, făcînd o referire discretă la NICULESCU MIZIL, membru al C.C.al P.M.R.-

Văzînd că-mi da un nume, i-am dat și eu din spirit de reciprocitate pe acela al lui COSTACHE PETRE, despre care i-am spus că se poate conta pe el în viitor ca element de participare la funcții importante, arătîndu-i că gîndește la fel cu noi, și că m-a împrumutat și mă ajută încă substanțial cu bani.-

El a remarcat cu simpatie prezența lui COSTACHE în rîndurile noastre, remarcînd că "este un băiat foarte inteligent și capabil",-

După aceasta am hotărît să trecem la acțiune, fiecare prin oamenii și legăturile noastre. Adică am hotărît să trecem la acțiunea de a crea o atmosferă potrivnică Biroului Politic al P.M.R. în vederea creierii dorinței de schimbare a lor, din partea membrilor de partid și a maselor și o atmosferă în favoarea lui GHEORGHE VASILICHI, D. PETRESCU și CONSTANTIN AGIU, pe care îi vedeam viitoarele figuri conducătoare în partid și în stat, precum și de simpatie în jurul acțiunii fracționiste a grupului fracționist, ca și ceea ce fiecare din noi, credeam necesar să popularizăm fiecare în cercul nostru.-

Acțiunea a fost hotărîtă, consimțită de comun acord, și am rămas să trecem la execuție, fără să mai așteptăm alte situații sau evenimente. Ceea ce eu am și făcut îndată și - după cît el îmi va confirma la viitoarele întîlniri, a făcut și el.-

După această întîlnire am trecut concret la acțiune.-

Astfel, eu am trecut la luarea de legături și de transmitere a celor hotărîte cu VIDRASCU, unor membrii de partid cu care întrețineam legături.-

Prima, sau mai precis - aceia care o rețin mai exact cu privire la felul cum a decurs - a fost întîlnirea cu CIBU ION membru P.M.R., fost colonel în armată și pensionat în urma unei acțiuni individuale cu caracter revizionist, fost redactor al ziarului "Apărarea Patriei". Am spus că rețin mai bine această întîlnire, deoarece cu CIBU ION mă vedeam mai rar decît cu ceilalți cu care aveam legături, deci întîlnirea cu el a fost mai bine fixată în memorie.-

M-am întâlnit cu el, curînd după întâlnirea cu VIDRASCU la stația Mîntuleasa pe Bd.fost Pache (Tolbuchin). Întîlnirea a avut caracter conspirativ, a durat aproximativ 2-3 ore, plimbîndu-ne pe străzi singuratice din regiunea aceea, urmărind ca să nu fim auziți, căutînd să determinăm dacă cumva sîntem supravegheați.-

După ce am comentat schimbările determinate în P.C.U.S. de către demascarea grupului antipartinic și le-am interpretat în felul în care am făcut-o și cu VIDRASCU, după ce am calomniat activitatea și unele din persoanele Biroului Politic, în special primul secretar, ne-am oprit asupra noii situații care, după părerea noastră se creia.-

Eu i-am spus lui CIBU ION că deacum se întrevăd schimbări certe în conducerea P.M.R. determinate după părerea mea, de către TITO- HRUSCIOV și MAO TSE DUN.-

De asemenea eu i-am spus că "dispun de legături care merg pînă în preajma lui GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ și cunosc și urmăresc modul cum conducerea P.M.R. reacționează în "noua" situație". I-am spus de asemenea că "primul secretar se așteaptă el însuși la schimbarea sa și bate în retragere" și mi se pare că i-am spus și despre așa zisa "formulă de compromis". I-am spus lui CIBU și-mi amintesc aproape cuvînt cu cuvînt, că "îi vorbesc în numele unui grup de partid și îi dau ca sarcină de partid" cele ce urmează. Anume, va căuta ca prin toate legăturile sale, să creieze în rîndul membrilor de partid și a nemembrilor de partid, dorința ca Biroul Politic să fie schimbat, să creieze o atmosferă potrivnică lui, și ca toate aceste dorințe să devină deacum un sentiment de masă. (Mi se pare că am spus și "un bun al maselor").-

De asemenea i-am transmis ca sarcină de partid "să popularizeze în mediul la care m-am referit mai sus, figura lui GHEORGHE VASILICHI ca viitor conducător al P.M.R., DUMITRU PETRESCU și AGIU și acțiunea desfășurată de grupul fracționist anterior, prezentînd-o ca o acțiune în spiritul intereselor reale ale partidului și maselor".-

Intr-un cuvînt, i-am reprodus aproape exact cele discutate și hotărîte împreună cu VIDRASCU și în cazul lui CIBU, acest fapt constituie un element important de verificare a celor discutate și hotărîte cu VIDRASCU, deoarece îmi amintesc precis cuvînt cu cuvînt ce i-am spus.-

CIBU mi-a răspuns că dacă e vorba de "sarcină de partid" își va face datoria așa cum trebuie și o spunea aceasta, cu toată convingerea și sinceritatea.-

I-am spus că el își va aduce la îndeplinire "sarcina" în rîndul oamenilor cu care are legături, sfătuindu-i ca aceștia să facă la rîndul lor același lucru și așa mai departe. I-am dat a înțelege că nu sînt curios să știu cine sînt cei cu care are legături, după cum nici el nu trebuie să manifeste curiozitate asemănătoare față de mine.- Asemenea relații instituiseam tacit cu toți ceilalți cu care aveam legături, începînd cu VIDRASCU, pentru ca pe de o parte, să nu mă oblige pe mine la destăinuiri, iar pe de altă parte, să nu aibă impresia că eu sînt un fel de șef, care cer rapoarte, fără ca eu să fiu obligat să le încredințez ceva din secretele și activitatea mea.-

După ce am mai făcut o serie de comentarii și aprecieri în spirit revizionist cu privire la situația internă și internățională, ne-am despărțit stabilind ca să ne reîntîlnim la inițiativa mea, printr-o convorbire telefonică într-un limbaj convențional pe care l-am stabilit atunci. De asemenea am stabilit, după cît îmi amintesc, ca locul viitoareii întîlniri să fie biblioteca de vară din Parcul Stalin (cea dinspre latura vecină cu Bd.Stalin - a parcului).-

După întîlnirea aceasta a urmat o întîlnire cu o altă persoană cu care la vremea aceea aveam întîlniri ceva mai dese, SACHE DAVIDESCU, fost colonel în M.A.I. și pensionat pentru boală (era bolnav de nervi și fusese internat un timp și în spitalul Central (de boli nervoase). În acea vreme începuse să se ocupe cu avocatura, lucrînd într-un colectiv de avocați care își avea sediul lîngă Ministerul Agriculturii. El îmi era în același timp și avocat în procesul meu de divorț cu soția mea, care începuse din primăvara anului 1957.-

Cu SACHE DAVIDESCU ca și cu persoana despre care urmează a vorbi mai jos, aveam la acea vreme legături strînse de prietenie și întîlniri dese, așa că nu îmi amintesc data și totalitatea discuțiilor purtate în acea întîlnire cu caracter special, dar spiritul lor și laturile specifice ale întîlnirii mi le amintesc cu precizie. Dealtfel cred că voi vorbi mai pe larg de legăturile mele cu SACHE DAVIDESCU și MIRCEA MARINESCU într-o altă declarație, ei fiind persoane, pe care ca și pe VIDRASCU, le-am ascuns pînă acum, din spirit de sentimentalism.-

Firește, aceasta în măsura în care o altă declarație pentru complectarea prezentei îmi va fi cerută și apreciată ca necesară (despre CIBU ION am făcut declarații destul de complete - exceptând amestecul lui în acțiunile întreprinse cu VIDRASCU).-

Întâlnirea cu SACHE DAVIDESCU, a avut loc - ca de obicei - în locuința sa care era în același timp și birou avocațial, la etajul 9 din blocul de locuințe vecin cu Sfatul Popular al Capitalei (în latura de deasupra cantinei Sfatului Popular).-

Cred că și până la această întâlnire comentam în felul arătat când m-am referit la VIDRASCU și CIBU, demascarea grupului antipartinic din P.C.U.S. și concluziile ce se degajă privind P.M.R.-

Întâlnirea a decurs cam tot la fel cu aceia cu CIBU ION.

După câte îmi amintesc, i-am încredințat lui DAVIDESCU ceea ce îmi spusese VIDRASCU - bineînțeles fără a indica sursa - cu privire la ceea ce se întâmplă în sinul conducerii P.M.R. în urma scoaterii din C.C.al P.C.U.S. a lui MOLOTOV, MALENKOV, KAGANOVICI și ceilalți.-

Cred că i-am spus și că "dispun de legături în imediata apropiere a primului secretar al C.C.al P.M.R.", care mă țin la curent cu felul de a reacționa conducerea de partid în așa zisa "nouă situație".-

Ca și lui CIBU ION, i-am accentuat în mod clar că îi dau ca "sarcină de partid" (mi-amintesc precis acest lucru) să popularizeze figura celor trei "viitori" conducători de frunte ai partidului, adică VASILICHI, PETRESCU, AGIU și să creeze o atmosferă potrivnică Biroului Politic al P.M.R., precum ca să popularizeze acțiunea grupului fracționist demascat de partid și s-o arate ca un lucru ce a corespuns intereselor de partid.-

Caracterul specific al acestei întâlniri îl constituie faptul că eu puneam la punct desfășurarea acțiunii hotărâte cu VIDRASCU, în mediile evreiești din București. SACHE DAVIDESCU era evreu de origine și avea intense legături în lumea membrilor de partid și a nemembrilor evrei din București.-

I-am subliniat lui DAVIDESCU că "evreii sînt interesați în schimbarea actualei conduceri P.M.R., dat fiind faptul că ea recurge în ultimul timp la o diversiune antisemită" (lucru ce mi-l încredințase CIBU ION cu câteva exemple concrete - mai înainte, pe care îl vom dezvolta dacă se va aprecia ca necesar).-

Am adăugat că "evreii nu vor avea decît de cîştigat de pe urma instaurării unei noi conduceri în fruntea partidului cu vederi mai largi şi în spiritul vremii", adică cu vederi oportuniste, despre care discutaserăm pe larg şi mai înainte şi pe care interlocutorul meu le cunoştea bine şi le nutrea şi el de asemenea, împărtăşindu-le cu toată convingerea.-

SACHE DAVIDESCU a propus o "amendare" a hotărîrii luate de mine cu VIDRASCU (nu ştia nimic de persoana lui GHEORGHE VIDRASCU). Astfel el mi-a spus că va avea grijă şi de mine. Făcea aceasta, deoarece el, ca şi MIRCEA MARINESCU, avea păreri deosebit de "entuziaste" faţă de persoana mea, în care vedea un viitor conducător de frunte al partidului. În discuţiile lui din acea vreme, cu mine, ca şi în cele ce au urmat, el vorbea despre "cînd vei fi tu la putere" despre "trebuie să faci ceva serios pentru partid şi ţară", etc. şi alte năstrușnicii de felul acesta, pe care eu însă le ascultam cu plăcere şi convins că așa este și așa va fi.

La "amendamentul" propus, i-am răspuns cu un zîmbet plin de înţeles.-

Prin aceasta rămîneam totuşi corect faţă de VIDRASCU şi în spiritul hotărîrii luate de noi cu privire la popularizarea lui VASILICHI, DUMITRU PETRESCU şi AGIU. Aceasta, deoarece noi ne-am rezervat destulă libertate de acţiune, fiecare în cercurile noastre, cu privire la popularizarea şi altor figuri din rîndurile legăturilor şi "oamenilor noştri". Bineînţeles că nu ne gîndeam să fim cîtuşi de puţin vitregi cu propria noastră persoană, că doar nu unelteam împotriva partidului, din simplu fanatism politic.-

Intr-o întîlnire viitoare şi pe parcursul ducerii la îndeplinire acelor date "ca sarcină de partid", SACHE DAVIDESCU mi-a spus că "a avut şi are grijă de ce am hotărît şi de mine în special".-

O altă întîlnire destinată a duce la îndeplinire hotărîrile luate cu GHEORGHE VIDRASCU, a fost întîlnirea cu MIRCEA MARINESCU, membru P.M.R., fost deputat în Parlament în prima legislaţie după alegerile din 1946. Il cunoşteam mai de mult din auzite, lucrase în partid şi în timpul ilegalităţii la Constanţa, era prieten bun cu fratele meu şi la dorinţa lui, ne-am cunoscut şi apoi împrietenit strîns, la începutul anului 1947.-

Nu ştiu dacă este necesar să dezvolt în declaraţia de faţă legăturile mele cu MARINESCU, cred că mi se va cere s-o fac într-o declaraţie aparte, în viitor.-

De aceea mă mărginesc să redau numai întâlnirea sau întâlnirile (aveam cu el multe pe acea vreme - cu caracter personal și indiferent), în care am discutat "sarcinile de partid".

În această întâlnire i-am spus cam același lucru pe care l-am spus și lui CIBU. Nu cred că am recomandat evenimentul demascării grupului MOLOTOV și ceilalți ca și concluziile interne și internaționale din punct de vedere revizionist ce decurg, deoarece le făcusem cred anterior. Îmi amintesc - și redau numai pentru a ușura verificarea declarației - că a doua zi după ce a apărut în presă știrea privind demascarea grupului antipartinic al P.C.U.S., MIRCEA MARINESCU, din proprie inițiativă și în mod imprudent, mi-a telefonat acasă, cu mult "entuziasm" în glas, întîmplîndu-se cam așa: "Să trăiești GOMULKA" (vedea un fel de GOMULKA în mine). "Mă, dar să știi că ai strâșnic cap politic: ai prevăzut totul, etc.".-

Ca și celorlalți arătați mai sus, i-am dat ca "sarcină de partid" creiarea unui spirit potrivit Biroului Politic în rîndurile membrilor și nemembrilor de partid, cu ajutorul "legăturilor" și "oamenilor săi". De asemenea i-am dat ca "sarcină" popularizarea celor trei figuri amintite mai sus și a acțiunii grupului antipartinic demascat de partid în anul 1955.-

MIRCEA MARINESCU a propus și el un "amendament", acela de a populariza și figura lui DUSA VICTOR, la care ținea foarte mult. Am fost de acord, pentru considerentele arătate la DAVIDESCU.-

Dealtfel cu MARINESCU am mai vorbit despre popularizarea lui VASILICHI și ceilalți, mai tîrziu, prin septembrie (sau sfîrșitul lui iulie), cînd am fost împreună la țară, la o rudă a sa, vre-o lo zile, într-o călătorie de odihnă. O amintesc în scopul verificării datelor declarației.-

MIRCEA MARINESCU, care avea părerile lui "entuziaste" despre mine, ca și DAVIDESCU, mi-a cerut, cu prilejul odihnei noastre la țară, să fac "un nou program al partidului". Cu această ocazie el m-a întrebă din nou, cam cum văd eu "viitoarea conducere" a partidului și statului nostru, iar eu i-am vorbit din nou și atunci despre VASILICHI, PETRESCU, AGIU - bineînțeles că acum fiind vorba de o formulă completă a "conducerii viitoare" l-am adăugat și pe DUSA - cred că și pe VIDRASCU, de care îi vorbisem ceva lui MARINESCU - m-am subînțeles și pe mine și

alte persoane de care nu-mi mai amintesc precis (COSTACHE, ALEX. STEFLEA - care n-avea alt amestec decât acela că muncisem împreună în timpul ilegalității la Constanța, GIOROIU NICOLAE ca prieten și consătean, etc. Poate că MARINESCU o să-și amintescă mai bine de această chestiune, căci el asculta cu atenție și interes toate fantasmagoniile mele).-

Revin la întâlnirea sau întâlnirile cu MARINESCU, în care i-am vorbit despre "sarcina de partid" în spiritul hotărîrilor luate de VIDRASCU.-

Întîlnirea a avut loc ca de obicei, la locuința sa din str. Mîntuleasa (cam la aproape 300 metri de stația Mîntuleasa pe partea dreaptă privind spre Bd. Tolbushin).-

MARINESCU a fost de acord să-și aducă la îndeplinire "sarcina", lucru de care mi-a amintit, tot așa în treacăt și fără precizii, în decursul altor întâlniri, cu caracter indifere-

rent.-

Legătura mea cu MIRCEA MARINESCU prezintă o însemnătate aparte din punct de vedere al verificării datelor declarației, prin faptul că lui i-am dat unele indicii și i-am făcut unele aluzii, cu privire la relațiile mele cu VIDRASCU.-

Astfel, în scop de a-l ajuta să-și găsească o casă, și a primi o slujbă (era pensionar dar voia și o slujbă), i-am spus că am un prieten, fost vice-președinte al Consiliului de Miniștri, care-l poate ajuta și i-am vorbit de Vidrascu Gheorghe. Aceasta în mod cert. Poate că i-am făcut și unele aluzii vagi la caracterul relațiilor mele cu el (e băiat bun sau altceva). De asemenea, despre MARINESCU i-am vorbit lui VIDRASCU și l-am rugat să-l ajute în sensul arătat mai sus, ceea ce el a consimțit mai ales că i-am spus că e vorba despre un "om de al nostru". Ca urmare, i-am dat lui MARINESCU adresa lui VIDRASCU și după cît rețin, l-a și vizitat la locuință, dar nu sînt sigur dacă a făcut-o.-

O altă întîlnire pe care am avut-o în scopul aducerii la îndeplinire a hotărîrilor luate cu GHEORGHE VIDRASCU, a fost aceea cu colonelul ARDELEANU AUREL, în acea vreme ofițer în cadrele Academiei Politice Militare, iar în prezent condamnat la 25 ani muncă silnică, ca coacuzat în procesul în care am fost și eu judecat și osîndit.-

Întîlnirea a avut loc cam în aceeași perioadă ca și cele arătate precedent (mijlocul lunii iunie 1957, pînă către

sfârșitul lunii) la locuința mea din str. Sandu Aldea nr. 95, stradă pe care locuia și ARDELEANU.-

Această întâlnire o rețin de asemenea destul de bine, dat fiind faptul că și cu ARDELEANU mă vedeam în acea vreme rar, ca și cu CIBU, și de asemenea dat fiind caracterul ei aparte: era vorba despre armată.-

Ca și celorlalte persoane arătate mai sus, i-am făcut și lui ARDELEANU o prezentare a situației politice interne și internaționale, în legătură cu demascarea grupului antipartinic din URSS. I-am arătat și lui că deacum, schimbarea "stalinistilor" cu ajutorul influenței lui Tito, NICHITA HRUSCIOV și MAO TSE DUN, este un eveniment cert și iminent.-

I-am vorbit în mod sigur despre faptul că "dispun de legături care merg pînă în imediata apropiere a persoanei primului secretar al P.M.R.", cu ajutorul cărora am știri și urmăresc felul cum reacționează conducerea P.M.R.-

I-am spus și lui de asemenea că "primul secretar al P.M.R. se așteaptă el însuși să fie schimbat, și acum bate în retragere". Aceste lucruri i le-am spus în mod absolut cert, n-am nici o îndoială.-

Mi se pare că i-am vorbit și despre așa zisa "formulă de compromis" cu GHEORGHE APOSTOL, în fruntea partidului, deoarece el mi-a făcut cu acel prilej o destăinuire privind persoana lui GHEORGHE APOSTOL. Anume, mi-a spus că GHEORGHE APOSTOL este supravegheat de către securitate, ceea ce pe mine m-a surprins. Astfel el mi-a spus ca o cunoștință a sa, sau chiar direct persoana despre care urmează să arăt aici, adică o persoană care locuiește vis-a-vis de GH. APOSTOL, i-a povestit cum un reprezentant al organelor de stat s-a prezentat la locuință și i-a cerut consimțământul să-i pună la dispoziție camera care are vedere spre locuința lui GHEORGHE APOSTOL, în scop de a supraveghea persoanele care intră și ies din locuința lui GHEORGHE APOSTOL (sau i-a dat să înțeleagă acest lucru).-

În privința "sarcinei" ea a fost transmisă lui ARDELEANU într-un chip modificat de mine, întrucît aici era vorba despre armată, pe care eu o socoteam ca fiind viitorul meu "fief". Astfel, eu i-am vorbit doar în treacăt și foarte șters despre VASILICHI și ceilalți, subînțelegînd popularizarea mea ca persoană și a lui bineînțeles, adică a lui ARDELEANU. Despre creiarea unei atmosfere ostile Biroului Politic nu i-am vorbit prea mult, căci ARDELEANU

o făcea și așa singur încă de mult, lucru invederat la proces. Totuși fie direct, fie indirect, i-am vorbit și despre acest lucru.

De asemenea, scontînd pe o apropiată schimbare a conducerii de partid și în consecință și pe o iminentă schimbare a Ministrului Forțelor Armate, am vorbit cu ARDELEANU și am început să chibzuim, ca despre o viitoare moșie proprie.-

Astfel, am început prin a chibzui dacă unii dintre ofițerii din posturile de conducere, vor fi păstrați și "în viitor".-

De pildă, eu am fost de părere că șeful Marelui Stat Major din acea vreme, general TUTOVEANU ION, va putea rămîne pe postul său căci îl cunosc ca pe un om cinstit, modest și ca pe un militar foarte capabil.-

ARDELEANU a sărit ca ars (probabil se viza el în postul ăsta), obiectînd că am păreri exagerate despre TUTOVEANU. El îl cunoaște mai bine, căci au fost împreună în lagăr și în Divizia Tudor Vladimirescu. "TUTOVEANU este o mediocritate care a știut să intre pe sub pielea șefilor, etc.". "Mult mai bun decît el este colonelul EPURE, cu care a absolvit (TUTOVEANU) împreună Academia Voroșilov. Am tăcut, mai ales că era vorba de o chestiune care, oricum, nu reprezenta o realitate sută în sută.-

Atunci am adus vorba despre celălalt adjunct al Ministrului Forțelor Armate, general FLOREA ARHIP. I-am spus lui ARDELEANU că acesta, FLOREA "cu tot carierismul lui prost, deghizat, este un ofițer foarte capabil, cinstit în felul lui" și că-l vom putea folosi și în viitor. Nici FLOREA n-a primit "asentimentul" lui ARDELEANU căci a obiectat cam așa: "Ce părere poți avea despre cinstea unui om care în lagăr fura și mîncă rația de pîine a camarazilor săi?"

Simțînd că așa n-o să ne înțelegem, am renunțat la vinderea pielei ursului din pădure. I-am făcut lui ARDELEANU numai recomandarea ca să "pună ochii" și să se fixeze asupra unor ofițeri capabili și cinstiți - dacă este posibil și cu vederi largi" adică revizioniste, dar nu neapărat - astfel încît, atunci cînd va fi nevoie, să-i putem folosi în funcții de răspundere. Am adăugat că îi fac această recomandare lui, deoarece el cunoaște și sub raportul caracterului pe mulți dintre ofițerii absolvenți ai Academiei Voroșilov, care în majoritatea lor au fost recrutați dintre ofițeri, foști în diviziile de voluntari, iar pe mine mă interesa mult cinstea și caracterul "viitorilor", i-am dat a înțelege -

subalterni.-

ARDELEANU a înouviințat, bineînțeles cu rezervele lui. În alte discuții ce au urmat, mi-a spus că : "are o sumă de ofițeri, în special tineret dela Academia Politică, cărora le-a vorbit despre mine ca despre "un om cinstit, dîrz și capabil" și probabil că nu s-a neglijat nici pe el.-

După aceste legături arătate mai sus, care puneau în aplicare hotărîrile luate cu VIDRASCU în partea care mă privea pe mine, am avut o nouă întîlnire cu VIDRASCU, cam pela începutul lunii iulie pare-mi-se, prilejuită de demascarea lui CHISINEVSCHI și MIRON CONSTANTINESCU de către partid, sau de o nouă acțiune propusă de mine și de amîndouă în acelaș timp.-

Ea însă rețin mai bine că întîlnirea a fost ocazionată de demascarea celor doi amintiți mai sus și expun în această idee.

Întîlnirea a început prin comentarea, tălmăcirea, sau mai bine zis răstălmăcirea evenimentelor.-

Eram oarecum derutați. Evenimentul arăta că partidul este puternic și că a eliminat din rîndurile conducerii, elementele oportuniste și revizioniste ca și noi, iar noi ne așteptam la operația inversă și admiteam că conducerea P.M.R. este pe ducă "bate în retragere" se aștepta ea însăși la schimbare. TITO o păștea în-deaproape și toate judecățile noastre ridicole și pline de speranțe carieriste, începeau să se clatine.-

Ne-am liniștit singuri, ajungînd la concluzia că, curățirea partidului de elemente oportuniste pe care o făcea partidul, este o operație "disperată" și de ultimă oră pe care o face conducerea "stalinistă", fără știrea și binecuvîntarea lui Tito, pe cont propriu, fără sprijinul acelor pe care noi îi socoteam de asemenea revisioniști, NICHITA HRUSCIOV și MAO TSE DUN și îi socoteam că se amestecă în treburile interne ale celorlalte partide comuniste și muncitorești frățești.-

Ca acest prilej, VIDRASCU mi-a dat unele "aspecte" dela demascarea lui CHISINEVSCHI, și MIRON CONSTANTINESCU, pe care - sincer spus - noi n-o vedeam cu ochi buni și din cauză că ne creia un lot de concurenți la "viitoarea conducere" a partidului.

"Aspectele" au fost prezentate în chip calomnios, cam în felul acesta : "Sedința Plenarei s-a făcut cam în stil de "pistoalele pe masă", și a decurs în această atmosferă: "CHISINEVSCHI plîngea că un om pe care în curînd îl așteaptă lichidarea

fizică", etc.-

După ce am sfârșit cu comentarea revizionistă, calomnioasă și amară, a acestui eveniment, VIDRASCU mi-a povestit despre "sondarea" unuia dintre membrii grupului de fracționisti care figura pe lista acelor care urma să-i popularizăm ca "viitori conducători" ai partidului DUMITRU PETRESCU.-

Povestindu-mi aceasta, el a subînțeles că se ocupă de partea ce-i revine în executarea hotărârilor luate anterior, dar firește, așa cum am mai spus, noi nu ne făceam unul altuia "rapoarte de activitate", din motive de discreție și pentru a păstra raporturi de egalitate între noi.-

"Sondarea" s-a făcut într-un chip cam fățarnic, VIDRASCU începând discuția cu PETRESCU, prin a-i reproșa lucruri pe care el, chiar în clipele acelea, le făcea pe o scară și cu intensitate ridicată la cub.-

Astfel el mi-a povestit că l-a întâlnit "din întâmplare" pe DUMITRU PETRESCU, l-a luat în mașina pe care o conducea singur (tot "din întâmplare" probabil). A început prin a-i spune lui PETRESCU: "Bine măi Mitică, te știam om serios, ce te-ai pus să bîrfești partidul depe lături" și alte lucruri de felul ăsta.-

PETRESCU i-a răspuns că el a spus C.C. al P.M.R., tot ce era în legătură cu activitatea fracționistă a sa și a celorlalți, că a adus la cunoștința partidului faptele din proprie inițiativă și alte chestiuni de care nu-mi aduc aminte. Se pare că modul în care a reacționat PETRESCU nu i-a dat curaj lui VIDRASCU ca să-i "pună chestiunea de încredere", încît el s-a reținut. Mi-a dat a înțelege că trebuie să lucrăm și fără asentimentul probabil al acelor pe care hotărîsem să-i arătăm drept "viitori conducători" ai partidului, că oricum, la momentul oportun, surîzătoarea propunere nu le-ar face nici decum neplăcere, mai ales dacă ar fi condiții de mers la sigur.-

Au urmat apoi trei întâlniri succesive, la o dată apropiată una de alta, prilejuite de o nouă acțiune propusă de mine: defăimarea conducerii partidului în fața P.C.U.S.-

Aceste trei întâlniri au avut loc la sfîrșitul lunii iulie și pînă la jumătatea lunii august, sau probabil pînă la 10 august.-

În prima întîlnire, care a avut loc în obșnuitul loc ales de noi, Parcul Floreasca, și la ora deacum convenită pentru toate întîlnirile - 7 dimineața - eu i-am destăinuit lui VIDRASCU

ideia mea de a ne completa acțiunea de defăimare internă a conducerii partidului, cu una de ordin internațional. În concret, i-am propus ca să întocmim și să transmitem lui NICHITA HRUSCIOV pe care ne încăpăținam să-l socotim "om pe aceeași linie cu Tito "antistalinist", etc., o scrisoare prin care se defăimăm pe primul secretar și câțiva din membrii Biroului Politic P.M.R. cu unele insinuări concrete și pe restul Biroului Politic prin aruncarea unei penumbre străvezii asupra lor.-

I-am spus că pentru aceasta vom folosi ca "priză de bază" scrisoarea mea provocatoare trimisă primului secretar al P.M.R. în aprilie 1956, prin care eu insinuiam că activitatea grupului de fracționisti n-a fost rezolvată "în spiritul Congresului al XX-lea, că "actele" dovedesc că eu am fost un "clar văzător", am gândit în spirit just încă înaintea conducerii P.C.U.S., luîndu-o înaintea Congresului al XX-lea al P.C.U.S. și alte stupidități de felul acesta. La vremea aceea eu însă credeam în ele, ba îi spuneam lui VIDRASCU că pot constitui un document "istoric" iar el a crezut, sau știu eu, a fost interesat să creadă, asemenea năzbitii.-

Drept urmare el și-a dat adeziunea de principiu și am stabilit ca în apropiata întâlnire ce urma, să vin cu conceptul scrisorii. Ceeace am și făcut peste o zi sau două.-

În noua întâlnire am discutat și redactat definitiv scrisoarea propusă de mine. Ea se compunea dintr-o scrisoare prin care făceam apel la bunele oficii ale ambasadorului sovietic (n-am precizat care anume, urmînd a fi transmisă aici, sau dacă n-are timp, la Praga, unde se aștepta să plece în curînd. Adresa scrisă pe plic ulterior "ambasadorului și trimisului extraordinar al URSS", permitea folosirea în ambele situații.-

Urma apoi un alt plic, care urma să fie închis ambasadorului respectiv, scrisoarea defăimătoare adresată lui NICHITA HRUSCIOV. Ea se compunea dintr-o parte introductivă de jumătate pagină în care insinuiam că neavînd înțelegere din partea conducătorilor partidului care mă exclusese, sînt nevoit să fac apel la sfatul și ajutorul conducătorului P.C.U.S., căruia mă adresez ca unui "tovarăș" mai cu "experiență" și ca uneia dintre figurile de frunte ale mișcării comuniste și muncitorești.-

Insinuarea calomnioasă era destul de străvezie și de prost gust, și nu este nevoie s-o explic, căci se înțelege

cred după cât am spus mai sus. După ce reproduceam întocmai așa zisul "eveniment istoric" de care vorbisem lui VIDRASCU și a cărei copie o aveam, urma o încheiere cu insinuări și mai calomnioase și prost mascate decât la început. Reproducerea scrisorii mele provocatoare către primul secretar P.M.R. al cărei original se afla la Partid, avea drept scop - după raționamentul meu naiv și năstrușnic - să-i arate pe primul secretar al P.M.R. și membrii comisiei de anchetă de partid, citați pe nume: GHEORGHE APOSTOL, C. PIRVULESCU și D. COLIU, ca, conducători de partid care nu se conformă și nu aplică învățămintele Congresului al XX-lea care printre rînduri, după părerea mea, se dovedeau "stalinisti". Scriam aceasta lui NICHITA HRUSCIOV pe care noi, cum am mai spus, ne încăpăținam să-l socotim "antistalinist", "om și prieten care împărtășește fără rezerve punctul de vedere al lui Tito".-

În încheierea scrisorii făceam o serie de alte insinuări defăimătoare la adresa celor patru membri ai Biroului Politic și făceam aluzii destul de transparente și la restul Biroului Politic. Într-un cuvînt, scrisoarea cuprindea în esență defăimarea și calomnierea Biroului Politic P.M.R., scontînd că asemenea act ar putea să fie vre-o culpă socotită altceva decât ceea ce era: defăimare și calomnie.-

Conceptul scrisorilor, din motive conspirative era înscris pe mai multe pagini disparate, pe un caiet al meu de studii ce le făceam la Academia R.P.R.-

VIDRASCU a ascultat cum suna ciorna, a mai propus unele modificări cu care am fost de acord și am hotărît acum să trec la transcrierea ei pe curat și predarea lui VIDRASCU spre a fi înmînată la prima ocazie, ambasadorului sovietic.-

Dealtfel, ne apropiam de 23 August și contam ca recepția de atunci va da prilej lui VIDRASCU s-o înmîneze ambasadorului sovietic, dacă între timp nu pleca la Praga.-

Ne-am despărțit, iar eu am trecut la transcrierea scrisorilor pe curat.-

Operațiunea am făcut-o la locuința surorii mele mai mari, AGRIPINA GALAN, unde stam încă din primăvara anului 1957, după ce mi-am părăsit familia, copiii și soția.-

Trăiam pe spinarea biete mele surori, care după moartea tatălui meu ne-a crescut încă de mici ca o mamă. Drept răsplată, eu am tîrît-o după mine în pușcărie - sărmana soră bună, și bătrînă naivă.-

Imi amintesc - parcă - că i-am spus și ei că "scriu" o scrisoare către HRUSCIOV" pe care o voi transmite printr-un prieten. Nu sînt sigur, dar poate că ea își va aminti și aceasta este important pentru verificare.-

În legătură cu aceasta, îmi amintesc destul de bine că despre scrisoare i-am vorbit prin toamnă lui CIBU ION. Imi amintesc și împrejurarea: VIDRASCU plecase, eu mă mai domolisem vînzînd că "destalinizarea" este un vis searbăd, iar discursurile lui NICHITA HRUSCIOV avuseseră efectul unui duș rece asupra mea și asupra lui VIDRASCU, așa cum voi arăta mai tîrziu. Revenind la CIBU, el îmi reproșa cam prin octombrie sau noiembrie 1957, că "nu mai facem nimic". Eu i-am spus că nu mai este cazul și că să lăsăm ca evenimentele să vorbească singure: TITO, de care acum era vizibil că lagărul socialist începe să se descătușească, va învinge pînă la urmă. CIBU ION a fost de acord că Tito "va fi buturuga mică care răstoarnă carul mare", dar că "răsturnarea" asta a carului socialist se va face hăt, peste vre-o cinci ani, după profeția lui. Noi nu puteam sta cu mîna în sîn pînă atunci. Eu totuși i-am spus ca să ne domolim, deși el intenționa să restabilească el legătura mea cu grupul fracționist. Mă rugase chiar să-i arăt casa lui D. PETRESCU, ceea ce am și făcut, fiind în apropierea locului de întîlnire, dar l-am sfătuit să nu întreprindă nimic, deși eu nu am nici un drept să-l opresc. De acum eu pregăteam o altă acțiune, care m-a adus aici unde scriu scrisoarea de față: scrierea așa zisului roman satiric "Guliver în țara minciunilor" pe care eu o caracterizam către alții (CIBU n-a știut nimic) ca o carte "antistalinistă și pro-titoistă". Eram deci ocupat și nu mai înclinam să acționez în spiritul vechiului plan pe care VIDRASCU îl abandonase prin plecarea din țară, iar eu ca rămas singur fără sprijinul său și fără prea multe speranțe de succes, căci situația politică se schimbaseră: TITO era pe ducă și "destalinizarea" compromisă.-

Cu prilejul întîlnirii pe care am amintit-o mai pe larg în scopul verificărilor, la reproșul lui CIBU "că nu facem nimic", i-am răspuns dîndu-i unele indicii despre scrisoarea defăimătoare trimisă lui NICHITA HRUSCIOV. I-am spus că am întocmit-o și i-am asigurat transmiterea printr-un activist ceva mai de răspundere. Imi amintesc destul de bine cele de mai sus.-

Revin la chestiunea transmiterii scrisorii lui VIDRASCU, spre a fi înmînată ambasadorului sovietic.-

Operațiunea s-a făcut la 1-2 zile după ultima întâlnire cu VIDRASCU. Am luat măsuri excepționale de ordin conspirativ. Deși n-aveam bani nici de țigări, totuși m-am deplasat până la locul de întâlnire, schimbând două mașini particulare, bineînțeles neavând încredere în Getax-uri.-

M-am întâlnit cu VIDRASCU la locul și ora obișnuită și i-am predat scrisoarea pe care el a lipit-o, după ce a verificat textul. (Mai precis cele două scrisori către NICHITA HRUSCIOV și către ambasador). N-am stat de vorbă prea mult, scopul întâlnirii fiind predarea scrisorii și zăbovirea în aer liber cu un asemenea document, era primejdioasă.-

A rămas ca el s-o predea la o recepție, aproape sigur, era vorba de recepția dela Consiliul de Miniștri cu prilejul zilei de 23 August.-

Nu m-am mai întâlnit cu VIDRASCU decât prin septembrie într-o întâlnire care a fost prilejuită de publicarea în presă a discursurilor - dezamăgitoare pentru noi - ale lui NICHITA HRUSCIOV în vizita sa în R.D.Germană.-

Întâlnirea a avut loc în locul obișnuit la ora obișnuită la inițiativa mea, căci așa stabilisem, după ce i-am telefonat la Ministerul de Externe prin centrală sub numele de tov. Matei. Reamintesc că încă dela a 3-a întâlnire telefonasem numai la Ministerul de Externe, pentru a stabili ziua întâlnirii pentru că soția sa bănuia ceva.-

VIDRASCU a început prin a-mi spune că deși a luat asupra sa scrisoarea la recepție și a ținut-o la piept, a șovăit mult ca s-o dea, ar fi dat-o totuși, dar n-a găsit un prilej potrivit ca s-o înmâneze ambasadorului sovietic. Rămânea ca s-o ia la Praga, căci plecarea sa urma în curând, deși acum începea să se îndoiască de efectul ei, lucru ce l-a demonstrat în partea a doua a discuțiilor, când am comentat discursurile lui NICHITA HRUSCIOV în vizita sa în R.D.Germană.-

Aceste discursuri arătau destul de limpede chiar și unor capete înfierbîntate ca cele ale noastre, că NICHITA HRUSCIOV nu era omul pe care noi, în mod prostesc și neîntemeiat îl socoteam a fi.-Lucea care a avut efectul unui duș rece asupra noastră și în același timp care ne-a dezamăgit.-

Am început să ne exprimăm amândoi îndoiala că NICHITA HRUSCIOV mină în mină cu Tito, va determina schimbarea "stalinistilor" din partidele comuniste și deci și din partidul nostru.-

Visele noastre începeau să se destrame și de aceea am ajuns la concluzia că mare lucru nu mai putem face de acum încolo. Rămânea ca numai vre-o "minune" să provoace ceea ce noi visam și doream atât de mult "schimbarea stalinistilor".-

VIDRASCU mi-a spus că va lua cu el la Praga scrisoarea dar că va reflecta dacă trebuie s-o dea sau nu, după ce va mai urmări poziția lui NICHITA HRUSCIOV. Am căzut de acord asupra acestei atitudini și am stabilit să-i mai telefoniez la Minister, până la plecare. "Planul" era deacum compromis și înmormintat și nici nu prea am pomenit de el în discuție, subînțelegând renunțarea definitiv la el.-

După această întâlnire, i-am mai telefonat de câteva ori la Minister, dar după cum mi-a răspuns centralistul, mi-am dat seama că evita să-mi mai răspundă (VIDRASCU). Dealtfel probabil că la ultimele mele telefoane, plecase deacum la Praga.-

Sînt convins că nu a predat scrisoarea. Dacă a făcut totuși acest lucru și ea a fost transmisă, sînt sigur că ea a fost citită cu un zîmbet de compătimire pentru autorul ei și apoi azvîrlită la coș. Aceasta nu micșorează cu nimic vinovăția noastră în încercarea de a defăima conducerea partidului

Înainte de a trece la încheiere, vreau să mai dau un element de verificare, care mi-a scăpat probabil. La prima întâlnire din anul 1957 de la Ministerul Agriculturii, VIDRASCU mi-a spus că va fi numit ministru al R.P.R. în Suedia, sau alt loc. Aceasta înseamnă că conducerea Ministerului de Externe proiectase inițial să-l trimită în Suedia, lucru pe care eu n-aveam deunde să-l știu, dacă nu mi-l încredința VIDRASCU.-

Vreau să încredințez partidul că acum, după redactarea acestei declarații, eu nu mai am nimic care să-l fi ascuns. Cu excepția unor date de completează declarațiile mele făcute în fața Comisiei de Anchetă de Partid, date care conțin lucruri mai mult sau mai puțin importante și care, vor face obiectul unor declarații separate, cu excepția unor desbateri a chestiunii relațiilor mele cu cei doi membrii de partid ce i le-am ascuns cu prilejul anchetei mele penale, care iarăși pot fi obiectul unei declarații separate, dacă se va aprecia ca necesară, eu nu mai am nimic care să fi ascuns partidului. S-ar putea să mai fie lucruri mărunte, discuții cu aluzii fugare și dușmănoase cu vre-o persoană oarecare, fără însemnătate, dacă vor fi necesare și acestea, îmi voi răscoli memoria ca să mi le amintesc.-

113 115

Nu am mai săvârșit alte fapte dușmănoase de nici un ordin, indiferent de domeniul la care s-ar referi: politic, militar, sau oricare altul ar fi.-

Rog să fiu crezut că am spus tot ce știam și am ascuns până acum, deși oamenii din tagma mea nu pot să fie crezuți cu ușurință.-

Rog să fiu crezut mai întâi pentru că tot ce am declarat acum, am făcut-o de bună voie, fără a exercita asupra mea cea mai mică constrângere, nici măcar în tonul vocii.-

Mi s-a spus de către organul de anchetă MAI, doar atât: "deschide sufletul în fața partidului, căci încă se mai socotește că a rămas ceva din membru de partid în d-ta". Acest lucru m-a zguduit - o spun cinstit fără alte adausuri.-

Dacă partidul a socotit - și n-a greșit - că la un om ca mine mai poate afla ceva bun, asta înseamnă că trebuie să las la o parte orice fel de prejudecată sentimentală - căci numai astea mă mai rețineau acum, și să-mi deschid sufletul. Si am făcut-o. Vreau să fiu apoi crezut, pentru că nu am de ce a mă teme să spun adevărul. Osînda dreaptă și aspră pe care am primit-o care la vîrsta mea echivalează cu munca silnică pe viață, nu poate fi sporită pentru cazul oricăror alte crime ce ași fi putut săvârși. Dar nu asta este argumentul.-

În cei doi ani de ispășire, dar mai ales în ultimul an, pe care l-am petrecut în deplină singurătate, am ajuns ca eu, un om care nu poate fi socotit un curajos - să nu mai mă tem de nimic. Afară de clipele de remușcări, care sînt groaznice, pentru un om care mai are în el încă multă simțire.-

Cînd partidul mi-a arătat că mai are încă un atom de încredere în cinstea mea, atunci am lăsat la o parte orice sentimentalism, orice milă ieftină față de cei pe care îi ascundeam înăuntru. Căci dacă înainte de proces m-a reținut poate și teama de complicații, după condamnare nu m-a mai reținut decît anumite prejudecăți cavalierești medievale rău înțelese, îmi dădusem cuvîntul de onoare față de cei ce i-am ascuns că în nici o situație nu voi desvălui legăturile noastre tainice și criminale.-

Mi-am dat seama însă că nu e cazul să mai acopăr crime, chiar dacă e vorba de "onoare". Si apoi, cuvîntul ăsta sună fals și supărător la ureche în gura unui om ca mine ajuns atît de jos.-

Firește, am mai fost reținut și de faptul că inima mă oprea ca să mai adaug la noianul de prieteni aruncați în prăpas-

tie tîrîți după mine, încă alte trei. De faptul că nu mai voiam să provoc noi tragedii familiare, deși sancțiunile partidului sînt totdeauna blînde și pline de îngăduință.-

Spun sincer, chiar și după ce am declarat verbal în esență cele cuprinse aici, am avut încă strîngeri de inimă pentru lacrimile ce urmau să le provoc în familiile acestora care vor primi și trebuie să primească sancțiunea cuvenită.-

Mi-am dat seama însă că e mai bine ca aceste familii să verse aceste lacrimi acum, decît să izbucnească mai tîrziu în hohotele de plîns și deznădejdea în care a izbucnit familia mea și a acelor pe care i-am tîrît după mine în nenorocire.-

De aceia nu mă simt vinovat cu nimic nici în fața acelor față de care m-am angajat solemn să-i ascund, mai întîi pentru că asemenea angajamente nu sînt cinstite, sînt jurăminte de pungăși de buzunare. Al doilea, pentru că le-am făcut un serviciu, oprindu-i la timp, cu ajutorul partidului, ca să cadă mai jos.-

În al doilea rînd, vreau să încredințez partidul că am spus adevărul. Nu-mi pot îngădui nici măcar să gîndesc la acte de răzbunare sau romane politice, deși m-am dovedit din nenorocire pentru mine, că mă pricep la așa ceva.-

Am redat întocmai faptele, situațiile, ideile, discuțiile și pe cît am putut chiar frazele și expresiile. N-am îngroșat sau subțiat nimic.-

Faptul că am redat gîndurile, frazele, caracterizările de atunci, nu înseamnă că mai țin și acum la ele, am ales stilul de expunere narativ, pentru a ușura verificarea.-

M-am forțat ca să dau cît am putut material de verificare. Eu nu mă îndoiesc că cei vizați vor recunoaște faptele.-

Mă refer în primul rînd la VIDRASCU GHEORGHE, el fiind persoana care în această declarație este pomenită mai mult.-

L-am cunoscut pe vremuri, ca pe un om de partid sobru, cinstit și corect. Socotesc că i-a mai rămas din aceste virtuți atît ca să poată recunoaște singur tot ce a făcut cu mine și cu alții. Este vorba aici nu numai de o recunoaștere ceea ce a făcut, cu mine, ci și ceea ce a făcut cu alții, la care am făcut doar referiri vagi.-

Este vorba de a spune partidului cine sînt acei activiști mici sau mari, el îi cunoaște cu care a uneltit împotriva intereselor de partid, pentru ca partidul să-i trezească la realitate, înainte de a o apuca pe drumul pe care am apucat-o eu și a ajunge unde am ajuns eu. Este vorba mai ales de acel "numeros

tineret" de care îmi amintea VIDRASCU, care trebuie ferit cu ajutorul partidului, de prăpastie.-

Mi-ar plăcea ca VIDRASCU să facă toate acestea singur. Nutresc această nădejde.-

Mi-ar fi neplăcut ca să fiu silit ca să-i reamintesc eu fapte, atitudini, fraze, expresii și mai ales referirile sale la persoane pe care nu le cunosc.-

În ceea ce mă privește, eu în cei doi ani de ispășire, mai cu seamă în ultimul an, pe care l-am petrecut în deplină singurătate, am avut prilej să cuget mai adânc la viața și faptele mele, să mă cunosc mai bine. N-ași putea spune că am izbutit să înlătur răul din mine, din mintea și caracterul meu, din gândirea și apucăturile mele. Ar fi necinstit să afirm așa ceva.-

Dar am început-o s-o fac.-

Și mai am încă destul timp ca să fac progrese încete, dar temeinice pe acest drum. Mai ales că acum sînt singur, nehrățuit, neturburat și neinfluențat de nimeni. Mai ales că sînt singur, cu mine însumi și cu conștiința mea. Mai ales că sînt propriul meu judecător.-

Mă întreb, ce m-a făcut să desvălui partidului fapte cunoscute numai de făptașii lor. Dece am făcut aceasta?

Răspund: ca să-mi fie mai puțin rușine de mine. Căci mi-e rușine cumplit de mine însumi.-

Mi-e rușine de mine, pentru că mi-am lăsat copii fără un tată pe care ei îl iubesc cum el nu merită, în seama unei mame care nu mai ea știe cum îi poate hrăni, biata femeie tânără căreia i-am distris cariera și viața.-

Mi-e rușine de mine, pentru că mi-am tîrît în pușcărie un frate și o soră bătrînă, rănind poate de moarte, o mamă bătrînă, pe care am lăsat-o dintr-odată, fără trei dintre copiii ei, pe care ea, biata văduvă de mecanic, numai ea știe cum i-a crescut și i-a făcut oameni.-

Îmi este rușine de mine pentru că am tîrît în nenorocire aproape pe toți prietenii mei, care m-au iubit cîndva și pe care eu i-am iubit de asemenea.-

Mi-e rușine de mine pentru că eu, om căruia mi-a fost totdeauna plăcut să împart în jurul meu binele și fericirea, am răspîndit numai răul și nefericirea.-

Îmi este rușine de mine pentru faptul că am dezamăgit

cumplit, oameni de partid vrednici de respect și prețuire, care m-au îndrumat, m-au sfătuit, m-au ajutat, m-au sprijinit, m-au iubit chiar și pe care eu i-am iubit de asemenea sincer.-

Imi este rușine de mine, pentru faptul că m-am ridicat împotriva acelui partid care mie mi-a dat totul, iar eu lui nimic, care mi-a dat încredere, viață îmbelșugată, ranguri, care pe mine m-a răsfățat chiar, iar eu am lovit în el pela spate, am aruncat cu noroi și am uneltit împotriva lui.-

Dar cel mai mult mi-e rușine, mi-e scîrbă de mine, pentru că a m ajuns cot la cot "coleg" cu niște oameni pe care i-am urît și disprețuit întotdeauna, iar acum și mai mult, pentru că i-am cunoscut și mai bine cît sînt de feroși și cruzi: legionarii, care sînt mari și tari în închisori, care formează grosul contingentelor de pușcărie. Care nu se sfiesc să strige în gura mare, cum vor ucide ei în chinuri pe comuniști și pe copiii lor. Care abia așteaptă și visează răzbunare și răskoale ca să dea mațele afară comuniștilor și copiilor lor.-

Oameni pe care eu i-am slujit, cu sau fără voia mea. Care și pe mine comunist răspopit, care fără voia mea i-am slujit, nu se sfiau să mă amenințe cu chinuri groaznice, la fel ca și pe copiii mei, răzînd de osînda primită, spunînd că asta este încă floare la ureche față de ceea ce voi primi dela ei. Care au încercat și acolo să mă sfișie, dar au fost domoliți de personalul de pază.-

Spun aceasta, nu pentru că mi-ar fi o clipă frică de ei, sau m-ași teme că ar putea cîndva să-și pună în aplicare planurile lor sîngeroase împotriva poporului nostru, și numai pentru a arăta cu cine am ajuns cot la cot, cît am alunecat de jos.-

Scriind aceste rînduri pentru partid, îmi este mai puțin rușine de mine, în fața copiilor mei și a partidului care îi apără de cei de abia așteaptă prilejul ca să-i spintece, fără milă și fără șovăire. Imi este mai puțin rușine de mine, în fața familiei și rudelor mele, care au tot dreptul să mă condamne, în fața statului democrat-socialist, care a avut tot dreptul să mă sancționeze aspru, dar întemeiat și drept.-

Imi este mai puțin rușine de mine în fața mea însă-mi care am ajuns un nici cal nici măgar, un renegat, un apostat, un om fără credință, un aventurier, dintr-un om care cîndva nutrea năzuințe nobile și sincere.-

- 41 -

117

119

Da, după aceste rînduri, îmi este mai puțin rușine de mine însumi.-

Și asta este mult, pentru un om în care a mai rămas un pic de mîndrie, cinste și demnitate.-

ss.I.Eremia

20 nov.1960.-

Cuvîntul tov. Zaharia Stancu

Dragi tovarăși,

Trebuie să încep prin a spune că mi-a fost foarte greu să mă hotărîsc să vorbesc în fața dvs. și să vorbesc asupra aceluia pe care le-ați auzit. Este destul de neplăcut, atunci cînd tu însuși ești olt de cît artist să vorbești de niște artiști care ți-au intrat de nenumărate ori în casă și pe care de mulți ani ai fost obișnuit să-i ascuți și să-i admiri.

Aș vrea să subliniez că atunci cînd am spus că oamenii despre care s-a vorbit aci mi-au intrat în casă, ei au intrat în casa mea, întocmai cum au intrat și-n casele dvs. prin ecranele televizorului și prin aparatul deschis de radio care transmitea spectacolele operi. Foarte greu mi-a venit și-n momentul de față-mi este greu totuși.

Trebuie să spun însă că artiștii, care sînt în general oameni foarte sensibili, ușor iritabili, sînt totuși și trebuie să fie niște cetățeni. Cu atît mai mult, ei trebuie să fie niște cetățeni desăvîrșiți, cu cît sînt niște oameni ale căror chipuri și ale căror glasuri circulă înăuntrul țării și sînt cunoscute de milioane de oameni. Cu atît mai mult mi se pare necesar să vorbim și să discutăm cazul lor, considerîndu-i ca pe niște cetățeni artiști care au greșit ca artiști ai acestei instituții și care au greșit ca cetățeni ai Republicii noastre Populare.

Tovarăși, trei dintre cei cinci despre care s-a vorbit aci sînt niște oameni mai în vîrstă. Ei au debutat în cariera lor înainte de război. Ei au devenit, cum mărturisesc aci unul dintre ei, sau una, cunoscuți, foarte cunoscuți, prețuiți, să zicem celebri, înainte de război. Ei au mers în străinătate înainte de război. Și dacă mi-aduc bine aminte, ei au mers în străinătate și-n timpul războiului. Aș vrea să subliniez faptul că pe toată această perioadă, eu am fost jurnalist și jurnalist care observă în primul rînd fenomenele politice. Nu-mi aduc aminte să fi înregistrat vreun protest pe undeva împotriva guvernului Tătărescu, împotriva nenumăratelor guverne național-țărănești, împotriva guvernului

Frontul Renașterii Naționale, de dictatură a regelui Carol, necum împotriva regimului legionar, Antonescian și pe urmă Antonescian. Nu-mi aduc aminte să se fi înregistrat pe undeva vreun protest împotriva acestor regimuri din partea lui Bădescu, a lui Tasian, a Valentinei Crețoiu. Ei s-au complăcut cu vechiul regim. Au socotit că e foarte justă politica pe care o făceau acele regimuri, și nu le-au bîrfit, nu le-au denigrat, n-au ridicat vocea. Dimpotrivă s-au dus la palatul regelui și au mărturisit că erau foarte mulțumiți și foarte flatați că principesa Ileana, adică o nemțoaică carecare îi primea acolo, îi asculta și-i lăuda. Pentru toate aceste lucruri și mai ales pentru apartenența a doi dintre oamenii despre care se vorbesc acum, fie și sub formă de simpatizanți a celui mai crîncen și a celui mai sîngeros partid politic care a existat în România.

Mă refer la criminala gardă de fier. Ei au făcut parte din garda de fier sau măcar au simpatizat-o. Garda de fier, care a omorît zeci și sute și mii de oameni în această țară și care l-a asasinat pe marele învățat Nicolae Iorga. N-am auzit protestul dvs.- V-ați complăcut atuncea să stați cu cămașă verde și cu pistolul la brîu, fiind artiști sensibili. Și vorbiți că ați fost în străinătate. Nu cumva ați fost în străinătate și ați cîștigat glorie și aplauze în Germania lui Adolf Hitler? Ia aduceți-vă bine aminte. Care străinătate va dat gloria? Franța era sub cizma germană, România era sub cizma germană, unde ați fost? N-ați fost în Germania lui Hitler? N-ați protestat împotriva lui Hitler care ținea sute și mii și milioane de oameni în lagărele de concentrare și care declanșase războiul, care s-a soldat cu zeci de milioane de victime. Nu ați ridicat vocea împotriva lui. Nici n-am auzit să-i fi bîrfit la cabină sau în familie. Vă simțeați bine și dvs. și alții. Iar după 23 August, cînd vine la putere clasa muncitoare, putea să taie limba acestor cîntăreți și era îndreptățit s-o facă. Totuși s-a trecut cu vederea peste greșelile politice pe care le-ați făcut și s-a spus: "Sînt oameni de talent, trecem peste greșelile lor. Să-i reeducăm. Să facem din talentele lor niște talente care să slujească clasa muncitoare și întregul popor român."

Și vi s-a spus aceasta, foarte clar, de nenumărate ori, la nenumărate preluări la care eu însumi am participat, în atîtea și atîtea rînduri. Cu 10 ani, cu 12 ani, cu 15 ani în urmă.

S-a trecut peste tot cu generozitate, și ați fost

păstrați pe scena Operei și vi s-au dat titluri care nu s-au dat la toți actorii. Și vi s-au dat decorații care nu s-au dat la toți cîntăreții Operei. Și vi s-au dat salarii foarte bune și ați avut niște mici nemulțumiri cu locuința, sau eu știu ce, cu distribuții. Orice om are mici nemulțumiri. Dar mica nemulțumire este una și atitudinea pe care dvs. ați luat-o este alta. Nu se transformă o mică nemulțumire într-o acțiune dusă ani de zile împotriva clasei muncitoare și împotriva partidului.

Micile nemulțumiri trebuiesc rezolvate. Și ele pot fi rezolvate și sînt rezolvate. Dar dvs. ați venit aici. Și eu am ascultat foarte atent să văd ce explicație dați. Și n-ați dat nici o explicație adevărată. Adevărul adevărat este următorul, că: dvs. ați acceptat din interes să continuați să fiți actori ai Operei. Din interes, fără nici o dragoste pentru clasa muncitoare, fără nici o dragoste pentru partid, fără nici o dragoste pentru oamenii muncii, care, după douăzeci și ceva de ani de ilegalitate și de pușcărie, au izbutit prin lupte nemaipomenite și prin jertfe nemaipomenite, să ia în mîinile lor puterea în acest stat. Nu va plăcut clasa muncitoare (aplauze). Nu va plăcut că se află la putere oamenii care au făcut Grivița în '33 și oamenii care au stat în temnițele burghezo-moșierimii. Da Guță Tătărașcu va plăcut pentru că era boier. Gigurtu v-a plăcut, Antonescu va plăcut și mai mult, va plăcut Horia Sima, asasinul, criminalul, trădătorul acestui popor și al acestei țări. Împotriva lui n-ați bîrfit nimic.

La revoluție, tovarăși, și o spun pentru mine și pentru noi toți, la revoluția care a avut loc în țara noastră, la această uriașă revoluție culturală nu se poate să aderi din interes. Și nu se poate să aderi numai cu o părticică din conștiința ta, și nu se poate să aderi numai cu o părticică din inima ta. Și nu se poate să aderi numai cu o părticică din talentul tău. Revoluției trebuie să i te dai din creștet pînă în tălpi, cu trup și suflet, cu întregul tău talent (aplauze), sau dacă ești un om cinstit să nu i te dai. Și te duci și spui: "domnilor, nu sînt de acord cu politica pe care o faceți dvs., eu sînt de acord cu politica partidelor burghezo-moșierești și nu colaborez cu dvs."

Dar cum vine asta dle Tasian, și cum vine asta doamnă Valentina Crețoiu ? Iertați-mă, primiți să fiți actori ai operei, primiți ca conducerea partidului și a guvernului R.P.R. să vă dea niște titluri și vă prezentați acolo unde ați fost chemați

la Președinția Consiliului și mulțumiți și puneți decorațiile pe piept. și mulțumiți pentru titluri și mulțumiți că sînteți invitați la recepții alături de conducerea superioară de partid și de guvern. Și cînd vă întoarceți acasă începeți să injurați pe comuniști și vorbiți așa: eu am ascultat ce a spus tovarășul procuror, "Bine ar fi să vie aici Bundeswehr-ul german, să termine odată cu ăstia". Cine sînt ăstia ? ăstia sînt tot poporul român la ora actuală. Tot poporul român sînt cu ăstia. ăstia sînt comuniștii (aplaude). Iar ăstia sînt acum 18 milioane de oameni care au transformat radical întreaga înfățișare a țării. Și a transformat în cea mai mare măsură conținutul moral al oamenilor care trăiesc în această țară. Iar Bundeswehr-ul german eu l-am văzut tovarăși. L-am văzut în 1916 cînd am trăit împreună cu oamenii din această parte a țării doi ani și mai bine sub cizma germană, aveam 17 ani. Și pe urmă am trăit și ziua în care trupele lui Wilhelm al II-lea au rămas pe pămîntul acestei țări. Sau mai curînd sub pămîntul, în pămîntul acestei țări. Și am trăit și ultimul război mondial ca și dvs. toți. Și am văzut trupele germane mergînd pînă în apropierea Moscovei, înconjurînd Leningradul, ocupînd Franța și așa mai departe, și insula Creta și nordul Africii.

Și ce s-a ales din toată această aventură a conducerii de atunci a poporului german ? Milioane de germani, zeci de milioane au îngrășat pămîntul Uniunii Sovietice, al Franței și al celorlalte teritorii ocupate. Iar dacă va mai îndrăzni vreodată trupele germane să iasă în afara hotarelor lor și să încerce să ajungă pînă aici, vor fi făcute, așa cum de nenumărate ori i-a avertizat pe nemții din vest tovarășul Nichita Serghievici Hrușciiov, una cu pămîntul (aplaude).

S-a mai spus aici că oamenii aceștia ar fi zis: "Să înceapă odată războiul atomic". Da ce, dvs. credeți că americanii au niște bombe atomice pe care aruncîndu-le eventual deasupra Romîniei, aleg aceste bombe atomice, omoară pe cei devotați Partidului Muncitoresc Român, iar pe dușmanii partidului care eventual se află printre noi îi salvează, îi ferește bomba atomică ? Ne ucide numai pe noi bomba atomică, iar pe dumneata Valentina Crețoiu, Tassian și pe ceilalți vă ocolește. E o bombă atomică specială făcută de ofițerii ofițerilor Kennedy. Special pentru voi. Este o prostie să gîndiți așa, și este o dobitocie fără pereche, și pentru dvs. care ați gîndit așa și pentru alții care eventual au gîndit sau se mai gîndesc așa.

România face parte astăzi din lagărul socialist, din marele lagăr al păcii. Ea are la îndemână alături de celelalte popoare din lagărul nostru tot ce-i trebuie pentru a se apăra de orice agresiune. Fie că ar pleca ea de la Bundeswehr-ul german, despre care ați vorbit și pe care îl iubiți probabil și-l rîvniți pe aicea, fie că ar pleca de la imperialiștii nord-americani. Iluziile astea sînt niște iluzii de cretini. Scuzați-mi expresia dacă vreți. Nu trebuie să vă faceți asemenea iluzii. Iar clasa muncitoare din România are putere să vă ierte și generozitate să vă ierte, cum va și iertat. Pentru că trebuia să stați la ocnă mulți ani. Nu să vi se dea drumul după cîteva luni. Si va iertat cu generozitate fiind stăpînă pe situație. Si fiind foarte puternică și netemîndu-se la urma urmelor de niște păduchi ca voi. (Aplauze)

Dar această clasă muncitoare are cum n-a avut niciodată vreun stăpînitor al acestei țări, o mare dragoste pentru artă, pentru literatură, pentru cultură. Si nu cunosc în ultimii 18 ani pe nici un sector al acestei arte, în care un singur om să fi fost neîndreptățit, în care unui singur om să nu i se fi dat posibilitatea să se manifeste din plin. Fie că a fost cîntăreț, fie că a fost actor, fie că a fost scriitor. Si face acest lucru pentru că socialismul are nevoie de artă în construcția lui. Este nevoie de artă și de literatură pentru a înfrumuseța viața oamenilor care construiesc și desăvîrșesc construirea socialismului și care duc acest popor cu pași mari spre comunism, spre construcția comunistă. Dar acest lucru tovarăși ne obligă pe fiecare dintre noi la o desăvîrșită adeziune la revoluția care a avut loc în țara noastră. Ne obligă pe fiecare dintre noi să lucrăm și să luptăm din toate puterile noastre pentru înfăptuirea aceluia țel, a atingerii aceluia țel mareț pentru care Partidul Muncitoresc Român și Comitetul său central a mobilizat, în anul de cînd a luat puterea în mîinile lui, întreaga forță a poporului nostru.

Dragi tovarăși. Vreau să vă mai spun cîteva lucruri. În iarna asta am avut prilejul să vizitez cîteva întreprinderi din Capitală și din provincie, iar în ultimele săptămîni am fost din nefericire pentru foarte scurt timp undeva pe valea Argeșului, cu prilejul înfăptuirii depline a procesului de colectivizare al satelor noastre. Vreau să vă spun că într-un sat nu prea departe de Pitești, am stat aproape o zi întreagă într-o sală care nu se aseamăna cu aceasta, o sală de cîmin

cultural în care se aflau, acolo, peste 800 de bărbați și de femei. Ceasuri întregi ei au discutat. Si au vorbit despre viața lor de altădată, viața lor de țărani. Si au vorbit despre ceea ce a făcut partidul până acuma. Si pe urmă și-au exprimat dorința ca să facă gospodărie agricolă și la ei în sat. Si după ce această gospodărie agricolă s-a înființat în satul Marius Cerbu, a luat cuvîntul o femeie foarte simplă. Nu știu dacă avea patru clase primare. Ea a vorbit înăi mult mai frumos și mult mai limpede decît cei patru care au trecut, după cuvîntul tovarășului procuror, pe la această tribună. Era o femeie simplă și neînvățată, două, trei clase primare o fi avut, de peste 40 de ani și cîtiva copii. Si a spus așa, a vorbit foarte limpede. De ce cred eu că ăștia au vorbit înăureat și de ce cred eu că femeia aceea și toți țărani care au luat cuvîntul atuncea, au vorbit foarte limpede.

M-am gîndit bine la ceea ce vreau să vă spun. Eu cred că o vorbire limpede a omului pleacă dintr-un cap de om care are conștiința curată și care crede profund în lucrurile pe care le spune. Vorbire înșelătoare pe care am auzit-o aicea, a fost înșelătoare și cu totul nesatisfăcătoare, pentru că a plecat din niște conștiințe tulburi care mereu au avut ceva de ascuns și care nici în această ședință nu s-au hotărît să nu mai aibă nimic de ascuns. Dar această femeie a spus așa: "Tovarăși, eu vreau să spun puține cuvinte și vreau să vă spun așa, că astăzi noi oamenii din satul ăsta trăim înția zi de fericire din viața noastră. Pentru că începînd de acuma noi am schimbat fundamental viața noastră. Din țăran cu gospodărie individuală am devenit țărani colectivisti și începînd de acuma noi sîntem ziditori ai socialismului în țara noastră."

Ei aș vrea să mă întreb, dar n-o să mă mai întreb, o să subliniez numai. Cum este posibil ca într-al 18-lea an după 23 August, niște oameni cu mințile foarte întregi și foarte talentați, și foarte vorbăreți atuncea cînd a fost vorba de a ataca regimul nostru, au avut destulă elocință, și-n momentul cînd trebuie să justifice ceea ce au făcut pierd șirul vorbei, nu știu ce spun, nu vor să vorbească deschis. Cum este posibil ?

A spus aicea una dintre ele, mi se pare Cornelia Gavrilăscu și alteineva a mai spus că "nu mi-a dat ajutor organizația de partid". Dar ce vroiai dumneata să-ți faci organizația de partid ? Dumneata ai fost membră de partid pînă acum cîteva

zile, sau cîteva săptămîni. N-ai luat parte la şedinţe ?
N-ai luat parte la preluorări. Nu ți s-a spus cîteşte, învață ?
Ce să stea organizația de partid toată ziua, bună ziua, ce
să-ți facă mai mult decît ți-a făcut ? La 18 ani după 23 August !
Si la 15 ani de cînd Partidul a luat în întregime puterea în
mîinile lui. Dar dumneata ai citit în fiecare zi Scînteia ?
Ai citit în fiecare zi presa de partid ? Ai citit presa
literară în fiecare săptămîină ? Partidul ne dă tuturor ajutor
sub forma aceasta. Dar nu e posibil să pună întotdeauna o
organizație întreagă de partid în spatele fiecăruia dintre noi,
"Nu greși tovarășe, nu greși tovarășe, nu greși tovarășe".
După atîția ani de la 23 August să-ți spună organizația de
partid că nu trebuie să înjuri regimul și nu trebuie să
înjuri guvernul. Dar acest lucru nu s-a înțeles în 18 ani ?!
Cît o să mai lăsăm să se mai spună, să-l iertăm că e mlădiță.
Ce mlădiță ?! După 18 ani și salcîmul devine un copac, că
poți să faci o casă întreagă dintr-un salcîm. Numai dvs.
creșteți încet și creșteți deandasele.

Tovarășii,

N-aș vrea să mai lungesc această poveste destul de
neplăcută. Vreau să spun că pentru mine personal, din
această ședință, ca director al Teatrului Național, decurge
și o sarcină. Cred că una dintre principalele noastre sarcini,
a oamenilor care conducem instituții de teatru, este să
sporim la maximum prin organizația de partid, prin Consiliul
sindical, prin toate mijloacele posibile, să sporim pe de o
parte vigilența noastră ca asemenea lucruri să nu se mai
întîmple, pe de altă parte trebuie să sporim considerabil
munca pe tărîm ideologic. Pentru că dacă se mai află în
mijlocul oamenilor din teatre dușmani, ei trebuiesc luați de
ureche și scoși, nu la rampă, scoși afară din aceste instituții.
Iar dacă se mai află oameni cinstiți care se pot lăsa înșelați
de acești trîncănitori, și de acești birfitori ai regimului
nostru, aceștia, cinstiții care încă n-au greșit, dar care
eventual ar putea să se lase antrenati și să greșească,
aceștia trebuiesc foarte bine lămuriiți. Este sarcina noastră a
tuturor. În legătură cu aceștia, eu nu obișnuiesc să dau
oamenilor, mai ales în ședințe publice, sfaturi. Dar cred că de
data aceasta îmi va fi îngăduit să termin cu un sfat, pe
care-l adresez tuturor acestor actori, acestor cîntăreți pe
care ani de zile i-am iubit și i-am admirat, ca mulți alți

oameni care i-a ascultat cîntînd. Dumnezeuastră sînteți niște oameni de talent, mai aveți mulți ani de viață în față, fiecare. Eu v-aș sfătui, nu părintește că n-am copii chiar de vîrsta dvs., dar așa ca un cetățean al R.P.R., să rugați prezidiul adunării noastre să vă dea către sfîrșit încă odată cuvîntul. Fie și pe scurt. Si să vă faceți o auto critică pînă-n măduva oaselor. Sinceră Clasa muncitoare este puternică și avînd în vedere că este foarte puternică poate să-și arate încă odată generozitatea față de dvs.- Cu condiția, după părerea mea, ca măcar în acest ultim moment să fiți sinceri pînă în fundul fundurilor. Nu plecați de aici tot atît de ipocriți cum ați venit. Fiindcă atunci o să fie și mai rău decît a fost pînă acum pentru dvs.-

Mărturisiți-vă cînstit păcatele și luați-vă cîngtit, dacă sînteți în stare bineînțeles, angajamentul să slujiți cu devotament desăvîrșit revoluția noastră culturală, partidul, întregul nostru popor, căruiu eu îi urez, poporului nostru, succes deplin tovarăși în munca de construire a socialismului, în munca de construire la timpul potrivit a comunismului, cu-ăptia sau fără-ăptia. (Aplauze)

125
123

Revizii

Cuvîntul tovarăşei Arta Florescu

Tovarăşi,

Privim cu atîta indignare grupul acestor trădători pe care ani de-a rîndul i-am luat cît la cît în munca noastră şi pe care i-am cinstit socotîndu-i artiştii şi chiar artiştii de frunze. Gîndind prin prisma celor surzite asupra atitudinii lor duşmănoase, faţă de orînduirea socialistă, de dragostea de patrie, de lupta pentru pace, de poziţia comunistă faţă de muncă, de dragoste pentru om, care pentru noi artiştii reprezintă idealul esteticii realist-socialiste, ne dăm seama că trebuie să ne revizuim uşurinţa cu care acordăm titlul de artist unor cîntăreţi diverşi. Ani de zile am socotit efectele felului lor de a face teatru ca reflectarea unui conţinut interior uman, dezbrătat de toate aspectele artei burgheze din faza imperialismului, în care şi-au desfăşurat o bună parte a meseriei lor şi am crezut că au găsit în ei suficiente resurse morale pentru a se reeduca în spiritul artei de tip nou. Dar iată că ne-am înşelat cu toţii, cînd am socotit artă fruntaşă, şi este cu atît mai gray cu cît activitatea lor s-a desfăşurat într-un teatru de interes republican. Manifestările scenice ale unor oameni care transmiteau publicului o artă concepută, fie ca pură distracţie, dezbrătată de orice mesaj, sau mai bine zis cu mesaj falsificat, merit aplauzelor ieftine, o artă care uneori se reducea la reprezentarea naturalistă a efectelor vocale, sau care uneori îmbrăca aspectul unei arte subtile, adresată numai unor anumiţi iniţiaţi în formele artei pure, burgheze întîrziată şi rătăcită în fotoliile teatrului de Operă şi Balet, în mijlocul unui public călit de uriaşul şantier al construirii socialismului. Aspectul jalnic al poziţiilor pe care au luat-o în faţa adunării noastre, plînsul cu care se umilesc, incapacitatea lor de a adînci şi a da la iveală adevăratele izvoare ale poziţiilor lor activ duşmănoase împotriva construirii socialismului în ţara noastră, ne îndreptăţesc a ne gîndi cu seriozitate dacă mai putem crede în garanţiile de reeducare cu care fiecare şi-a sfîrşit mecanic şi formal cuvîntul. Cît despre arta lor atît de înrădăcinată în arta imperialismului, atît de ruptă de tot ceea ce este viu în jurul lor, Este clar că publicul care umple seară de seară această sală, nu are nevoie. Nu avem nici noi, colectivul artistic nevoie de asemenea elemente care s-au

socotit strălucitoare pe scenele naziste, insuficient răsplătite pentru imensitatea talentului lor, de regimul democrat popular și profund jignite că nu sînt chemate să vorbească apocaliptic tineretului despre educația comunistă.

Tovarăși, pentru noi pedagogii în artă se pune însă actualmente o problemă care poate fi gîndită alături sau ca o măsură a atitudinii dușmănoase a acestui grup. Rămășițe burgheze, strecurate în corpul didactic al unor institute de artă, profitînd de neluarea de poziție a unor membri de partid, încearcă să submineze educația comunistă cu care ne străduim a înarma pe viitorii creatori și interpreți ai artei. În societatea socialistă care creiază toate condițiile materiale pentru pregătirea constructorului activ al societății comuniste de mîine nu ne putem permite a educa un tineret care să nu fie înarmat cu o înaltă ideologie și conștiință, credință în justetea cauzei noi. Pricepere în subordonarea intereselor personale, intereselor sociale.

Educația comunistă impune spirit de organizare și disciplină. Ori tocmai acest spirit de disciplină pe care trebuie să-l aibe orice student conștient de menirea sa de mîine, este zdruncinat în Institutele muzicale de activitatea unui învățămînt particular, în unele cazuri asemănător Valentinei Crețoiu sau Dinu Bădescu, care denigrează prestigiul artistic al învățămîntului de stat, și derutează profesional pe tinerii studenți. Unele elemente ale învățămîntului particular muzical cunoscute ca foste legionare, prin legăturile cu elementele burgheze existente în corpul didactic întretin o atmosferă de autoritate profesională care nu le este proprie, așa cum făcea și Dinu Bădescu. Atrag în cercul lor pe tinerii noștri studenți, instituind anarhia și vedetismul în vederile lor acolo unde noi ne străduim să formăm disciplina și spiritul de colectiv.

În urma referatului care ne-a informat de activitatea joșnică a acestor foști cîntăreți, cărora regimul de democrație populară le-a acordat cinste și bunăstare, ne punem întrebarea care implicit se desprinde: "Oare la aceste cercuri muzicale particulare unde sînt atrași studenții noștri, ținute de elemente fără autoritate politică, se activează și se discută numai în spiritul muncii ? Oare pentru cei care îngurajează sau protejează astfel de activități, nu este elocvent faptul că elemente apreciate ale scenei noastre ca Elena Cernei, Magda Ianculescu, Lena Rincu, Teodora Lucaciu, Maria Sindilaru, Zoe Dragotescu, Vali Niculescu, Matilda Onofrei, Dan Iordăchescu, Valentin Loghin, Florei, Constantin

Dumitru împreună cu ultimele laureate ale concursului "Enescu":
Agata Drusescu, Dorotheia Palade, Elena Simionescu, Elena
Cotrubaș, sînt studenți ai Conservatorului din București ?
Pedagogi și oameni cinstiți ai artei cerem organelor noastre
de partid și de stat să fim sprijiniți în munca noastră prin
întărirea spiritului de partid și a atitudinii comuniste față de
muncă.-

Dorim ca tineretul nostru artistic atașat cauzei
noi, și valoros profesional să-și ocupe locurile pe care le merită
în producție. Dorim să ne fie asigurate cadre artistice și condu-
cătoare care să dovedească autoritate profesională, politică
și morală și să nu ne punem în situația de a tolera în mijlocul
nostru asemenea rămășițe a unui imperialism burghez.

Dorim ca arta noastră să fie îndreptată spre viață.
Dorim să privim lumea cu ochii clasei revoluționare ridicată
la luptă și nu cu ochii stinși ai unei clase care dispare.

(aplauze).

- - - -

D E C L A R A T I E

=====

Subsemnatul ARDELEANU L.AUREL, condamnat la 25 ani muncă silnică, declar, privitor la relațiile avute cu EREMIA IOAN în perioada 1956-1958, următoarele discuții omise din declarațiile mele anterioare:

Am discutat cu EREMIA IOAN, în legătură cu desvăluirile făcute la Congresul al XX-lea al P.C.U.S., despre perspectivele unor schimbări de persoane în conducerea P.C.U.S. Am ajuns cu EREMIA IOAN să denumim persoanele pe care noi le consideram ca antipartinice, opuse "nucleului leninist" - după expresia d-lui N.HRUSCIOV. Aceste aprecieri noi le-am făcut în primăvara anului 1957. În vara aceluiaș an, la circa una lună după ședința plenară a C.C.al P.C.U.S.din 21-30 iunie, în care a fost demascată și înlăturat grupul MOLOTOV - MALENKOV - KAGANOVICI-SEPILOV, întâlnindu-mă cu EREMIA IOAN, noi am comentat cu satisfacție acest eveniment, felicitându-ne pentru justetea prevederilor noastre, deoarece aceste persoane le socotisem noi ca fiind "staliniste" - după expresia noastră - și deci antipartinice.-

În legătură cu acest eveniment, noi am purtat apoi discuții privitor la iminența unor schimbări în conducerea P.M.R. în sensul vederilor și dorințelor noastre și am vorbit despre schimbările corespunzătoare și în aparatul de stat, în speță în armată. Astfel de discuții despre diferiți oameni pe care îi socoteam indicați să fie promovați în conducerea P.M.R.am purtat în mai multe rânduri.-

EREMIA IOAN mi-a spus că el este informat asupra atmosferei din conducerea P.M.R.și mi-a numit pe dl. PETRE COSTACHE pe care mi l-a înfățișat ca om de încredere al d-lui GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ. El mi-a spus că vor avea loc schimbări în cel mai scurt timp și prevedea înlocuirea primului secretar al C.C.al P.M.R. pe care îl acuza că este "stalinist".-

Privitor la persoana viitorului prim secretar al C.C. al P.M.R., EREMIA IOAN oscila în aprecierile sale. Imi amintesc că odată mi-a vorbit elogios despre dl. VASILICHI GHEORGHE, despre care spunea că deși este un om foarte capabil și cinstit, este trecut pe linie moartă". El socotea că acesta ar fi potrivit pen-

tru funcția de prim secretar. Tot în această perioadă de timp mi-a smintit numele d-lui MIHAIL DAIEA, spunându-mi despre dînsul că este un element tînăr și capabil, bine apreciat de sovietici și că ar avea deci perspective să îndeplinească în viitorul apropiat o funcție foarte importantă, fie pe linie de partid, fie de stat.-

Eu i-am spus că îl găsesc foarte potrivit pentru funcția de prim ministru pe dl. general de armată EMIL BODNARAS, despre care am avut aprecieri elogioase, iar pentru funcția de prim secretar al C.C. al P.M.R. l-am socotit cel mai potrivit pe dl. CONSTANTIN PIRVULESCU ca fiind omul cu vastă experiență în munca de partid și cel mai vechi membru al partidului din rîndul conducătorilor. EREMIA a făcut o obiecție privitor la prima persoană, spunînd că nu ar avea priză bună în străinătate din cauza desvăluirilor lui TITO în legătură cu o anumită activitate veche de 25-30 ani a dl.-lui general BODNARAS.-

EREMIA mi-a vorbit și despre dl. PETRE COSTACHE ca despre un om foarte capabil, care ar putea îndeplini chiar și funcția de șef al guvernului. El mi-a mai vorbit în culori trandafirii despre oamenii din grupul fracționist condamnat în august 1956 de către Biroul Politic al C.C. al P.M.R., în special despre VICTOR DUSA și MIHAIL LEVENTE, pe care îi vedea ca apți să îndeplinească funcții importante în aparatul de stat. De asemenea, mi-a vorbit favorabil despre dl. CONSTANTIN AGIU, pe care îl socotea potrivit pentru o importantă funcție în conducerea de partid.-

Privitor la procesul pe care noi îl denumeam "destalinizare" și pe care îl vedeam foarte apropiat, noi am comentat înlăturarea lui I. CHISINEVSCHI și M. CONSTANTINESCU în mod diferit. Eu socoteam că aceste persoane au fost înlăturate pentru poziția lor "stalinistă" și m-am bucurat de acest fapt, în timp ce EREMIA ION afirma că înlăturarea acestor oameni ar avea alte cauze, el susținînd că "primul stalinist" în conducerea P.M.R. ar fi înșuși primul secretar al C.C. Cîteva luni mai tîrziu, sub influența lui EREMIA, am acceptat acest punct de vedere.-

Astfel, în perioada primăverii și vara anului 1957, noi am comentat în fel și chip perspectivele schimbărilor în conducerea P.M.R. și am făcut ipoteze, după cum am arătat mai sus.-

Pe linia aceluiași discuții și aprecieri asupra eventualelor schimbări în conducerea superioară a P.M.R., sub influența directă a conducerii P.C.U.S., noi am mai purtat discuții în legătură cu unele persoane din armată. Aceste discuții au fost provocate fie de mine, fie de EREMIA.-

Astfel, am vorbit despre generalul MANESCU CORNEL, pe care eu îl acuzam de lipsă de caracter, deoarece a făcut jocul unor dușmani ai mei și a semnat o notare de serviciu pentru mine, pe anul 1952, falsă și mincinoasă, sustrăgînd apoi din dosarul meu notările bune anterioare. Eu îl mai acuzam că după ce am descoperit acest fapt în 1955 și am făcut raport ministrului, MANESCU CORNEL m-a pedepsit în mod laș. EREMIA, legat de acest lucru, mi-a spus că și generalul FLOREA ARHIP, ministru adjunct, este lipsit de caracter, dîndu-mi exemplu similar, că acesta, din pornire strict personală, a întocmit generalului TECIU o caracterizare de serviciu nedreaptă. Eu am completat informația aceasta, spunîndu-i că în urmă cu 13-14 ani, fostul cpt. FLOREA ARHIP, pe cînd era la un curs de inițiere politică în lagărul dela Krasno-Gorsk, a furat alimentele unui tovarăș al său de curs.-

I-am vorbit lui EREMIA despre generalul CUTOI VASILE, ca fiind de origină chiabur, bețiv, incorigibil, ginere de popă, chiabur și reacționar și i-am spus că înaintea războiului a întreținut legături cu legionarii. Cu toate acestea, este promovat datorită lichelismului său și lipsei de principialitate a șefilor săi

Împreună cu EREMIA am comentat pe col. FOTACHE GHEORGHE, pe care îl socoteam ca fiind un om de nimic, eu adăugînd că în perioada 1940-1941, acesta ar fi trădat mișcarea muncitorească.-

Am vorbit de bine pe generalul TUTOVEANU, socotindu-l temeinic pregătit profesional și om modest și cinstit.-

EREMIA mi-a vorbit despre col. de rez. CIBU ION, îndepărtat din armată pentru o greșală politică a acestuia în legătură cu aprecierea evenimentelor din Ungaria și mi-a spus că CIBU are vederi politice similare cu ale sale. El mi-a spus că l-ar vedea pe CIBU ION în funcția de președinte al Comisiei de partid a armatei.-

În cursul unei astfel de discuții, EREMIA ION mi-a spus că eu aș fi potrivit pentru funcția de șef al cadrelor armatei, deoarece prin natura funcțiilor anterioare îndeplinite, eu cunosc foarte mulți ofițeri.-

Eu am comunicat soției mele această apreciere a lui EREMIA IOAN și am comentat cu dînsa că acesta vizează probabil funcția de ministru al forțelor armate în eventualitatea unor schimbări în componența conducerii superioare a P.M.R. Soția mi-a cerut să rup relațiile cu EREMIA, spunîndu-mi că mă compromit

afișându-mă cu el, iar pe de altă parte mi-a spus că partidul reflectase să mă numească procuror general adjunct, în timp ce EREMIA mă vede într-o funcție subalternă de șef al unei direcții.-

Nedînd ascultare sugestiei sale, eu am continuat să întretin relații cu EREMIA IOAN.-

În cadrul unei discuții cu caracter similar celor arătate mai sus, EREMIA IOAN mi-a spus să mă gîndesc la oameni, la cadre, pentru ca în eventualitatea schimbărilor pe care le întrezăream noi, să nu fim surprinși de evenimente.-Eu i-am spus că mă voi gîndi. Deci am acceptat sugestia lui EREMIA. În legătură cu aceasta nu am avut de întreprins în mod efectiv nimic.-

Tot în această perioadă de timp, EREMIA IOAN mi-a spus că ar fi bine să întreb ofițerii ce gîndesc despre sine și cu tact să-l recomand ca un om cinstit și devotat cauzei socialismului. Am înțeles din spusele sale că el dorește să fie popularizat în rîndurile armatei prin intermediul meu și am dedus că el speră să ajungă în funcția de ministru al forțelor armate. Eu am primit această cerere a sa, spunîndu-i că voi căuta să vorbesc despre el în sensul dorit.-

Trebuie să arăt că înainte de a accepta această cerere eu adusesem vorba despre EREMIA în cadrul serviciului îndeplinit de mine, în fața maiorului TUTU DUMITRU, locuitorul meu la catedra de Istoria P.M.R. și R.P.R. din Academia Militară Politică. Aceasta s-a petrecut cu multe luni înainte, mai exact în toamna anului 1956 - deci după Hotărîrea Biroului Politic din luna august privind grupul fracționist antipartinic și la începutul anului 1957, după Hotărîrea Plenarei C.C. al P.M.R. din 27-29 dec. 1956.-

Eu am încercat ca în aceste prilejuri să-l prezint pe EREMIA IOAN mai puțin vinovat, spunînd că îl cunosc ca pe un om foarte cinstit și corect, dar cam bățos, cam arogant, fapt care l-a dus la o activitate nepartinică, lipsită de spirit autocritic în fața Comisiei de Partid care l-a cercetat, atitudine care a atras pentru el pedeapsa cea mai gravă din întreg grupul, deși el era printre cei mai mici. În ianuarie sau februarie 1957, în urma plenarei amintite, eu i-am spus maiorului TUTU că ar exista o nepotrivire între conținutul Hotărîrii Biroului Politic din august 1956 și Hotărîrea Plenarei C.C. din decembrie 1956, în

legătură cu aprecierile privitoare la sistemul cotelor obligatorii și la nivelul investițiilor capitale și că deci s-ar părea că EREMIA IOAN nu ar fi chiar așa de vinovat.-

Prin acestea eu am încercat deci din proprie inițiativă să-l reabilitez pe EREMIA în fața subalternului meu. Acesta însă, maiorul TUTU DUMITRU n-a primit discuția. Mi-am dat seama că o încercare de a-l populariza pe EREMIA IOAN ar suferi eșec și eu m-ași compromite și de aceea, când eu am acceptat mai târziu propunerea directă a lui EREMIA, am făcut-o formal, ca să nu-l jig-nesc. Dealtfel, am mai făcut o încercare similară, vorbind despre EREMIA favorabil, celui mai bun prieten al meu, lui LUNGU NISTOR (cobdarnat în proces cu mine). Acesta, când a auzit despre EREMIA l-a numit un îngîmfat și arogant și a adăugat că EREMIA ar face parte dintr-o familie de legionari. Deși partea doua a afirmației sale era greșită, eu mi-am dat seama că EREMIA nu se bucură de nici o simpatie între ofițeri și mie mi s-a retezat încercarea de a populariza un om fără priză, care a suferit o condamnare categorică din partea conducerii partidului. Astfel, eu am încetat de a mai vorbi despre EREMIA, dar am continuat totuși să mențin relațiile cu el, deoarece eram infectat de concepții similare, revizioniste.-

Acestea sînt omisiunile făcute de mine în declarațiile anterioare privitoare la EREMIA IOAN.-

ss. Ardeleanu Aurel

19 noembrie 1960.-

131

Tw. Esmi

Civintul lui Zahar
ia, Steanu de Beligau
am dat tw. Ady.

Negru

Spai tat mat sa
trebuie restituit Let T.

Ady

Cuvîntul tov. Lazăr Vrabie

Tovarăşi,

Ca şi dvs. am fost profund uimit astăzi la citirea materialului din partea tov. procuror şi ca şi dvs. am simţit un sentiment de profundă indignare în faţa actelor comise de aceşti artişti care au activat ani de zile în această importantă unitate de artă din patria noastră. Sentimentul de indignare a fost la mine cu atât mai mare, cu cât ani de zile am venit în această instituţie şi printre alţii, de câteva ori am stat de vorbă cu Tasian.

Sentimentul de indignare a fost cu atât mai puternic cu cât în 1962 noi sîntem obligaţi să stăm o zi întreagă şi să infierăm asemenea acte huliganice, duşmănoase, din partea unor duşmani descoperiţi - din păcate - abia după 18 ani, aproape 18 ani, de la insurecţia armată şi eliberarea ţării.

Mă consider la fel de indignat ca mulţi tovarăşi de aici şi consider legitimă indignarea lui Hero Lupescu cînd a întrerupt cuvîntul, la asemenea afirmaţie că undeva de vină ar fi organizaţia de bază de aici, din Teatrul de Operă şi Balet, că Cornelia Gavrilăscu a putut să gîndească şi să făptuiască ceea ce a făptuit. Există un cadru la care publicul nostru bucureştean, am participat la el, în filmul "Pace noului venit" reacţionează spontan, aşa cum reacţionează şi sala noastră de foarte multe ori la adevărurile spuse de la această tribună. Acolo se arată cum un ostaş sovietic, la un moment dat, pune mina pe o curea, dă jos pantalonii unui tînăr neamţ hitlerist şi îl bate pentru porcăriile care le face. Dar ăla are 17 ani ! Noi sîntem de 17 ani după eliberare şi cetăţenii respectivi au avut suficient timp să mediteze şi n-au nici pe departe 17 ani, ci sînt trecuţi majoritatea de 40. Indignarea noastră a tuturor este legitimă că în mersul de făurire al socialismului, de desăvîrşire a lui, cînd în întregul nostru popor se simte în entuziasm puternic pentru a face o viaţă mai bună, mai frumoasă, cînd majoritatea zdrobitoare, a artiştilor caută să se apropie de aceste uriaşe realizări şi-şi dau aportul lor, noi sîntem determinaţi să stăm să analizăm şi să infierăm asemenea acte

banditești, din partea unor bănuți artiști. Pentru că din cuvântul tovarăsei Arta Florescu, eu extrag - și mă refer în special la Bădescu - că un asemenea artist rupt de popor, care practica o artă formală și care intimida oamenii din jurul lui tocmai printr-o așa zisă izolare de ceea ce se întâmplă azi în lume și în țară, și din păcate la anumiți naivi o asemenea artă prindea ridicând-o la nivelul ei cel mai major, îmi pare rău că un asemenea individ nu este aici în sală și să vadă reacția astora, ce atitudine iau colegii lor, adică foștii lor colegi, împotriva unor asemenea acte criminale. Dacă aceste cetățene ar fi fost puse în discuția unei organizații de femei din cartier, de gospodine, sunt convins că nu s-ar fi discutat civilizat, așa cum analizăm noi.

Consider că poziția lamentabilă pe care toți - fără excepție - au avut-o astăzi aici, se datorește nu eventualei intimidări, nu eventualei ispășiri, ci faptului că în procesul lor de gândire nu au ajuns la convingerea că într-adevăr au fost și sunt pe poziții burgheze, profund dușmănoase clasei muncitoare, poporului nostru. Pentru că dacă în procesul lor de gândire ei ar fi convinși că au greșit, ar fi putut azi să-și analizeze aici, cât de cât, cauzele care i-au determinat ca ani și ani de zile să facă propagandă ostilă partidului nostru, să defăimeze realizările poporului nostru.

L-am cunoscut pe Tasian în câteva rînduri și am avut ocazia să și vorbesc cu dînsul. Cum este posibil ca Tasian să vină să-mi vorbească zîbind despre partidul nostru? Cum era posibil o asemenea ipocrizie și asemenea mîrșăvie să ducă în eroare organizația de partid, cadrele de partid, tovarăși din aparatul de stat care i-au înconjurat cu dragoste ștîindu-i toate greșelile și mîrșăviile din trecut? Cum este posibilă o asemenea duplicitate? Decît din partea unui burghez înrăit, a unui element care speculînd dorința oamenilor de partid și de stat de a antrena, de a ajuta artiștii, de a-i lumina din punct de vedere ideologic, de a-i apropia de popor pentru a înțelege acest popor mare construiește ceea ce construiește.

Si Tasian, ca și ceilalți, ne-au dus în eroare ani și ani de zile, ca să vină azi aici și să-i mai fie luată apărarea și de către Valentina Crețoiu. Doamna își apără pe dl. Tasian spunînd că nu-i bun orator. Eu personal am asistat însă cînd Tasian vorbea, și vorbea așa agitatoric și așa de frumos, că la un moment dat putea să și impresioneze, și impresiona.

././.

Nu e bun orator ? Nu e vorba de bun orator sau de prost orator, (134) e vorba de ceea ce gîndești. Si dacă după perioada aceasta lungă, în care au avut timp să se gîndească și să ia atitudine, nu sînt în stare să ia, înseamnă că în procesul lor de conștiință nu s-a făcut acel salt calitativ și vor să ne trișeze și astăzi.

Exista concepția - poate că mai există și astăzi - cu cîțiva ani de zile în urmă că dispariția unui cîntăreț de talia lui x sau y duce la prăbușirea Operei, că poporul nostru nu va putea să primească marile calități ale geniului x. Undeva și această concepție pe care sînt convins că au avut-o grupul de indivizi care stau în fața noastră, i-a determinat să se izoleze complet și neavînd o legătură permanentă cu ce se întîmplă în țara noastră, neștiind ce se întîmplă și nesimțind, neintegrîndu-se sută la sută - așa cum spunea tov.Stancu - în procesul revoluției culturale, nepunîndu-și talentul deplin în slujba poporului, neștiind că talentul într-adevăr obligă, neștiind ce importanță și ce influență are omul care devine cunoscut în masă, că este unul dintre cei mai puternici agitatori și propagandiști și că poți să devii propagandist în slujba ideilor banditești, imperialiste, sau poți să devii propagandist și agitator în slujba vieții, a noastră. Tasian a fost un bun agitator, dar a fost un bun agitator pentru bandiți. Asta este părerea mea în urma materialului prezentat de către tov.procuror și în urma cuvîntului pe care l-a luat astăzi aici.

În concluzie, eu cred că ei trebuie să se gîndească foarte serios că încercarea asta de a trișa, de a înșela poporul, organizația de partid de aici, colegii lor, nu poate să meargă mult timp, pentru că mai curînd sau mai tîrziu viața e mai puternică și îi dă peste cap, așa cum i-a dat azi. Iar concepția aceasta că sînt geniali și că fără ei se prăbușește Teatrul de Operă și Balet, a fost de asemeni infirmată de viață. Viața noastră a demonstrat că Teatrul de Operă și Balet merge - după spusele unor tovarăși care acționează aici - în continuare și lucrurile merg chiar și mai bine.

Eu aș încheia cuvîntul meu cu ceea ce a recomandat tov.Stancu. Nu știu dacă azi, aici, în această adunare ei vor fi capabili să analizeze, nu știu dacă le mai trebuie un proces de gîndire. Cert este însă că acești oameni, asupra cărora foarte mulți din vorbitori și-au luat atitudine arătînd că n-au ce să mai caute în această instituție, că au pîngărit numele de artist și de cetățean al țării noastre, că nu au ce să mai caute într-o

asemenea instituție de artă, că nu au/ce să poarte titlurile mari pe care le-a acordat poporul nostru, că acești oameni trebuie să meargă și să cunoască ce se întâmplă la concret și să-și propună să vorbească de douăzeci de ori pe zi, să vadă de douăzeci de mii de ori pe zi ce se întâmplă în jurul lor, de la blocurile care s-au construit în București, de la locuințele, de la fabricile, de la muncitorii care sînt astăzi așa cum sînt, la acest public nou pe care noi îl avem. Și că în sînul artiștilor de la Teatrul de Operă și Balet, unde nu pentru prima dată se întâmplă și se ivesc fenomene care atrag atenția în jurul acestui colectiv merituos, talentat, trebuie să crească vigilența de clasă, vigilența revoluționară. Că încă odată trebuie să se gîndească cîtă înțelepciune, cîtă mentalitate și cîtă înțelegere a dat și dă dovadă conducerea partidului nostru, materialele care ne stau la dispoziție, atunci cînd ne atrage atenția că manifestările dușmanului de clasă - în momentul de față - își fac loc în special în domeniul artei, ideologiei, în domeniul unde, în fond, activăm cu toții.

Infierînd activitatea acestor elemente dușmănoase, consider că și eu ca și foarte mulți artiști, membrii și nemembri de partid care au luat cuvîntul aici, că nu au ce căuta în rîndurile artiștilor (aplauze).-

137

DECLARAȚIE

Subsemnatul ARDELEANU L. AUREL, condamnat la 25 ani muncă silnică, declar, privitor la relațiile avute cu EREMIA IOAN în perioada 1956-1958, următoarele discuții omise din declarațiile mele anterioare:

Am discutat cu EREMIA IOAN, în legătură cu desvăluirile făcute la Congresul al XL-lea al P.C.U.S., despre perspectivele unor schimbări de persoane în conducerea P.C.U.S. Am ajuns cu EREMIA IOAN să denumim persoanele pe care noi le considerăm ca antipartinice, opuse "nucleului leninist" - după expresia d-lui N. HRUSCIOV. Aceste aprecieri noi le-am făcut în primăvara anului 1957. În vara aceluiaș an, la circa una lună după ședința plenară a C.C. al P.C.U.S. din 21-30 iunie, în care a fost demascat și înlăturat grupul MOLOTOV-MALENKOV-KAGANOVICI-SEPILOV, întâlnindu-mă cu EREMIA IOAN, noi am comentat cu satisfacție acest eveniment, felicitându-ne reciproc pentru justetea prevederilor noastre, deoarece aceste persoane le socotisem noi ca fiind "staliniste" - după expresia noastră - și deci antipartinice.-

În legătură cu acest eveniment, noi am purtat apoi discuții privitor la iminența unor schimbări în conducerea P.M.R. în sensul vederilor și dorințelor noastre și am vorbit despre schimbările corespunzătoare și în aparatul de stat, în speță în armată. Astfel de discuții despre diferiți oameni pe care îi socoteam indicați să fie promovați în conducerea P.M.R., am purtat în mai multe rânduri.-

EREMIA IOAN mi-a spus că el este informat asupra atmosferei din conducerea P.M.R. și mi-a numit pe dl. PETRE COSTACHE pe care mi l-a înfățișat ca om de încredere al d-lui GHEORGHE GHEORGHIU DEJ. El mi-a spus că vor avea loc schimbări în cel mai scurt timp și prevedea înlocuirea primului secretar al C.C. al P.M.R. pe care îl socotea că este "stalinist".-

Privitor la persoana viitorului prim secretar al C.C. al P.M.R., EREMIA IOAN oscila în aprecierile sale. Îmi amintesc că odată mi-a vorbit elogios despre dl. VASILICHI GHEORGHE, despre care spunea că deci este un om foarte capabil și cinstit, este trecut

pe "linie moartă". El socotea că acesta ar fi potrivit pentru funcția de prim secretar. Tot în această perioadă de timp mi-a amintit numele d-lui MIHAIL BALEA, spunându-mi despre dînsul că este un element tînr și capabil, bine apreciat de sovietici și că ar avea deci perspective să îndeplinească în viitorul apropiat o funcție foarte importantă, fie pe linie de partid, fie de stat.-

Eu i-am spus că îl găsesem foarte potrivit pentru funcția de prim ministru pe dl. general de armată EMIL BODNARAS, despre care am avut aprecieri elogioase, iar pentru funcția de prim secretar al C.C. al P.M.R. l-am socotit cel mai potrivit pe dl. CONSTANTIN PIRVULESCU ca fiind omul cu vastă experiență în munca de partid și cel mai vechi membru al partidului din rîndul conducătorilor. EREMIA a făcut o obiecție privitor la prima persoană, spunînd că nu ar avea priză bună în străinătate din cauza desvîluirilor lui TITO în legătură cu o anumită activitate veche de 25-30 ani a d-lui general BODNARAS.-

EREMIA mi-a vorbit și despre dl. PETRE COSTACHE ca despre un om foarte capabil, care ar putea îndeplini chiar și funcția de șef al guvernului. El mi-a mai vorbit în culori trandafirii despre oamenii din grupul fracționist condamnat în august 1956 de către Biroul Politic al C.C. al P.M.R., în special despre VICTOR DUSA și MIHAIL LEVENTE, pe care îi vedea ca apți să îndeplinească funcții importante în aparatul de stat. De asemenea, mi-a vorbit favorabil despre dl. CONSTANTIN AGIU, pe care îl socotea potrivit pentru o importantă funcție în conducerea de partid.-

Privitor la procesul pe care noi îl denumeam "destalinizare" și pe care îl vedeam foarte apropiat, noi am comentat înlăturarea lui I. CHESINEVSCHI și M. CONSTANTINESCU în mod diferit. Eu socoteam că aceste persoane au fost înlăturate pentru poziția lor "stalinistă" și m-am bucurat de acest fapt, în timp ce EREMIA ION afirma că înlăturarea acestor oameni ar avea alte cauze, el susținînd că "primul stalinist" în conducerea P.M.R. ar fi însăși primul secretar al C.C. Cîteva luni mai tîrziu, sub influența lui EREMIA, am acceptat acest punct de vedere.-

Astfel, în perioada primăverii și vara anului 1957, noi am comentat în fel și chip perspectivele schimbărilor în conducerea P.M.R. și am făcut ipoteze, după cum am arătat mai sus.-

Pe linia aceluiași discuții și aprecieri asupra even-

tualilor schimbări în conducerea superioară a P.M.R., sub influența directă a conducerii P.C.U.S., noi am mai purtat discuții în legătură cu unele persoane din armată. Aceste discuții au fost provocate fie de mine, fie de EREMIA.-

Astfel, am vorbit despre generalul MANESCU CORNEL, pe care eu îl acuzam de lipsă de caracter, deoarece a făcut jocul unor dușmani ai mei și a semnat o notare de serviciu pentru mine, pe anul 1952, falsă și mincinoasă, sustrăgînd apoi din dosarul meu notările bune anterioare. Eu îl mai acuzam că după ce am desodperit acest fapt în 1955 și am făcut raport ministrului, MANESCU CORNEL m-a pedepsit în mod laș. EREMIA, legat de acest lucru, mi-a spus că și generalul FLOREA ARHIP, ministru adjunct, este lipsit de caracter, dîndu-mi exemplul similar, că acesta, din pornire strict personală, a întocmit generalului TECIU o caracterizare de serviciu nedreaptă. Eu am completat informația aceasta, spunîndu-i că în urmă cu 13-14 ani, fostul cpt. FLOREA ARHIP, pe cînd era la un curs de inițiere politică în lagărul dela Krasno-Gorsk, a furat alimentele unui tovarăș al său de curs.-

I-am vorbit lui EREMIA despre generalul CUTOI VASILE, ca fiind de origine chiabur, bețiv, incorigibil, ginere de popă, chiabur și reacționar și i-am spus că înaintea războiului a întreținut legături cu legionarii. Cu toate acestea, este promovată datorită lichelișmului său și lipsei de principialitate a șefilor săi.-

Împreună cu EREMIA am comentat pe col. POTACHE GHEORGHE, pe care îl socoteam ca fiind un om de nimic, eu adăugînd că în perioada 1940-1941, acesta ar fi trădat mișcarea muncitorească.-

Am vorbit de bine pe generalul TUPOVEANU, socotindu-l temeinic pregătit profesional și om modest și cinstit.-

EREMIA mi-a vorbit despre col. de rez. CIBU ION, îndepărtat din armată pentru o greșală politică a acestuia în legătură cu aprecierea evenimentelor din Ungaria și mi-a spus că CIBU are vederi politice similare cu ale sale. El mi-a spus că l-ar vedea pe CIBU ION în funcția de președinte al Comisiei de partid a armatei.-

În cursul unei astfel de discuții, EREMIA ION mi-a spus că eu aș fi potrivit pentru funcția de șef al cadrelor armatei, deoarece prin natura funcțiilor anterioare îndeplinite, eu cunosc foarte mulți ofițeri.-

Eu am comunicat soției mele această apreciere a lui EREMIA ION și am comentat cu dînsa că acesta vizează probabil

funcția de ministru al forțelor armate în eventualitatea ~~unei~~ schimbări în componența conducerii superioare a P.M.R. Soția mi-a cerut să rup relațiile cu EREMIA, spunându-mi că mă compromit aflându-mă cu el, iar pe de altă parte mi-a spus că partidul reflectase să mă numească procuror general adjunct, în timp ce EREMIA mă vede într-o funcție subalternă de șef al unei direcții.-

Nedînd ascultare sugestiei sale, eu am continuat să întretin relații cu EREMIA IOAN.-

În cadrul unei discuții cu caracter similar celor arătate mai sus, EREMIA IOAN mi-a spus să mă gîndesc la oameni, la cadre, pentru ca în eventualitatea schimbărilor pe care le întrezăream noi, să nu fim surprinși de evenimente. Eu i-am spus că mă voi gîndi. Deci am acceptat sugestia lui EREMIA în legătură cu aceasta nu am avut de întreprins în mod efectiv nimic.-

Tot în această perioadă de timp, EREMIA IOAN mi-a spus că ar fi bine să întreb ofițerii ce gîndesc despre sine și cu tact să-l recomand ca un om cinstit și devotat cauzei socialismului.- Am înțeles din spusese sale că el dorește să fie popularizat în rîndurile armatei prin intermediul meu și am dedus că el speră să ajungă în funcția de ministru al forțelor armate. Eu am primit această cerere a sa, spunându-i că voi căuta să vorbesc despre el în sensul dorit.-

Trebuie să arăt că înainte de a accepta această cerere eu adusesem vorba despre EREMIA în cadrul serviciului îndeplinit de mine, în fața maiorului TUTU DUMITRU, locuitorul meu la catedra de Istorie a P.M.R. și R.P.R. din Academia Militară Politică. Aceasta s-a petrecut cu multe luni înainte, mai exact în toamna anului 1956 - deci după Hotărîrea Birului Politic din luna august privind grupul fracționist antipartinic și la începutul anului 1957, după Hotărîrea Plenarei C.C. al P.M.R. din 27-29 dec. 1956.-

Eu am încercat ca în aceste prilejuri să-l prezint pe EREMIA IOAN mai puțin vinovat, spunînd că îl cunosc ca pe un om foarte cinstit și corect, dar cam bățos, cam arogant, fapt care l-a dus la o activitate nepartinică, lipsită de spirit autocritic în fața Comisiei de Partid care l-a cercetat, atitudine care a atras pentru el pedeapsa cea mai gravă din întreg grupul, deși el era printre cei mai mici. În ianuarie sau februarie 1957, în urma plenarei amintite, eu i-am spus maiorului TUTU că ar exista o nepotrivire între conținutul Hotărîrii Biroului Politic din august

1956 și Hotărîrea Plenarei C.C. din decembrie 1956, în legătură cu aprecierile privitoare la sistemul cotelor obligatorii și la nivelul investițiilor capitale și că deci s-ar părea că EREMIA IOAN nu ar fi chiar așa de vinovat.-

Prin acestea eu am încercat deci din proprie inițiativă să-l reabilitez pe EREMIA în fața subalternului meu. Acesta însă, maiorul TUTU DUMITRU n-a primit discuția. Mi-am dat seama că o încercare de a-l populariza pe EREMIA IOAN ar suferi eșec și eu m-aș compromite și de aceea, când eu am acceptat mai târziu propunerea directă a lui EREMIA, am făcut-o formal, ca să nu-l jignesc. Dealtfel, am mai făcut o încercare similară, vorbind despre EREMIA favorabil, celui mai bun prieten al meu, lui IUNGU NISTOR (condamnat în proces cu mine). Acesta, când a auzit despre EREMIA l-a numit un îngîmfat și arogant și a adăugat că EREMIA ar face parte dintr-o familie de legionari. Deși partea a doua a afirmației sale era greșită, eu mi-am dat seama că EREMIA nu se bucură de nici o simpatie între ofițeri și mie mi s-a retezat încercarea de a populariza un om fără priză, care a suferit o condamnare categorică din partea conducerii partidului. Astfel, eu am încetat de a mai vorbi despre EREMIA, dar am continuat totuși să mențin relațiile cu el, deoarece eram infectat de concepții similare, revizioniste.-

Acestea sînt omisiunile făcute de mine în declarațiile anterioare privitoare la EREMIA IOAN.-

ss. Ardeleanu Aurel

19 noiembrie 1960.-

141
~~142~~

DECLARAȚIE

=====

Subsemnatul TRAIAN PUTU, născut la 23.II.1913, în comuna Vișoara, reg. Constanța, fiul lui Ion și Eleonora Putu, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în Viena VI, Millergasse nr.15, declar următoarele în legătură cu HORIA SIMA:

L-am cunoscut la începutul anului 1939 - în cursul lunii ianuarie - în următoarele împrejurări:

După asasinarea lui CORNELIU CODREANU, la sfârșitul lunii noiembrie 1938, în care timp eu mă aflam la Cernăuți ca student și pregăteam ultimele examene la facultatea de drept, din acel oraș, voiam să mă întorc acasă, la Constanța.-

Gredeam că voi putea sta și acasă ca și la Cernăuți, complet izolat, fără nici un fel de contact cu cineva din afara casei, respectiv a familiei mele.-

Trecând prin București m-am văzut înăi cu EUGEN TEODORESCU, cumnatul meu și NICOLAE SEITAN, legionar din Constanța, cari locuiau clandestin în București.-

Aceștia m-au informat că acel "Comandament Legionar" constituit după arestarea lui C.CODREANU, în 1938, funcționează mai departe și pregătea împreună cu mai mulți ofițeri din cadrele active ale armatei "o lovitură de stat" cu scopul de tronării lui Carol II.-

Din acel "Comandament" - făcea parte și HORIA SIMA, care avea misiunea să organizeze acea "lovitură de stat".-

NICOLAE SEITAN, care privea cu scepticism acea acțiune a ținut să mă avertizeze însă că nu toți cei din "Comandament" erau de acord cu acea acțiune, sau în orice caz, nu erau de acord să se întreprindă ceva atunci, la un interval așa de scurt după asasinarea lui CODREANU, când toate forțele executive regale erau mobilizate și atente, așteptându-se la o reacțiune din partea legionarilor numindu-mi pe CONSTANTIN PAPAHAGE ca fiind exponentul acestei opinii. Cum HORIA SIMA urma să-l viziteze pe N.SEITAN în curs de două-trei zile, am rămas în București împreună cu SEITAN la locuința sa din str.Popa

Tatu, ca să-l cunosc și eu pe HORIA SIMA și eventual să particip la acea acțiune în pregătire.-

HORIA SIMA aflând între timp de la EUGEN TEODORESCU că mă aflam în București, a venit chiar a doua, ori a treia zi la locuința lui N. SEITAN în str. Popa Tatu unde mă aflam și eu, în clandestinitate.-

Deși lăsa să se vadă că este foarte ocupat și grăbit, a stat aproximativ două ore în care timp mi-a făcut un expozu întreg asupra situației din țară și din străinătate, ca să ajungă la concluzia că o reacțiune în stil mai mare din partea tuturor legionarilor se impunea cu maximum de urgență.- Încă mai rețin din acea expunere, următoarele:

a). Germania hitleristă, care ar fi "înfierat" prin presă și radio, asasinarea lui CODREANU, amenința cu proteste de tot felul și că n-ar fi exclusă chiar o intervenție armată. HORIA SIMA pretindea și susținea atunci că numai o detronare a lui Carol II și formarea unui guvern filo-german, respectiv favorabil axei Roma-Berlin, ar putea scuti țara noastră de vre-o catastrofă. În consecință, legionarii cari se militau pentru o apropiere de Axa mai sus amintită, aveau obligația să determine, chiar prin violență acea schimbare în politica externă a României.-

Realitatea era însă alta. Adevărul adevărat era cu totul altul. S-a putut verifica chiar în primăvara aceluiaș an 1939. Este adevărat că Germania a făcut oarecare gălăgie pe tema asasinării lui CODREANU, dar nu de dragul legionarilor, ci pentru a obține de la fostul rege și guvernul său de sub președinția lui ARMAND CAILINESCU, un tratat comercial foarte avantajos pentru Germania.-

b). HORIA SIMA mă asigură de asemenea că mereu mai mulți ofițeri, de toate gradele, din cadrele active ale armatei, se alăturau acțiunii de înlăturare a fostului rege Carol II, de la tronul și conducerea țării; că vor fi puse în funcțiune nu numai armele cunoscute, ca puști, puști-mitraliere, ori mitraliere și chiar tunuri ci și o armă nouă: aruncătoare de flăcări, invenția unui fost locotenent DUMITRESCU cu care urma să se dea atacul la palatul regal, jandarmerie, prefectura poliției și alte centre de sprijin ale dictaturii regale.-

Că a existat un locotenent DUMITRESCU, ofițer chimist, care pregătea niște petarde și plănuia un fel de aruncă-

toare de flăcări s-a putut verifica la câteva săptămîni după întîlnirea mea cu HORIA SIMA, pentru că "laboratorul" acela faimos, cu "arme noi" a sîrit în aer, făcînd explozie materialele explozibile cu care se pregăteau petardele. Cît despre "mulțimea de ofițeri de toate gradele" n-am mai putut afla niciodată că ar fi existat. Era o fantezie și pură invenție de a lui HORIA SIMA, pentru a mă convinge să particip la acțiunea proiectată.

c). HORIA SIMA mă asigură mai departe că acțiunea va reuși cu certitudine deoarece pe de o parte întregul sistem regalist va fi atacat prin surprindere, în care scop în afară de ofițerii și trupa pe care aceștia puteau s-o pornească împotriva palatului și celorlalte obiective inamice, iar de altă parte toți legionarii urmau să conducă această acțiune, avînd să fie aduși din provincie, adică elemente legionare necunoscute în capitală;

d). Tot cu acea ocazie mai spunea HORIA SIMA că sînt zvonuri mereu mai frecvente că C. CODREANU ar fi reușit totuși să scape și era în drum, sau ar fi ajuns deja în Italia ori Germania.-

Indiferent dacă se verifică ori nu acele zvonuri, spunea HORIA SIMA, noi legionarii sîntem obligați să acționăm într-un fel.-

Dacă CODREANU (căpitanul spunea H. SIMA) - a fost asasinat, sîntem datori să-l răzbunăm, iar dacă trăiește, cu știt mai bine: putem să-i raportăm că ne-am făcut datoria.-

S-a putut verifica ulterior că acele zvonuri au fost răspîndite de agenții fostului rege și ai siguranței generale, cu scopul de a împiedica pe legionari să reacționeze în vre-un fel oarecare.-

În cursul expunerii a mai spus și alte lucruri mai mărunte, toate în sprijinul acțiunii, dar nu-mi mai aduc aminte de ele. Îmi amintesc însă foarte bine că acest prim contact cu HORIA SIMA m-a impresionat plăcut, respectiv în favoarea acțiunii proiectate și pentru că nici pe N. SEITAN, care era de asemenea prezent, nu l-am mai văzut știt de sceptic, eram aproape gata să-l asigur de participarea mea la luptă.-

De aceea n-am mai avut curajul - mi se părea inoportun - să-l mai întreb dacă toți cei din "Comandament" sînt de acord cu acțiunea pe care o pregătea.-

Nu mai știu dece însă am răspuns atunci că în principiu sînt de acord cu acțiunea în pregătire, totuși doresc un răgaz de gîndire și de informare, asupra tuturor problemelor de atunci, deoarece deabia venisem în București, din izolarea mea de la Cernăuți, unde, singur, îmi formulasem alte gînduri - de resemnare, iar nu de acțiune.-

Asigurîndu-mă că mă va mai căuta, ca să mă țină la curent cu mersul lucrurilor și evenimentelor. Însă n-a mai venit și nu l-am mai văzut. Prin EUGEN TEODORESCU și NICOLAE SEITAN aflam însă că pregătirile merg destul de încet în primul rînd din cauză că nu găseau gazde pentru legionarii din provincie, cari urmau a fi aduși în București. În al doilea rînd, meru alți legionari erau prinși și trimiși în lagărele de concentrare de atunci. Iar explozia din "laboratorul de aruncătoare de flăcări" respectiv de petarde l-a silit chiar pe H. SIMA să renunțe la aventură și să fugă în Germania, împreună cu alți legionari printre cari și NICOLAE SEITAN, cu EUGEN TEODORESCU. Pe aceștia îi prezint oricînd ca martori în sprijinul declarației de mai sus.-

x

x x

Nu m-am mai văzut cu HORIA SIMA și n-am mai avut nici un fel de contact cu el, ori alți legionari din anturajul său, pînă în vara anului 1940, cînd HORIA SIMA s-a întors împreună cu alți legionari, printre care știu de NICOLAE PATRASCU și EUGEN TEODORESCU, cu intenția de a pregăti din nou o acțiune împotriva fostului rege și a guvernului său. A fost însă descoperit și arestat.-

De data aceasta, situația era cu totul alta. Poziția regelui era fundamental zdruncinată. Devotatul său șef de guvern A. CALINESCU, fusese răpus de o echipă de legionari în toamna anului 1939 iar cedările teritoriale survenite în primăvara și vara anului 1940 demonstrau un faliment total al politicii regale și vădite nemulțumiri în sinul poporului, în toate straturile lui sociale.-

L-a fost ușor lui H. SIMA să declare atunci că n-ar fi venit să se războiască cu cineva ci dimpotrivă să facă "împăcare" între coroană și mișcarea legionară, lăsîndu-se să se înțeleagă că Germania nazistă n-ar putea decît să salute

o schimbare de 180% a politicii României, atât în interior cât mai ales în politica externă.-

Fostul rege Carol II a primit oferta de "colaborare" a lui H.SIMA, cerînd totuși ca legionarii să depună armele.-

În acest scop, H.SIMA, trebuia să cheme în București pe fruntașii legionari din toate părțile țării și în prezența unui funcționar superior din Siguranța Generală a Statului, să le ceară a depune armele, fiecare legionar la Chestura Poliției din județele și orașele respective.-

Dînd curs acestei proceduri am fost chemat și eu la București să-l aud pe H.SIMA că-mi cere nu numai mie, ci prin mine, DUMITRU PREDESCU și EUGEN TEODORESCU, tuturor legionarilor din Constanța să depună armele ce eventual aveau, asupra lor, ori ascunse și să sprijine "coroana" și guvernul țării în efortul lor de a face față greutăților prin care trecem cu toții.-

Această a doua întîlnire a mea cu H.SIMA a avut loc într-o vilă din București - Parcul Jianu ori Bonaparte. Funcționarul de siguranță generală, nu-mi era cunoscut. Am aflat ulterior că ar fi fost unul dintre directorii siguranței cu numele de NIKI ȘTEFANESCU.-

Le-am spus atunci și i-am asigurat că personal nu dețineam nici un fel de armă, iar celorlalți legionari din Constanța le voi transmite "ordinul" lui H.SIMA. Și nimic mai mult. H.SIMA se aștepta ca să fi ținut atunci un adevărat discurs să aprob cu însuflețire "împăcarea" și efortul comun de stăvilire a dezastrului național de atunci. Însă eu n-am mai spus nimic și după oarecare pauză și tăcere mi-am spus că numai pentru a lua la cunoștință și a transmite mai departe dispoziția respectivă și mai departe nimic. M-am retras și am transmis legionarilor din Constanța - pe care i-am întîlnit întîmplător - dispoziția primită și am plecat din nou pe zona de concentrare, la Nord de Bazargio, unde fusesem concentrat, ca sînt. al Reg.13 Artil. încă din vara anului 1939.-

H. SIMA a fost numit ministru, împreună cu alți doi legionari (Dr.V.NOVEANU și RADU BUDISTEANU) în guvernul de atunci remaniat ad-hoc.-

Ulterior am aflat că H.SIMA a convocat, între timp, pe aproape toți legionarii fruntași aflați atunci în București și alții de prin provincie la locuința lui RADU BUDISTEANU, pentru a fi declarat și acelușor ca șef al mișcării legionare,

asumându-și răspunderea conducerii acestei organizații. EUGEN TEODORESCU îmi spunea că n-ar fi întâmpinat prea multă opoziție și cu excepția citorva rezerve, ar fi fost declarat și aclamat ca șef al mișcării legionare. Opoziția ar fi crescut însă la scurt timp după aceea, pentru că HORIA SIMA și-a dat demisia din guvern și a cerut și celorlalți doi legionari din guvernul de atunci să facă la fel. Aceștia (R. BUDISTEANU și VASILE NOVEANU) au refuzat însă și au rămas mai departe miniștri. H. SIMA motivase retragerea sa din guvern ca să nu semneze (ca legionar) cedarea Transilvaniei de Nord.-

Tot de la EUGEN TEODORESCU știu că ar fi existat oarecari frământări în rândurile legionarilor, dar că H. SIMA se bucură, mai ales printre legionarii mai tineri, de multă simpatie și ascultare, fapt care l-ar fi determinat să reia pregătirile din 1939 de răsturnare a dictaturii regale.-

Personal, n-am mai fost însă nici chemat, nici informat de H. SIMA, asupra intențiilor sale.-

Nici atunci, adică în faza de pregătire a acțiunii care a avut loc în seara zilei de 3 septembrie 1940 și nici după aceea, deși luasem parte la acțiune, în cadrul organizației din orașul Constanța.-

Am înțeles atunci că are rezerve față de mine pentru că și eu am avut rezerve față de el și acțiunile lui, atât în ianuarie 1939 când ne-am cunoscut, cât și în primăvara ori vara lui 1940 când am fost chemat să-mi comunice "împăcarea" cu fostul rege.-

Dar dacă până la 3 septembrie 1940 avea vre-o justificare vre-o rezervă și o înțelegem, după ce am riscat - punându-mi în joc viața mea și a familiei mele n-am mai înțeles de ce mai are rezerve față de mine. Această rezervă s-a manifestat tot timpul până târziu în Germania, unde m-am refugiat și eu, după "rebeliunea" din luna ianuarie 1941. Si n-o înțelegem.-

N-am fost chemat niciodată la vre-o ședință a "gradelor legionare" ori vre-o ședință de lucru, ori însășit, la vre-o ședință oarecare, deși după 3 sept. 1940, am fost de mai multe ori în București. Numirea mea ca primar al orașului Constanța, care a avut loc deabia în luna octombrie 1940, s-a făcut în urma intervenției lui NICOLAE PATRASCU cu care m-am văzut la sediul legionar din București (str. Gutenberg nr. 3) cu ocazia demonstrației legionare care a avut loc la 6 oct. 1940.-

Atunci l-am revăzut pentru a treia oară pe H.SIMA, doar pentru a telefona, în prezența mea Ministrului de Interne, de atunci, general PETROVICESCU, ca să-mi facă numirea de primar la Constanța.-

Cu aceea ocazie l-am întrebat dacă are vre-o rezervă față de mine și mi-a răspuns că n-ar avea nici un fel de rezervă dar am fost oarecum uitat, că era și estefoarte ocupat și că ar fi fost altceva dacă m-ași fi stabilit în București. M-ar fi văzut mai des și și-ar fi adus aminte și de mine. Mi-a spus de asemenea că nu-și mai amintea la propunerea cui m-ar fi numit prefect la Vaslui și nu înțelegea de ce n-am primit. Înăfîrșit reșea din scurta convorbire că unele lucruri nu le înțelegeam eu, iar altele nu le înțelegea el. Deabia mai târziu în Germania, am înțeles, cel puțin în ceea ce mă privea că H.SIMA stă cu plăcere de vorbă și nu uită pe nici unul dintre cei ce-i arată un devotament vădit și ascultare, fără șovăire și are rezerve și chiar ocolește întîlniri, ori conversații cu aceia cari "îndrănesc" să mai aibe și cîte o rezervă, ori opinie proprie. În această ordine de idei îmi amintesc că V.IASIN-SCHI îl acuza pe H.SIMA că a îndepărtat din organizație pe toți "intelectualii" mișcării.-

Că H.SIMA n-a avut nici o concepție de guvernare, s-a văzut cu prisosință cu prilejul celor 4-5 luni de guvernare legionară. Toată opera de guvernare s-a redus la organizarea de serbări și manifestații legionare, conferințe și discursuri cu caracter propagandistic. Iar dacă în această privință s-ar putea invoca haosul în care se afla țara cu zeci și sute de mii de refugiați ori evacuați din teritoriile cedate, ori faptul că gen. ANTONESCU era mereu mai dificil în colaborarea sa cu mișcarea legionară, nu știu ce motive ar putea invoca ca să justifice, ori măcar să explice haosul din sinul organizației legionare, unde fiecare legionar, cu sau fără calitate (funcțiune) făcea literalmente orice-i trecea prin minte.-

A formulat un fel de Consiliu Superior Legionar, pe care l-a botezat "Forul Legionar" dar nu știu să fi avut loc vre-o ședință de lucru cu acest "For". Nu știu care erau atribuțiile aceluia "For", după cum nu știu nici care a fost rostul "poliției legionare", al "Gărzilor Incasarmate", ori al "spărgătorilor de fronturi".-

Abuzurile de tot felul și toate gradele ca și domnia bunului plac caracterizează acea perioadă "Inițiativele" le-

gionare dintre care unele foarte grave, ca aceea care a dus la asasinarea lui N. IORGA și V. MADGEARU, se țineau lanț, iar H. SIMA "plutea" și ploua majestos deasupra tuturor.....

A avut și are însă mereu cutezanța să afirme că el a "salvat" și reorganizat mișcarea, că el ar fi "scăpat" țara de strategia fostului rege și nu mai știu câte alte bravuri.-

Ori, în realitate este cu totul alta.-

Din nefericire - pentru H. SIMA - cu cât trece mai mult timp de la "faimoasele" lui acțiuni cu atât iese mai în relief și deci mai evident falimentul total și ireparabil al conducerii lui H. SIMA și prin el organizației legionare în totalitatea ei. H. SIMA nu poate invoca absolut nici o acțiune care să fi dat roade, care să fi dat rezultate pozitive, fie pentru țară, fie - măcar numai - pentru organizația legionară în fruntea căreia s-a vrut mereu cu multă perseverență.-

x

x x

Ori, dacă acesta este tristul adevăr în legătură cu H. SIMA și acțiunile întreprinse de el în țară, între anii 1938- și 1941, perioada mult mai lungă de refugiu în Germania, ori altă țară din Occident, nu repară cu nimic falimentul din trecut, ci dimpotrivă îl agravează.-

Iar dacă pentru cele întâmplate în țară, în perioada amintită mai cutează să invoce un motiv, ori altul, nu mai poate invoca nici un motiv, în afară de propria lui incapacitate, care să justifice falimentul total și definitiv în care a ajuns atât el cât și organizația pe care a condus-o.-

Intr-adevăr, H. SIMA pretindea mereu în cursul diferitelor conversații cu mine ori alți legionari, că "rebeliunea" din ianuarie 1941, care n-a fost nimic altceva decât o consecință fatală a incapacității lui H. SIMA de a conduce o organizație și deci cu atât mai puțin o țară, că numai gen. ANTONESCU, cu entourageul său ar fi fost vinovat de haosul din țară cât și de acea numită rebeliune.-

Ori adevărul este că tot H. SIMA a fost cel vinovat căci iată cum au stat lucrurile:

MEGAIONAN din fire a crezut că în calitate sa de șef al mișcării legionare va putea fi "invitat" de HITLER, într-o vizită oficială la Berlin. În acest sens a sugerat amba-

sadorului german de atunci (din București) ca HITLER, respectiv guvernul german să facă o invitație oficială lui H. SIMA, ca șef al mișcării legionare și vice-președinte al guvernului român. Cu acea eventuală vizită, H. SIMA ar fi "explicat" forurilor germane care era situația în România, adică gen. ANTONESCU n-ar fi fost decât o formulă tranzitorie și că mișcarea legionară singură ar fi fost forța reală a guvernului și statului legionar.-

Guvernul german a primit sugestia și a invitat, însă nu pe H. SIMA, ci în primul rând pe gen. ANTONESCU, care era șeful statului și numai în al doilea rând și pe H. SIMA.-

H. SIMA a refuzat însă să meargă "ca însoțitor" al gen. ANTONESCU ceea ce a fost o greșală și gafă de natură diplomatică. HITLER și guv. german au fost vexați. H. SIMA dovedea că e nu numai megaloman, ci și vanitos.-

Ce a urmat, se știe de toată lumea.-

Cu toate acestea unele cercuri germane - în speță S.D-ul (Serviciul de Siguranță) a înlesnit refugiul multor legionari în Germania. Era și firesc. Cu cât sînt mai mulți legionari în Germania și desigur în primul rând fruntașii legionari, cu atât este mai ușor guvernului german să "colaboreze" cu gen. ANTONESCU.-

În felul acesta am ajuns și obiect de șantaj în mâinile guv. german.- Obiect de șantaj împotriva lui ANTONESCU. Iar H. SIMA scria mereu alte memorii adresate guvernului german prin care căuta să recâștige bună-voința.-

A recâștiga bunăvoința germană a fost preocuparea de prim ordin și permanentă a lui H. SIMA pînă la sfîrșitul războiului. Chiar "fuga" lui H. SIMA în Italia, în toamna anului 1942 n-avea alt scop decât "mobilizarea" italienilor, în springinul lui H. SIMA și a organizației legionare, care nu primea de la nemici decât mereu aceleași vagi promisiuni de reabilitare.-

Ori, dacă H. SIMA ar fi reușit să obțină de la nemici un gest de atenție și recunoaștere, oricît de mic, ar fi rezolvat și a doua problemă, mereu mai acută, care de asemenea l-a preocupat tot timpul: și anume problema șefiei mișcării care i-a fost mereu mai mult pusă în discuție, ori contestată.-

Ruptura în sinul organizației își are origina în desacordul dintre H. SIMA pe de o parte și I. GÂRNEATA cu C. PAPANACE pe de altă parte. Aceștia făceau parte din "For" și i-au cerut lui H. SIMA ca toate problemele care priveau atât mișcarea în sine, cât și politica ei, respectiv relațiile ei cu lumea din afară să fie discutate în cadrul Forului înainte de a se întreprinde ceva. H. SIMA eschivându-se, aceștia s-au retras într-un fel de opoziție permanentă față de H. SIMA.-

Fuga lui H. SIMA în Italia a avut drept urmare internarea legionarilor în lagărul de concentrare de la Buchenwald și Dachau, iar I. GÂRNEATA și C. PAPANACE, cărora s-au alăturat meru și alți legionari s-au separat de H. SIMA. Această separație s-a adâncit meru mai mult și s-a definitivat de prin anul 1954 când au constituit o a doua organizație legionară.-

H. SIMA a invocat meru ambiția și veleitatea lui GÂRNEATA "montat din umbră" de PAPANACE pentru a ajunge șeful organizației legionare.-

Atât H. SIMA cât și confidenții lui, defăimau și infierau pe "dizidenți. Intrigile și cleветirile între legionari se țineau lanț și au creiat o atmosferă de suspiciune reciprocă, nemaipomenită. Aproape fiecare legionar era bănuț a fi agent al dizidenților lucrând "în secret" la subminarea poziției, respectiv a șefiei lui H. SIMA.-

H. SIMA la rîndul său era convins că "unele cercuri germane în frunte cu RIBENTROP și tot Ministerul de Externe german, care s-ar fi dovedit a fi fost ostil mișcării legionare", n-ar fi fost străine de producerea rupturii în sinul organizației.- Această convingere nu l-a părăsit decît după 23 August 1944, cînd nemții întrebîndu-l dacă este dispus să formeze un guvern de exil, a acceptat fără rezerve și fără șovăire. Nu pentru că acel guvern ar fi putut schimba ceva din situația războiului, ci pentru că numai astfel se putea reabilita, atât față de nemți cât mai ales față de organizație și față de țară. Putea să facă dovadă evidentă, atât legionarilor credincioși lui, cât mai ales dizidenților că "șeful mișcării legionare" de drept și de fapt nu putea fi altul decît el. Că această "dovadă" a costat viața multor legionari și nelegionari, cari s-au alăturat numitului "guvern național" și

"armatei naționale" create atunci, nu l-a neliniștit prea mult pe H. SIMA, cum nu l-a neliniștit nici până atunci viața mult mai multor legionari căzuți în urma acțiunilor întreprinse de el, în țară.-

Deși nu credea deloc în vre-o schimbare în situația frontului și cu atât mai puțin în acțiunile "guvernului național" a acceptat ca în afară de "armata națională" mulți legionari să fie pregătiți și parașutați în țară, în spatele frontului, cu scopul de a întreprinde acțiuni de sabotaj și divertismente și a eliminat din organizație o serie de legionari cari au refuzat să se înroleze în "armata națională".-

Dovada cea mai evidentă în sprijinul afirmației de mai sus o oferea grija ce a avut-o ca din fondurile "guvernului" să facă o rezervă de bani atât de mărci germane cât și de valută "forte" (dolari) pe care-i procura, în mare secret, la bursa neagră, ca să nu ducă lipsă după ce se va fi terminat războiul și avea să intre din nou în clandestinitate.-

Acesta este H. SIMA ! Pe sine a știut întotdeauna să se pună bine la adăpost, dar nu și pe alții. Nici chiar și pe cei mai mulți dintre cei mai devotați "soldați" ai săi.-

Toate aceste lucruri le-am aflat cu totul incidental de la confrății de pribegie cari au fost și au rămas cu H.SIMA, ori cari l-au părăsit, încă din 1941, ori mai târziu. Cu H.SIMA în afară de o chemare de la Rostock la Berkenbrück ca să-mi ceară a-l sprijini pe N.PATRASCU în funcția ce-i fusese dată de șef al grupului de la Rostock (aceasta în primăvara anului 1942) și numirea mea de secretar la Ministerul Muncii și Refugiaților, din cadrul "guvernului național" în toamna anului 1944, n-am avut nici un fel de contact ori conversație cu H.SIMA. Iar cu confidenții săi ca: TR.BOROBARU ori M.DIMITRIU n-am avut nici un fel de relație, decât din 1949-1950 încoace.-

x

x

x

În cursul anului 1945, am mai avut următoarele contacte cu H. SIMA:

a). La începutul anului, prin februarie când m-a trimis ca "șef", adică administrator al unui lagăr de refugiați care se formase în regiunea muntoasă a Austriei (în localitatea Alt-Ansee);

././.

b). prin luna aprilie, când, împreună cu V. IASINSCHI mi-a dat "misiunea" de a-l scoate pe fiul lui V. IASINSCHI din zona frontului și a-l readuce, la adăpost, din nou sub aripa ocrotitoare a părinților săi; și

c). la sfârșitul anului 1945, când H. SIMA m-a trimis "în misiune" la Viena să fiu "post înaintat spre țară" în vederea acțiunilor ce nu vor "întârzia" să vină, deoarece - spunea el - un conflict armat între occidentali și sovietici este inevitabil și poate izbucni dintr-un moment în altul.-

Acestor dispoziții le-am dat ascultare cu supunere de soldat disciplinat căci aflasem și învățasem la Rostock că lui H. SIMA îi face plăcere să i se execute ordinele, fără șovăire, ori comentarii, ci într-o disciplină cu adevărat ostășească. Cu simpla deosebire că H. SIMA nu-și trata nici "soldații" și nici "ofițerii" cu eleganța cu care se poartă întotdeauna un comandant de oaste față de subalternii săi, ci cu totul abrupt și imperativ: "te duci, faci și raportezi".... Dar pe atunci nu aveam nici timp nici înclinații spre reflecții. Era și explicabil. Odată cu prăbușirea Germaniei și aliaților ei, se prăbușea și în conștiința mea o lume de iluzii și speranțe. Numai H. SIMA se mințea - probabil și pe sine - dar în orice caz ne mințea pe noi ceilalți, soldați credincioși atît ai lui cît mai ales ai unor credințe ori idealuri. Minciună sfruntată era afirmația că un conflict în sinul foștilor aliați ai războiului care deabia se sfîrșise, căci în timp ce unor imbecili ca mine distribuia "înalte misiuni" el însuși își punea anatomia la adăpost, fugind în Italia împreună cu BOROBARU, unde, cu acte false, au stat într-un lagăr de refugiați pînă prin 1947 ori 1948, când au trecut în Franța, unde "viteazul" și "bravul" nostru comandant avea să producă mereu alte dovezi de caracter și onestitate sufletească.-

Din 1945, pînă în primăvara anului 1952, când H. SIMA a reapărut la Salzburg, din nou foarte mîndru și sigur de el (sigur și plin de el) - n-am mai avut nici un fel de contact cu H. SIMA.-

Că a fost în Italia și apoi se stabilise la Paris am aflat ulterior, după cum tot ulterior am aflat că trimiterea mea la Viena a fost în bună parte determinată și de o intrigă a lui FIEȘERIU și M. DIMITRIU, cărora - nu știu de ce - le stătea în ochi, prezența mea la Salzburg. Amintesc de asemenea nici incidente nu pentru a-mi apăra propriile greșeli, ci pen-

tru a scoate în evidență mereu alte "calități" ale lui H. SIMA.

Afirmam mai sus că a fost și a rămas peste măsură de bănuitor. Aceasta îl face să fie foarte susceptibil intrigilor de tot felul și de toate gradele. - Această susceptibilitate este aproape nemărginită, căci își poate schimba opinia ori chiar convingerea că unul ori altul îi este prieten sincer ori nu, în timp foarte scurt, uneori la interval de numai câteva ore. -

Primește ușor intriga și o practică și mai ușor aproape fără să-și dea seama. Si acest lucru nu-l știu numai de la alții, ci l-am putut constata și personal, din nefericire mult mai târziu, după ce am intrat și personal în relații mai strânse de "conlucrare" cu H. SIMA din 1954 și până în 1956. -

Până la această perioadă mai am înscris câteva "bravuri" și caracterizări de făcut. -

Când m-am despărțit de H. SIMA la sfârșitul anului 1945 "cu misiunea" amintită mai sus, printre altele îmi spunea - cu adîncă reculegere - că a rămas singurul om pe lume care să poarte mai departe "standardul revoluțiilor naționale", dar că are certitudinea că-l va purta cu "bărbăție" (sau așa ceva) până la victoria cea mai mare și definitivă....că nu noi ne vom democratiza ci dimpotrivă "marile democrații" (vizînd pe occidentali) vor adopta linia trasată de "guvernul național" care doar ce se prăbușise și anume aceea de a redeschide focul și lupta împotriva comunismului pe care îl înfiera ca "internaționalist", "imperialist" și "ateu". -

Oricît eram atunci de răvășit sufletește, desamăgit și mesemat, nu m-am putut sustrage unor reflexii momentane: omul acesta, ori e nebun, ori e ca de obicei (din fire) bombastic și abracadabrant. Asemenea declarații făcea H. SIMA mereu, stît în scris, cit mai ales în vorbire, cînd putea să ia și o "poză" (o înfățișare) corespunzătoare. -

În Italia, în afară de faptul că fuga lui și a lui BOROBARU spre Franța a costat viața lui E. BULBUC, care i-a condus pînă la frontieră nu știu de vre-o bravură. Nici cum s-a întimplat împușcarea lui BULBUC pe frontieră nu știu cum s-a petrecut și nici n-am putut afla. -

În schimb în Franța avea să-și dovedească "neastîmpăratul creației" (expresia lui, de care făcea deseori caz) nu numai pe plan spiritual (vizînd scrierile, discursurile și con-

cepția lui despre lume și viață), ci și planul fiziologic - ori biologic al nostru, al muritorilor de rând, aducând în viață un copil, folosindu-se de soția legionarului și "camaradului său de luptă, credințe și aspirații" ANDREI COSTIN, care-i asigurase mai mult timp găzduire.-

Că era prolific și cu trupul nu numai cu cuvântul ori condeiul nu era prea grav, dar grav a fost faptul că H. SIMA a crezut și a încercat să nege și să mistifice o slăbiciune omenească dată în vileag. Atât faptul în sine, cât și încercarea aceasta de a fugi de orice răspundere a produs reacțiuni profunde și în unele cazuri chiar violente în rândurile tuturor legionarilor de toate categoriile și din toate taberele. Pentru cei mai mulți din devotații lui, se prăbușea un idol "Mitul H. SIMA" a dispărut. Totuși H. SIMA persistă în credința că soarele" său n-a apus încă.- Continuă, sau cel puțin continuă, - să clădească pe "mitul H. SIMA" încă și prin 1956, 1957.-

Dar pînă la cunoașterea aventurilor lui și de natură senzual-sentimentale aveau să se petreacă și alte lucruri mult mai grave. Mai grave, prin consecințele lor.-

H. SIMA ar fi sacrificat orice - afară de șefia mișcării - dacă s-ar fi declanșat din nou un război la care avea desigur intenția și hotărîrea de a participa - nu el, ci "disciplinaii săi legionari" ca să nu se mai ia în seamă povestea cu "copilul din flori", care știu că l-a neliniștit mai mult decît orice altă greșală de a lui. Dar această nelinișteo avea nu pentru că dispunea de vre-o sensibilitate sufletească, ci pentru că punea în discuție poziția lui de șef al unei organizații ce-și propusese virtutea ca fundament ideologic.-

De aceea, cred că a fost mai mult decît fericit, cînd M. DIMITRIU l-a informat că a făcut o nouă legătură cu serviciul de informații american în scopul recrutării și trimiterii în țară agenți și spioni cu obiective precise de spionaj, sabotaj și divertisment.-

În felul acesta, H. SIMA reapare la Salzburg în primăvara anului 1952, să mai țină un discurs, să împartă grade și să ne amețească cu "marea perspectivă" a victoriei legionare.

În timpul acela se retipăreau cărțile și broșurile legionare și afirma - ca să-i dea o satisfacție lui BOROBAIU, - că a fost o inițiativă vrednică de lăudat, ca și deschiderea căminului pentru refugiați - de la Salzburg. A amintit și de căminul de la Madrid, pe care tot legionarii îl conduc și în

plus deschiderea unui magazin de coloniale tot la Madrid.-

Afirma de asemenea că pentru căminul Moța-Marin se primeau mereu contribuții din toate părțile și spera că în curând să înceapă construirea lui. Că l-a chemat pe GRIGORE MANOIIESCU din Argentina și va redeschide "Institutul Român din Germania" care pînă la război funcționase la Berlin.-

Insfirșit, că peste tot legionarii sînt activi - ca locomotivele care trag după ele ote un șir întreg de vagoane - și privesc cu încredere în viitor, iar eliberarea țării nu va întârzia să vină.-

Credem într-adevăr că, ceva s-a schimbat în politica occidentalilor față de noi. Uitasem că americanii îmi refuzaseră emigrarea în St.Unite, doar cu cîteva luni de zile mai înainte și nu știam încă că H. SIMA trăia tot în clandestinitate și circula cu mare grijă, să nu fie prins. Mai tîrziu, îmi explica el singur, ori BOROBAU că pe de o parte "colaborarea" dintre mișcarea legionară și americani - respectiv "Comandamentul Special" de pe lîngă NATO, - s-a făcut cu un Serviciu Secret, iar de altă parte H. SIMA nu voia să se oficializeze în nici o țară, să aibe de a face cu polițiile diferitelor țări, cu controlul străinilor și așa mai departe. In plus, vroia să-și păstreze cît mai bine "independența și libertatea de acțiune".-

In felul acesta, legionarii lui CODREANU care știau că nu sînt de vînzare, au ajuns să fie vînduți de H. SIMA unor servicii de spionaj ale unor țări cu regimuri politice pe care le-am combătut și continuam să le combatem.-

Intr-adevăr, H. SIMA, pe de o parte "colabora" cu serviciile secrete ale puterilor occidentale, iar de altă parte combătea regimurile politice ale acestor țări de care depindeau în totul serviciile lor secrete.-

Exact în acel timp a scris și publicat o broșură intitulată "Mișcarea legionară și democrația". Ori, prin forța lucrurilor, se putea întreba oricine, ce bază putem pune occidentalii democrați pe colaborarea cu legionarii antidemocrați.- Reese deci cu evidență că nici H. SIMA nu punea bază pe acea "colaborare" decît în măsura în care această colaborare i-a furnizat ceva fonduri; îl scotea din anonimat și mai ales ar fi putut grăbi declanșarea unui război, singura cale de a ajunge din nou în țară și desigur din nou la putere..... Că prin acea acțiune mai cădeau cîteva zeci ori sute de legio-

nari din străinătate, ori din țară, ce importanță avea?

Dar războiul întârzia mereu să vină. Si n-a venit nici după încetarea ostilităților în Coreea; nici după moartea lui STALIN; și nici măcar după ce H. SIMA a mai scris (în limba engleză) broșura: "Război ori capitulare", broșură pe care a trimis-o tuturor forurilor politice din occident și mai ales în Statele Unite.-

Dar nu numai că războiul întârzia să vină, ci mereu alte necazuri aveau să se abată asupra capului și "vizionarului" H. SIMA.-

Magazinul de la Madrid se afla în pragul falimentului la numai un an de la deschidere;

Contribuțiile pentru căminul Moța - Marin erau din ce în ce mai rari și mai mici;

- Cu Institutul Român - cu sediul în München, a cheltuit doar foarte mulți bani fără să producă nimic. Nimeni nu știa de ce s-a redeschis acel Institut și nimeni nu lucra nimic. Colectiona mereu ziare, cărți și reviste iar nemții nu se grăbeau deloc să-l ajute cu vre-o subvenție;

- Legionarii parașutați în țară în scop de spionaj au fost prinși, judecați și condamnați la moarte la scurt timp după parașutare;

- Si peste orice așteptări - cel puțin pentru H. SIMA, legionarii din Argentina aflând de povestea cu copilul din fibră dan în vileag idila, în urma căruia fapt V. IASINSCHI scrie și publică o scrisoare de despărțire de H. SIMA. Lui V. IASINSCHI i-au urmat apoi majoritatea legionarilor, încît, la un moment dat, - după cum îmi povestea GOIEA TR. - credea că n-a mai rămas decît cu BOROBAIU.-

Cînd l-am văzut, în acel timp la München, era de nerecunoscut.-

Probabil că avusese mai multe nopți de insomnie. Marele H. SIMA se făcuse mic de tot. Peste măsură de abătut. Nu știa și nici eu nu știam că V. IASINSCHI expediasse în copie scrisoarea de despărțire ce-i fusese adresată și altor fruntași legionari, respectiv șefilor de garnizoane legionare, de atunci și i-am cerut să facă orice să împiedice retragerea lui IASINSCHI.-

Mi-a cerut atunci să plec cît mai repede la Madrid și să fac eu acest oficiu, asigurîndu-mă că va veni și el îndată ce va putea să se deplaseze (nu avea pașaport), ca împreună cu

IASINSCHI să împiedice descompunerea organizației legionare. Era însă prea târziu. IASINSCHI se despărțise definitiv și odată cu el s-au despărțit și majoritatea legionarilor, chiar a șefilor de garnizoane cari formau pînă atunci osatura organizației "sistem H. SIMA".-

În decurs de 2-3 luni s-au mai liniștit însă spiritele și H. SIMA constatînd că i-au mai rămas "credincioși" vre-o cîteva zeci de legionari printre care și VIRGIL VEIESCU și M. DIMITRIU, (asceții) a mai prins curaj. Ba ceva mai mult nu știu prin ce miracol deținea știrea că dr. C. DRAGAN din Italia s-ar fi oferit să finanțeze editarea și publicarea unei reviste în limba engleză, ca tribună a țărilor "ocupate" de Soviete.

Din conversația care a mai avut-o cu V. IASINSCHI, atunci (în ianuarie 1954) am înțeles că V. IASINSCHI era de mai mulți ani în controversă cu H. SIMA; că ceruse în repetate rînduri participare la conducere și-i fusese refuzată, ori ocolită și o serie de alte probleme mai mîrante de care nu-mi mai amintesc. Mi-am amintit însă că H. SIMA îmi ceruse în toamna anului 1952, cînd am fost prima dată la Madrid, să nu-l prea "deranjez" cu vizitele, pe V. IASINSCHI, fără să-mi spună de ce. Se temea că voi afla de la IASINSCHI lucruri pe care m-oricînd trebuie să le știu.-

Am înțeles de asemenea de ce tot pe acel timp creiase în secret - "Colegiul Comandanților" ca organ de sprijinire al Sefului Mișcării. Stia că mai curînd, ori mai tîrziu, povestea cu copilul s-ar fi aflat și atunci acest colegiu ad-hoc trebuia să-i sară în ajutor, să-l apere împotriva celor ce urmăreau zdrobirea poziției lui, ca șef, ori poate chiar înlăturarea de la șefie.-

În orice caz, pentru prima dată, de cînd l-am cunoscut pe H. SIMA (în ianuarie 1939) și pînă atunci, (în ianuarie 1954), am avut posibilitatea să stau mai pe îndelete de vorbă cu H. SIMA. Mi-a vorbit atunci, ca într-un fel de mărturisire despre lupta și greutățile pe care le-a avut mereu, din 1938 încocoace și mai ales din 1941-1942 încocoace, din Germania; că nu se cramponează (încăpățînează) să fie el șeful mișcării, dar este convins că nimeni altul n-ar putea servi mai bine mișcarea și țara decît el; că dacă ar fi trăit VASILE CRISTESCU pe el l-ar fi susținut ca șef al mișcării; că ILIE GARNEATA nu-i decît paravanul velleităților lui PAPANAGE; că înafîrșit era de mai mult timp informat că V. IASINSCHI a urmărit șefia încercînd

să-l şantajeze cu acel "moment de slăbiciune" pe care l-a avut şi el odată în viaţă.-

Că el a mai salvat odată mişcarea de la dispariţie este nu numai convins ci şi foarte hotărât să-i asigure continuitatea şi victoria, amintindu-mi că în ceea ce îl priveşte oricând va vrea şi va scoate oportun se va putea duce în ţară să-şi facă datoria, pe când nici unul dintre ceilalţi pretendenţi la şefie nu este în stare s-o facă.-

Până şi P. SEICARU i-ar fi spus că oricine altul poate să tot pretindă şefia, dar nimeni nu are atu-ul lui H. SIMA ; numele lui .....faima lui.....-

I-am spus şi eu atunci o serie de învinuiri ce i le aduceam în primul rând legionarii cari i-au fost un timp - mai scurt ori mai lung - nu numai soldaţi disciplinaţi ci şi consilieri ori colaboratori la conducere ca preotul BOLDEANU, ori ing. VELESCU, care revenise între timp asupra hotărîrii avute iniţial de a-l părăsi.-

Imi amintesc că acuzele grave ce i se aduc mereu de a se fi făcut vinovat de asasinarea precipitată a lui C.CODREANU, că în timp ce C.CODREANU ordonase linişte şi aşteptare, el, H. SIMA a instigat şi condus o serie de atente şi turburări în ţară.-

Mi-a răspuns că pe atunci nu era el şef ci conducerea o avea un comandament şi el n-ar fi făcut decît ce se hotăra în Comandament; că nu tot ceea ce s-a întîmplat a fost iniţiat ori condus, de el şi că trebuia să se împiedice - pe orice cale - plecarea regelui din ţară - în vizită - prin Franţa, Anglia şi chiar Germania. (Era de la sine înţeles că regele dement n-a făcut acele vizite decît pentru a nu fi făcut vinovat de crimele săvîrşite prin intermediul lui A.CALINESCU, şeful guvernului său).-

- I-am spus de asemenea că mulţi legionari îl acuză că nu are o linie dreaptă, ci merge pe un drum în zig-zag, că nu e consecvent.-

Mi-a răspuns că numai boul e consecvent. Am amuţit! Mă întrebam atunci - în sine-mi unde rămîne omul cu caracter? de ce se mai face educaţia virtuţilor şi idealurilor de tot felul? Înseamnă că nu eram decît nişte ipocriţi, că una predicam şi alta făceam....Dar m-am oprit să mai reflectez, observînd că se cam agita şi l-am întrebat în cele din urmă:

Dece nu face o diviziune a muncii și prin aceasta și a răspunderilor în conducere? dece să-și încarce sarcina conducerii? să facă nu numai operă de conducere propriu zisă ci și administrație și justiție; negoț ori diplomatie? I-am amintit de câte ori a trebuit s-o facă pe judecătorul în aplanarea diverselor conflicte între legionari, când foarte simplu era să fi avut un consiliu de disciplină, care să rezolve asemenea probleme. I-am amintit de asemenea de grădările făcute și de câteva eliminări care au provocat multe nemulțumiri printre legionari și care nemulțumiri, toate se spărgeau în capul șefului, care le-a provocat.-

Mi-a răspuns atunci că din cauza lui V.IASINSCHI, care ar fi strâns în jurul său pe toți nemulțumiții n-a trecut la organizarea propriuzisă a legionarilor. Dar că de acum după ce a plecat și ultimul pretendent la șefie se simte înfierșit liber și degajat ca scăpat de o povară ce o avea mereu în spate și va trece fără întârziere la reorganizarea mișcării, cerându-mi să le comunic legionarilor din Franța, Germania și Austria cu prilejul întoarcerii mele la Salzburg că va reveni cât va putea mai repede în Germania (la München) și împreună vom lucra la acea reorganizare. Ba ceva mai mult, mi-a cerut ca împreună cu VELESCU, MANOI-IESCU și ceilalți legionari din München să ținem ședințe de lucru în acest sens și să-i facem propuneri....

I-am crezut și m-am întors cu această ședință la Salzburg.-

H.SIMA n-a întârziat, într-adevăr să revină la München și în primăvara aceluia an 1954 s-a trecut atât la reorganizarea legionarilor cât și la pregătirea comitetului de redacție al revistei engleze finanțată de d-rul K.DRAGAN.

Printr-o serie de circulări a numit șefi noi de garnizoane legionare; a creat un serviciu de secretariat, cerându-mi să conduc eu acel serviciu; - o comisie de presă și propagandă (cu V.VELESCU); o altă comisie de politică externă (cu GR.MANOIIESCU); plus o comisie de pregătire și redactare a unui proiect de statut al mișcării legionare.-

Înșfîșit, cei cîțiva legionari cari mai rămăseseră la München și Salzburg ne bucuram că se face ceva, cum se bucură orice sinistru cînd mai găsește cîte ceva din bu-nurile avute, în cenușa casei care i-a ars.-

În felul acesta s-a ajuns ca München să devină un fel de sediu central al organizației simiste, iar subsemnatul colaborator direct și oficial la conducerea organizației simiste.-

Odată cu revista engleză "East European Tribune", se redactau și două ziare legionare "Vestitorii" și "Exilul Române", pentru tipărirea cărora s-a cumpărat o mașină plană și litera necesară, instalând astfel o mică tipografie proprie în Dachauer str 119 din München.-

"Principiul Sefului" fusese salvat, aveam deci mai departe un șef - cam ciufulit, după atâtea neazuri, - dar îl aveam și nu mai lipsea decât să înceapă și războiul ca treburile să fi mers aproape perfect.-

Dar cine poate opri lumea în loc? Cine poate spune de ce se turbură și involbură mereu apele când pot fi și liniștite?

- La numai un an după colaborare, dr. C.DRAGAN rupe relațiile cu legionarii și scoate revista engleză amintită mai departe, fără participatie românească. V.MAILLAT care fusese numit administrator al revistei, nu plătea "la timp" onorariul ziaristului ungur care traducea în l.engleză articolele ce le dădeau spre publicare;...

- Gr.MANOILESCU după ce s-a convins și singur de falimentul total cu "Institutul Român" și în urma unor incidente cu MAILLAT și BOROBARU, s-a supărat și a plecat;...

- În organizație apăreau mereu mai dese conflicte între legionari mai mult pentru a crea pretexte de retragere decât în urma vre-unor cauze serioase...Era și firesc.În organizație nu mai rămăseseră decât elemente răslețe, fără coeziune, fără convingeri, fără elan....Chiar și cei care au avut vre-odată o convingere, aceasta le-a fost fundamental zdruncinată.

- M. DIMITRIU și Co. nu mai aveau nici pe cine recruta și nici pentru cine să mai recruteze agenți și spioni lipsind pe "Sef" și organizația lui de fonduri;.....

- H. SIMA amina și tergivera mereu sub alte pretexte redactarea definitivă a Statutului care să fi schițat măcar în liniile ei mari o organizație;.....

- Iar războiul, această speranță nezdruncinată a lui H. SIMA, întârzia mereu să vină cu toate eforturile atit ale lui cât și ale lui VELESCU, în via grai și mai ales în scris - de a-l dovedi iminent și ineluctabil;.....

- Însfîșit tot H. SIMA nu știa în urma cărui fapt, ori inspirații, cu totul surprinzător disolvă organizația de

abia încropită, printr-o circulară trimisă direct, tuturor șefilor de garnizoane legionare de atunci. Țin minte că era la începutul lunii iunie 1956... Când le-am citit-o lui VELESCU; M. DIMITRIU; BOROBANU; GOIEA și nu mai știu cine era atunci prezent la tipografia din München (evident după ce i-am invitat să ia loc, ca să nu-i surprindă cumva vre-o ameteală stînd în picioare), toți au fost mai mult decît surprinși: de-a dreptul consternați și stupefiați. Iar, în ceea ce mă privea, deabia atunci m-am convins că HORIA SIMA a fost și a rămas necinstit sufletește chiar cu cei mai apropiați colaboratori ai săi, nu numai în problemele mari care implică și răspunderi mari, ci și în problemele mărunte;

- cum li se spun - de bucătărie.-

Ori dacă un șef nu-i sincer, nu-i deschis, loial și cavalier nici măcar cu "soldații" ori "ofițerii" săi cei mai apropiați, poate fi orice altceva, dar șef, în nici un caz. Nici șef de organizație și cu atât mai puțin conducător de țară.-

Cei din München mi-au cerut atunci să merg neapărat la Madrid să-l determin pe H. SIMA să revină asupra dizolvării și pentru că eu am refuzat a plecat M. DIMITRIU și mai apoi și BOROBANU cu GOIEA.- Dar fără rezultat. În felul acesta s-a terminat după aproximativ doi ani (1954-1956) o experiență de organizare și colaborare oficială cu H. SIMA și fracțiunea lui legionară.-

Prin GOIEA am aflat apoi că H. SIMA dăduse asigurări că va reveni la München pentru redactarea definitivă a Statutului cu care ocazie m-am revăzut pentru ultima dată cu H. SIMA (prin noiembrie 1956), am luat parte la debaterile care au avut loc în vederea redactării definitive a Statutului amintit și m-am reîntors de astă dată la Viena, unde mă stabilisem din august acel an - 1956.-

Rețin faptul că și atunci H. SIMA se făcea că nu înțelege de ce era necesară și utilă o compartimentare a puterii. Întreba într-una: "cum și de ce să împart puterea cu alții?"

VELESCU se enervase la un moment dat și vroia să plece dar M. DIMITRIU, mai conciliant l-a reținut pînă la sfîrșitul discuțiilor cari au dat naștere aceluia Statut.-

În cele din urmă, H. SIMA după cum singur relatează în cuvîntul introductiv de prezentare a Statutului, după ce a făcut unele "corecturi" de termeni l-a redactat definitiv și

l-a trimis (prin poştă) celor cari au lucrat la redactarea lui, specificând: "pentru uzul şi în păstrarea strictă a celor interesaţi în problematica lui până la întoarcerea în ţară, când după o confruntare şi consultare şi a legionarilor din ţară, să poată fi pus în aplicare".... Apă de ploie! Se temea ca nu cumva să i se ceară punerea lui în aplicare şi în străinătate şi astfel să se ajungă la vre-o ştirbire a puterii lui de şaf (pe viaţă) pe care a voit-o în totdeauna; una, singură, cât mai mare (infinită) şi inalienabilă.-

După doi ani şi ceva de frământări şi speranţe; sbucium şi jertfă continuă de timp şi energie, am ajuns din nou la situaţia de la care plecasem. (Încă o dovadă că pământul e rotund).-

H. SIMA a rămas mai departe cu BOROBARU care rămăsese mai departe chiar şi după autodizolvarea din iunie acel an, 1956, cu "misiunea pe lângă serviciul de spionaj englez şi alţii ca DIMITRIU, MUSATESCU ori M. BABULESCU, care erau obligaţi să "conlucreze" cu H. SIMA şi în calitate oficială, numai cu pecetea oficializării.-

În ceea ce mă privea n-am deprins acest obicei, n-am fost niciodată confidentul (mai mult sau mai puţin vizibil) al nimănui şi n-am vrut să fiu nici atunci.-

Eu terminam atunci o experienţă, nu numai cu un om chiar "mădrit" şi "predestinat" ca H. SIMA, - ci cu un întreg sistem, cu o întreagă problematică ideologică - de iluzii şi aspiraţii, - de credinţe şi speranţe .... Când am intrat eu în mişcarea legionară deabia împlinisem 19 ani în 1932 şi am tot întins, zădărit şi sacrificat până în 1956 - aproape 24 de ani, absolut fără nici un rezultat pozitiv, nici pentru organizaţie, nici pentru ţară, ori poporul din mijlocul căruia mă ridicasem ca să-i servesc.-

Si se mai întâmplase ceva:

În toamna aceluiaş an, 1956, ştiţi Marea Britanie cit şi "la grande Nation" au fost nevoite să-şi oprească - fără întirziere - ostilităţile declanşate în Egipt pe tema Suezului, renunţând şi la prestigiu şi la despăgubiri şi la tot, pentru că altcineva "un titan, ori mai mulţi" şi-au făcut auzite protestele.-

1163 164

- 23 -

Ozi, dacă două mari imperii refuză și ocolesc lupta cu titanii n-am vrut să fim chiar atât de nebun să cred că o putea face H. SIMA și ai săi chiar de i s-ar fi pus la dispoziție toate forțele și toate fondurile tuturor imperiilor din lume.-

Imi recunoscteam și cu prilejul altei declarații toate faptele și preocupările și o fac și acum cu toată sinceritatea: din punct de vedere politic sînt un om terminat și din punct de vedere ideologic sînt un om înfrînt.-

Această declarație o susțin și o semnez.-

ss. Puiu Traian

TM/3 ex.

DECLARAȚIE

Subsemnatul TRAIAN PUÎU, născut la 23.II.1913, în comuna Vișoara, reg.Constanța, fiul lui Ion și Eleonora Puîu, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în Viena VI, Millergasse nr.15, declar următoarele în legătură cu HORIA SIMA:

L-am cunoscut la începutul anului 1939 - în cursul lunii ianuarie - în următoarele împrejurări:

După asasinarea lui CORNELIU CODREANU, la sfârșitul lunii noiembrie 1938, în care timp eu mă aflam la Cernăuți ca student și pregăteam ultimele examene la facultatea de drept, din acel oraș, voiam să mă întorc acasă, la Constanța.-

Credeam că voi putea sta și acasă ca și la Cernăuți, complet izolat, fără nici un fel de contact cu cineva din afara casei, respectiv a familiei mele.-

Trecând prin București m-am văzut însă cu EUGEN TEODOR-RESCU, cunoscutul meu și NICOLAE SEITAN, legionar din Constanța, cari locuiau clandestin în București.-

Aceștia m-au informat că acel "Comandament Legionar" constituit după arestarea lui C.CODREANU, în 1938, funcționează mai departe și pregătea împreună cu mai mulți ofițeri din cadrele active ale armatei "o lovitură de stat" cu scopul detronării lui Carol II.-

Din acel "Comandament" - făcea parte și HORIA SIMA, care avea misiunea să organizeze acea "lovitură de stat".-

NICOLAE SEITAN, care privea cu scepticism acea acțiune a ținut să mă avertizeze însă că nu toți cei din "Comandament" erau de acord cu acea acțiune, sau în orice caz, nu erau de acord să se întreprindă ceva atunci, la un interval așa de scurt după asasinarea lui CODREANU, când toate forțele executive regale erau mobilizate și atente, așteptându-se la o reacțiune din partea legionarilor numindu-mi pe CONSTANTIN PAPABAGE ca fiind exponentul acestei opinii. Cum HORIA SIMA urma să-l viziteze pe N.SEITAN în curs de două-trei zile, am rămas în București împreună cu SEITAN la locuința sa din str.Popa

Tatu, ca să-l cunosc și eu pe HORIA SIMA și eventual să particip la acea acțiune în pregătire.-

HORIA SIMA aflând între timp de la EUGEN TEODORESCU că mă aflam în București, a venit chiar a doua, ori a treia zi la locuința lui N. SEITAN în str. Popa Tatu unde mă aflam și eu, în clandestinitate.-

Deși Măsa să se vadă că este foarte ocupat și grăbit, a stat aproximativ două ore în case timp mi-a făcut un expozu întreg asupra situației din țară și din străinătate, ca să ajungă la concluzia că o reacțiune în stil mai mare din partea tuturor legionarilor se impunea cu maximum de urgență.- Încă mai rețin din acea expunere, următoarele:

a). Germania hitleristă, care ar fi "înfierat" prin presă și radio, asasinarea lui CODREANU, amenința cu proteste de tot felul și că n-ar fi exclusă chiar o intervenție armată. HORIA SIMA pretindea și susținea atunci că numai o dețronare a lui Carol II și formarea unui guvern filo-german, respectiv favorabil axei Roma-Berlin, ar putea scuti țara noastră de vre-o catastrofă. În consecință, legionarii cari au militat pentru o apropiere de Axe mai sus amintită, aveau obligația să determine, chiar prin violență acea schimbare în politica externă a României.-

Realitatea era însă alta. Adevărul adevărat era cu totul altul. S-a putut verifica chiar în primăvara aceluiaș an 1939. Este adevărat că Germania a făcut oarecare gălgăie pe tema asasinării lui CODREANU, dar nu de dragul legionarilor, ci pentru a obține de la fostul rege și guvernul său de sub președinția lui ARMAND CALINESCU, un tratat comercial foarte avantajos pentru Germania.-

b). HORIA SIMA mă asigură de asemenea că mereu mai mulți ofițeri, de toate gradele, din cadrele active ale armatei, se alăturau acțiunii de înălțurare a fostului rege Carol II, de la tronul și conducerea țării; că vor fi puse în funcțiune nu numai armele cunoscute, ca puști, puști-mitraliere, ori mitraliere și chiar tunuri ci și o armă nouă: aruncătoare de flăcări, invenția unui fost locotenent DIMITRESCU cu care urma să se dea atacul la palatul regal, jandarmerie, prefectura poliției și alte centre de sprijin ale dictaturii regale.-

Că a existat un locotenent DIMITRESCU, ofițer chimist, care pregătea niște petarde și plănuia un fel de aruncă-

toare de flăcări s-a putut verifica la câteva săptămîni după întîlnirea mea cu HORIA SIMA, pentru că "laboratorul" acela faimos, cu "arme noi" a sîrit în aer, făcînd explozie materialele explozibile cu care se pregăteau petardele. Cît despre "mulțimea de ofițeri de toate gradele" n-am mai putut afla niciodată că ar fi existat. Era o fantezie și pură invenție de a lui HORIA SIMA, pentru a mă convinge să particip la acțiunea proiectată.

c). HORIA SIMA mă asigură mai departe că acțiunea va reuși cu certitudine deoarece pe de o parte întregul sistem regalist va fi atacat prin surprindere, în care scop în afară de ofițerii și trupa pe care aceștia puteau s-o pornească împotriva palatului și celorlalte obiective inamice, iar de altă parte toți legionarii urmau să conducă această acțiune, avînd să fie aduși din provincie, adică elemente legionare necunoscute în capitală;

d). Tot cu acea ocazie mai spunea HORIA SIMA că sînt zvonuri mereu mai frecvente că C. CODREANU ar fi reușit totuși să scape și era în drum, sau ar fi ajuns deja în Italia ori Germania.-

Indiferent dacă se verifică ori nu acele zvonuri, spunea HORIA SIMA, noi legionarii sîntem obligați să acționăm într-un fel.-

Dacă CODREANU (căpitanul spunea H. SIMA) - a fost asasinat, sîntem datori să-l răzbunăm, iar dacă trăiește, cu stît mai bine: putem să-i raportăm că ne-am făcut datoria.-

S-a putut verifica ulterior că acele zvonuri au fost răspîndite de agenții fostului rege și ai siguranței generale, cu scopul de a împiedica pe legionari să reacționeze în vre-un fel oarecare.-

În cursul expunerii a mai spus și alte lucruri mai mirante, toate în sprijinul acțiunii, dar nu-mi mai aduc aminte de ele. Îmi amintesc însă foarte bine că acest prim contact cu HORIA SIMA m-a impresionat plăcut, respectiv în favoarea acțiunii proiectate și pentru că nici pe N. SMITAN, care era de asemenea prezent, nu l-am mai văzut stît de sceptic, eram aproape gata să-l asigur de participarea mea la luptă.-

De acela n-am mai avut curajul - mi se părea inoportun - să-l mai întreb dacă toți cei din "Comandament" sînt de acord cu acțiunea pe care o pregătea.-

Eu mai ştiu deocă însă am răspuns atunci că în principiu sînt de acord cu acţiunea în pregătire, totuşi doresc un răgaz de gîndire şi de informare, asupra tuturor problemelor de atunci, deoarece deabia veniseră în Bucureşti, din izolarea mea de la Cernăuţi, unde, singur, îmi formulasem alte gînduri - de rezervare, iar nu de acţiune.-

Asigurîndu-mă că mă va mai căuta, ca să mă țină la curent cu marşul lucrurilor şi evenimentelor. Însă n-a mai venit şi nu l-am mai văzut. Prin EUGEN TEODORESCU şi NICOLAE SKITAN aflam însă că pregătirile merg destul de încoace în primul rînd din cauză că nu găsesc garda pentru legionarii din provincie, cari urmasă a fi aduşi în Bucureşti. În al doilea rînd, meren alţi legionari erau prinşi şi trimişi în lagărele de concentrare de atunci. Iar explozia din "laboratorul de aruncătoare de flăcări" respectiv de petarde l-a silit chiar pe H. SÎMA să renunţe la aventură şi să fugă în Germania, împreună cu alţi legionari printre cari şi NICOLAE SKITAN, cu EUGEN TEODORESCU. Pe aceştia îi prezint oricînd ca martori în sprijinul declaraţiei de mai sus.-

x

x x

Eu n-am mai văzut cu HORIA SÎMA şi n-am mai avut nici un fel de contact cu el, ori alţi legionari din anturajul său, pînă în vara anului 1940, cînd HORIA SÎMA s-a întors împreună cu alţi legionari, printre care ştiu de NICOLAE PATRASCU şi EUGEN TEODORESCU, cu intenţia de a pregăti din nou o acţiune împotriva fostului rege şi a guvernului său. A fost însă descoperit şi restat.-

De data aceasta, situaţia era cu totul alta. Poziţia regelui era fundamental sdruincinată. Devotatul său şef de guvern A. CĂLÎNESCUL, fusese răpus de o echipă de legionari în toamna anului 1939 iar cederile teritoriale survenite în primăvară şi vara anului 1940 demonstrau un faliment total al politicii regale şi vîdite nemulţumiri în sinul poporului, în toate straturile lui sociale.-

L-a fost uşor lui H. SÎMA să declare atunci că n-ar fi venit să se războiască cu cineva ci dimpotrivă să facă "împăcare" între coroană şi mişcarea legionară, lăsîndu-se să se înţeleagă că Germania nazistă n-ar putea decît să salute

o schimbare de 180° a politicii României, atât în interior
cât mai ales în politica externă.-

Fostul rege Carol II a primit oferta de "colaborare"
a lui H.SIMA, cerînd totuși ca legionarii să depună armele.-

În acest scop, H.SIMA, trebuia să cheme în București
pe fruntași legionari din toate părțile țării și în prezența
unui funcționar superior din Siguranța Generală a Statului, să
le ceară a depune armele, fiecare legionar la Chestura Poli-
ției din județele și orașele respective.-

Mînd curs acestei proceduri am fost chemat și eu la
București să-l vad pe H.SIMA că-mi cere nu numai mie, ci
prin mine, DUMITRU PRIDEȘCU și EUGEN FLORESCU, tuturor le-
gionarilor din Constanța să depună armele ce eventual aveau,
asupra lor, ori ascunse și să sprijine "coroana" și guvernul
țării în efortul lor de a face față greutăților prin care
treceam cu toții.-

Această a doua întîlnire a mea cu H.SIMA a avut loc
într-o vilă din București - Parcul Jilau ori Bonaparte. Func-
ționarul de siguranță generală, nu-mi era cunoscut. Am aflat
ulterior că ar fi fost unul dintre directorii siguranței cu
numele de NIKI STEFANESCU.-

În-am spus atunci și i-am asigurat că personal nu de-
țineam nici un fel de armă, iar ceilalți legionari din
Constanța le voi transmite "ordinul" lui H.SIMA. Și nimic
mai mult. H.SIMA se aștepta ca să fi ținut atunci un adevărat
discurs să aprob cu înasuflete "împăcarea" și efortul comun
de stăvilire a dezastrului național de atunci. Însă eu n-am
mai spus nimic și după oarecare pauză și tăcere mi-am spus că
nu-mi pentru a lua la cunoștință și a transmite mai departe
dispoziția respectivă și mai departe nimic. M-am retras și
am transmis legionarilor din Constanța - pe care i-am întîl-
nit întîmplător - dispoziția primită și am plecat din nou pe
zona de concentrare, la Nord de Buzargiu, unde fusesem con-
centrat, ca alt. al Reg. 13 Artil. încă din vara anului 1939.-

H. SIMA a fost numit ministru, împreună cu alți doi
legionari (Dr. V. NOVEȘCU și RADU BUDISTEANU) în guvernul de
atunci românist ad-hoc.-

Ulterior am aflat că H.SIMA a convocat, între timp, pe
aproape toți legionarii fruntași aflați atunci în București
și alții de prin provincie la locuința lui RADU BUDISTEANU,
pentru a fi declarat și solemn că șef al mișcării legionare,

asumându-și răspunderea conducerii acestei organizații. EUGEN TEODORESCU îmi spunea că n-ar fi întâmpinat prea multă opoziție și cu excepția citorva rezerve, ar fi fost declarat și alesat ca șef al mișcării legionare. Opoziția ar fi crescut însă la scurt timp după aceea, pentru că HORIA SIMA și-a dat demisia din guvern și a cerut și celorlalți doi legionari din guvernul de atunci să facă la fel. Aceștia (R. BUDISTEANU și VASILE NOVEANU) au refuzat însă și au rămas mai departe miniștri. H. SIMA motivase retragerea sa din guvern ca să nu scaneze (ca legionar) cedarea Transilvaniei de Nord.-

Tot de la EUGEN TEODORESCU știu că ar fi existat oarecare frământări în rândurile legionarilor, dar că H. SIMA se bucură, mai ales printre legionarii mai tineri, de multă simpatie și ascultare, fapt care l-ar fi determinat să reia pregătirile din 1939 de răsturnare a dictaturii regale.-

Personal, n-am mai fost însă nici chemat, nici informat de H. SIMA, asupra intențiilor sale.-

Nici atunci, adică în faza de pregătire a acțiunii care a avut loc în seara zilei de 3 septembrie 1940 și nici după aceea, deși luasem parte la acțiune, în cadrul organizației din orașul Constanța.-

Am înțeles atunci că are rezerve față de mine pentru că eu am avut rezerve față de el și acțiunile lui, știu în ianuarie 1939 când ne-am cunoscut, cât și în primăvara ori vara lui 1940 când am fost chemat să-mi comunice "împăcarea" cu fostul rege.-

Dar decât până la 3 septembrie 1940 avea vre-o justificare vre-o rezervă și o înțelegam, după ce am riscat - punându-mi în joc viața mea și a familiei mele n-am mai înțeles de ce mai are rezerve față de mine. Această rezervă s-a manifestat tot timpul până trăiam în Germania, unde n-am refuzat și eu, după "rebeliunea" din luna ianuarie 1941. Și n-o înțelegam.-

N-am fost chemat niciodată la vre-o ședință a "gradelor legionare" ori vre-o ședință de lucru, ori însăși, la vre-o ședință oarecare, deși după 3 sept. 1940, am fost de mai multe ori în București. Numirea mea ca primar al orașului Constanța, care a avut loc deabia în luna octombrie 1940, s-a făcut în urma intervenției lui NICOLAE PATRASCU cu care m-am văzut la sediul legionar din București (str. Gutenberg nr. 3) cu ocazia demonstrației legionare care a avut loc la 6 oct. 1940.-

Atunci l-am revăzut pentru a treia oară pe H.SIMA, doar pentru a telefona, în prezența mea Ministrului de Interne, de atunci, general PETROVICESCU, ca să-mi facă numirea de primar la Constanța.-

Ca acea ocazie l-am întrebat dacă are vre-o rezervă față de mine și mi-a răspuns că n-ar avea nici un fel de rezervă dar am fost carecum uitat, că era și estefbarte ocupat și că ar fi fost altceva dacă m-ași fi stabilit în București, m-ar fi văzut mai des și și-ar fi adus aminte și de mine. Mi-a spus de asemenea că nu-și mai amintea la propunerea cui m-ar fi numit prefect la Vaslui și nu înțelegea de ce n-am primit. Înăfăgăit regea din scurta convorbire că unele lucruri nu le înțelegeam eu, iar altele nu le înțelegea el. Deabia mai târziu în Germania, am înțeles, cel puțin în ceea ce mă privea că H. SIMA stă cu plăcere de vorbă și nu uită pe nici unul dintre cei ce-i arată un devotament vădit și ascultare, fără șovăire și are rezerve și chiar ocolește întâlniri, ori conversații cu aceia cari "îndrăsnesc" să mai aibe și cîte o rezervă, ori opinie proprie. În această ordine de idei mi amintesc că V.IASIN-SCHI îl acuză pe H.SIMA că a îndepărtat din organizație pe toți "intelectualii" mișcării.-

Că H.SIMA n-a avut nici o concepție de guvernare, s-a văzut cu prisosință cu prilejul celor 4-5 luni de guvernare legionară. Toată opera de guvernare s-a redus la organizarea de serbări și manifestații legionare, conferințe și discursuri cu caracter propagandistic. Iar dacă în această privință s-ar putea invoca haosul în care se afla țara cu zeci și sute de mii de refugiați ori evacuați din teritoriile cedate, ori faptul că gen. ANTONESCU era mereu mai dificil în colaborarea sa cu născarea legionară, nu știu ce motive ar putea invoca ca să justifice, ori măcar să explice haosul din sînul organizației legionare, unde fiecare legionar, cu sau fără calitate (funcțiune) făcea literalmente orice-i trecea prin minte.-

A formulat un fel de Consiliu Superior Legionar, pe care l-a botezat "Forul Legionar" dar nu știu să fi avut loc vre-o ședință de lucru cu acest "For". Nu știu care erau atribuțiile aceluia "For", după cum nu știu nici care a fost rostul "poliției legionare", al "Gărzilor Incasarmate", ori al "spărgitorilor de franturi".-

Abuzurile de tot felul și toate gradele ca și domnia bunului plac caracterizează acea perioadă "Inițiativele" le-

gionare dintre care unele foarte grave, ca aceea care a dus la asasinarea lui H. IONEA și V. MADGEARU, se țineau lanț, iar H. SIMA "plutea" și ploua majestos deasupra tuturor.....

A avut și are încă merita cutozanța să afirme că el a "salvat" și reorganizat mișcarea, că el ar fi "scăpat" țara de strategia fostului rege și nu mai știu câte alte bravuri.-

Ori, în realitate este cu totul alta.-

Din nefericire - pentru H. SIMA - cu cât trece mai mult timp de la "faimoasele" lui acțiuni cu atât iese mai în relief și deci mai evident falimentul total și ireparabil al conducerii lui H. SIMA și prin el organizației legionare în totalitatea ei. H. SIMA nu poate invoca absolut nici o acțiune care să fi dat roade, care să fi dat rezultate pozitive, fie pentru țară, fie - măcar numai - pentru organizația legionară în fruntea căreia s-a vrut merita cu multă perseverență.-

X

X X

Ori, dacă acesta este tristul adevăr în legătură cu H. SIMA și acțiunile întreprinse de el în țară, între anii 1938- și 1941, perioada mult mai lungă de refugiu în Germania, ori altă țară din Occident, nu repară cu nimic falimentul din trecut, ci dimpotrivă îl agravează.-

Iar dacă pentru cele întâmplate în țară, în perioada amintită mai cutoază să invoce un motiv, ori altul, nu mai poate invoca nici un motiv, în afară de propria lui incapacitate, care să justifice falimentul total și definitiv în care a ajuns atât el cât și organizația pe care a condus-o.-

Intr-adevăr, H. SIMA pretindea merita în cursul diferitelor conversații cu mine ori alți legionari, că "rebeliunea" din ianuarie 1941, care n-a fost nimic altceva decât o consecință fatală a incapacității lui H. SIMA de a conduce o organizație și deci cu atât mai puțin o țară, că numai gen. AURELIU, cu entuzajul său ar fi fost vinovat de haosul din țară cât și de așa numită rebeliune.-

Ori adevărul este că tot H. SIMA a fost cel vinovat, odată încă cum au stat lucrurile:

LEGATUL din fire a crezut că în calitate sa de șef al mișcării legionare va putea fi "invitat" de HITLER, într-o vizită oficială la Berlin. În acest sens a sugerat amba-

sădătorului german de atunci (din București) ca HITLER, respectiv guvernul german să facă o invitație oficială lui H. SÎMĂ, ca șef al mișcării legionare și vice-președinte al guvernului român. Cu scop eventuală vizită, H. SÎMĂ ar fi "explicat" forurilor germane care era situația în România, adică gen. ANTONESCU n-ar fi fost decât o formulă transitorie și că mișcarea legionară singură ar fi fost forța reală a guvernului și statului legionar.-

Guvernul german a primit sugestia și a invitat, însă nu pe H. SÎMĂ, ci în primul rând pe gen. ANTONESCU, care era șeful statului și numai în al doilea rând și pe H. SÎMĂ.-

H. SÎMĂ a refuzat însă să meargă "ca însoțitor" al gen. ANTONESCU ceea ce a fost o greșală și gafă de natură diplomatică. HITLER și guv. german au fost vizați. H. SÎMĂ dovedea că e nu numai megaloman, ci și vanitos.-

De a urmat, se știe de toată lumea.-

Cu toate acestea unele cercuri germane - în speță S.D-ul (Serviciul de Siguranță) a înlesnit refugiu multor legionari în Germania. Era și firesc. Cu cât sînt mai mulți legionari în Germania și desigur în primul rând fruntașii legionari, cu atât este mai ușor guvernului german să "colaboreze" cu gen. ANTONESCU.-

În felul acesta am ajuns și obiect de șantaj în mâinile guv. german.- Obiect de șantaj împotriva lui ANTONESCU. Iar H. SÎMĂ scria mereu alte memorii adresate guvernului german prin care căuta să recîștige bună-voința.-

A recîștiga bună-voința germană a fost preocuparea de prim ordin și permanentă a lui H. SÎMĂ pînă la sfîrșitul războiului. Chiar "fuga" lui H. SÎMĂ în Italia, în toamna anului 1942 n-avea alt scop decât "mobilizarea" italienilor, în sprijinul lui H. SÎMĂ și a organizației legionare, care nu primea de la naștere decât mereu aceleași vagi promisiuni de reabilitare.-

Ozi, dacă H. SÎMĂ ar fi reușit să obțină de la nașteri un gest de atenție și recunoaștere, oricît de mic, ar fi rezolvat și a doua problemă, mereu mai acută, care de asemenea l-a preocupat tot timpul: și anume problema șefiei mișcării care i-a fost mereu mai mult pusă în discuție, ori contestată.-

Ruptura în sinul organizației își are origina în desacordul dintre H. SIMA pe de o parte și I. GÂRNEATA cu C. PAPANACE pe de altă parte. Aceștia făceau parte din "For" și i-au cerut lui H. SIMA ca toate problemele care priveau atât mișcarea în sine, cât și politica ei, respectiv relațiile ei cu lumea din afară să fie discutate în cadrul Forului înainte de a se întreprinde ceva. H. SIMA eschivându-se, aceștia s-au retras într-un fel de opoziție permanentă față de H. SIMA.-

Fuga lui H. SIMA în Italia a avut drept urmare internarea legionarilor în lagărul de concentrare de la Buchenwald și Dachau, iar I. GÂRNEATA și C. PAPANACE, cărora s-au alăturat meren și alți legionari s-au separat de H. SIMA. Această separație s-a adâncit meren mai mult și s-a definitivat de prin anul 1954 când au constituit o a doua organizație legionară.-

H. SIMA a invocat meren ambiția și veleitatea lui GÂRNEATA "montat din umbră" de PAPANACE pentru a ajunge șeful organizației legionare.-

Atât H. SIMA cât și confidenții lui, deșinau și infierau pe "disidenți. Intrigile și clevețirile între legionari se țineau lanț și au creiat o atmosferă de suspiciune reciprocă, nemăpomenită. Aproape fiecare legionar era bănuțat a fi agent al disidenților lucrând "în secret" la subminarea poziției, respectiv a șefiei lui H. SIMA.-

H. SIMA la rîndul său era convins că "unele cercuri germane în frunte cu RIBBENTROP și tot Ministerul de Externe german, care s-ar fi dovedit a fi fost ostil mișcării legionare", n-ar fi fost străine de producerea rupturii în sinul organizației.- Această convingere nu l-a părăsit decât după 23 August 1944, când nemții întrebându-l dacă este dispus să formeze un guvern de exil, a acceptat fără rezerve și fără gîndire. Nu pentru că acel guvern ar fi putut schimba ceva din situația războiului, ci pentru că numai astfel se putea reabilita, atât față de nemți cât mai ales față de organizație și față de țară. Putea să facă dovadă evidentă, atât legionarilor credincioși lui, cât mai ales disidenților că "șeful mișcării legionare" de drept și de fapt nu putea fi altul decât el. Cu această "dovadă" a costat viața multor legionari și nelegionari, care s-au alăturat numitului "guvern național" și

"armatei naționale" creiate atunci, nu l-a neliniștit prea mult pe H. SIMA, cum nu l-a neliniștit nici până atunci viața mult mai multor legionari căsuți în urma acțiunilor întreprinse de el, în țară.-

Deși nu credea deloc în vre-o schimbare în situația frontului și cu atât mai puțin în acțiunile "guvernului național" a acceptat-o în afară de "armata națională" mulți legionari să fie pregătiți și parașutați în țară, în spatele frontului, cu scopul de a întreprinde acțiuni de sabotaj și divertismente și a eliminat din organizație o serie de legionari cari au refuzat să se înroleze în "armata națională".-

Dovada cea mai evidentă în sprijinul afirmației de mai sus o oferea grija ce a avut-o ca din fondurile "guvernului" să facă o rezervă de bani atât de mărci germane cât și de valută "forte" (dolari) pe care-i procura, în mare secret, la bursa neagră, ca să nu ducă lipsă după ce se va fi terminat războiul și avea să intre din nou în clandestinitate.-

Acesta este H. SIMA ! Pe sine a știut întotdeauna să se pună bine la adăpost, dar nu și pe alții. Nici chiar și pe cei mai mulți dintre cei mai devotați "soldați" ai săi.-

Toate aceste lucruri le-am aflat cu totul incidental de la confrății de pribegie cari au fost și au rămas cu H. SIMA, ori cari l-au părăsit, încă din 1941, ori mai târziu. Cu H. SIMA în afară de o chemare de la Rostock la Berkenbrück ca să-mi ceară să-l sprijin pe H. PATRASCU în funcția ce-i fusese dată de șef al grupului de la Rostock (aceasta în primăvara anului 1942) și numirea mea de secretar la Ministerul Muncii și Refugiaților, din cadrul "guvernului național" în toamna anului 1944, n-am avut nici un fel de contact ori conversație cu H. SIMA iar cu confidenții săi ca: TR. BOROBARU ori M. DIMITRIU n-am avut nici un fel de relație, decât din 1949-1950 încosce.-

x

x

x

În cursul anului 1945, am mai avut următoarele contacte cu H. SIMA:

a). La începutul anului, prin februarie când m-a trimis ca "șef", adică administrator al unui lagăr de refugiați care se formase în regiunea muntoasă a Austriei (în localitatea Alt-Ansee);

b). prin luna aprilie, cînd, împreună cu V. IASINSCHI mi-a dat "misiunea" de a-l scoate pe fiul lui V. IASINSCHI din zona frontului și a-l readuce, la adăpost, din nou sub aripa ocrotitoare a părinților săi; și

c). la sfîrșitul anului 1945, cînd H. SIMA m-a trimis "în misiune" la Viena să fiu "post înaintat spre țară" în vederea acțiunilor ce nu vor "întîrzia" să vină, deoarece - spunea el - un conflict armat între occidentali și sovietici este inevitabil și poate izbucni dintr-un moment în altul.-

Acesteor dispoziții le-am dat ascultare cu supunere de soldat disciplinat cîci aflasem și învățasem la Rostock că lui H. SIMA îi face plăcere să i se execute ordinele, fără go-văire, ori comentarii, ci într-o disciplină cu adevărat ostășească. Cu simpla deosebire că H. SIMA nu-și trata nici "soldații" și nici "ofițerii" cu eleganța cu care se poartă întotdeauna un comandant de oaste față de subalternii săi, ci cu totul abrupt și imperativ: "te duci, faci și raportezi".... Dar pe atunci nu aveam nici timp nici înclinații spre reflecții. Era și explicabil. Odată cu prăbușirea Germaniei și aliaților ei, se prăbușea și în conștiința mea o lume de iluzii și speranțe. Numai H. SIMA se mințea - probabil și pe sine - dar în orice caz ne mințea pe noi ceilalți, soldați credincioși atît ai lui cît mai ales al unor credințe ori idealuri. Minciună sfruntată era afirmația că un conflict în sinul foștilor aliați ai războiului care deabia se sfîrșise, cîci în timp ce unor imbecili ca mine distribuia "înalte misiuni" el însuși își punea anatomia la adăpost, fugind în Italia împreună cu BORGBARU, unde, cu note false, au stat într-un lagăr de refugiați pînă prin 1947 ori 1948, cînd au trecut în Franța, unde "viteazul" și "bравul" nostru comandant avea să producă mereu alte dovezi de caracter și onestitate sufletească.-

Din 1945, pînă în primăvara anului 1952, cînd H. SIMA a reapărut la Salzburg, din nou foarte mîndru și sigur de el (sigur și plin de el) - n-am mai avut nici un fel de contact cu H. SIMA.-

Că a fost în Italia și apoi se stabilise la Paris am aflat ulterior, după cum tot ulterior am aflat că trimiterea mea la Viena a fost în bună parte determinată și de o intrigă a lui FIEBERIU și M. DIMITRIU, cărora - nu știu de ce - le stătea în ochi, prezența mea la Salzburg. Amintesc de asemenea nici incidente nu pentru a-mi apăra propriile greșeli, ci pen-

176
177

- 13 -

tru a scoate în evidență mereu alte "calități" ale lui H. SÎMA.

Afirmam mai sus că a fost și a rămas peste măsură de bătător. Aceasta îl face să fie foarte susceptibil intrigilor de tot felul și de toate gradele. - Această susceptibilitate este aproape nemărginită, căci își poate schimba opinia ori chiar convingerea că unul ori altul îi este prieten sincer ori nu, în timp foarte scurt, uneori la interval de numai câteva ore. -

Primește ușor intriga și o practică și mai ușor aproape fără să-și dea seama. Și acest lucru nu-l știu numai de la alții, ci l-am putut constata și personal, din nefericire mult mai târziu, după ce am intrat și personal în relații mai strânse de "conlucrare" cu H. SÎMA din 1954 și până în 1956. -

Până la această perioadă mai am înscris câteva "bravuri" și caracterizări de făcut. -

Când m-am despărțit de H. SÎMA la sfârșitul anului 1945 "cu misiunea" amintită mai sus, printre altele îmi spunea - cu adîncă reculegere - că a rămas singurul om pe lume care să poarte mai departe "standardul revoluțiilor naționale", dar că are certitudinea că-l va purta cu "bărbăție" (sau așa ceva) până la victoria cea mai mare și definitivă.... că nu noi ne vom democratiza ci dimpotrivă "marile democrații" (vizînd pe occidentali) vor adopta linia trasată de "guvernul național" care doar ce se prăbușise și anume aceea de a redeschide focul și lupta împotriva comunismului pe care îl înfiera ca "internaționalist", "imperialist" și "ateu". -

Oricît eram atunci de răvășit sufletește, desamăgit și neascunat, nu m-am putut sustrage unor reflexii momentane: omul acesta, ori e nebun, ori e ca de obicei (din fire) bombastic și abracadabrant. Asemenea declarații făcea H. SÎMA mereu, stît în scris, cit mai ales în vorbire, cînd putea să ia și o "poză" (o înfățișare) corespunzătoare. -

În Italia, în afară de faptul că fuga lui și a lui BOROBANU spre Franța a costat viața lui E. BULBUC, care i-a condus pînă la frontieră nu știu de vre-o bravură. Nici cum s-a întimplat împușcarea lui BULBUC pe frontieră nu știu cum s-a petrecut și nici n-am putut afla. -

În schimb în Franța avea să-și dovedească "nesătîrplitul creației" (expresia lui, de care făcea deseori cas) nu numai pe plan spiritual (vizînd scrierile, discursurile și con-

..//.

ceptia lui despre lume și viață), ei și planul fiziologic - ori biologic al nostru, al muritorilor de rând, aducând în viață un copil, folosindu-se de soția legionarului și "comaradului său de luptă, credințe și aspirații" ANDREI COSTIN, care-i asigura-se mai mult timp găzduire.-

Cu era prolific și cu timpul nu numai cu cuvântul ori condeiul nu era prea grav, dar grav a fost faptul că H. SIMA a crescut și a încercat să nege și să mistifice o slăbiciune omenească dată în vileag. Atât faptul în sine, cât și încercarea aceasta de a fugi de orice răspundere a produs reacțiuni profunde și în unele cazuri chiar violențe în rândurile tuturor legionarilor de toate categoriile și din toate taberele. Pentru cei mai mulți din devotații lui, se prăbușea un idol "Mitul H. SIMA" a dispărut. Totuși H. SIMA persistă în credința că soarele" său n-a apus încă.- Continuă, sau cel puțin continuă, - să clădească pe "mitul H. SIMA" încă și prin 1956, 1957.-

Dar pînă la cunoașterea aventurilor lui și de natură sensual-sentimentale aveau să se petreacă și alte lucruri mult mai grave. Mai grave, prin consecințele lor.-

H. SIMA ar fi sacrificat orice - afară de șefia mișcării - dacă s-ar fi declanșat din nou un război la care avea desigur intenția și hotărîrea de a participa - nu el, ci "disciplinaii săi legionari" ca să nu se mai ia în seamă povestea cu "copilul din flori", care știu că l-a neliniștit mai mult decît orice altă greșală de a lui. Dar această neliniște avea nu pentru că dispunea de vre-o sensibilitate sufletească, ci pentru că punea în discuție poziția lui de șef al unei organizații ce-și propusese virtutea ca fundament ideologic.-

De aceea, cred că a fost mai mult decît fericit, cînd M. DIMITRIU l-a informat că a făcut o nouă legătură cu serviciul de informații american în scopul recrutării și trimiterii în țară agenți și spioni cu obiective precise de spionaj, sabotaj și divertisment.-

În felul acesta, H. SIMA reapare la Salzburg în primăvara anului 1952, să mai țină un discurs, să împartă grade și să ne amețească cu "marea perspectivă" a victoriei legionare.

În timpul acela se retipăreau cărțile și broșurile legionare și afirma - ca să-i dea o satisfacție lui BOROBANU, - că a fost o inițiativă vrednică de lăudat, ca și deschiderea oăminului pentru refugiați - de la Salzburg. A amintit și de oăminul de la Madrid, pe care tot legionarii îl conduc și în

plus deschiderea unui magazin de coloniale tot la Madrid.-

Afirma de asemenea că pentru căminul Moța-Marin se primeau mereu contribuții din toate părțile și spera că în curând să înceapă construirea lui. Că l-a chemat pe GHIGORE MANCIHESCU din Argentina și va redeschide "Institutul Român din Germania" care pînă la război funcționase la Berlin.-

Înăfuriat, că peste tot legionarii sînt activi - ca locomotivele care trag după ele cîte un șir întreg de vagoane - și privesc cu încredere în viitor, iar eliberarea țării nu va întârzia să vină.-

Credeam într-adevăr că, ceva s-a schimbat în politica occidentalilor față de noi. Uitasem că americanii îmi refuzaseră emigrarea în St. Unite, doar cu cîteva luni de zile mai înainte și nu știam încă că H. SIMA trăia tot în clandestinitate și circula cu mare grijă, să nu fie prins. Mai tîrziu, îmi explica el singur, că BOROBANU că pe de o parte "colaborarea" dintre mișcarea legionară și americani - respectiv "Comandamentul Special" de pe lîngă NATO, - s-a făcut cu un Serviciu Secret, iar de altă parte H. SIMA nu voia să se oficializeze în nici o țară, să aibe de a face cu polițiile diferitelor țări, cu controlul străinilor și așa mai departe. În plus, vroia să-și păstreze cît mai bine "independența și libertatea de acțiune".-

În felul acesta, legionarii lui CODREANU care știau că nu sînt de vînzare, au ajuns să fie vîduți de H. SIMA unor servicii de spionaj ale unor țări cu regimuri politice pe care le-am combătut și continuăm să le combatem.-

Intr-adevăr, H. SIMA, pe de o parte "colabora" cu serviciile secrete ale puterilor occidentale, iar de altă parte combattea regimurile politice ale acestor țări de care depindeau în total serviciile lor secrete.-

Exact în acel timp a scris și publicat o broșură intitulată "Mișcarea legionară și democrația". Ori, prin forța lucrurilor, se putea întreba oricine, ce bază putem pune occidentalii democrați pe colaborarea cu legionarii antidemocrați.- Reiese deci cu evidență că nici H. SIMA nu punea bază pe acea "colaborare" decît în măsura în care această colaborare i-a furnizat ceva fonduri; îl scotea din anonimat și mai ales ar fi putut grăbi declanșarea unui război, singura cale de a ajunge din nou în țară și desigur din nou la putere..... Că prin așa acțiune mai cădeau cîtevazeci ori sute de legio-

nari din străinătate, ori din țară, ce importanță avea?

Dar războiul întârzia mereu să vină. Si n-a venit nici după încetarea ostilităților în Coreea; nici după moartea lui STALIN; și nici măcar după ce H. SIMA a mai scris (în limba engleză) broșura "Război ori capitulare", broșură pe care a trimis-o tuturor forurilor politice din occident și mai ales în Statele Unite.-

Dar nu numai că războiul întârzia să vină, ci mereu alte necazuri aveau să se abată asupra capului și "vizionarului" H. SIMA.-

Magazinul de la Madrid se afla în pragul falimentului la numai un an de la deschidere;

Contribuțiile pentru căminul Moța - Marin erau din ce în ce mai rari și mai mici;

- Cu Institutul Român - cu sediul în München, a cheltuit doar foarte mulți bani fără să producă nimic. Nimeni nu știa de ce s-a redeschis acel Institut și nimeni nu încredea nimic. Colectiona mereu siare, cărți și reviste iar nemții nu se grăbeau deloc să-l ajute cu vre-o subvenție;

- Legionarii parașutați în țară în scop de spionaj au fost prinși, judecați și condamnați la moarte la scurt timp după parașutare;

- Si peste orice așteptări - cel puțin pentru H. SIMA, legionarii din Argentina aflând de povestea cu copilul din flori dau în vileag idila, în urma căruia fapt V. IASINSCHI scrie și publică o scrisoare de despărțire de H. SIMA. Lui V. IASINSCHI i-au urmat apoi majoritatea legionarilor, încât, la un moment dat, - după cum îmi povestea GOLEA TR. - credea că n-a mai rămas decât cu BOROBARU.-

Când l-am văzut, în acel timp la München, era de nerecunoscut.-

Probabil că avusese mai multe nopți de insomnie. Marele H. SIMA se făcuse mic de tot. Peste măsură de abătut. Nu știa și nici eu nu știam că V. IASINSCHI expediasse în copie scrisoarea de despărțire ce-i fusese adresată și altor fruntași legionari, respectiv șefilor de garnizoane legionare, de atunci și i-am cerut să facă orice să împiedice retragerea lui IASINSCHI.-

Mi-a cerut atunci să plec cât mai repede la Madrid și să fac cu acest oficiu, asigurându-mă că va veni și el îndată ce va putea să se deplaseze (nu avea pașaport), ca împreună cu

IASINSCHI să împiedice descompunerea organizației legionare. Era însă prea târziu. IASINSCHI se despărțise definitiv și odată cu el s-au despărțit și majoritatea legionarilor, chiar a șefilor de garnizoane care formau până atunci osatura organizației "sistem H. SIMA".-

În decurs de 2-3 luni s-au mai liniștit însă spiritele și H. SIMA constatând că i-au mai rămas "credincioși" vre-o câteva zeci de legionari printre care și VIRGIL VEIESCU și M. DIMITRIU, (ascetii) a mai prins curaj. Ba ceva mai mult nu știu prin ce miracol deținea știrea că dr. C. DRAGAN din Italia s-ar fi oferit să finanțeze editarea și publicarea unei reviste în limba engleză, ca tribună a țărilor "ocupate" de Soviete.

Din conversația care a mai avut-o cu V. IASINSCHI, atunci (în ianuarie 1954) am înțeles că V. IASINSCHI era de mai mulți ani în controversă cu H. SIMA; că ceruse în repetate rânduri participare la conducere și-i fusese refuzată, ori ecoli-tă și o serie de alte probleme mai mixunte de care nu-mi mai amintesc. Mi-am amintit însă că H. SIMA îmi ceruse în toamna anului 1952, când am fost prima dată la Madrid, să nu-l prea "deranjez" cu vizitele, pe V. IASINSCHI, fără să-mi spună de ce. Se temea că voi afla de la IASINSCHI lucruri pe care nu oricine trebuia să le știe.-

Am înțeles de asemenea de ce tot pe acel timp creiașe în secret - "Colegiul Comandanților" ca organ de sprijinire al Șefului Mișcării. Știa că mai curând, ori mai târziu, poveștea cu copilul s-ar fi aflat și atunci acest colegiu ad-hoc trebuia să-i sere în ajutor, să-l apere împotriva celor ce urmăreau zdrobirea poziției lui, ca șef, ori poate chiar în-lăturarea de la șefie.-

În orice caz, pentru prima dată, de când l-am cunoscut pe H. SIMA (în ianuarie 1939) și până atunci, (în ianuarie 1954), am avut posibilitatea să stau mai pe îndelete de vorbă cu H. SIMA. Mi-a vorbit atunci, ca într-un fel de mărturisire despre lupta și greutățile pe care le-a avut merca, din 1938 încocoace și mai ales din 1941-1942 încocoace, din Germania; că nu se cramponează (încăpăținează) să fie el șeful mișcării, dar este convins că nimeni altul n-ar putea servi mai bine mișcarea și țara decât el; că dacă ar fi trăit VASILE CRISTESCU pe el l-ar fi susținut ca șef al mișcării; că ILE GAMBATA nu-l decât paravanul velleităților lui PAPANAGE; că înafreț era de mai mult timp informat că V. IASINSCHI a urmărit șefia încercând

să-l gatajese cu acel "moment de alăbicioare" pe care l-a avut și el odată în viață.-

Că el a mai salvat odată mișcarea de la dispariție și este nu numai convins ci și foarte hotărât să-i asigure continuitatea și victoria, smintindu-se că în ceea ce îl privește oricând va vrea și va socoti oportun se va putea duce în țară să-și facă datoria, pe când nici unul dintre ceilalți pretendenți la șefie nu este în stare s-o facă.-

Până și P. ȘERICARU i-ar fi spus că oricine altul poate să tot pretindă șefia, dar nimeni nu are stăruială lui H. SIMA; numele lui .....faima lui.....-

I-am spus și eu atunci o serie de învinuiri ce i le aducam în primul rând legionarii cari i-au fost un timp - mai scurt ori mai lung - nu numai soldați disciplinați ci și consilieri ori colaboratori la conducere ca preotul BOLDRANU, ori ing. VILIESCU, care revenise între timp asupra hotărîrii avute inițial de a-l părăsi.-

Îmi amintesc că scuzele grave ce i se aduc mereu de a se fi făcut vinovat de asasinarea precipitată a lui C. CODREANU, că în timp ce C. CODREANU ordonase liniște și așteptare, el, H. SIMA a instigat și condus o serie de atente și turburări în țară.-

Mi-a răspuns că pe atunci nu era el șef ci conducerea o avea un comandament și el n-ar fi făcut decât ce se hotăra în Comandament; că nu tot ceea ce s-a întâmplat a fost inițiat ori condus, de el și că trebuia să se împiedice - pe orice cale - plecarea regelui din țară - în vizită - prin Franța, Anglia și chiar Germania. (Era de la sine înțeles că regele dăduse n-a făcut acele vizite decât pentru a nu fi făcut vinovat de crimele săvârșite prin intermediul lui A. CĂLÎNĂRESCU, șeful guvernului său).-

- I-am spus de asemenea că mulți legionari îl acuză că nu are o linie dreaptă, ci merge pe un drum în zig-zag, că nu e consecvent.-

Mi-a răspuns că numai boala e consecvent. Am amintit! Mi întrebam atunci - în mine-mi unde rămîne omul cu caracter? de ce se mai face educația virtuților și idealurilor de tot felul? Înseamnă că nu erau decât niște ipocrizi, că una predica și alta făcea.... Dar n-am oprit să mai reflectez, observând că se cam agita și l-am întrebat în cele din urmă:

Deci nu face o diviziune a muncii și prin aceasta și a răspunderilor în conducere? deci să-și încarce sarcina conducerii? să facă nu numai operă de conducere propriu zisă ci și administrație și justiție; negoț ori diplomatie? I-am amintit de câte ori a trebuit s-o facă pe judecătorul în aplanarea diverselor conflicte între legionari, când foarte simplu era să fi avut un consiliu de disciplină, care să rezolve asemenea probleme. I-am amintit de asemenea de grădările făcute și de câteva eliminări care au provocat multe nemulțumiri printre legionari și care nemulțumiri, toate se spărgeau în capul șefului, care le-a provocat.-

Mi-a răspuns atunci că din cauza lui V. IASINSCHI, care ar fi strâns în jurul său pe toți nemulțumiții n-a trecut la organizarea propriu-zisă a legionarilor. Dar că de acum după ce a plecat și ultimul pretendent la șefie se simte înăfrat liber și degajat ca scăpat de o povară ce o avea mereu în spate și va trece fără întârziere la reorganizarea mișcării, cerându-mi să le comunic legionarilor din Franța, Germania și Austria cu prilejul întoarcerii mele la Salzburg că va reveni cât va putea mai repede în Germania (la München) și împreună vom lucra la acea reorganizare. Ba ceva mai mult, mi-a cerut ca împreună cu VELIESCU, MANOIILESCU și ceilalți legionari din München să ținem ședințe de lucru în acest sens și să-i facem propuneri....

I-am crezut și m-am întors cu această ședință la Salzburg.-

H. SIMA n-a întârziat, într-adevăr să revină la München și în primăvara aceluia an 1954 s-a trecut atât la reorganizarea legionarilor cât și la pregătirea comitetului de redacție al revistei engleze finanțată de d-ral K. DRAGAN.

Printr-o serie de circulări a numit șefi noi de garnizoane legionare; a creat un serviciu de secretariat, cerându-mi să conduc eu acel serviciu; - o comisie de presă și propagandă (cu V. VELIESCU); o altă comisie de politică externă (cu GR. MANOIILESCU); plus o comisie de pregătire și redactare a unui proiect de statut al mișcării legionare.-

Înăfrat, cei câțiva legionari cari mai rămăseseră la München și Salzburg ne bucuram că se face ceva, cum se bucură orice ministru când mai găsește câte ceva din bunurile avute, în cunșta casei care i-a ars.-

În felul acesta s-a ajuns ca München să devină un fel de sediu central al organizației sinistre, iar subsemnatul colaborator direct și oficial la conducerea organizației sinistre.-

Odată cu revista engleză "East European Tribune", se redactau și două ziare legionare "Vestitorii" și "Ediul Românesc", pentru tipărirea cărora s-a cumpărat o mașină planșă și litera necesară, instalând astfel o mică tipografie proprie în Dechenstr 119 din München.-

"Principalul Defului" fusese salvat, aveam deci mai departe un șef - cam ciufulit, după atâtea neazuri, - dar îl aveam și nu mai lipsea decât să începă și războiul ca treburile să fi mers aproape perfect.-

Dar cine poate opri lumea în loc? Cine poate spune de ce se turbură și involbură mereu spele când pot fi și liniștite?

- În numai un an după colaborare, dr. C. DRAGAN rupe relațiile cu legionarii și scoate revista engleză amintită mai departe, fără participare românească. V. MAILAT care fusese numit administrator al revistei, nu plătea "la timp" onorariul ziaristului ungar care traducea în l. engleză articolele ce le dădeam spre publicare;...

- Gr. MANOIILESCU după ce s-a convins și singur de falimentul total cu "Institutul Român" și în urma unor incidente cu MAILAT și BOROBANU, s-a supărat și a plecat;...

- În organizație apăreau mereu mai dese conflicte între legionarii mai mult pentru a crea pretexte de retragere decât în urma vre-unor cauze serioase... Era și firesc. În organizație nu mai rămăseseră decât elemente răslețe, fără coeziune, fără convingeri, fără elan.... Chiar și cei care au avut vreodată o convingere, aceasta le-a fost fundamental struncită.

- M. DIMITRIU și Co. nu mai aveau nici pe cine recrute și nici pentru cine să mai recruteze agenți și spioni lipsind pe "Șef" și organizația lui de fonduri;.....

- H. SIMA scina și tergivera mereu sub alte pretexte redactarea definitivă a Statutului care să fi schițat măcar în liniiile ei mari o organizație;.....

- Iar războiul, această speranță neștruncită a lui H. SIMA, întirsis mereu să vină cu toate eforturile stăt ale lui olt și ale lui VELESCU, în viu grai și mai ales în scris - de a-l dovedi iminent și ineluctabil;.....

- Însfîșit tot H. SIMA nu găia în urma cărui fapt, ori inspirații, cu total surprinsitor disolvă organizația de

abia încropită, printr-o circulară trimisă direct, tuturor șefilor de garnizoane legionare de atunci. Țin minte că era la începutul lunii iunie 1956... Când le-am citit-o lui VEISCU; M. DIMITRIU; BOROBANU; GOLEA și nu mai știu cine era atunci prezent la tipografia din München (evident după ce i-am invitat să ia loc, ca să nu-i surprindă cumva vre-o amănunțel stînd în picioare), toți au fost mai mult decît surprinși de-a dreptul consternați și stupefiați. Iar, în ceea ce mă privea, deabin atunci m-am convins că HORIA SIMA a fost și a rămas necîștit sufletește chiar cu cei mai apropiați colaboratori ai săi, nu numai în problemele mari care implică și răspunderi mari, ci și în problemele mărunte;

- cum li se spon - de bucurărie.-

Ori dacă un șef nu-i sincer, nu-i deschis, loial și cavalier nici măcar cu "soldații" ori "ofițerii" săi cei mai apropiați, poate fi orice altceva, dar șef, în nici un caz. Nici șef de organizație și cu atât mai puțin conducător de țară.-

Cei din München mi-au cerut atunci să merg neapărat la Madrid să-l determin pe H. SIMA să revină asupra disolvării și pentru că eu am refuzat a plecat M. DIMITRIU și mai apoi și BOROBANU cu GOLEA.- Dar fără rezultat. În felul acesta s-a terminat după aproximativ doi ani (1954-1956) o experiență de organizare și colaborare oficială cu H. SIMA și fracțiunea lui legionară.-

Prin GOLEA am aflat apoi că H. SIMA dăduse asigurări că va reveni la München pentru redactarea definitivă a Statutului cu care ocazie m-am revîntat pentru ultima dată cu H. SIMA (prin noiembrie 1956), am luat parte la dezbaterile care au avut loc în vederea redactării definitive a Statutului amintit și m-am reîntors de astă dată la Viena, unde mîi stabilisem din august anul aceluia - 1956.-

Rețin faptul că și atunci H. SIMA se făcea că nu înțelege de ce era necesară și utilă o compartimentare a puterii. Întreba într-una: "cum și de ce să împart puterea cu alții?"

VEISCU se enervase la un moment dat și vroia să plece dar M. DIMITRIU, mai conciliant l-a reținut pînă la sfîrșitul discuțiilor care au dat naștere aceluia Statut.-

În cele din urmă, H. SIMA după cum singur relatează în cuvîntul introductiv de prezentare a Statutului, după ce a făcut unele "corecturi" de termenii l-a redactat definitiv și

l-a trimis (prin poştă) celor cari au lucrat la redactarea lui, specificând: "pentru uzul şi în păstrarea strictă a celor interesaţi în problematica lui până la întoarcerea în ţară, când după o confruntare şi consultare şi a legionarilor din ţară, să poată fi pus în aplicare".... Apă de ploaie! Se temea ca nu cumva să i se ceară punerea lui în aplicare şi în străinătate şi astfel să se ajungă la vre-o ştirbire a puterii lui de gaf (pe viaţă) pe care a voit-o în totdeauna; una, singura, cât mai mare (infinită) şi inalienabilă.-

După doi ani şi ceva de frământări şi speranţe; abucium şi jertfă continuă de timp şi energie, am ajuns din nou la situaţia de la care plecasem. (Incă o dovadă că pământul e rotund).-

H. SIMA a rămas mai departe cu BORCEANU care rămăsese mai departe chiar şi după autodizolvarea din iunie aceluiaşi an, 1956, cu "misiunea pe lângă serviciul de spionaj englez şi alţii ca DIMITRIU, MUSETESCU ori M. BARBULESCU, care erau obligaţi să "conlucreze" cu H. SIMA şi în calitate oficiale, nu numai cu pecetea oficializării.-

În ocase să privea n-am deprins acest obicei, n-am fost niciodată confidentul (mai mult sau mai puţin vizibil) al nimănui şi n-am vrut să fiu nici atunci.-

Eu terminam atunci o experienţă, nu numai cu un om chiar "mădărit" şi "predestinat" ca H. SIMA, - ci cu un întreg sistem, cu o întreagă problemă ideologică - de iluzii şi aspiraţii, - de credinţe şi speranţe .... Când am intrat eu în mişcarea legionară deabia împlinisem 19 ani în 1932 şi am tot întins, sbitut şi sacrificat până în 1956 - aproape 24 de ani, absolut fără nici un rezultat pozitiv, nici pentru organizaţie, nici pentru ţară, ori poporul din mijlocul căruia mă ridicasem ca să-l servesc.-

Si se mai întâmplase ceva:

În toamna aceluiaşi an, 1956, stit Marea Britanie cît şi "la grande Nation" am fost nevoite să-şi oprească - fără întârziere - ostilităţile declanşate în Egipt pe tema Suezului, renunţînd şi la prestigiu şi la despăgubiri şi la tot, pentru că altăcineva "un titan, ori mai mulţi" şi-au făcut susite protestele.-

186

187

- 23 -

Ori, dacă două mari imperii refuză și ocolesc lupta cu titanii n-au vrut să fim chiar abili de nebun să cred că o putea face H. SIMA și ai săi chiar de i s-ar fi pus la dispoziție toate forțele și toate fondurile tuturor imperiilor din lume.-

Îmi recunoștem și cu prilejul altei declarații toate faptele și preocupările și o fac și acum cu toată sinceritatea: din punct de vedere politic sînt un om terminat și din punct de vedere ideologic sînt un om infrînt.-

Această declarație o susțin și o semnez.-

ss. Paul Traian

TA/3 ex.

DECLARAȚIE

Subsemnatul TRAIAN PUIU, născut la 23.II.1915, în comuna Vișoara, reg.Constanța, fiul lui Ioa și Eleonora Puiu, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în Viena VI, Millergasse nr.15, declar următoarele în legătură cu HORIA SIMA:

L-am cunoscut la începutul anului 1939 - în cursul lunii ianuarie - în următoarele împrejurări:

După asasinarea lui CORNELIU CODREANU, la sfârșitul lunii noiembrie 1938, în care timp eu mă aflam la Cernăuți ca student și pregăteam ultimele examene la facultatea de drept, din acel oraș, voiam să mă întorc acasă, la Constanța.-

Credeam că voi putea sta și scasă ca și la Cernăuți, complet izolat, fără nici un fel de contact cu cineva din afara casei, respectiv a familiei mele.-

Trecând prin București m-am văzut însă cu EUGEN TEODORESCU, cumnatul meu și NICOLAE ȘEITAN, legionar din Constanța, cari locuiau clandestin în București.-

Aceștia m-au informat că acel "Comandament Legionar" constituit după arestarea lui C.CODREANU, în 1938, funcționează mai departe și pregătea împreună cu mai mulți ofițeri din cadrele active ale armatei "o lovitură de stat" cu scopul de tronare a lui Carol II.-

Din acel "Comandament" - făcea parte și HORIA SIMA, care avea misiunea să organizeze acea "lovitură de stat".-

NICOLAE ȘEITAN, care privea cu scepticism acea acțiune a ținut să mă avertizeze însă că nu toți cei din "Comandament" erau de acord cu acea acțiune, sau în orice caz, nu erau de acord să se întreprindă ceva stăruind, la un interval așa de scurt după asasinarea lui CODREANU, când toate forțele executive și regale erau mobilizate și atente, așteptându-se la o reacțiune din partea legionarilor nuându-se pe CONSTANTIN PAPA-RAȘ de fiind exponentul acestei opinii. Cum HORIA SIMA urma să-l vizitez pe N.ȘEITAN în oraș de două-trei zile, am rămas în București împreună cu ȘEITAN la locuința sa din str.Popă

Tatu, ca să-l cunosc și eu pe HORIA SIMA și eventual să particip la acea acțiune în pregătire.-

HORIA SIMA aflând între timp de la BUGEI TEODORESCU că mă aflu în București, a venit chiar a doua, ori a treia zi la locuința lui N. ȘEITAN în str. Popa Tatu unde mă aflu și eu, în clandestinitate.-

Deși lăsa să se vadă că este foarte ocupat și grăbit, a stat aproximativ două ore în care timp mi-a făcut un expozéu întreg asupra situației din țară și din străinătate, ca să ajungă la concluzia că o reacțiune în stil mai mare din partea tuturor legionarilor se impunea cu maximum de urgență.- Încă mai rețin din acea expunere, următoarele:

a). Germania hitleristă, care ar fi "înfierat" prin presă și radio, asasinarea lui CODREANU, amenința cu proteste de tot felul și că n-ar fi exclusă chiar o intervenție armată. HORIA SIMA pretindea și susținea atunci că numai o detronare a lui Carol II și formarea unui guvern filo-german, respectiv favorabil axei Roma-Berlin, ar putea scuti țara noastră de vre-o catastrofă. În consecință, legionarii cari au militat pentru o apropiere de Axe mai sus amintită, aveau obligația să determine, chiar prin violență acea schimbare în politica externă a României.-

Realitatea era însă alta. Adevărul adevărat era cu totul altul. S-a putut verifica chiar în primăvara aceluiaș an 1939. Este adevărat că Germania a făcut oarecare gălăgie pe tema asasinării lui CODREANU, dar nu de dragul legionarilor, ci pentru a obține de la fostul rege și guvernul său de sub președinția lui ARMAND CĂLĂNESCU, un tratat comercial foarte avantajos pentru Germania.-

b). HORIA SIMA mă asigură de asemenea că mereu mai mulți ofițeri, de toate gradele, din cadrele active ale armatei, se alăturau acțiunii de înlăturare a fostului rege Carol II, de la tronul și conducerea țării; că vor fi puse în funcțiune nu numai armele cunoscute, ca puști, puști-mitraliere, ori mitraliere și chiar tunuri ci și o armă nouă: aruncătoare de flăcări, invenția unui fost locotenent DIMITRESCU cu care urma să se dea atacul la palatul regal, jandarmele, prefectura poliției și alte centre de sprijin ale dictaturii regale.-

Că a existat un locotenent DIMITRESCU, ofițer chimist, care pregătea niște petarde și plănuia un fel de aruncă-

toare de flăcări s-a putut verifica la câteva săptămîni după întîlnirea mea cu HORIA SIMA, pentru că "laboratorul" acela faimos, cu "arme noi" a sărit în aer, făcînd explozie materialele explozibile cu care se pregăteau petardele. Cît despre "mulțimea de ofițeri de toate gradele" n-am mai putut afla niciodată că ar fi existat. Era o fantezie și pură invenție de a lui HORIA SIMA, pentru a mă convinge să particip la acțiunea proiectată.

c). HORIA SIMA mă asigura mai departe că acțiunea va reuși cu certitudine deoarece pe de o parte întregul sistem regalist va fi atacat prin surprindere, în care scop în afară de ofițerii și trupa pe care aceștia puteau s-o pornească împotriva palatului și celorlalte obiective inamice, iar de altă parte toți legionarii urmau să conducă această acțiune, aveau să fie aduși din provincie, adică elemente legionare necunoscute în capitală;

d). Tot cu aceea ocazie mai spunea HORIA SIMA că sînt zvonuri mereu mai frecvente că C. CODREANU ar fi reușit totuși să scape și era în drum, sau ar fi ajuns deja în Italia ori Germania.-

Indiferent dacă se verifică ori nu acele zvonuri, spunea HORIA SIMA, noi legionarii sîntem obligați să acționăm într-un fel.-

Dacă CODREANU (căpitanul spunea H. SIMA) - a fost asasinat, sîntem datori să-l răzbunăm, iar dacă trăiește, cu atît mai bine: putem să-i raportăm că ne-am făcut datoria.-

S-a putut verifica ulterior că acele zvonuri au fost răspîndite de agenții fostului rege și ai siguranței generale, cu scopul de a împiedica pe legionari să reacționeze în vre-un fel oarecare.-

În cursul expunerii a mai spus și alte lucruri mai mărunte, toate în sprijinul acțiunii, dar nu-mi mai aduc aminte de ele. Îmi amintesc însă foarte bine că acest prim contact cu HORIA SIMA m-a impresionat plăcut, respectiv în favoarea acțiunii proiectate și pentru că nici pe N. SEITAN, care era de asemenea prezent, nu l-am mai văzut atît de sceptic, eram aproape gata să-l asigur de participarea mea la luptă.-

De aceia n-am mai avut curajul - mi se părea inoportun - să-l mai întreb dacă toți cei din "Comandament" sînt de acord cu acțiunea pe care o pregătea.-

Nu mai știu de ce însă am răspuns atunci că în principiu sînt de acord cu acțiunea în pregătire, totuși doresc un răgaz de gîndire și de informare, asupra tuturor problemelor de atunci, deoarece deabia venisem în București, din izolarea mea de la Cernăuți, unde, singur, îmi formulasem alte gînduri - de desemnare, iar nu de acțiune.-

Asigurîndu-mă că mă va mai căuta, ca să mă țină la curent cu mersul lucrurilor și evenimentelor. Însă n-a mai venit și nu l-am mai văzut. Prin EUGEN TEODORESCU și NICOLAE SEITAN aflam însă că pregătirile merg destul de încet în primul rînd din cauză că nu găseau gazde pentru legionarii din provincie, cari urmau a fi aduși în București. În al doilea rînd, mereu alți legionari erau prinși și trimiși în lagărele de concentrare de atunci. Iar explozia din "laboratorul de aruncătoare de flăcări" respectiv de petarde l-a silit chiar pe H. SIMA să renunțe la aventură și să fugă în Germania, împreună cu alți legionari printre cari și NICOLAE SEITAN, cu EUGEN TEODORESCU. Pe aceștia îi prezint oricînd ca martori în sprijinul declarației de mai sus.-

x

x x

Nu m-am mai văzut cu HORIA SIMA și n-am mai avut nici un fel de contact cu el, ori alți legionari din entourageul său, pînă în vara anului 1940, cînd HORIA SIMA s-a întors împreună cu alți legionari, printre care știu de NICOLAE PATRASCU și EUGEN TEODORESCU, cu intenția de a pregăti din nou o acțiune împotriva fostului rege și a guvernului său. A fost însă descoperit și arestat.-

De data aceasta, situația era cu totul alta. Poziția regelui era fundamental sdruincinată. Devotatul său șef de guvern A. CALINESCU, fusese răpus de o echipă de legionari în toamna anului 1939 iar cedările teritoriale survenite în primăvara și vara anului 1940 demonstrau un faliment total al politicii regale și vădite nemulțumiri în sinul poporului, în toate straturile lui sociale.-

L-a fost ușor lui H. SIMA să declare atunci că n-ar fi venit să se războiască cu cineva ci dimpotrivă să facă "împăcare" între coroană și mișcarea legionară, lăfăindu-se să se înțeleagă că Germania nazistă n-ar putea decît să salute

192
191

o schimbare de 180% a politicii României, atât în interior cât mai ales în politica externă.-

Postul rege Carol II a primit oferta de "colaborare" a lui H.SIMA, cerînd totuși ca legionarii să depună armele.-

În acest scop, H.SIMA, trebuia să cheme în București pe fruntașii legionari din toate părțile țării și în prezența unui funcționar superior din Siguranța Generală a Statului, să le ceară a depune armele, fiecare legionar la Chestura Poliției din județele și orașele respective.-

Dînd curs acestei proceduri am fost chemat și eu la București să-l aud pe H.SIMA că-mi cere nu numai mie, ci prin mine, DUMITRU PREDESCU și EUGEN TEODORESCU, tuturor legionarilor din Constanța să depună armele ce eventual aveau, asupra lor, ori ascunse și să sprijine "coroana" și guvernul țării în efortul lor de a face față greutăților prin care treceam cu toții.-

Această a doua întîlnire a mea cu H.SIMA a avut loc într-o vilă din București - Parcul Jianu ori Bonaparte. Funcționarul de siguranță generală, nu-mi era cunoscut. Am aflat ulterior că ar fi fost unul dintre directorii siguranței cu numele de NIKI STEFANESCU.-

Le-am spus atunci și i-am asigurat că personal nu dețineam nici un fel de armă, iar celorlalți legionari din Constanța le voi transmite "ordinul" lui H.SIMA. Și nimic mai mult. H.SIMA se aștepta ca să fi ținut atunci un adevărat discurs să aprob cu însuflețire "împăcarea" și efortul comun de stăvilire a dezastrului național de atunci. Însă eu n-am mai spus nimic și după oarecare pauză și tăcere mi-au spus că numai pentru a lua la cunoștință și a transmite mai departe dispoziția respectivă și mai departe nimic. M-am retras și am transmis legionarilor din Constanța - pe care i-am întîlnit întîmplător - dispoziția primită și am plecat din nou pe zona de concentrare, la Nord de Bazargio, unde fusesem concentrat, ca slt. al Reg.13 Artil. încă din vara anului 1939.-

H. SIMA a fost numit ministru, împreună cu alți doi legionari (Dr.V.NOVEANU și RADU BUDISTEANU) în guvernul de atunci remaniat ad-hoc.-

Ulterior am aflat că H.SIMA a convocat, între timp, pe aproape toți legionarii fruntași aflați atunci în București și alții de prin provincie la locuința lui RADU BUDISTEANU, pentru a fi declarat și aclamat ca șef al mișcării legionare,

asumindu-și răspunderea conducerii acestei organizații. EUGEN TEODORESCU îmi spunea că n-ar fi întâmpinat prea multă opoziție și cu excepția câtorva rezerve, ar fi fost declarat și aclamat ca șef al mișcării legionare. Opoziția ar fi crescut însă la scurt timp după aceea, pentru că HORIA SIMA și-a dat demisia din guvern și a cerut și celorlalți doi legionari din guvernul de atunci să facă la fel. Aceștia (R. BUDISTEANU și VASILE NOVEANU) au refuzat însă și au rămas mai departe miniștri. H. SIMA motivase retragerea sa din guvern ca să nu semneze (ca legionar) cedarea Transilvaniei de Nord.-

Tot de la EUGEN TEODORESCU știu că ar fi existat oarecari frământări în rândurile legionarilor, dar că H. SIMA se bucură, mai ales printre legionarii mai tineri, de multă simpatie și ascultare, fapt care l-ar fi determinat să reia pregătirile din 1939 de răsturnare a dictaturii regale.-

Personal, n-am mai fost însă nici chemat, nici informat de H. SIMA, asupra intențiilor sale.-

Nici atunci, adică în faza de pregătire a acțiunii care a avut loc în seara zilei de 3 septembrie 1940 și nici după aceea, deși luasem parte la acțiune, în cadrul organizației din orașul Constanța.-

Am înțeles atunci că are rezerve față de mine pentru că și eu am avut rezerve față de el și acțiunile lui, atât în ianuarie 1939 când ne-am cunoscut, cât și în primăvara ori vara lui 1940 când am fost chemat să-mi comunique "împăcarea" cu fostul rege.-

Dar dacă până la 3 septembrie 1940 avea vre-o justificare vre-o rezervă și o înțelegeam, după ce am riscat - punându-mi în joc viața mea și a familiei mele n-am mai înțeles de ce mai are rezerve față de mine. Această rezervă s-a manifestat tot timpul până târziu în Germania, unde m-am refugiat și eu, după "rebeliunea" din luna ianuarie 1941. Si n-o înțelegeam.-

N-am fost chemat niciodată la vre-o ședință a "gradelor legionare" ori vre-o ședință de lucru, ori însășit, la vre-o ședință oarecare, deși după 3 sept. 1940, am fost de mai multe ori în București. Numirea mea ca primar al orașului Constanța, care a avut loc deabia în luna octombrie 1940, s-a făcut în urma intervenției lui NICOLAE PATRASCU cu care m-am văzut la sediul legionar din București (str. Gutenberg nr. 3) cu ocazia demonstrației legionare care a avut loc la 6 oct. 1940.-

193
~~194~~

- 7 -

Atunci l-am revăzut pentru a treia oară pe H.SIMA, doar pentru a telefona, în prezența mea Ministrului de Interne, de atunci, general PETROVICESCU, ca să-mi facă numirea de primar la Constanța.-

Cu aceea ocazie l-am întrebat dacă are vre-o rezervă față de mine și mi-a răspuns că n-ar avea nici un fel de rezervă dar am fost oarecum uitat, că era și estefoarte ocupat și că ar fi fost altceva dacă m-ași fi stabilit în București, m-ar fi văzut mai des și și-ar fi adus aminte și de mine. Mi-a spus de asemenea că nu-și mai amintea la propunerea cui m-ar fi numit prefect la Vaslui și nu înțelegea de ce n-am primit. Însfîșit reeșea din scurta convorbire că unele lucruri nu le înțelegeam eu, iar altele nu le înțelegea el. Deabia mai târziu în Germania, am înțeles, cel puțin în ceea ce mă privea că H.SIMA stă cu plăcere de vorbă și nu uită pe nici unul dintre cei ce-i arată un devotament vădit și ascultare, fără șovăire și are rezerve și chiar ocolește întâlniri, ori conversații cu aceia cari "îndrăsnesc" să mai aibe și câte o rezervă, ori opinie proprie. În această ordine de idei îmi amintesc că V.IASINSCHI îl acuza pe H.SIMA că a îndepărtat din organizație pe toți "intelectualii" mișcării.-

Că H.SIMA n-a avut nici o concepție de guvernare, s-a văzut cu prisosință cu prilejul celor 4-5 luni de guvernare. Legionară. Toată opera de guvernare s-a redus la organizarea de serbări și manifestații legionare, conferințe și discursuri cu caracter propagandistic. Iar dacă în această privință s-ar putea invoca haosul în care se afla țara cu zeci și sute de mii de refugiați ori evacuați din teritoriile cedate, ori faptul că gen. ANTONESCU era mereu mai dificil în colaborarea sa cu mișcarea legionară, nu știu ce motive ar putea invoca ca să justifice, ori măcar să explice haosul din sinul organizației legionare, unde fiecare legionar, cu sau fără calitate (funcțiune) făcea literalmente orice-i trecea prin minte.-

A formulat un fel de Consiliu Superior Legionar, pe care l-a botezat "Forul Legionar" dar nu știu să fi avut loc vre-o ședință de lucru cu acest "For". Nu știu care erau atribuțiile acelui "For", după cum nu știu nici care a fost rostul "poliției legionare", al "Gărzilor Incasarmate", ori al "spărgătorilor de fronturi".-

Abuzurile de tot felul și toate gradele ca și domnia bunului plac caracterizează acea perioadă "Inițiativele" le-

gionare dintre care unele foarte grave, ca aceea care a dus la asasinarea lui N.IORGA și V.MADGEARU, se țineau lanț, iar H.SIMA "plutea" și ploua majestos deasupra tuturor.....

A avut și are însă mereu cutezanța să afirme că el a "salvat" și reorganizat mișcarea, că el ar fi "scăpat" țara de strategia fostului rege și nu mai știu cîte alte bravuri.-

Ori, în realitate este cu totul alta.-

Din nefericire - pentru H.SIMA - cu cît trece mai mult timp de la "faimoasele" lui acțiuni cu atît iese mai în relief și deci mai evident falimentul total și ireparabil al conducerii lui H. SIMA și prin el organizației legionare în totalitatea ei. H. SIMA nu poate invoca absolut nici o acțiune care să fi dat roade, care să fi dat rezultate pozitive, fie pentru țară, fie - măcar numai - pentru organizația legionară în fruntea căreia s-a vrut mereu cu multă perseverență.-

x

x   x

Ori, dacă acesta este tristul adevăr în legătură cu H. SIMA și acțiunile întreprinse de el în țară, între anii 1938- și 1941, perioada mult mai lungă de refugiu în Germania, ori altă țară din Occident, nu repară cu nimic falimentul din trecut, ci dimpotrivă îl agravează.-

Iar dacă pentru cele întîmplate în țară, în perioada amintită mai cutează să invoce un motiv, ori altul, nu mai poate invoca nici un motiv, în afară de propria lui incapacitate, care să justifice falimentul total și definitiv în care a ajuns atît el cît și organizația pe care a condus-o.-

Intr-adevăr, H. SIMA pretindea mereu în cursul diferitelor conversații cu mine ori alți legionari, că "rebeliunea" din ianuarie 1941, care n-a fost nimic altceva decît o consecință fatală a incapacității lui H. SIMA de a conduce o organizație și deci cu atît mai puțin o țară, că numai gen.ANTONESCU, cu enturajul său ar fi fost vinovat de haosul din țară cît și de acea numită rebeliune.-

Ori adevărul este că tot H. SIMA a fost cel vinovat, căci iată cum au stat lucrurile:

MEGALOMAN din fire a crezut că în calitate sa de șef al mișcării legionare va putea fi "invitat" de HITLER, într-o vizită oficială la Berlin. În acest sens a sugerat amba-

sădoralui german de atunci (din București) ca HITLER, respectiv guvernul german să facă o invitație oficială lui H. SIMA, ca șef al mișcării legionare și vice-președinte al guvernului român. Cu acea eventuală vizită, H. SIMA ar fi "explicat" forurilor germane care era situația în România, adică gen. ANTONESCU n-ar fi fost decât o formulă transitorie și că mișcarea legionară singură ar fi fost forța reală a guvernului și statului legionar.-

Guvernul german a primit sugestia și a invitat, însă nu pe H. SIMA, ci în primul rând pe gen. ANTONESCU, care era șeful statului și numai în al doilea rând și pe H. SIMA.-

H. SIMA a refuzat însă să meargă "ca însoțitor" al gen. ANTONESCU ceea ce a fost o greșeală și gafă de natură diplomatică. HITLER și guv. german au fost vexați. H. SIMA dovedea că e nu numai megaloman, ci și vanitos.-

Ce a urmat, se știe de toată lumea.-

Cu toate acestea unele cercări germane - în speță S.D.-ul (Serviciul de Siguranță) a înlesnit refugiul multor legionari în Germania. Era și firesc. Cu cât sînt mai mulți legionari în Germania și desigur în primul rând fruntașii legionari, cu atât este mai ușor guvernului german să "colaboreze" cu gen. ANTONESCU.-

În felul acesta am ajuns și obiect de șantaj în minile guv. german.- Obiect de șantaj împotriva lui ANTONESCU. Iar H. SIMA scria mereu alte memorii adresate guvernului german prin care căuta să recîștige bună-voința.-

A recîștiga bunăvoința germană a fost preocuparea de prim ordin și permanentă a lui H. SIMA pînă la sfîrșitul războiului. Chiar "fuga" lui H. SIMA în Italia, în toamna anului 1942 n-avea alt scop decât "mobilizarea" italienilor, în sprijinul lui H. SIMA și a organizației legionare, care nu primea de la naștere decât mereu aceleași vagi promisiuni de reabilitare.-

Ori, dacă H. SIMA ar fi reușit să obțină de la naștere un gest de atenție și recunoaștere, oricît de mic, ar fi rezolvat și a doua problemă, mereu mai acută, care de asemenea l-a preocupat tot timpul: și anume problema șefiei mișcării care i-a fost mereu mai mult pusă în discuție, ori contestată.-

Ruptura în sinul organizației își are originea în desacordul dintre H. SIMA pe de o parte și I. GARBATA cu C. PAPANACE pe de altă parte. Aceștia făceau parte din "For" și i-au cerut lui H. SIMA ca toate problemele care priveau atât mișcarea în sine, cât și politica ei, respectiv relațiile ei cu lumea din afară să fie discutate în cadrul Forului înaintea de a se întreprinde ceva. H. SIMA eschivându-se, aceștia s-au retras într-un fel de opoziție permanentă față de H. SIMA.-

Fuga lui H. SIMA în Italia a avut drept urmare internarea legionarilor în lagărul de concentrare de la Buchenwald și Dachau, iar I. GARBATA și C. PAPANACE, cărora s-au alăturat mereu și alți legionari s-au separat de H. SIMA. Această separație s-a adâncit mereu mai mult și s-a definitivat de prin anul 1954 când au constituit o a doua organizație legionară.-

H. SIMA a invocat mereu ambiția și veleitatea lui GARBATA "montat din umbră" de PAPANACE pentru a ajunge șeful organizației legionare.-

Atât H. SIMA cât și confidenții lui, defăimau și infierau pe "dizidenți. Intrigile și cleветirile între legionari se țineau lanț și au creat o atmosferă de suspiciune reciprocă, nemaipomenită. Aproape fiecare legionar era bănuțat a fi agent al dizidenților lucrând "în secret" la subminarea poziției, respectiv a șefiei lui H. SIMA.-

H. SIMA la rîndul său era convins că "unele cercuri germane în frunte cu RIBBENTROP și tot Ministerul de Externe german, care s-ar fi dovedit a fi fost ostil mișcării legionare", n-ar fi fost străine de producerea rupturii în sinul organizației.- Această convingere nu l-a părăsit decât după 23 August 1944, când nemții întrebându-l dacă este dispus să formeze un guvern de exil, a acceptat fără rezerve și fără șovăire. Nu pentru că acel guvern ar fi putut schimba ceva din situația războiului, ci pentru că numai astfel se putea reabilita, atât față de nemți cât mai ales față de organizație și față de țară. Putea să facă dovadă evidentă, atât legionarilor credincioși lui, cât mai ales dizidenților că "șeful mișcării legionare" de drept și de fapt nu putea fi altul decât el. Că această "dovadă" a costat viața multor legionari și nelegionari, care s-au alăturat numitului "guvern național" și

197
198

- 11 -

"armatei naționale" create atunci, nu l-a neliniștit prea mult pe H. SIMA, cum nu l-a neliniștit nici până atunci viața mult mai multor legionari căzuți în urma acțiunilor întreprinse de el, în țară.-

Deși nu credea deloc în vre-o schimbare în situația frontului și cu atât mai puțin în acțiunile "guvernului național" a acceptat ca în afară de "armata națională" mulți legionari să fie pregătiți și parașutați în țară, în spatele frontului, cu scopul de a întreprinde acțiuni de sabotaj și divertismente și a eliminat din organizație o serie de legionari care au refuzat să se înroleze în "armata națională".-

Dovada cea mai evidentă în sprijinul afirmației de mai sus o oferea grija ce a avut-o ca din fondurile "guvernului" să facă o rezervă de bani atât de mărci germane cît și de valută "forte" (dolari) pe care-i procura, în mare secret, la bursa neagră, ca să nu ducă lipsă după ce se va fi terminat războiul și avea să intre din nou în clandestinitate.-

Acesta este H. SIMA ! Pe sine a știut întotdeauna să se pună bine la adăpost, dar nu și pe alții. Nici chiar și pe cei mai mulți dintre cei mai devotați "soldați" ai săi.-

Toate aceste lucruri le-am aflat cu totul incidental de la confrății de pribegie cari au fost și au rămas cu H. SIMA, ori cari l-au părăsit, încă din 1941, ori mai tîrziu. Cu H. SIMA în afară de o chemare de la Rostock la Berkenbrück ca să-mi ceară a-l sprijini pe N. PATRASCU în funcția ce-i fusese dată de șef al grupului de la Rostock (aceasta în primăvara anului 1942) și numirea mea de secretar la Ministerul Muncii și Refugiaților, din cadrul "guvernului național" în toamna anului 1944, n-am avut nici un fel de contact ori conversație cu H. SIMA. Iar cu confidenții săi ca: TR. BOROBARU ori M. DIMITRIU n-am avut nici un fel de relație, decît din 1949-1950 încosce.-

x

x

x

În cursul anului 1945, am mai avut următoarele contacte cu H. SIMA:

a). La începutul anului, prin februarie cînd m-a trimis ca "șef", adică administrator al unui lagăr de refugiați care se formase în regiunea munteasă a Austriei (în localitatea Alt-Ausee);

///

b). prin luna aprilie, cînd, împreună cu V.IASINSCHI mi-a dat "misiunea" de a-l scoate pe fiul lui V.IASINSCHI din zona frontului și a-l readuce, la adăpost, din nou sub aripa ocrotitoare a părinților săi; și

c). la sfîrșitul anului 1945, cînd H. SIMA m-a trimis "în misiune" la Viena să fiu "post înaintat spre țară" în vederea acțiunilor ce nu vor "întîrzia" să vină, deoarece - spunea el - un conflict armat între occidentali și sovietici este inevitabil și poate izbucni dintr-un moment în altul.-

Acestor dispoziții le-am dat ascultare cu supunere de soldat disciplinat căci aflasem și învățasem la Rostock că lui H. SIMA îi face plăcere să i se execute ordinele, fără șovăire, ori comentarii, ci într-o disciplină cu adevărat ostășească. Cu simpla deosebire că H. SIMA nu-și trata nici "soldații" și nici "ofițerii" cu eleganța cu care se poartă întotdeauna un comandant de caste față de subalternii săi, ci cu totul abrupt și imperativ: "te duci, faci și raportezi".... Dar pe atunci nu aveam nici timp nici înclinații spre reflecții. Era și explicabil. Odată cu prăbușirea Germaniei și aliaților ei, se prăbușea și în conștiința mea o lume de iluzii și speranțe. Numai H. SIMA se mințea - probabil și pe sine - dar în orice caz ne mințea pe noi ceilalți, soldați credincioși atît ai lui cît mai ales al unor credințe ori idealuri. Minciună sfruntată era afirmația că un conflict în sinul foștilor aliați ai războiului care deabia se sfîrșise, căci în timp ce unor imbecili ca mine distribuia "înalte misiuni" el însuși își punea anatomia la adăpost, fugind în Italia împreună cu BOROBARU, unde, cu acte false, au stat într-un lagăr de refugiați pînă prin 1947 ori 1948, cînd au trecut în Franța, unde "viteazul" și "bravul" nostru comandant avea să producă meru altele dovezi de caracter și onestitate sufletească.-

Din 1945, pînă în primăvara anului 1952, cînd H. SIMA a reapărut la Salzburg, din nou foarte mîndru și sigur de el (sigur și plin de el) - n-am mai avut nici un fel de contact cu H. SIMA.-

Că a fost în Italia și apoi se stabilise la Paris am aflat ulterior, după cum tot ulterior am aflat că trimiterea mea la Viena a fost în bună parte determinată și de o intrigă a lui FIESERIU și M. DIMITRIU, cărora - nu știu de ce - le stătea în ochi, prezența mea la Salzburg. Amintesc de asemenea nici incidente nu pentru a-mi apăra propriile greșeli, ci pen-

tru a scoate în evidență mereu alte "calități" ale lui H. SIMA.-

Afirmam mai sus că a fost și a rămas peste măsură de bănuitor. Aceasta îl face să fie foarte susceptibil intrigilor de tot felul și de toate gradele.- Această susceptibilitate este aproape nemărginită, căci își poate schimba opinia ori chiar convingerea că unul ori altul îi este prieten sincer ori nu, în timp foarte scurt, uneori la interval de numai câteva ore.-

Primește ușor intriga și o practică și mai ușor aproape fără să-și dea seama. Si acest lucru nu-l știu numai de la alții, ci l-am putut constata și personal, din nefericire mult mai târziu, după ce am intrat și personal în relații mai strânse de "conlucrare" cu H. SIMA din 1954 și până în 1956.-

Până la această perioadă mai am înscris câteva "bravuri" și caracterizări de făcut.-

Când m-am despărțit de H. SIMA la sfârșitul anului 1945 "cu misiunea" amintită mai sus, printre altele îmi spunea - cu edincă reculegere - că a rămas singurul om pe lume care să poarte mai departe "standardul revoluțiilor naționale", dar că are certitudinea că-l va purta cu "bărbăție" (sau așa ceva) până la victoria cea mai mare și definitivă....că nu noi ne vom democratiza ci dimpotrivă "marile democrații" (vizînd pe occidentali) vor adopta linia trasată de "guvernul național" care doar ce se prăbușise și anume aceea de a redeschide focul și lupta împotriva comunismului pe care îl înfiera ca "internaționalist", "imperialist" și "ateu".-

Oricît eram atunci de răvășit sufletește, desamăgit și resemnăt, nu m-am putut sustrage unor reflexii momentane: omul acesta, ori e nebun, ori e ca de obicei (din fire) bombastic și abracadabrant. Asemenea declarații făcea H. SIMA mereu, atît în scris, cît mai ales în vorbire, cînd putea să ia și o "poză" (o înfățișare) corespunzătoare.-

În Italia, în afară de faptul că fuga lui și a lui BOBOBARU spre Franța a costat viața lui E. BULBUC, care i-a condus pînă la frontieră nu știu de vre-o bravură. Nici cum s-a întîmplat împușcarea lui BULBUC pe frontieră nu știu cum s-a petrecut și nici n-am putut afla.-

În schimb în Franța avea să-și dovedească "neastîmpăratul creației" (expresia lui, de care făcea deseori caz) nu numai pe plan spiritual (vizînd scrierile, discursurile și con-

cepția lui despre lume și viață), ci și planul fiziologic - ori biologic al nostru, al muritorilor de rând, aducând în viață un copil, folosindu-se de soția legionarului și "camaradului său de luptă, credințe și aspirații" ANDREI COSTIN, care-i asigura-se mai mult timp găzduire.-

Că era prolific și cu trupul nu numai cu cuvântul ori condeiul nu era prea grav, dar grav a fost faptul că H. SIMA a crezut și a încercat să nege și să mistifice o slăbiciune omenească dată în vileag. Atât faptul în sine, cât și încercarea aceasta de a fugi de orice răspundere a produs reacțiuni profunde și în unele cazuri chiar violențe în rândurile tuturor legionarilor de toate categoriile și din toate taberele. Pentru cei mai mulți din devotații lui, se prăbușea un idol "Mitul H. SIMA" a dispărut. Totuși H. SIMA persistă în credința că soarele" său n-a apus încă.- Continuă, sau cel puțin continuă, - să clădească pe "mitul H. SIMA" încă și prin 1956, 1957.-

Dar pînă la cunoașterea aventurilor lui și de natură senzual-sentimentale aveau să se petreacă și alte lucruri mult mai grave. Mai grave, prin consecințele lor.-

H. SIMA ar fi sacrificat orice - afară de șefia mișcării - dacă s-ar fi declanșat din nou un război la care avea desigur intenția și hotărîrea de a participa - nu el, ci "disciplinaii săi legionari" ca să nu se mai ia în seamă povestea cu "copilul din flori", care știu că l-a neliniștit mai mult decît orice altă greșală de a lui. Dar această neliniște avea nu pentru că dispunea de vre-o sensibilitate sufletească, ci pentru că punea în discuție poziția lui de șef al unei organizații ce-și propusese virtutea ca fundament ideologic.-

De aceea, cred că a fost mai mult decît fericit, cînd M. DIMITRIU l-a informat că a făcut o nouă legătură cu serviciul de informații american în scopul recrutării și trimiterii în țară agenți și spioni cu obiective precise de spionaj, sabotaj și divertisment.-

În felul acesta, H. SIMA reapare la Salzburg în primăvara anului 1952, să mai țină un discurs, să împartă grade și să ne amețească cu "marea perspectivă" a victoriei legionare.

În timpul acela se retipăreau cărțile și broșurile legionare și afirma - ca să-i dea o satisfacție lui BOROBANU, - că a fost o inițiativă vrednică de lăudat, ca și deschiderea căminului pentru refugiați - de la Salzburg. A amintit și de căminul de la Madrid, pe care tot legionarii îl conduc și în

plus deschiderea unui magazin de coloniale tot la Madrid.-

Afirma de asemenea că pentru căminul Moșe-Marin se primeau mereu contribuții din toate părțile și spera că în curând să înceapă construirea lui. Că l-a chemat pe GRIGORE MANOIILESCU din Argentina și va redeschide "Institutul Român din Germania" care pînă la război funcționase la Berlin.-

Insufișit, că peste tot legionarii sînt activi - ca locomotivele care trag după ele cîte un șir întreg de vagoane - și privesc cu încredere în viitor, iar eliberarea țării nu va întârzia să vină.-

Credeam într-adevăr că, ceva s-a schimbat în politica occidentalilor față de noi. Uitasem că americanii îmi refuzaseră emigrarea în St.Unite, doar cu cîteva luni de zile mai înainte și nu știam încă că H. SIMA trăia tot în clandestinitate și circula cu mare grijă, să nu fie prins. Mai tîrziu, îmi explica el singur, ori BOROBARU că pe de o parte "colaborarea" dintre mișcarea legionară și americani - respectiv "Comandamentul Special" de pe lîngă NATO, - s-a făcut cu un Serviciu Secret, iar de altă parte H. SIMA nu voia să se oficializeze în nici o țară, să aibe de a face cu polițiile diferitelor țări, cu controlul străinilor și așa mai departe. În plus, vroia să-și păstreze cît mai bine "independența și libertatea de acțiune".-

În felul acesta, legionarii lui CODREANU care știau că nu sînt de vînzare, au ajuns să fie vînduți de H. SIMA unor servicii de spionaj ale unor țări cu regimuri politice pe care le-am combătut și continuam să le combatem.-

Intr-adevăr, H. SIMA, pe de o parte "colabora" cu serviciile secrete ale puterilor occidentale, iar de altă parte combătea regimurile politice ale acestor țări de care depindeau în totul serviciile lor secrete.-

Exact în acel timp a scris și publicat o broșură intitulată "Mișcarea legionară și democrația". Ori, prin forța lucrurilor, se putea întreba oricine, ce bază putem pune occidentalii democrați pe colaborarea cu legionarii antidemocrați.- Reiese deci cu evidență că nici H. SIMA nu punea bază pe acea "colaborare" decît în măsura în care această colaborare i-a furnizat ceva fonduri; îl scotea din anonimat și mai ales ar fi putut grăbi declanșarea unui război, singura cale de a ajunge din nou în țară și desigur din nou la putere..... Că prin așa acțiune mai cădeau cîtevazeci ori sute de legio-

nari din străinătate, ori din țară, ce importanță avea?

Dar războiul întârzia mereu să vină. Și n-a venit nici după încetarea ostilităților în Coreea; nici după moartea lui STALIN; și nici măcar după ce H. SIMA a mai scris (în limba engleză) broșura: "Război ori capitulare", broșură pe care a trimis-o tuturor forarilor politice din occident și mai ales în Statele Unite.-

Dar nu numai că războiul întârzia să vină, ci mereu alte necazuri aveau să se abată asupra capului și "visionarului" H. SIMA.-

Magazinul de la Madrid se afla în pragul falimentului. La numai un an de la deschidere;

Contribuțiile pentru căminul Moșe - Marin erau din ce în ce mai rari și mai mici;

- Cu Institutul Român - cu sediul în München, a cheltuit doar foarte mulți bani fără să producă nimic. Nimeni nu știa dacă s-a redeschis acel Institut și nimeni nu lucra nimic. Colecționa mereu ziare, cărți și reviste iar nemții nu se grăbeau deloc să-l ajute cu vre-o subvenție;

- Legionarii parașutați în țară în scop de spionaj au fost prinși, judecați și condamnați la moarte la scurt timp după parașutare;

- Și peste orice așteptări - cel puțin pentru H. SIMA, legionarii din Argentina aflând de povestea cu copilul din fibră dau în vileag idile, în urma cărui fapt V. IASINSCHI scrie și publică o scrisoare de despărțire de H. SIMA. Iui V. IASINSCHI i-am arătat apoi majoritatea legionarilor, încît, la un moment dat, - după cum îmi povestea GOLEA TR. - credea că n-a mai rămas decât cu BOROBANU.-

Cînd l-am văzut, în acel timp la München, era de nerecunoscut.-

Probabil că avusese mai multe nopți de insomnie. Marele H. SIMA se făcuse nic de tot. Peste măsură de abătut. Nu știa și nici eu nu știam că V. IASINSCHI expediasse în copie scrisoarea de despărțire ce-i fusese adresată și altor fruntași legionari, respectiv șefilor de garnizoane legionare, de atunci și i-am cerut să facă orice să împiedice retragerea lui IASINSCHI.-

Mi-a cerut atunci să plec cît mai repede la Madrid și să fac cu acest oficial, asigurîndu-mă că va veni și el îndată ce va putea să se deplaseze (nu avea pașaport), ca împreună cu

IASINSCHI să împiedice descompunerea organizației legionare. Era însă prea târziu. IASINSCHI se despărțise definitiv și odată cu el s-au despărțit și majoritatea legionarilor, chiar a șefilor de garnizoane cari formau până atunci osatura organizației "Sistem H. SIMA".-

În decurs de 2-3 luni s-au mai liniștit însă spiritele și H. SIMA constatând că i-au mai rămas "credincioși" vre-o câteva zeci de legionari printre care și VIRGIL VELESCU și M. DIMITRIU, (asceții) a mai prins curaj. Ba ceva mai mult nu știa prin ce miracol deținea știrea că dr. C. DRAGAN din Italia s-ar fi oferit să finanțeze editarea și publicarea unei reviste în limba engleză, ca tribună a țărilor "ocupate" de Soviete.

Din conversația care a mai avut-o cu V. IASINSCHI, atunci (în ianuarie 1954) am înțeles că V. IASINSCHI era de mai mulți ani în controversă cu H. SIMA; că ceruse în repetate rânduri participare la conducere și-i fusese refuzată, ori ocolită și o serie de alte probleme mai mărunte de care nu-mi mai amintesc. Mi-am amintit însă că H. SIMA îmi ceruse în toamna anului 1952, când am fost prima dată la Madrid, să nu-l prea "deranjez" cu vizitele, pe V. IASINSCHI, fără să-mi spună de ce. Se temea că voi afla de la IASINSCHI lucruri pe care nu oricine trebuia să le știe.-

Am înțeles de asemenea de ce tot pe acel timp creiase în secret - "Colegiul Comandanților" ca organ de sprijinire al Șefului Mișcării. Știa că mai curând, ori mai târziu, povestea cu copilul s-ar fi aflat și atunci acest colegiu ad-hoc trebuia să-i sară în ajutor, să-l apere împotriva celor ce urmăreau rărucoarea poziției lui, ca șef, ori poate chiar în-lăturarea de la șefie.-

În orice caz, pentru prima dată, de când l-am cunoscut pe H. SIMA (în ianuarie 1939) și până atunci, (în ianuarie 1954), am avut posibilitatea să stau mai pe îndelete de vorbă cu H. SIMA. Mi-a vorbit atunci, ca într-un fel de mărturisire despre lupta și greutățile pe care le-a avut merou, din 1938 încolo și mai ales din 1941-1942 încolo, din Germania; că nu se cramponase (încăpăținează) să fie el șeful mișcării, dar este convins că nimeni altul n-ar putea servi mai bine mișcarea și țara decât el; că dacă ar fi trăit VASILE CRISTESCU pe el l-ar fi susținut ca șef al mișcării; că ILIE GARBULEATA nu-l decât paravanul velleităților lui PAPARACE; că îndrăgostit era de mai mult timp înfocat că V. IASINSCHI a urărit șefia încercând

să-l şantajeze cu acel "moment de slăbiciune" pe care l-a avut şi el odată în viaţă.-

Că el a mai salvat odată mişcarea de la dispariţie şi este nu numai convins ci şi foarte hotărât să-i asigure continuitatea şi victoria, amintindu-mi că în ceea ce îl priveşte oricând va vrea şi va socoti oportun se va putea duce în ţară să-şi facă datoria, pe când nici unul dintre ceilalţi pretendenţi la şefie nu este în stare s-o facă.-

Până şi P. SEICARU i-ar fi spus că oricine altul poate să tot pretindă şefia, dar nimeni nu are atu-ul lui H. SIMA ; numele lui .....faima lui.....-

I-am spus şi eu atunci o serie de învinuiri ce i le aduceam în primul rând legionarii cari i-au fost un timp - mai scurt ori mai lung - nu numai soldaţi disciplinaţi ci şi consilieri ori colaboratori la conducere ca preotul BOIDRANU, ori ing. VELESCU, care revenise între timp asupra hotărîrii avute iniţial de a-l părăsi.-

Imi amintesc că acuzaele grave ce i se aduc mereu de a se fi făcut vinovat de asasinarea precipitată a lui C. CODREANU, că în timp ce C. CODREANU ordonase linişte şi aşteptare, el, H. SIMA a instigat şi condus o serie de atentate şi turburări în ţară.-

Mi-a răspuns că pe atunci nu era el şef ci conducerea o avea un comandament şi el n-ar fi făcut decît ce se hotăra în Comandament; că nu tot ceea ce s-a întîmplat a fost iniţiat ori condus, de el şi că trebuia să se împiedice - pe orice cale - plecarea regelui din ţară - în vizită - prin Franţa, Anglia şi chiar Germania. (Era de la sine înţeles că regele dement n-a făcut acele vizite decît pentru a nu fi făcut vinovat de crimele săvîrşite prin intermediul lui A. CALINESCU, şeful guvernului său).-

- I-am spus de asemenea că mulţi legionari îl acuză că nu are o linie dreaptă, ci merge pe un drum în zig-zag, că nu e consecvent.-

Mi-a răspuns că numai boul e consecvent. Am amuţit! Mă întrebam atunci - în sine-mi unde rămîne omul cu caracter? de ce se mai face educaţia virtuţilor şi idealurilor de tot felul? Înseamnă că nu eram decît nişte ipocriţi, că una predicaş şi alta făceaş....Dar m-am oprit să mai reflectez, observînd că se cam agita şi l-am întrebant în cele din urmă:

Dece nu face o diviziune a muncii și prin aceasta și a răspunderilor în conducere? dece să-și încarce sarcina conducerii? să facă nu numai operă de conducere propriu zisă ci și administrație și justiție; negoț ori diplomatie? I-am amintit de câte ori a trebuit s-o facă pe judecătorul în aplanarea diverselor conflicte între legionari, când foarte simplu era să fi avut un consiliu de disciplină, care să rezolve asemenea probleme. I-am amintit de asemenea de grădările făcute și de câteva eliminări care au provocat multe nemulțumiri printre legionari și care nemulțumiri, toate se spărgeau în capul șefului, care le-a provocat.-

Mi-a răspuns atunci că din cauza lui V.IASINSCHI, care ar fi strâns în jurul său pe toți nemulțumiții n-a trecut la organizarea propriuzisă a legionarilor. Dar că de acum după ce a plecat și ultimul pretendent la șefie se simte însfirșit liber și degajat ca scăpat de o povară ce o avea mereu în spate și va trece fără întârziere la reorganizarea mișcării, cerându-mi să le comunic legionarilor din Franța, Germania și Austria cu prilejul întoarcerii mele la Salzburg că va reveni cât va putea mai repede în Germania (la München) și împreună vom lucra la acea reorganizare. Ba ceva mai mult, mi-a cerut ca împreună cu VELESCU, MANOI-IESCU și ceilalți legionari din München să ținem ședințe de lucru în acest sens și să-i facem propuneri....

L-am crezut și m-am întors cu această ședință la Salzburg.-

H.SIMA n-a întârziat, într-adevăr să revină la München și în primăvara aceluia an 1954 s-a trecut atât la reorganizarea legionarilor cât și la pregătirea comitetului de redacție al revistei engleze finanțată de d-rul K.DRAGAN.

Printr-o serie de circulări a numit șefi noi de garnizoane legionare; a creiat un serviciu de secretariat, cerându-mi să conduc eu acel serviciu; - o comisie de presă și propagandă (cu V.VELESCU); o altă comisie de politică externă (cu GR.MANOILESCU); plus o comisie de pregătire și redactare a unui proiect de statut al mișcării legionare.-

În sfirșit, cei câțiva legionari cari mai rămăseseră la München și Salzburg ne bucuram că se face ceva, cum se bucură orice ministru când mai găsește câte ceva din bunurile avute, în cenușa casei care i-a ars.-

În felul acesta s-a ajuns ca München să devină un fel de sediu central al organizației simiste, iar subsemnatul colaborator direct și oficial la conducerea organizației simiste.-

Odată cu revista engleză "East European Tribune", se redactau și două ziare legionare "Vestitorii" și "Exilul Românesc", pentru tipărirea cărora s-a cumpărat o mașină plană și litera necesară, instalând astfel o mică tipografie proprie în Dachauer str 119 din München.-

"Principiul Sefului" fusese salvat, aveam deci mai departe un șef - cam ciufulit, după stîtea necazuri, - dar îl aveam și nu mai lipsea decît să începă și războiul ca treburile să fi mers aproape perfect.-

Dar cine poate opri lumea în loc? Cine poate spune de ce se turbură și involbură mereu apele cînd pot fi și liniștite?

- La numai un an după colaborare, dr. C.DRAGAN rupe relațiile cu legionarii și scoate revista engleză amintită mai departe, fără participatie romînească. V.MAILAT care fusese numit administrator al revistei, nu plătea "la timp" onorariul ziaristului ungur care traducea în l. engleză articolele ce le dădeau spre publicare;...

- Gr.MANCIULESCU după ce s-a convins și singur de falimentul total cu "Institutul Român" și în urma unor incidente cu MAILAT și BOROBARU, s-a supărat și a plecat;...

- În organizație apăreau mereu mai dese conflicte între legionari mai mult pentru a crea pretexte de retragere decît în urma vre-unor cauze serioase...Era și firesc.În organizație nu mai rămăseseră decît elemente răslețe, fără coeziune, fără convingeri, fără elan....Chiar și cei care au avut vreodată o convingere, aceasta le-a fost fundamental zdruncinată.

- M. DIMITRIU și Co. nu mai aveau nici pe cine recruta și nici pentru cine să mai recruteze agenți și spioni lipsind pe "Sef" și organizația lui de fonduri;.....

- H. SIMA amîna și tergiversa mereu sub alte pretexte redactarea definitivă a Statutului care să fi schițat măcar în liniiile ei mari o organizație;.....

- Iar războiul, această speranță nezdruccinată a lui H. SIMA, întîrzia mereu să vină cu toate eforturile stît ale lui cit și ale lui VELESCU, în via grai și mai ales în scris - de a-l dovedi iminent și ineluctabil;.....

- Însfîșit tot H. SIMA nu gîlu în urma cărui fapt, ori inspirații, cu totul surprinzător dizolvă organizația de

abia încropită, printr-o circulară trimisă direct, tuturor șefilor de garnizoane legionare de atunci. Țin minte că era la începutul lunii iunie 1956... Când le-am citit-o lui VEIESCU; M. DIMITRIU; BOROBARU; GOLEA și nu mai știu cine era atunci prezent la tipografia din München (evident după ce i-am invitat să ia loc, ca să nu-i surprindă cumva vre-o amestecul stînd în picioare), toți au fost mai mult decît surprinși: de-a dreptul consternați și stupefiați. Iar, în ceea ce mă privea, deabia atunci m-am convins că HORIA SIMA a fost și a rămas necinstit sufletește chiar cu cei mai apropiați colaboratori ai săi, nu numai în problemele mari care implică și răspunderi mari, ci și în problemele mărunte;

- cum li se spun - de bucătărie.-

Ori dacă un șef nu-i sincer, nu-i deschis, loial și cavalier nici măcar cu "soldații" ori "ofițerii" săi cei mai apropiați, poate fi orice altceva, dar șef, în nici un caz. Nici șef de organizație și cu atât mai puțin conducător de țară.-

Cei din München mi-au cerut atunci să merg neapărat la Madrid să-l determin pe H. SIMA să revină asupra dizolvării și pentru că eu am refuzat a plecat M. DIMITRIU și mai apoi și BOROBARU cu GOLEA.- Dar fără rezultat. În felul acesta s-a terminat după aproximativ doi ani (1954-1956) o experiență de organizare și colaborare oficială cu H. SIMA și fracțiunea lui legionară.-

Prin GOLEA am aflat apoi că H. SIMA dăduse asigurări că va reveni la München pentru redactarea definitivă a Statutului cu care ocazie m-am revăzut pentru ultima dată cu H. SIMA (prin noiembrie 1956), am luat parte la debaterile care au avut loc în vederea redactării definitive a Statutului amintit și m-am reîntors de astă dată la Viena, unde mă stabilisem din august acel an - 1956.-

Rețin faptul că și atunci H. SIMA se făcea că nu înțelege de ce era necesară și utilă o compartimentare a puterii. Întreba într-una: "cum și de ce să împart puterea cu alții?"

VEIESCU se enervase la un moment dat și vroia să plece dar M. DIMITRIU, mai conciliant l-a reținut pînă la sfîrșitul discuțiilor care au dat naștere aceluia Statut.-

În cele din urmă, H. SIMA după cum singur relatează în cuvîntul introductiv de prezentare a Statutului, după ce a făcut unele "corecturi" de termeni l-a redactat definitiv și

l-a trimis (prin poştă) celor cari au lucrat la redactarea lui, specificînd: "pentru uzul şi în păstrarea strictă a celor interesaţi în problematica lui pînă la întoarcerea în ţară, cînd după o confruntare şi consultare şi a legionarilor din ţară, să poată fi pus în aplicare"....Apă de ploaie! Se temea ca nu cumva să i se ceară punerea lui în aplicare şi în străinătate şi astfel să se ajungă la vre-o ştirbire a puterii lui de şef (pe viaţă) pe care a voit-o în totdeauna: una, singura, cît mai mare (înfinită) şi inalienabilă.-

După doi ani şi ceva de frămîntări şi speranţe; zbucium şi jertfă continuă de timp şi energie, am ajuns din nou la situaţia de la care plecasem. (Încă o dovadă că pămîntul e rotund).-

H. SIMA a rămas mai departe cu BOROBARU care rămăsese mai departe chiar şi după autodizolvarea din iunie acel an, 1956, cu "misiunea pe lîngă serviciul de spionaj englez şi alţii ca DIMITRIU, MUSETESCU ori M.BARBULESCU, care erau obligaţi să "conlucreze" cu H. SIMA şi în calitate oficioasă, nu numai cu pecetea oficializării.-

În ceea ce mă privea n-am deprins acest obicei, n-am fost niciodată confidentul (mai mult sau mai puţin vizibil) al nimănui şi n-am vrut să fiu nici atunci.-

Bu terminam atunci o experienţă, nu numai cu un om chiar "năzdrăvan" şi "predestinat" ca H. SIMA, - ci cu un întreg sistem, cu o întregă problemă ideologică - de iluzii şi aspiraţii, - de credinţe şi speranţe ....Cînd am intrat eu în mişcarea legionară desbîia împlinisem 19 ani în 1932 şi am tot întins, zăbătut şi sacrificat pînă în 1956 - aproape 24 de ani, absolut fără nici un rezultat pozitiv, nici pentru organizaţie, nici pentru ţară, ori poporul din mijlocul căruia mă ridicasem ca să-i servesc.-

Si se mai întîmplase ceva:

În toamna aceluiaş an, 1956, stît Marea Britanie cît şi "La grande Nation" au fost nevoite să-şi oprească - fără întîrziere - ostilităţile declanşate în Egipt pe tema Suezului, renunţînd şi la prestigiu şi la despăgubiri şi la tot, pentru că altcineva "un titan, ori mai mulţi" şi-au făcut auzite protestele.-

Ori, dacă două mari imperii refuză și ocolesc lupta cu titanii n-am vrut să fim chiar atât de nebun să cred că o putea face H. SIMA și ai săi chiar de i s-ar fi pus la dispoziție toate forțele și toate fondurile tuturor imperiilor din lume.-

Imi recunoșteam și cu prilejul altei declarații toate faptele și preocupările și o fac și acum cu toată sinceritatea: din punct de vedere politic sînt un om terminat și din punct de vedere ideologic sînt un om înfrînt.-

Această declarație o susțin și o semnez.-

ss.Puiu Traian

Declarație

Subsemnatul TRAIAN PUIU
născut la 28. I 1913 în comuna
Viișoara, reg. CONSTANȚA, fiul lui
ION și ELEONORA PUIU, de prof.
funcționar, cu ultimul do-
miliu în VIENA VII, MILLERGASSE
Nr 15, declar următoarele în
legătură cu HORIA SIMA;

L-am cunoscut la începu-
-tul anului 1939, - în cursul
lunii Ianuarie, - în următo-
arele împrejurări:

După asasinarea lui CORNE-
LIU CODREANU - la fârșitul lu-
nei Noiembrie 1938 - în care
timp eu mă aflam la Cernăuți
ca student și prepeteam ulți-

- mele examene la facultatea de drept, - din acel oraș, - voiam să mă întorc acasă, la Constanța.

Credeam că voi putea sta și acasă ca și la Cernăuți, complet izolat, fără niciun fel de contact cu cineva din afara casei, respectiv a familiei mele.

Trecând prin București, m'am văzut însă cu EUGEN TEODORESCU, cumnatul meu și NICOLAE SEITAN, legionari din Constanța cari locuiau clandestin în București.

Acestia m'au informat că acel "Comandament Legionar" constituit după arestarea lui C. CODREANU, în 1938, funcționează mai departe și pregătește împreună cu mai mulți ofițeri din cadrele active ale armatei o "lovitură de stat" cu scopul de tronare lui CAROL II. Din acel "Comandament" fa-

- cea parte și HORIA SIMA, care avea misiunea să organizeze acea "lovitură de stat".

NICOLAE ȘEITAN, care privea cu scepticism acea acțiune a ținut să mă avertizeze însoțit de nu toți cei din "Comandament" ~~sunt~~ erau de acord cu acea acțiune, sau în orice caz, nu erau de acord să se întreprindă ceva atunci, la un interval așa de scurt după asasinarea lui CODREANU, când toate forțele executive regale erau mobilizate și atente, așteptându-se la o reacțiune din partea legionarilor, nemindându-mi pe Const. PAPANACE ca fiind exponentul acestei opinii. Cum HORIA SIMA urma să-l viziteze pe N. ȘEITAN în curs de două-trei zile, am rămas în București împreună cu ȘEITAN la locuința sa din

stado POPA TATU, ca să-l
canoneze și cu pe HORIA SIMA
și eventual să participe la aceea
acțiune în pregătire.

HORIA SIMA, aflând în're
timp, - de la EUGEN TEODORESCU
că mă aflam în București a
venit chiar a doua, ori a treia
zi la locuința lui N. SEITAN în
st. Popa Tatu unde mă aflam și
eu, ~~tot~~ în clandestinitate.

Deși lăsa să se vadă că este
foarte ocupat și grăbit, a stat
aproximativ două ore în care
timp mi-a făcut un expozen
întreg asupra situației din țară
și din străinătate, ca să ajungă
la concluzia ca o reacțiune în
stil mai mare din partea tu-
turor legionarilor se impunea
cu maximum de urgență. Încă
mai rețin din acea expunere,
următoarele:

a) Germania hitleristă, care
ar fi "înfierat" prin presă și
radio, asasinarea lui CODREANU,

amenința cu proteste de tot felul și ca n'ar fi exclus: chiar o intervenție armată. HORIA SIMA pretindea și susținea atunci că nu mai o deținere a lui CAROL II și formarea unui guvern filo-german, respectiv favorabil axei ROMA-BERLIN, ar putea scuti țara noastră de vre-o catastrofă. În consecință, legionarii cari au militat pentru o apropiere de axa mai sus amintită, aveau obligația să determine, chiar prin violență acea schimbare în politica externă a României.

Realitatea era însă alta. Adevărul adevărat era cu totul altul. S'a putut verifica chiar în primăvara aceluiași an 1939. - Este adevărat că Germania a făcut oarecare gălăgie pe tema asasinării lui CODREANU, dar nu de obagul legionarilor, ci pentru a obține de la fostul rege și guvernul său de sub prezenția lui Armand CĂLINESCU, un trakt

comercial foarte avantajos pentru Germania.

b) - HORIA SIMA mă amintea de asemenea că mereu mai mulți ofițeri, de toate gradele, din cadrele active ale armatei, se alăturau acțiunii ~~de~~ de înălțurare a fostei lui rege CAROL II, de la tronul și conducerea țării; că vor fi puse în funcțiune nu numai armele cunoscute, ca puști, puști-mitraliere, ori mitraliere și chiar tunuri și o armă nouă: aruncătoare de flăcări, invenția unui fost locotenent DUMITRESCU cu care urma să se dea atacul la palatul regal, gendarmerie, prefec-tura politiei și alte centre de sprijin ale dictaturii regale.

Că a existat un locotenent DUMITRESCU, ofițer chimist, care pregătea miste petarole și plămăie un fel de aruncătoare de flăcări s'a putut verifica la câteva săptămâni după întâlnirea mea cu

HORIA SIMA, pentru că „laboratorul” acela faimos, cu „arme noi” a sosit în aer, făcând explozie materialele explozibile cu care se pregăteau petardele. Cât despre „multimea de ofițeri de toate gradele” n’am mai putut afla nimic, data că ar fi existat. Era o fantazie și pură invenție de-a lui HORIA SIMA, pentru a mă convinge să particip la acțiunea proiectată;

c) Horia SIMA, mă asigură mai departe că acțiunea va reuși cu certitudine de oarece pe de o parte întregul sistem regalist va fi atacat prin surprindere, în care scop în afară de ofițeri și trupa pe care aceștia puteau să o furneze împotriva palatului și celorlalte obiective inamice, ^{și de altă parte} toți legionarii cari urmau să conluce această acțiune, aveau să fie aduși din provincie, adică elemente legionare necunoscute în capitală;

d) Tot cu aceea ocazie mai spunea HORIA SIMA, că sunt zvonuri mereu mai frecvente că C. CODREANU ar fi reușit totuși să scape și era în drum, sau ar fi ajuns deja în Italia, ori Germania.

Indiferent dacă se verifică ori nu acele zvonuri, spunee HORIA SIMA, noi legionarii suntem obligați să acționăm într'un fel.

Dacă CODREANU - (Căpitanul spunee H. SIMA) - a fost asasinat, suntem dator să-l răzbuim, iar dacă trăiește, cu atât mai bine: putem să-i raportăm că ne-am făcut datorie.

S'a putut verifica ulterior că acele zvonuri au fost răspândite de agenții fostului rege și ai Siguranței Generale, cu scopul de a împiedeca pe legionari să reacționeze în vre-un fel oarecare.

În cursul expunerii a mai spus și alte lucruri mai mărunte, toate

în sprijinul acțiunii, dar nu-mi
mai aduc aminte de ele. Îmi a-
mintesc însă foarte bine că acest
prim contact cu Horia SIMA
m'a impresionat plăcut, respectiv
în favoarea acțiunii proiectate și
pentru că nici pe N. SEITAN, care
era de asemenea prezent, nu l-am
mai văzut atât de sceptic,
eram aproape gata să-l asigur
de participarea mea la luptă.
De aceea n'am mai avut cu-
rajul - mi se părea inoportun -
să-l mai întreb dacă totuși
dă „bunul de acord” sunt de acord
cu acțiunea pe care o pregătea.

Nu mai știu de ce însă, ~~am~~ am ră-
măns atunci să în principiu sunt
de acord cu acțiunea în pregătire
totuși doresc în răgaz de gân-
duri și de informare, asupra tutu-
ror problemelor de atunci, de
oarece de abia venisem în Bucu-

cești, din izolarea mea dela Cernăuți, unde, singur, îmi formulasem alte gânduri - de resemnare, iar nu de acțiune. -

Asigurându-mă că mă va mai conta, ca să mă țină la curent cu mersul lucrurilor și evenimentelor. Însă n'a mai venit și nu l-am mai văzut. Prin EUGEN TEODORESCU și Nic. SEITAN aflam însă că pregătirile mergeau destul de încet în primul rând din cauză să nu se găseau gazele pentru legionarii din provincie, cari urmau a fi aduși în București. În al doilea rând, mereu alți legionari erau prinși și trimiși în lagărele de concentrare de atunci. Dar explozia din „laboratorul de aruncătoare de flăcări” respectiv de petarole l-a silit chiar pe H. SIMA să renunțe la aventură și să fugă în Germania, împreună cu alți legionari printre cari

- ii -

și Nic. SEITAN cu EUGEN TEODORESCU. Pe aceștia îi prezintă ori-când ca martori în sprijinul declarațiilor de mai sus. -

x x

Nu m'am mai văzut cu Horia SIMA și n'am mai avut nici un fel de contact cu el, ori alți legionari din anturajul său, până în vara anului 1940, când Horia SIMA s'a întors împreună cu alți legionari, printre cari stău de Nic. PĂTRĂSCU și EUG. TEODORESCU, cu intenția de a pregăti din nou o acțiune împotriva fostului Rege și a guvernului său. A fost însă descoperit și arestat.

De data aceasta, situația era cu totul alta. Poziția regelui era fundamental solidificată. Devotatul său șef de guvern - A. CĂLÎNĂSCU - fusese răpus de o echipă de legionari în toamna anului 1939 iar celelalte teritoriale survenite

în primăvara și vara anului 1940 demonstrau un faliment total al politicii regale și vândute nemulțumiri în sânul popoului, în toate straturile lui sociale.

I-a fost ușor lui H. SIMA să declare atunci că n'ar fi venit să se războiască cu cineva și dimpotrivă să facă "impăcare" între Coroană și Mișcarea Legionară, lăsându-se să se înțeleagă că Germania nazistă n'ar putea decât să salute o schimbare de 180% a politicii României, atât în interior cât mai ales în politica externă.

Fostul rege CAROL II, a primit oferte de "colaborare" a lui H. SIMA, cerând totuși ca Legionarii să depună armele.

În acest scop, H. SIMA, trebuia să schime în București pe fruntași legionari din toate

partile țării și în prezența unui funcționar superior din Siguranța Generală a Statului, să le ceară să depună armele, fiecare legionar la chestura politicii din județele și orașele respective.

Dăinul curs acestei proceduri am fost chemat și eu la București să-l aud pe H. SIMA că-mi cere nu numai mie, ci prin mine Dn. PREDESCU și EVG. TEODORĂSCU tuturor legionarilor din Constanța să depună armele ce eventual aveau, asupra lor, ori ascunse și să sprijine "Coroana" și guvernul țării în efortul lor de a face față greutăților prin care treceam cu toții.

Această a doua întâlnire a mea cu H. SIMA a avut loc într-o vilă din Bănești - Bercul Lianei ori Bonaparte. - Funcționarul din Siguranța Generală nu-mi era cunoscut. Am aflat ulterio-

or, că ar fi fost unul dintre directorii Siguranței cu numele de Niki STEFĂNESCU. -

Le-am spus atunci și i-am asigurat că personal nu dețineam niciun fel de armă, iar celorlalți legionari din Constanța le voi transmite „ordinul” lui H. SIMA, - și nimic mai mult.

H. SIMA se aștepta ca să fi ținut atunci un adevărat discurs să aprob cu însoflete „împăcarea” și efortul comun de stăvilire a dezastrului național de atunci. Însă eu n'am mai spus nimic și după oarecare pauză și tăcere mi-au spus că numai pentru a lua la cunoștință și a transmite mai departe dispoziția respectivă și mai departe nimic. M'am retras și am transmis legionarilor din Constanța - pe care i-am întâlnit întâmplător - dispoziția

primite și am plecat din nou pe zona de concentrare, la Nord de Bazargic, unde fusesem concentrat, ca Slt. al rep. 13 Art. încă din vara anului 1939.

H. SIMA a fost numit ministru, împreună cu alți doi legionari, (G. V. NOVEANU și Radu BUDISTEANU) în guvernul de atunci, renumit ad-hoc.

Ulterior am aflat că H. SIMA a convocat, între timp, pe aproape toți legionarii prieteni aflați atunci în București și alți de prin provincie la locuința lui Radu BUDISTEANU pentru a fi declarat și aclamat ca Șef al Mișcării Legionare, asumându-și răspunderea conducerii acestei organizații. Eup. TEDIORESCU mi spunea că s'ar fi întâmpinat prea multă opoziție și cu excepția ~~de~~ câtorva rezerve, ar fi fost declarat și aclamat ca Șef al

Miscării Legionare. Opoziția ar fi crescut însă la scurt timp după aceea pentru că H. SIMA și-a dat demisia din guvern și a cerut și celorlalți doi legionari din guvernul de atunci să facă la fel. Acestia, (R. BUDIȘTEANU și V. NOVEANU) au refuzat însă și au rămas mai departe miniștri. H. SIMA motivase retragerea sa din guvern ca să nu semneze (ca legionar) cedarea Transilvaniei de Nord. -

Tot de la Sup. TEODORESCU știu că ar fi existat oarecari promăntări în rândurile legionarilor, dar că H. SIMA se bucură, mai ales printre legionarii mai tineri, de multă simpatie și ascultare, fapt care l-a fi determinat să reia pregătirile din 1939 de răsturnare a dictaturii regale

Personal, n'am mai fost însă

nici chemat, nici informat de H. SIMA, asupra intențiilor sale.

Nici atunci, adică în faza de pregătire a acțiunii care a avut loc în seara zilei de 3 Sept. 1940, și nici după aceea, deși luasem parte la acțiune, în cadrul organizației din orașul Constanța. -

Am înțeles atunci că are rezerve față de mine pentru că și eu am avut rezerve față de el și acțiunile lui, atât în Ianuarie 1939, cât și când ne-am cunoșcut, cât și în primăvara ori vara lui 1940 când am fost chemat să-mi comunic "împăcarea" cu fostul rege.

Dar dacă până la 3 Sept. 1940 avea vre-o justificare vre-o rezervă, și o înțelegeam, după ce am riscat - punându-mi în joc viața mea și a familiei mele n'am mai înțeles de ce mai are rezerve față de mine. A

seastă rezervă s'a manifestat
tot timpul până târziu în Ger-
mania, unde m'am refugiat și
eu, după „Rebeliunea” din luna
Ianuarie 1941. Și n'o înțelegeam.

N'am fost chemat niciodată
la vre-o sedință a „preziden-
țiarilor” ori vre-o sedință de
lucru, ori în sfârșit la vre-o
sedință oarecare, deși după
3 Sept. 1940, am fost de mai
multe ori în București. Numi-
ree mea ca primar al orașu-
lui Constanța, care a avut loc
de abia în luna Octombrie 1940
s'a făcut în urma intervenției
lui Nic. PÎTRĂȘCU cu care
m'am văzut la sediul legio-
nar din București (Str. Gutenberg 3)
cu ocazia demonstrației legionare
care a avut loc la 6 Oct. 1940.

Atunci l-am revăzut pentru
a treia oară pe H. SIMA, doar

pentru a telefona, în prezența
măa Ministrului de Interne de
atunci, gen. PETROVICESCU co-
să-mi facă numirea de premier
la Constanța.

Ca aceea ocazie l-am inter-
bat dacă are vre-o rezervă față
de mine și mi-a răspuns că
n'ar avea nici un fel de rezervă
dar am fost oarecum uitat, că
era și este foarte ocupat și că
ar fi fost altceva dacă m'ar
fi stabilit în București. M'ar
fi văzut mai des și și-ar fi
adus aminte și de mine. Mi-a
spus de asemenea că m-și mai
amintea la propunerea pe
m'ar fi numit prefect la Vaslui
și m'înțelegea de ce n'am primit.

În sfârșit recreea din scurta
convoorbire că unele lucruri
nu le înțelegeam eu, iar alte-
le nu le înțelegea el. De obia

mai târziu în Germania, am
înțeles, cel puțin în secrete mîi
privea că H. SIMA stă cu plă-
cere de vorbă și nu uită pe
niciunul dintre cei ce-i arată
un devotament vădit și ascu-
tare, fără șovăire, și are rez-
erve și chiar ocolește întîlniri,
ori conversații cu aceia cari
„îndrăgesc” să mai aibe și
cîte o rezervă, ori opinie pro-
prie. În această ordine de idei
mîi amintesc că U. IASINSCHI îl
acuză pe H. SIMA că a înleptat
din organizație pe toți „intellectualii”
Mișcării.

Că H. SIMA n'a avut nici-o con-
cepție de guvernare s'a văzut cu
prinsurintă cu prilejul celor 4-5 luni
de guvernare legionară. Toată opera
de guvernare s'a redus la organi-
zarea de serbări și manifestații
legionare, conferințe și discursuri
cu caracter propagandistic. Iar
dacă în această privință s'ar pu-

tea invoca haosul în care se afla țara cu cu zeci și sute de mii de refugiați ori evacuați din teritoriile cucerite, ori faptul că gen. ANTONESCU, era mereu mai dificil în colaborarea sa cu Mișcarea Legionară, nu știu ce motive ar putea invoca ca să justifice, ori măcar să explice haosul din sânul organizației legionare, unde fiecare legionar, cu, sau fără calitate (funcțiune) făcea literalmente orice-i trecea prin min-te.

A formulat un fel de Consiliu superior legionar, pe care l-a botezat "FORUL LEGIONAR" dar nu știu să fi avut loc vre-o sesiune de lucru cu acest "FOR". Nu știu care erau atribuțiile acestui "FOR", după cum nu știu nici care a fost rostul "Politicii Legionare"; al "Gărzilor Încălzite"; ori al "Spărgătorilor de Fronturi". -

Abuzurile de tot felul și toate grasele sa și bunul plac domniei bunului plac caracterizează acea perioadă. "Inițiativele" legionare

dintre care unele foarte grave, ca
acelea care a dus la asasinarea
lui N. IONGA și V. MADGEARU, se
țineau lant, iar H. SIMA "plutea"
și plana majestos deasupra tu-
teror-----

A avut și are însă mereu cu-
tezanța să afirme că el a "salvat"
și reorganizat mișcarea, că el ar
fi "scăpat" țara de sathrapia
fostului rege și nu mai știu
câte alte bravuri. -

Ori realitatea este cu totul altă.
Din nefericire, - pentru H. SIMA, - cu
cât trece mai mult timp de la
"faimoasele" lui acțiuni cu atât
iese mai în relief și deci mai evi-
dent falimentul total și irepara-
bil al conducerii lui H. SIMA
și prin el organizației legionare
în totalitatea ei. H. SIMA nu poate
invoca absolut nimic acțiune care
să fi dat roade, care să fi dat re-
zultate pozitive, fie pentru țară,
fie - măcar numai - pentru organi-
zație legionară în fruntea căreia
s'a vrut mereu cu multă perseverență.

Ori dacă acesta este tristul adevăr în legătură cu H. SIMA și acțiunile întreprinse de el în țară între anii 1938 și 1941, perioada mult mai lungă de refugia în Germania ori altă țară din Occident, nu repară cu nimic falimentul din trecut, ci dimpotrivă îl agravează.

Dar dacă pentru cele întâmplate în țară, în perioada amintită mai sus, se invocă un motiv, ori altul, nu mai poate invoca niciun motiv, în afară de propria lui incapacitate, - care să justifice falimentul total și definitiv în care a ajuns atât el cât și organizația pe care a condus-o.

Într'adevăr, H. SIMA pretindea însuși în cursul diferitelor conferințe cu mine ori alți legionari, că "Rebeliunea" din Ianuarie 1941 care n'a fost nimic altceva decât o consecință fatală a incapacității lui H. SIMA de a conduce o organizație - și deci cu atât mai

putin o țară, - că numai gen. ANTONESCU, cu autorajul său ar fi fost vinovat de haosul din țară cât și de acea sumită rebeliune.

Ori adevărul este că tot H. SIMA a fost cel vinovat, căci iată cum au stat lucrurile:

Megaloman din fire a crescut că în calitate sa de Șef al Mișcării Legionare va putea fi "invitat" de HITLER într-o vizită oficială la Berlin. În acest sens a sugerat ambasadorului ~~de~~ german de atunci, (olii București) re HITLER, respectiv guvernul german să facă o invitație oficială lui H. SIMA, ca Șef al Mișcării Legionare și Vice-Presișdinte al guvernului român. Cu acea eventuală vizită H. SIMA ar fi "explicat" forurilor germane care era situația în România, adică gen. ANTONESCU n'ar fi fost decât o formulă tranzitorie și cu Mișc. Leg. singură ar fi fost forța reală a guvernului și Statului Legionar.

Guvernul german a primit ~~un~~

sugestia și a invitat, - însă nu
pe H. SIMA, ci în primul rând pe
gen. ANTONESCU, care era șeful
statului și numai în al doilea rând
și pe H. SIMA.

H. SIMA a refuzat însă să mear-
gă "ca însoțitor" al gen. ANTONESCU
ceea ce a fost o greșală și gafă
de natură diplomatică. HITLER
și gov. german au fost vexați.

H. SIMA, dovedea că e nu numai
megăloman, ci și vanitos.

Ce a urmat, se știe de toată
lumina.

Ca toate acestea unele cer-
curi germane - în speța S. D. - ul
(Serviciul de Siguranță) a înlesnit
refugiul multor legionari în
Germania. Era și firesc. Cu cât
sunt mai mulți legionari în Ger-
mania și desigur în primul rând
fruntași legionari, cu atât este
mai ușor guvernului german să
"colaboreze" cu gen. ANTONESCU.

În felul acesta am ajuns și obiect
de șantaj în mâinile gov. german.

Obiect de șantaj împotriva lui ANTONESCU. Iar H. SIMA scria mereu alte memorii adresate guvernului german prin care căuta să se recâștige bună-voință.

A recâștiga această bună voință germană a fost preocuparea de prim ordin și permanentă a lui H. SIMA, până la sfârșitul războiului. Chiar "fuga" lui H. SIMA în Italia, în toamna anului 1942 n'avea alt scop decât "mobilizarea" italienilor, în sprijinul lui H. SIMA și a org. legionare, care nu primea dela nemici decât mereu aceleași vagi promisiuni de reabilitare.

Ori, dacă H. SIMA ar fi reușit să obțină dela nemici un gest de atenție și recunoaștere, ^{ori cât de mic,} ar fi rezolvât și a doua problemă, mereu mai acută, - care de asemenea l-a preocupat tot timpul: și anume problema șefiei mișcării care i-o fost mereu mai mult pusă în discuție, ori contestată. -

Ruptura în sânul organizației
își are originea în desacordul dintre
H. SIMA pe de o parte și J. GARNEAȚĂ
cu C. PĂPĂNĂCE pe de altă parte.
Acestia făceau parte din "FOR" și
î-au cerut lui H. SIMA ca toate
problemele care priveau atât Miș-
carea în sine, cât și politica ei, res-
pectiv relațiile ei cu lumea din
afară să fie discutate în cadrul
Forului înainte de a se întreprinde
ceva. H. SIMA eschivându-se,
aceștia s-au retras într'un fel de
opozitie permanentă față de H. SIMA.

Fuga lui H. SIMA în Italia a
avut drept urmare internarea le-
gionarilor în lagărul de concentrare
de la Buchenwald și Dachau, iar
J. GARNEAȚĂ și C. PĂPĂNĂCE, cărora
s-au alăturat mereu și alți legionari
s-au separat de H. SIMA. Acești
separati s-au adunat mereu mai
mult și s-au definitivat de prin
anul 1954 când au constituit o
a doua organizație legionară.

H. SIMA a invocat mereu ambiguitatea și velenitatea lui GARIBOLDI „montat din umbră” de PITAGORAS pentru a ajunge la felul org. legionare.

Atât H. SIMA, cât și confidenții lui, de faimă și infierau pe „disidenți”. Intrigile și clevețirile între legionari se țineau laț și au creiat o atmosferă de suspiciune reciprocă, nemăipomenită. Aproape fiecare legionar era bănuțat a fi agent al disidenților lucrând „în secret” la subminarea poziției, respectiv a șefii lui H. SIMA.

H. SIMA la rândul său era convins că „unele cercuri germane în frunte cu RIBBENTROP și tot Ministerul de Externe german, care s'ar fi dovedit a fi fost ostil Mișcării Legionare” — n'ar fi fost străine de producerea rușinării din sânul organizației. Această convingere ne l-a părăsit decât după 23 August 1944 când nemții întrebindu-l dacă este dispus să formeze un guvern de

exil, - a acceptat fără rezerve și fără sovăire. Nu pentru că acel guvern ar fi putut schimba ceva din situația războiului, ci pentru că numai astfel s'ar se putea reabilita, atât față de nemici, cât mai ales față de organizație și față de țară. Putea să facă dovadă evidentă, atât legionarilor creștin-țirși lui, cât mai ales oligarhilor că "Seful Mișc. Leg." de drept și de fapt nu putea fi un altul decât el. Că aceste "dovăzi" a costat el. Că multe legionari și ne-legionari, cari s'au alăturat nemur-telui "Guvern Național" și "Armatei Naționale" create atunci, nu l-a neliniștit prea mult pe H. SIMA, cum nu l-a neliniștit nici până atunci viața mult mai multor legionari căzuți în urma acțiunilor întreprinse de el, în țară. -

Deși nu credea deloc în vre-o schimbare în situația frontului și cu atât mai puțin în acțiunile

"Guvernului Național" a acceptat ca în afară de "Armata Națională" mulți legionari să fie pregătiți și parașutați în țară, în spatele frontului, cu scopul de a întreprinde acțiuni de sabotaj și divertiamente și a elimina o anumită organizație o serie de legionari cari au refuzat să se înscrie în "Armata Națională". -

Dovada cea mai evidentă în sprijinul afirmației de mai sus o oferă grija ce a avut-o ca o anumită fondură "guvernului" să facă o rezervă de bani atât de mărci germane cât și de valută "forte" (dollar) pe care-i procura, în mare secret, la bursa neagră, ca să nu oducă lipsă după ce se va fi terminat războiul și avea să intre o anumită nouă în clandestinitate.

Acesta este H. Sima! Pe sine a știut în totdeauna să se pună bine la adăpost, dar nu și pe alții. Nică

chiar și pe mulți cei mai mulți
dintre cei mai devotați „solistați”
ai săi.

Toate aceste lucruri le-am a-
flat cu totul incidental dela
confrunții de pribegie cari au fost
și au mai rămas cu H-SIMA, ori
cari l-au părăsit, încă din 1941,
ori mai târziu. Cu H-SIMA, în
afară de o chemare dela Rostock
la Berkenbrück ce s-a mișcat
a-l sprijini pe M. PIȘTARSCU în
funcția ce-i fusese dată de șef
al grupului dela Rostock, (aceasta
în primăvara anului 1942) și numi-
rea mea de Secretar la Minis-
terul Muncii și Refugiaților, din
cadrul „Guvernului Național” în
toamna anului 1944, n-am a-
vut niciun fel de contact ori con-
versație cu H-SIMA. Iar cu con-
fidenții săi ca: Tr. BOROIBARU
ori M. DIMITRIU n-am avut niciun
fel de relație, decât din 1949-
1950, încoace. -

În cursul anului 1945, am
mai avut următoarele contacte
cu H. SIMA : a) la începutul anu-
lui, prin Februarie când m'a tri-
mis ca „șef”, adică administrator
al unui lagăr de refugiați ca-
re se formează în regiunea mun-
toasă a Austriei (în localitatea
ALT-ROUSEE); b) prin luna Aprilie
când, împreună cu V. IZSIVSCHI
mi-a dat „misiunea” de a-l
soate pe fiul lui V. IZSIVSCHI
din zona frontului și a-l rea-
dace, la adăpost, din nou sub
aripa ocrotitoare a părinților
săi; și c) la sfârșitul anului
1945 când H. SIMA m'a trimis
„în misiune” la Viena, să fiu
„post înaintat spre țară” în vede-
rea acțiunilor ce nu vor „întârzi”
să vină, deoarece - spune el -
un conflict armat între occiden-
tali și sovietici este inevitabil și
poate izbucni de oriunde în
altul.

Acetor dispoziții le-am dat
ascultare cu supunere de soldat
disciplinat căci aflasem și în
vătășem la Rostock că ^{lui} H-SIMTA
îi face plăcere să i se execute
ordinele, fără sovăire, ori comen-
tării, ci într-o disciplină cu adevă-
rat ostășească. Ca simpla deose-
bire că H-SIMTA nu-i trata nici
„soldați” și nici „ofitieri” cu ele-
ganță cu care se poartă în totdeauna
un comandat de sare față
de subalternii săi, ci cu totul a-
brupt și imperativ: „te duci, faci,
și raportezi”... dar pe atunci nu
aveam nici timp nici înclinații
spre reflecție. Era și explicabil
Odată cu prăbușirea ~~amiei~~ ^{amiei}
Germaniei și aliaților ei, se pră-
bușea și în conștiința mea o
lume de iluzii și speranțe. Nu-
mai H-SIMTA se mintea - probe-
bil și pe sine - dar în orice caz
ne mintea pe noi ceilalți, sol-
dați credincioși atât ai lui cât

mai ales al unor credințe
ori idealuri. Minciuna ofruntată
era afirmația că un conflict în
rîndul foștilor aliați ai războiului
care de abia se sfîrșise,
căci în timp ce unor imbecili
ca mine distribuia „măști mi-
siuni” el însuși își punea ana-
tonia la colț, fugind în
Italia împreună cu BOROIȘARU,
mule, cu acte false, au stat
într'un lagăr de refugiați până
prim 1947, ori 1948, când au tre-
cut în Franța, mule „viteazul” și
„bravul” nostru Comandant avea
să ~~facă~~ producă mereu alte do-
vezi de caracter și onestitate su-
fletească.

Din 1945, până în primăvara a-
reului 1952, când H-SIMĂ a rea-
părut la Salzburg, din nou foarte
mîndru și sigur de el (sigur și
plăc de el) - n'au mai avut nici
un fel de contact cu H-SIMĂ.

Că a fost în Italia și apoi se
stabilise la Paris am aflat
ulterior, după cum tot ulterior

am aflat că trimiteră mea la
Viena a fost în bună parte deter-
minată și de o intrigă a lui
~~FL~~ FLEȘERIU și M. DIMITRIU,
cărora - nu știu de ce - le stătea
în ochi, prezența mea la Salz-
burg. Amintire de asemenea
mici incidente ne pentru a-mi
apăra propriile păreri, ci pentru
a scoate în evidență mereu alte
"calități" ale lui H. SIMA

Afirmam mai sus că a fost
și a rămas peste măsură de bē
necitor. Aceasta îl face să fie
foarte susceptibil intrigilor de
tot felul și de toate gradele.
Această susceptibilitate este a-
proape nemărginită, căci își
poate schimba, opinia, ori chiar
convingerea că unul ori altul
îi este prieten sincer ori nu, în
timp foarte scurt, uneori la in-
terval de numai câteva ore.

Primeste ușor intrigă și o par-
tică și mai ușor, aproape fără
să-și dea seama, și acest lucru

nu-l știu numei de la altu; ci
l-am putut constata și perso-
nal, din nefericire mult mai
târziu, după ce am intrat și
personal în relații mai strânse
de „colucrare” cu H. SIMA, -
din 1954 și până în 1956. -

Până în această perioadă mai
am însă câteva „bravuri” și
caracterizări de făcut.

Când m'am despărțit de H. SIMA
la sfârșitul anului 1945, cu „misi-
unea” amintită mai sus, printre
alttele îmi spunea - cu adâncă
reculegere - că a rămas simplu-
rul din pe lumea care se poartă
mai departe „standardul revo-
luțiilor naționale” - dar că are
certitudinea că-l va pune
cu „bărbăție” (sau așa ceva) până
la victoria cea mare și defini-
tivă --- că ne voi ne vom
democratiza și olimpetriva
„marile democrații” (vizând pe
occidentali) vor adopta linia
trasată de „Guvernul Național”

care doar ce se prăbușise, și a-
runcat aceea de a redeschide
focul și lupta împotriva comu-
nismului pe care îl înfiera ca
„internaționalist” „imperialist”
și „ateu”. -

Ori cât eram atunci de ră-
vășit sufla tește, olescămăgit și
resemnat, nu m'am putut sus-
trage unor reflexii momentane,
omul acesta, ori e nebun, ori e
ce de obicei (din fire) bombas-
tic și alracadabrant. Aseme-
nea declarații făcea H. SIMA
mereu, atât în scris, cât mai
ales în vorbire, când putea să
ie și o „poză” (o înfățișare) cores-
punzătoare. -

În Italia, în afara de faptul
că fuga lui și a lui BOROBARU
spre Franța a costat viața lui
E. BULBUC care i-a condus și
până la frontieră nu știu de
vre-o bravură. Nici cum s'a în-
tâmpat înșușirea lui BULBUC

pe frontiera nu stii cum s'a
petrecut. si nici n'am putut afla.

In schimb in Franta avea
~~sa~~ ^{sa} si doveleasca „neastamparul
creatiei” (expresia lui, de care
face deseori caz) - nu numai
pe plan spiritual, (vizand
scrierile, discursurile si conceptia
lui despre lume si viata), ci si
planul fiziologic - ori biologic
al nostru, al meriturilor de
sănătate, aducând în viață un
copil, folosindu-se de soția
sa legionară lui si „camarader
lui sau de luptă, credințe si
aspiratii” ANDREI COSTIN, care
asigurase mai mult timp găz-
duire.

Că era prolific si cu trupul
nu numai cu curvântul ori con-
diciul nu era prea grav, dar grav
a fost faptul că H-SIMIA a crezut
si a încercat să nege si să să miș-
tifice o slăbiciune omenească
dată în vârstă. atât faptul în
sine, cât si încercarea aceasta de

a fugi de orice răspundere a
 produs reacțiuni profunde și în
 unele cazuri chiar violente, în
 rândurile tuturor legionarilor
 de toate categoriile și din toate
 taberele. Pentru cei mai mulți
 din devotații lui, se prăbusea
 un idol. "Mitul H. SIMA" a dis-
 părut. Totuși H. SIMA persistă
 în credința că "soarele" său 4/6
 apus încă. Continuă, sau cel
 puțin continuă, - să clădească
 pe "mitul H. SIMA" încă și prin
 1956, 1957. -

Dar până la cunoașterea a-
 venturilor lui și de natură sen-
 zual-sentimentale aveau să se
 petrească și alte lucruri mult
 mai grave. Mai grave, prin con-
 științele lor.

H. SIMA ar fi sacrificat orice
 -afară de refuzul mișcării - dacă
 s'ar fi declanșat din nou un
 război la care avea de sigur
 intenția și hotărârea de a parti-

42 -

cipa - nu el, ci „disciplinată”
și „săi legionari” — ce să nu se
mai ia în seamă povestea ca
„copilul din flori”, care știu că
l-a neliniștit mai mult de-
cât orice altă presedea de-a
lui. Dar această neliniște o
avea nu pentru că disprețuiea de
ne-o sensibilitate sufletească,
ci pentru că punea în discuție
poziția lui de Șef al unei
organizații ce și propusese vir-
tutea ca fundament ideologic.

De aceea, cred că a fost mai
mult decât fericit, când M.
DIMITRIU l-a informat că a
făcut o nouă legătură cu Ser-
viciul de Informații american în
scopul recrutării și trimiterii
în țară agenți și spioni cu o-
biective precise de spionaj,
sabotaj și diversionism.

În felul acesta H. SIMA rea-
pare la Salzburg în primăvara
anului 1952, să mai țină un
discurs, să împartă vorbe și să
ne amintească cu „mareă perspecti-
vă” a victoriei legionare. —

În timpul acela se rețipareau cărțile și broșurile legionare și afirma - se să-i oca o satisfacție lui BOROBOARU, - că a fost o inițiativă vrednică de laudat, ce și deschiderea Căminului pentru refugiați, - dela Salzburg. A amintit și de Căminul dela Madrid, pe care tot legionarii îl conduc și în plus deschiderea unui magazin de coloniale tot la Madrid.

Afirma de asemenea că pentru Căminul Mota-Marii se primeau mereu contribuții din toate părțile și sprea ca în curând să înceapă construirea lui. Că l-a chemat pe Gripele MANOILESCU din Argentine na și va redeschide „Institutul Român din Germania” care până la război funcționase la Berlin.

În sfârșit, că peste tot, legionarii sunt activi - ca locomotivele care trag oarecâte câte un șir întreg de vagoane - și privesc cu încredere în

viitor, iar eliberarea țării nu va întârzie să vină.

Credeam într'adevăr că se va schimba în politica occidentalilor față de noi. Uitaseam că americanii înșiși refuzaseră emigrarea în St. Unite, doar cu câteva luni de zile mai înainte și nu știam încă că H. SIMA trăiește tot în clandestinitate și circula cu mare grijă, să nu fie prins. Mai târziu, îmi explica el singur, ori BOROBAU că pe de o parte, "colaborarea" dintre Mișcarea legionară și americani - respectiv "Comandamentul special" de pe lângă NATO, - s'a făcut cu un Serviciu Secret, iar de altă parte H. SIMA nu voie să se oficializeze în nici-o țară, să aibe de a face cu polițiile diferitelor țări, cu controlul străinilor și așa mai departe. În plus voie să-și găstreze cât mai bine "independența și libertatea de acțiune". -

În felul acesta, legionarii lui COJREANU cari ştiau că nu sunt de vânzare, au ajuns să fie vânduţi de H. SIMA unor servicii de spionaj ale unor ţări cu regimuri politice pe care le-am combătut şi continuăm să le combatem.

Între altele H. SIMA, pe de o parte „colabora” cu serviciile secrete ale puterilor occidentale, iar de altă parte combatea regimurile politice ale acestor ţări de care depindeau în totul serviciile lor secrete.

Exact în acel timp a scris şi publicat o broşură intitulată: „Mişcarea legionară şi democraţia”. Ori, prin forţa lucrurilor, se putea întreba oricine, ce baze puteau pune occidentali democraţi pe colaborarea cu legionarii anti-democraţi?

Reese oleci cu evidentă că nici H. SIMA nu pune baze pe acea „colaborare” decât în măsura în care această colaborare i-a furnizat ceva fonduri; îl scotea din anonim; şi mai ales ar fi pu-

tut grăbi declararea unui răz-
boi, singura cale de a ajunge
din nou în țară și desigur din
nou la putere --- - Că prin acea
acțiune mai cădeau câteva zeci
ori sute de legionari din străin-
tate, ori din țară, - ce importanță
avea?

Dar războiul întârziea mereu
să vină. Și n'a venit nici după
incetarea ostilităților în Coreea;
nici după moartea lui STALIN;
și nici măcar după ce H. SIMA
a mai scris ^(în limba engleză) "broșura" "Război
ori capitulare", broșură pe care a
trimis-o tuturor forurilor politice
din Occident și mai ales în St. Unite.

Dar nu numai că războiul în-
târzie să vină, ci mereu alte ne-
cesari aveau să se abată asu-
pra capului și "vizionarului" H. SIMA.

Magazinul de la Madrid se afla
în pragul falimentului la numai un
an de la deschidere;

Contribuțiile pentru Comitetul Muta-
rii erau din ce în ce mai mici și mai
mici;

- Cu Institutul Român - cu sediul în München, a cheltuit doar foarte mult bani fără să producă nimic. Nimeni nu știa de ce s'a deschis acel Institut și nimeni nu lucra nimic. Colectivul mergea ziare, cărți și reviste iar veniturile nu se găseau deloc să-l ajute cu vre-o subvenție;

- Legionarii parașutați în țară în scop de spionaj au fost prinși, judecați și condamnați la moarte la oarecăr timp după parașutare;

- Și peste orice așteptări - cel puțin pentru H. SIMA, legionarii din Argentina aflând de povestea cu copilul din flori, dau în vileag idolul, în urma cărui fapt V. IASINSCHI scrie și publică o scrisoare de despărțire de H. SIMA. Lui V. IASINSCHI i-au servit apoi majoritatea legionarilor, încă, la un moment dat, - după cum îmi povestea GOLEA Tr. - credea că n'a mai rămas decât cu BOROBARU.

Când l-au văzut, în acel timp, la München, era de nerecunoscut.

Probabil că avusesse mai multe
nopti de insomnie. Marele H SIMA
se făcuse mic de tat. Feste măsură
de abilitat. Nu știa și nici eu nu
știam că V. IZSIVSCHI expediasse
în copie scrisoarea de despărțire
ce-i fusese adresată și altor frun-
tași legionari, respectiv șefilor de
garnizoane legionare, de atunci
și i-au cerut să facă orice să
impiedice retragerea lui IZSIVSCHI.

Mi-a cerut atunci să plec cât
mai repede la Madrid și să fac
eu acest oficiu asigurându-mă
că va veni și el violat - se va
putea să se deplaseze (nu avea
pasaport), ca împreună cu IZSIVSCHI
să împiedice descompunerea orga-
nizației. Era însă prea târziu.
IZSIVSCHI se despărțise definitiv
și violat cu el s'au despărțit și
majoritatea legionarilor, chiar
a șefilor de garnizoane cari for-
mau până atunci osatura orga-
nizației „Sistem H. SIMA”.

În decurs de 2-3 luni s'au mai

liniștit însă spiritele și H. SIMA constatănd că și-au mai rămas „credincioși” vre-o câteva zeci de legionari printre cari și Virgil VELESCU și M. DIMITRIU, - (ascetii) a mai prins curaj. Ba ceva mai mult nu știu prin ce miracol obținerea stîrsei că DRAGAN din Italia s'ar fi oferit să finanțeze editarea și publicarea unei reviste în limba engleză, ca tribună a țărilor „ocupate” de soviete.

Din conversația care a mai avut-o cu V. IZSIVSCHI, atunci, (în Ianuarie 1954) am înțeles că V. IZSIVSCHI era de mai mulți ani în controversă cu H. SIMA; că ceruse în repetate rânduri participare la conducere și-i fusese refuzată, ori ocolită și o serie de alte probleme mai mărunte de care nu-mi mai amintesc. Mi-am amintit însă că H. SIMA i-mi ceruse în toamna anului 1952, când am fost, prima dată la Ia-

chior, să nu-l prea "oleranjer" cu vizitele, pe V. IASINSCHI, fără să-mi spună de ce. Se temea că voi afla de la IASINSCHI lucruri pe care nu oricine trebuie să le știe.

Am înțeles de asemenea de ce tot pe acell' timp creiașe - în secret - "Colegiul Comandantilor" ca organ de sprijinire al Șefului Mișcării. Știa că mai curând ori' mai târziu povestea cu copilul s'ar fi aflat și atunci acest Colegiu ad-hoc trebuia să-i sară în ajutor, să-l apere împotriva tuturor celor ce urmăreau zdrobirea poziției lui, ca șef, ori poate chiar în lăturarea de la șefie. -

În orice caz, pentru prima dată, de când l-am cunoscut pe H. SIMA (în Ianuarie 1939) și până atunci, (în Ianuarie 1954), - am avut posibilitatea să stau mai pe îndelețe de vorbă cu H. SIMA - Mi-a vorbit atunci, ca într'un fel de mărturisire despre lupta și greutățile pe care le-a avut

mereu, din 1938 încuace și mai
ales din 1941-1942 încuace, din
Germania; că nu se crampo-
nează (nici pătenează) să fie el
șeful mișcării, dar este convins
că nimeni altul n-lar putea
servi mai bine mișcarea și țara
decât el; că dacă ar fi trăit
Vl. CRISTESCU pe el l-ar fi
sustinut ca șef al Mișcării;
că Ilie GARNIȚĂ nu-i decît
paravanul velleităților lui PA-
PABACE; că în oșorșit era de
mai mult timp informat că
V. IZSIVSCHI a urmărit șefia
încercănd să-l șantajeze ca
acel „moment de slăbiciune” pe
care l-a avut și el odată în viață.

Că el a mai salvat odată
mișcarea de la dispariție și este
nu numai convins ci și foarte
hotărât să-i asigure continuită-
tea, și victorie, amintindu-mi
că în ceea ce îl privește ori cînd
va vrea și va socoti oportun

se va putea duce în țară și-și
face olatorie, pe când niciunul
dintr-ceilalți pretendenți la
sefiș nu este în stare să facă.

Până și P. SEICARU i-ar fi
spus că oricine altul poate să
tot pretindă sefiș, dar nimănui
nu are atu-ul lui H. SIMA; re-
memele lui,----- faimura lui-----

Î-am spus și eu atunci o serie
de invinșuri ce i le aduceau în
primul rând legionarii cari
i-au fost un timp - mai scurt
și mai lung - nu numai soldați
disciplinați ci și consilieri și
colaboratori la conducere ca
preotul BOLDEANU, și ing. VE-
LESCU, care revenise între timp
asupra hotărârii avute inițial
de a-l părăsi.

Îmi amintesc că acuzele gra-
ve ^{ce i se aduc împreună} de a se fi făcut vinovat
de asasinarea precipitată a lui
C. CODREANU, că în timp ce
CODREANU ordonase liniște
și așteptare, el, H. SIMA a insti-
gat și condus o serie de aten-

tate și turburări în țară.

Mi-a răspuns că pe atunci nu era el șef ci conducerea și avea un comandament și el n'ar fi făcut decât ce se hotărâra în Comandament; că nu tot ceea ce s'e întâmplat e fost inițiat ori condus, de el și că trebuia să se împiedice — pe orice cale — plecarea regelui din țară — în vizite — prin Franța, Anglie și chiar Germania (Era o idee născută cu regele element n'a făcut unele vizite decât pentru a nu fi făcut vinovat de crimele săvârșite prin intermediul lui A. CĂLINESCU, șeful guvernului său). —

— I-am spus de asemenea că mulți legionari îl acuză că nu are o' linie dreaptă, că merge pe un drum în zig-zag, că nu e consecvent.

Mi-a răspuns că numai boala e consecventă. Am amuțit! Mi întrebam atunci — în sine-mi.

unde rămâne omul de caracter?
dece se mai face educația virtu-
ților și idealurilor de tot felul?
Înceam să nu eram decât
niște ipocriți; că una predica
și alta făceam ---- Dar m'am
oprit și mai reflectez, observând
că se cam agita și l-am în-
trebat în cele din urmă:

cece se face o diviziune a
muncii și prin aceasta și a răspun-
derilor în conducere. Dece să-și
încerce sarcina conducerii, să facă
nu numai opera de conducere pro-
pria și să și administreze
o justiție; negat ori diploma-
ție? I-am amintit de câte ori
a trebuit să facă pe judecătorul
în aplanarea diverselor conflicte
între legionari, când foarte simplu
era să fi avut un consiliu de
disciplină, care să rezolve ase-
menea probleme. I-am amin-
tit de asemenea de prostăviri fă-
cute și de câteva eliminări care
au provocat multe nemulțu-

urii priete legionari si care ne
multumiri toate, se sporgeau in
capul sefului, care l-a provocat.

Mi-a raspuns atunci ca din
cauza lui V. IASIVSCHI, care ar
fi strans in jurul sau pe toti
nemulțumiti n'ar fi putut trecut
la organizarea propriei zise a
legionarilor. Dar ca de-acum
dupa ce a plecat si ultimul
pretendent la sefie se simte-
te in sfarsit liber si depasat-
ca scapat de o povara ce o a-
rea marea in spate si va trece
fara intarziere la reorganiza-
rea miscarii, cerându-mi sa
le comunic legionarilor din
Franta, Germania si Austria cu
pretextul intoarcerii mele la Salz-
burg ca va reveni cat va putea
mai repede in Germania (la
München) si împreună vom lu-
ra la acea reorganizare. Ba
ceva mai mult, mi-a cerut sa
împreună cu VELESCU, MANOI-

LESCU și ceilalți ~~legionari~~ legionari din München să ținem secolinte de lucru în acest sens și să-i facem propuneri ----

A-am crezut și m'am întors cu această intenție la Salzburg.

Iar H. SIMH n'a întârziat, întâi devăr să revină la München și în primăvara aceluia an 1954 n'a trecut atât la organizarea legionarilor, cât și la pregătirea comitetului de redacție al revistei engleze finanțată de dr. K. DRĂGAN.

Într-o serie de circuli a numit și fi noi de porumbești legionare; a creat un serviciu de secretariat - cerându-mi să conduc eu acel serviciu; - o Comisie de presă și propagandă (cu V. VELESCU); o altă Comisie de politică externă (cu Gr. MAVOILESCU); plus o Comisie de pregătire și redactare a unui proiect de Statut al Mișcării Leg.

În sfârșit, cei cîțiva legi.

navi cari mai rămăsesem la München și Salzburg ne bucuram că se face ceva, cum se bucură orice simistat când mai găsește câte ceva din bunurile avute, în ruina casei care i-a ars.

În felul acesta s'a ajuns ca München să devină un fel de sediu central al organizației simiste, iar subsemnatul colaborator direct și oficial la conducerea organizației simiste.

Dotat cu reviste engleză: "EAST EUROPEAN TRIBUNE" se redactau și două ziare legionare "VESTITORII" și "EXILUL ROMÂNESC", pentru tipărirea cărora s'a cumpărat o mașină planșă și litera necesară, instalând astfel o mică tipografie proprie în Dachaustr. 119, din München.

"Principiul Șefului" fusese salvat, aveau deci mai departe un șef - cam ciufulit, după atâtea neajururi, - dar îl aveau și

nu mai lipsea decât să în-
ceapă și războiul ca treburile
să fi mers aproape perfect.

Dar cine poate opri lumea în
loc? Cine poate spune de ce a-
turbură și involbură mereu a-
pele când pot fi și liniștite?

- La numai un an după cola-
borare, Oul C. DRĂGĂN rupe re-
lațiile cu legionarii și scoate
revista engleză amintită, ~~la~~ mai
departe, fără participatie româ-
nească. V. MITILIT care fusese
numit administrator al revistei;
nu plătea „la timp” onorariul
ziaristului ungur care traducea
în l. engleză articolele ce le dă-
deau spre publicare;---

- GR. MANOILESCU după ce s'a
convins și singur de falimentul
total cu „Institutul Român” și
în urma unor incidente cu
MITILIT și BOROBARU, s'a su-
gărit și a plecat;---

- În organizație apăreau mereu
mai dese conflicte între legionari

mai mult pentru a crea pretexte de retragere decât în urma vre-unor cauze serioase --- Era și firesc. În organizație nu mai rămăseseră decât elemente răzlețe, fără coeziune, fără convingeri, fără elan --- Chiar și cei cari au avut vre-o slăbi o convingere, aceasta le-a fost fundamental sdruncinată; ---

- M. DIMITRIU și Co. nu mai aveau nici pe cine recruta și nici pentru cine să mai recruteze agenți și spioni lipsind pe „Șef” și organizația lui de fonduri; ---

- H. SIMA amână și tergiversa mereu sub alte pretexte reînnoirea definitivă a Statutului care să fi schitat măcar în liniile ei mari o organizație; ---

- Iar războiul, această operație nesdruncinată a lui H. SIMA, întârzie mereu să vină cu toate eforturile, atât ale lui cât și ale

lui VELESCU, - în via grai și
mai ales în scris - de a-l de-
vedea iminent și ineluctabil; ---

- În sfârșit tot H. SIMA, ne
stii în urma cărei fapt, ori
'inspirată', cu totul surprin-
zător dizolvă organizația
de abia încropită, printr-o
circulară, trimisă direct, tu-
turor șefilor de garnizoane
legionare, de atunci. Tin
minte că era la începutul lu-
nei Iunie 1956 --- Când le-am
citit-o lui VELESCU; M. DI-
MITRIU; BOROBARU; GOLEA
și ne mai stii cine mai era
atunci prezent la tipografia
din München, (evident după ce
i-am invitat să ia loc, ca să
nu-i surprindă cumva ne-o a-
mestecă stînd în picioare), toți
au fost mai mult decât sur-
prinși: de-o cheptul conster-
nați și stupefiați. Iar, în
ceea ce mă privea, de abia
atunci mi-am convins că H. SIMA,

a fost și a rămas necinstit
suflătește chiar cu cei mai a-
propiați colaboratori ai săi,
nu numai în probleme mari
care implică și răspunderi mari,
ci și în probleme mărunte,
- cum li se spun - de bucătărie.

Ori dacă un șef nu-i sincer,
nu-i deschis, loial și cavalier
nici măcar cu „soldații” ori „ofi-
țeri” săi cei mai apropiați, poa-
te fi orice altceva, dar șef, în
niciun caz. Nici șef de organiza-
ție și cu atât mai puțin conducător
de țară. -

Cei din Munchen nu-au cerut
atunci să încep ne așezat la
masă și să-l facă determină pe
H. SIMON să revină asupra dizol-
vării și pentru că eu am refuzat
a plecat M. DIMITRIU și mai
apoi și BOROBARU cu GOLA.
Dar fără rezultat. În felul
acesta s'a terminat după
aproximativ doi ani (1954-1956)

o experiență de organizare
și colaborare oficială cu H. SIMA
și practinca lui legionară
Prin GOLEA am aflat apoi
că H. SIMA dăduse asigurări că
va reveni la München pentru re-
olactarea definitivă a Statutului
cu care ocazie m'am revăzut
pentru ultima dată cu H. SIMA
(prin noiembrie 1956), am luat
parte la desbaterile care au
avut loc în vederea redactă-
rii definitive a Statutului a-
mintit și m'am reîntors la
de astă dată la Viena, unde
mă stabilisem din August
acel an - 1956. -

Rețin faptul că și atunci
H. SIMA se făcea că nu înțelege
dece era nevoie necesară și
utilă o compartimentare a puterii...
Trebuha între mine: „Cum și dece
și împart puterea cu alții?” -

VELESCU se enervase la un
moment dat și voia să plece
dar M. DIMITRIU, mai con-
ciliant l-a reținut până la

sfârșitul discuțiilor care au
dat naștere aceluia Statut.

În cele din urmă, 14-511/14
după cum singur relatează în
cuvântul introductiv de pre-
zentare a Statutului, după ce
a făcut unele "corecturi" de
termeni l-a redactat de fi-
nitiv și l-a trimis (prin poștă)
celor cari au lucrat la re-
doctarea lui, specificând:
"pentru uzul și în păstrarea
strictă a celor interesați în
problematika lui până la în-
toarcerea în țară, când după
o confruntare și consultare
legionarilor din țară să poată
fi pus în aplicare" --- Apoi de
ploae! Se temea ca nu cumva
să i se ceară punerea lui în
aplicare și în străinătate și
astfel să se ajungă la ne-
stăbire a puterii lui de sef
(pe viață) pe care a voit-o în

totoleauna : una, singura,
cât mai mare (în finită) și
inalienabilă.

După doi ani și ceva, ~~am~~
de frământări și speranțe;
shucium și iertări continuă de
timp și energie, am ajuns
din nou la situație de la
care pleasem. (Încă o ole-
vare ca pământul e rotund.)

H. SIMA e rămas mai de-
parte ca BOROBARU care ră-
măsese mai departe) ~~în misi-~~
~~unea~~ ^{(chiar și după} auto-dizolvarea lui Iunie
acel an, 1956, cu „misiunea pe
lângă serviciul de spionaj” eșez
și alții ca DIMITRIU, MUȘETESCU
și M. BĂRBULESCU care erau
obisnuiți să „conlucreze” cu H. SIMA
și în calitate oficiale, nu nu-
mai cu pecetea oficializării.

În reace mîi privea n'am
deprins acest obicei n'am fost
niciolată- confidential (mai
mult sau mai puțin vizibil) al

nimeni și n'am uret să fie
nici atunci. -

Eu terminam atunci o expe-
riență, nu numai cu un om -
chiar „năzdrăvan” și „predesti-
nat” ca H. SIMA, - ci cu un în-
treg sistem, cu o întreagă proble-
matică ideologică - de iluzii și
aspirații, - de credințe și spe-
ranțe... Când am intrat eu
în Mișcarea Legionară de abia
impliniseră 19 ani, ~~în~~ în 1932
și am tot intrat, sboțut și sacri-
ficat până în 1956 - aproape
24 de ani, absolut fără niciun
rezultat pozitiv, nici pentru
organizație, nici pentru țară, ori
poporul din mijlocul căreia
mă ridicaseră ca să-i servesc.
Și se mai întâmplase ceva:
În toamna anulărilor au,
1956, atât Marea Britanie,
cât și „Le grand Nation”
au fost nevoite să-și oprească
- fără întârziere - ostilitățile

declansate în Egipt pe tema
Suezului, renunțând și la
prestigiu și la desprăyubiri
și la tot, pentru că altcineva
"un titan, ori mai mult"
și-au făcut auzite protestele.

Ori dacă oare mari impe-
rii refuză și oculesc lupta
cu titanii n'au vrut să fie
chiar atâtea de ne bun să creol
că o putea face H. SIMA și
ai săi chiar de i s'ar fi pus
la dispoziție toate forțele
și toate fondurile tuturor
imperiiilor din lume. -

Îmi recunosc și cu prilejul
altei declarații toate faptele și
preocupările și a fac și acum
cu toată sinceritatea: din punct
de vedere politic sunt un ou
~~în~~ terminat și din punct de
vedere ideologic sunt un ou
în frânt.

Această declarație o susțin
și semnez: Trăian

Tovarăși,

Am ascultat faptele pe care le-au făcut foștii noștri colegi. Mi-am pus o întrebare; li s-au făcut nedreptăți? Se poate! Dar cine, partidul? Nu! Poate eu, sau un alt individ cum sînt eu. Asta se întîmplă în viață. Pentru aceste greșeli ale unui individ, ponegrim un regim care, dumnealor cunosc ce-a fost înainte, au făcut o carieră bună dumnealor, dar nu numai dumnealor reprezentau arta țării noastre.

Mai erau și alții care au suferit tovarăși, foarte mult. Mi-amintesc tovarăși, eu am 54 de ani de carieră și mie mi s-a întîmplat în orașul București să intru la cafeneaua "Capșa" acum 40 de ani și să fiu dat afară, spunînd: "Ce cauți dumneata aici? Nu servim". Fiindcă știau că sînt un artist.

Asta era situația tovarăși din timpurile trecute.

Mi-am mai pus o întrebare. Dar tovarăși, toți știm că dumnealor, au fost făcuți artiști ameriți. De către cine? De către partid. Asta n-am făcut-o eu, un individ, ci a făcut-o o conducere. Au fost premiați. De către cine? De către partid. Acești oameni care au primit toate aceste lucruri, după ce le-au primit? Cu siguranță, după aplauzele care le-au fost date tot de conducătorii noștri, care erau de bună credință că ei sînt sinceri față de partid.

Aș fi vrut să le pun întrebarea. De ce să ponegrească acești oameni care i-au primit cu brațele deschise, chit că mulți dintre noi am avut anumite greșeli în trecut?

Te-au primit cu brațele deschise și ți-au dat tot ce poate să dea. De ce nu i-ai dat atîta, nu recunoștința, o dragoste? De ce? În loc să-i dai această dragoste, fiindcă n-am cîntat rolul cutare, sau fiindcă poate nu mi s-a dat să plac în cutare sau cutare loc, să uit tot ce mi s-a făcut, tot ce mi se face bine? Nu numai mie, ci astăzi la tot ce este artă în țara noastră și să ponegresc țara? Ei au lucrat foarte mult timp cu mine. Au început, primii pași i-au făcut pe scenă cu mine. Si e normal ca cu toată crima care mi-au făcut-o, eu care i-am crescut zic domnule: "N-am știut eu, n-am avut un moment de gîndire, nu pot să-i pun pe un drum bun?". Dar ce s-a întîmplat tovarăși?

Un timp foarte îndelungat acești tovarăși, nu mai aveau nici un fel de contact cu noi. La un moment dat, s-au despărțit de noi și este tocmai timpul când am început să facă aceste crime. Cred că nu numai noi colectivul nostru cerem că ei nu mai pot sta în același loc cu noi, ci acest lucru, prin faptele care le-au făcut, singuri și-au cerut acest lucru.-

- - - -

Discursul lui Jan Rinzescu.

Tovarăși,

Nu mai azi și cu un regim de democrație populară se poate acorda oamenilor artei atita generozitate, sprijin, stimă și înaltă prețuire. Nu ar fi vorba numai de o excepțională siguranță materială, de titlurile, onorurile și de premiile ne-numărate care s-au acordat în acești ani, creatorilor din toate ramurile artei, dar mai ales, este vorba de mărețul rol, plin de o deosebită răspundere și onoare, care ni s-a atribuit nouă oamenilor artei. E vorba de rolul de educator al maselor populare, acest factor activ în transformarea conștiinței oamenilor și în formarea mentalității sănătoase, demne și puternice, tinerețului care ne urmează. Nouă artiștilor ni s-a atribuit o astfel de sarcină de onoare, căreia a trebuit să-i facem întâi noi față, educându-ne și formându-ne la o concepție nouă, bazată pe măreția de nezdruccinat a adevărurilor științifice și profund omenești ale filozofiei marxist-leniniste. Cu cât partidul ne-a situat mai sus, în sfera de muncă ideologică, cu atât crește răspunderea noastră până în cele mai mici amănunte ale activității și comportării noastre, totul trebuind să ia proporții de exemplu.

Nu cred să fie aici mulți tovarăși dintre acei, care acum 15 ani aveau 35 sau 40 de ani și care să nu recunoască și să nu mărturisească sincer că în acești 15 ani, nu au făcut greșeli mai mici sau mai mari, nu au avut ezitări și chiar contradicții, fie din cauza educației noastre, fie din cauza a o mulțime de noșteriri grele, dar de aici și până a fi dușmănos, a avea manifestări huliganice, este o adevărată greșală de neiertat, o greșală criminală.

Aceasta, este cu atât mai grav, cu cât vine din partea aceloră, cărora încrederea partidului le-a acordat marea cinste de educatori, investindu-i cu titluri și premii. Din partea aceloră cărora profesional, au primit toate dovezile de încredere și prețuire, dându-li-se întotdeauna condițiile cele mai bune de afirmare a talentului lor. Din partea aceloră cărora unora dintre ei li s-au iertat și abateri politice din trecut, care păteau conștiințele lor, oferindu-li-se condiții de reabilitare și posibilități de muncă excepționale.

De aceea ne apare întotdeauna nespus de reprobabil și inadmisibil când elemente din mijlocul nostru, trădează obligația pe care din convingerea anilor pe care îi trăim, ne-am luat-o. De aceea simțim un sentiment de legitimă revoltă și indignare, când elemente fruntașe din mijlocul nostru, beneficiind de toată prețuirea, au putut greși atât de grav. Orice om, care la epoca maturității sale, a trăit acești ultimi 15 ani, oricât de rău voitor ar fi, sau de rea credință, nu se poate să nu recunoască uriașul progres al țării noastre și să nu întrevadă acest drum mereu înainte, spre viitor. A gândi astfel, cum au gândit Dinu Bădescu, Valentina Crețoiu, Serban Tassian, Cornelia Gavrilăscu, Cojocaru, nu-i decît un pas spre a dori distrugerea totală a valorilor create de omenire, un pas spre distrugerea vieții însăși, pe cît de grav, pe atât de neîngăduit pentru un artist.

A opta pentru forțele întunecate, lipsite de omenie ale trecutului, este o poziție profund eronată, neloială și dușmănoasă.

Aceste fapte, aruncă o pată asupra cinstei artistului și poate și asupra instituției noastre și va trebui să dea mult de gîndit asupra conștiinței fiecăruia dintre noi. Va trebui să smulgem din rădăcină orice posibilități de acest fel, prin muncă cinstită, pătrunsă de spiritul răspunderii și de nețărmurită dragoste și loialitate pentru popor. Va trebui ca talentul și capacitatea noastră de creație să devină și mai mult o armă a traducerii în viață a sarcinilor trasate de partid și guvern. Va trebui să ștergem amintirea acestor fapte de o gravitate inadmisibilă și care merită întregul nostru dispreț, prin aceea muncă comună pentru statornicirea unei lumi drepte, fără exploatarea omului de către om, prin aceea sinceră și neclintită opțiune care afirmă că patria noastră este și o vrem socialistă (aplauze puternice).

248
245

Cuvîntul tov. Nic. Herlea

Tovarăși,

Am luat parte la procesul intentat acestui grup de reacționari la momentul cînd a fost el făcut și mi-am dat seama de atitudinea lor necinstită pe care au avut-o atunci și care au avut-o și în momentul de față la această adunare. I-au caracterizat ipocrizia și falsul adevăr. Sînt profund indignat de atitudinea ipocrită a acestui grup de reacționari, care prin desfășurarea activității lor huliganice contra regimului nostru, au defăimat în modul cel mai josnic, realizările poporului nostru.

Nu pot fi de acord cu nesinceritatea lor în această adunare, care le-ar fi dat posibilitatea să fie sinceri și să arate mai concret vina pe care o au, dar nu au făcut-o.

Aici nu este vorba de inconștiență. Aici se pune problema sincerității omului, a omului nou. Ei au mers cu mentalitatea veche. De aceea vreau ca să ne luăm un angajament ca pe viitor să fim foarte vigilenți, ca să putem să nu avem aceste elemente dușmănoase printre noi, să ne putem desfășura activitatea noastră și de zi, a muncii noastre politice, ideologice și să urmăm calea care ne-a deschis-o viața nouă, viața partidului nostru drag.

247
248

Cuvîntul tov. Constanța Crăciun

Tovarăși,

Noi am ținut această ședință în care am dezbătut activitatea dușmănoasă a unui grup jalnic de epave ale regimului trecut, într-un moment în care în țara noastră se desfășoară cu un avînt furtunos munca creatoare de construire a societății noi, a societății socialiste, într-un moment cînd milioane de oameni din țara noastră, muncitori, țărani, intelectuali, sub conducerea partidului nostru desăvîrșesc construcția socialistă, epoca celor mai mari înfăptuiri din istoria poporului nostru, epoca în care un popor întreg își clădește cu depline forțe, cu deplină energie o viață fericită, așa cum n-a fost niciodată în istoria lui. Țara noastră este astăzi o țară industrială avansată, cu un ritm de dezvoltare dintre cele mai furtunoase din lume. Agricultură noastră este în plin avînt. Numai ieri, presa noastră a vestit încheierea procesului de colectivizare, o uriașă victorie a poporului nostru (aplauze), care deschide unei mase imense din rîndurile populației noastre, țărănimii muncitoare, drumul spre viață fericită, spre un viitor luminos sub conducerea partidului nostru.

În țara noastră are loc o dezvoltare culturală care se exprimă prin desfășurarea din ce în ce mai înaripată a procesului de învățămînt. Milioane de oameni au acces la cultură. O activitate vie se desfășoară în instituțiile științifice de artă, de cultură. Un popor întreg accede la valorile cele mai înaintate ale culturii cele mai înaintate ale culturii umane.

Țara noastră este un nesfîrșit șantier de construcții în care poporul nostru sub conducerea partidului nostru își desăvîrșește făurirea unei vieți fericite.

Prestigiul țării noastre pe scară internațională, este prestigiul unei țări care pe picioare proprii, în contextul țărilor frățești, socialiste, își construiește o viață demnă, înaintată, de țară civilizată.

Și în acest context al unui elan creator nemaiîntîlnit în țara noastră, în aceste împrejurări noi am stat și am discutat astăzi apariția unor strigoi - în fond - ai trecutului, ai regi-

murilor trecute. Discutăm activitatea unor elemente care exprimă - în fond - pozițiile claselor răsturnate pentru totdeauna de la putere, elemente însuflețite de disprețul cel mai veninos, de ura cea mai sălbatecă față de poporul nostru.

Am discutat astăzi activitatea unor elemente care nu au nimic sfânt - să spunem așa - în viața lor, al căror conținut de viață constă în dorința de huzur, de satisfacții personale, de sînge și de moarte pentru omenire, a unor elemente care nutreau cea mai aprigă, cea mai înverșunată și monstruoasă ură față de poporul nostru și față de masele de milicane de oameni ai muncii de pe globul nostru.

Discutăm pe Bădescu, pe Tasian, pe Valentina Crețoiu, pe Cornelia Gavrilescu și pe Viorica Cojocaru, oameni care s-au bucurat de prestigiu, de prețuire, de atenție din partea regimului nostru, din partea colectivului, din partea colegilor, din partea opiniei publice și care au înșelat această încredere de care s-au bucurat, perpetuînd în societatea noastră nouă, vechile trăsături sălbatice de clasă ale burgheziei. Ce a animat pe acești oameni ?

Să ținem bine minte ! Intr-un moment cînd o omenire întregă se unește în lupta pentru asigurarea păcii, în momentul cînd în țara noastră, în sfîrșit, după secole de suferință poporul se bucură de independență, își construiește o viață proprie, aceste elemente au regretat că hitlerismul nu a dăinuit mai multă vreme, că cisma hitleristă n-a călcat mai multă vreme sugrumînd viețile poporului nostru. Acești oameni au regretat și regretă că nu vin forțele Bundeswehr-ului să ingenucheze patria noastră și s-o cotopească și să readucă la stăpînire pe foștii lor patroni, bancherii, moșierii, fabricanții cu toată clică lor. Acești oameni s-au exprimat în termenii cei mai veninoși cu privire la poporul nostru, la proletariatul nostru. Ne amintim tovarăși, am mai auzit noi aceste fraze, într-o altă formă, despre starea înapoiată, despre proletariatul înapoiat care nu este în stare să clădească o viață civilizată. Au mai fost asemenea intelectuali care s-au referit că poporul nostru este un popor de rîndași. Si poporul acesta de rîndași le-a dat o lecție binemeritată. O s-o pomenească și cei de față. Acești oameni au putut să profere cele mai josnice, pline de ură și de dispreț ciocoiesc, fraze cu privire la poporul nostru, acest popor care a transformat țara noastră dintr-o țară a foametei a șomajului, a morții înainte de vreme a copiilor, dintr-o țară a represiunilor de masă, dintr-o țară a asupririi și a suferinții nemăsurate pentru popor, să transforme această țară și să realizeze o țară care cu pași furtunoși se îndreaptă spre un viitor fericit,

o țară care astăzi este civilizată, una din țările care își croiesc cu capul sas un drum spre o viață fericită și îndestulată pentru poporul său. În ura lor sălbatecă față de masele populare din țara noastră și în dorința lor lacomă spre întoarcerea vremurilor vechi, după cum ați auzit aici, aceste elemente visau pierirea unei jumătăți din omenire pentru ca să se poată duce să-și petreacă concediile pe Coasta de Azur, vinând porumbei sălbateci, ca să poată pe nefericirea unei întregi umanități să-și clădească o existență de huzur. Îți stă uneori mintea în loc că după atîția ani care au transformat țara noastră și conștiința oamenilor, se mai pot găsi elemente care să aibe asemenea gândiri monstruoase, care îi situează în afara noțiunii de om pe cei care se fac purtătorii acestor gânduri.

Vreau să subliniez tovarăși, că pe drept cuvînt activul artistic și activul Operei noastre, aici de față, împreună cu tovarășii din alte sectoare de artă, care au fost la această ședință, și că vorbitorii care au luat cuvîntul, pe drept au înfierat cu indignare aceste activități, aceste uneltiri și aceste ieșiri dușmănoase, monstruoase, ale acestor elemente. Au fost aici momente în care cu multă putere și cu multă emoție a fost evocată lupta poporului nostru, viața din trecut a poporului nostru, drumul spre care ne îndreptăm astăzi, aspirațiile milioaneilor de oameni din întreaga lume spre pace, spre libertate și în care au fost înfierate ieșirile dușmănoase ale acestor elemente.

Pe drept cuvînt în cursul discuțiilor și-a făcut loc revolta justificată a participanților la discuție față de poziția ipocrită, falsă a celor a căror poziții dușmănoase au fost puse în discuție astăzi.

Pe drept cuvînt vorbitorii și participanții la această ședință n-au putut să accepte scuzele false, care nu puteau în nici un fel să ne satisfacă, a celor a căror activitate a fost discutată, și care s-au ascuns și au motivat pozițiile lor veninoase și pline de ură față de viața poporului nostru, îndărătul relativelor - mai mari sau mai mici - nemulțumiri personale.

Pe drept cuvînt vorbitorii au subliniat onorurile, prețuirea de care s-au bucurat aceste elemente, și au respins cu indignare poziția falsă, fățarnică a celor care au luat aici cuvîntul. În unanimitate, vorbitorii și participanții la această ședință au condamnat poziția și activitatea dușmănoasă a lui Bădescu și a celorlalți, și pe drept cuvînt au apreciat că soarta pe care le-a asigurat-o regimul nostru după ceea ce ei au

înfăptuit, este o expresie a generozității partidului, a generozității regimului nostru, a justiției noastre, într-o țară puternică, într-o țară care merge cu pași furtunoși înainte și știe să administreze lecții binemeritate acelor care se pun în calea dezvoltării noastre, și să-i stîrpească, să-i înlăture din drum, de pe pozițiile acestea ale unui mers furtunos, puternic și sigur înainte a societății noastre.

De asemenea vorbitorii la această ședință, pe drept cuvînt, s-au exprimat cu cuvinte pline de căldură referitor la realizările poporului nostru, la politica partidului nostru, la conducerea partidului nostru care cu pași siguri îndrumă viața poporului nostru spre o viață fericită.

Toată această poziție tovarăși, este de fapt o reflecție a poziției pe care o are astăzi intelectualitatea noastră înaintată, care în covârșitoarea ei majoritate susține cu căldură eforturile poporului nostru și ale partidului nostru pentru construirea unei vieți fericite.

Partidul nostru acordă o înaltă prețuire intelectualilor din țara noastră. Poporul nostru înconjoară intelectualitatea cu stimă și cu foarte multă așteptare. Și intelectualitatea din țara noastră - trebuie s-o spunem - răspunde acestor așteptări ale poporului nostru și își aduce contribuția, alături de masele celor ce muncesc în țara noastră, pentru făurirea unei culturi înaintate, socialiste. Intelectualitatea noastră a înțeles că nu poate avea un conținut mai înalt, un conținut mai bogat de viață, care să dea aripi mai puternice gândirii și activității creatoare, care să dea mai mari bucurii și satisfacții omului de știință sau omului de artă, decît a fi părtaș la uriașa operă pe care o săvîrșește azi poporul nostru sub îndrumarea partidului, făurindu-și o viață bogată, fericită, luminată, o viață socialistă. Ca o expresie a grijii pentru dezvoltarea intelectualității din țara noastră, regimul nostru s-a preocupat - și pe drept cuvînt a fost reamintit aici de către unul din vorbitori - în toate împrejurările, în împrejurări în care clasa muncitoare depunea eforturi mari de muncă, și eforturi mari materiale pentru ridicarea și producerea de bunuri care să asigure o viață fericită și îndestulată poporului nostru. Regimul nostru s-a străduit necontenit să asigure o situație materială mai bună intelectualității, să-i asigure condiții ferme, demne, sigure de viață, chiar atunci cînd în țara noastră trebuiau să se depună eforturi din cele mai mari în împrejurări mai grele, așa cum și astăzi în țara noastră există

grija aceasta de a asigura intelectualității, oamenilor de artă îndeosebi, condiții materiale care să poată să asigure o existență demnă și posibilitatea desfășurării depline a capacităților creatoare.

De aceea, pe drept cuvânt, ca un fir roșu în întreaga discuție a trecut înfierarea activității acestor elemente ticăloase, dușmănoase, care întinează numele de intelectual. Pe drept cuvânt aici s-au pronunțat cuvinte aspre, ferme, la adresa acestor elemente, pe drept cuvânt considerăm că nenumărați vorbitori au cerut scoaterea acestor elemente pentru totdeauna din viața artistică.

Ministerul Învățământului și Culturii va analiza situația și propunerile dvs. și va gândi asupra celor ce s-au discutat aici, în așa fel încât hotărârile care se iau să fie într-adevăr o expresie a pozițiilor noastre ferme, drepte și intransigente, față de acele elemente care întinează viața noastră cultural-artistică.

Aș vrea să mai ridic o problemă tovarăși. Dacă aceste elemente au putut desfășura activitatea lor și noi am mai avut asemenea cazuri, și dacă au putut uneori vreme îndelungată să-și desfășoare această activitate, aceasta își are o explicație și în faptul că nu întotdeauna au întâlnit suficientă combativitate, suficientă luare de poziție în cadrul colectivelor lor.

În cadrul colectivelor noastre artistice, folosesc prilejul fiindcă aici sînt și conducători ai acestor colective și activiști de bază ai acestor colective, există adeseori toleranță față de manifestări a spiritului vechi, a birfeii, a mahalagismului, a protecționismului, există relații neprincipiale în cadrul muncii, în viață, toleranță față de asemenea manifestări, toleranță chiar față de manifestări străine ideologiei noastre și moralei noastre.

În colectivele în care sălăștește liberalismul față de asemenea manifestări, se creiază cu ușurință condiții propice și pentru activitate dușmănoasă de felul activității dușă de aceste elemente a căror activitate plină de ură față de poporul nostru le-am discutat astăzi.

Colectivele noastre artistice trebuie să fie conștiente că se poate întâmpla să existe elemente înapoiate, să apară uneori și elemente dușmănoase în rândurile lor. Ele trebuie să fie atente, să ajute elementele înapoiate să înțeleagă reali-

tățile și drumul pe care trebuie să meargă în viață și în artă și care este singurul drum care poate să consacre un artist.

Și să demaște cu intransigență pe acele elemente care se manifestă ca dușmani ai regimului nostru.

În țara noastră, ca și în colectivele noastre de artă și de cultură, crește o generație nouă. În colectivele noastre apare un tineret capabil, talentat, crescut sub regimul nostru. În aceste colective există intelectualitate, oameni de artă, din rîndurile generației mature și a generației în vîrstă, oameni care au străbătut - și i-am auzit și aicea vorbind - un drum greu și sinuos și care au înțeles să se alăture mersului înainte al poporului nostru spre socialism. Aceste forțe trebuiesc, în mod unit, să depună eforturi pentru a asigura ca niciodată în rîndurile colectivelor noastre artistice să nu mai apară fisuri care să permită manifestări atît de josnice, de sălbătice și de pline de ură față de poporul nostru, cum au fost manifestările acestor elemente jalnice a căror activitate am discutat-o astăzi. Avem toate condițiile pentru a determina o atitudine intransigentă în colectivele noastre față de tot ceea ce este vechi, și de a determina în colectivele artistice un climat în care asemenea elemente să se înecă în propria lor otrăvă în primele clipe cînd ar încerca să ridice capul. Să fie zdrobite de opinia publică a acestor colective și înlăturate pentru totdeauna din viața noastră.

Tovarăși, altădată arta se adresa unui grup restrîns de privilegiați. Astăzi activitatea dvs. a colegilor dvs. din țara noastră, de pe tot cuprinsul țării, din toate instituțiile, se adresează unei mase imense de oameni minunați, oameni de la orașe și de la sate, oameni ai muncii care construiesc cu eroism, cu abnegație, cu inteligență o viață fericită, care în fiecare zi săvîrșesc alte fapte de înalt eroism în construcția socialistă. Noi sîntem convinși că în rîndurile colectivelor noastre de artă, dezbaterile de astăzi va însemna o întărire și mai mare a voinței acestor colective artistice, de a-și da toată forța creatoare, tot elanul, tot talentul pentru dezvoltarea culturii noastre socialiste (aplauze).

Sîntem convinși tovarăși, că în colectivele noastre artistice există nesfîrșite resurse de energie, de talent, de căldură față de mersul aceste înainte al poporului nostru, pentru ca oamenii de artă din țara noastră și din capitala țării noastre și pentru ca voi tovarășii ai colectivului Teatrului de Operă și

Baie să participați din plin, să puneți umărul din plin, cu tot entuziasmul, la marea operă de construire a culturii noastre socialiste, de construire a socialismului, de formare a conștiinței marelui nostru popor în drumul lui spre construcția socialistă (aplaude).

Cuvîntul tov. Loghin Valentin

Tovarăși,

Mă simt jenat că în momentul de față trebuie să iau cuvîntul în asemenea ocazii. Mă simt jenat de colegii din teatru nostru, de colegii din celelalte teatre, de tovarășii care iau parte la această ședință. Fac parte din tînăra generație, care am deschis ochii odată cu tînăra noastră republică. Să fie clar pentru toată lumea și în special mă adresez celor care au greșit așa de mult.

Noi nu vom lăsa niciodată să ni se terfelească obrazul, prezentul și viitorul strălucit pentru care mulți oameni și-au dat viața și pentru care mulți oameni muncesc din răspuțeri să ni-l păstreze așa cum îl simțim și cum îl vedem noi astăzi.

Milioane de oameni luptă, femei, bătrîni, copii mor se sacrifică, că vor să fie liberi și la noi în Teatrul de Operă și Balet, vrem motocicletă pe bulevard. Avem motocicletă, dar avem făcute de poporul muncitor și stau în magazine. Noi pe astea le iubim, pe altele nu. Se omoră copii, se fac fărădelegi, demonstrează oamenii liberi din lumea întreagă, milioane de oameni la 4-5 persoane, la 8 persoane. Si noi la teatru vrem să aranjăm, să căpătăm posturi mari de răspundere că o să vină țilalți. Care țilalți ? Sau unde o să vină ? Sîntem prea mulți buni, sănătoși și ei nu mai au loc să vină aici. N-au ce căuta !

Mă iertați că sînt emoționat, dar repet încăodată mă simt foarte prost, pentru că noi tineretul muncim cu toată dragostea, cu tot atașamentul și cu tot respectul față de condițiile pe care le avem puse în față de către statul nostru, de către partid, de către guvern, sîntem răsplătiți așa cum trebuie și repet, mă simt îngrozitor de jenat pentru că totuși noi am permis ca din mijlocul nostru să iasă, dacă putem să spunem oameni cu asemenea maniere. Urit, rămășițe putrede, mai mult decît nebunia, că și nebunii au locul lor. Să dorească să răstoarne, să defăimeze construcția socialistă din țara noastră, viața nouă care o avem noi, fericită, din si în si, mai mult și mai bine.

Ofense la adresa conducătorilor și ai instituției 254
și ai ministerului și așa mai departe. Nici nu mai îndrăznesc să spun eu că nici nu merită așa ceva. Mai vin aici și ne dau sfaturi la tineret. Avem cine să ne învețe, n-avem nevoie de sfaturile lor. Mă atașez tuturor colegilor mei mai mari și mici și îmi permit ca făcând parte din tînăra generație a instituției noastre și a țării noastre și înfierez cu profunzime mirșave fapte, gânduri chiar, săvîrșite de grupul celor care au fost între noi. Mi-aș permite să spun că acești oameni nu merită să mai trăiască între noi. Ne-a fost destul această palmă pe care am suferit-o pînă acum. Nu mai avem nevoie de așa ceva. Dacă pînă la vîrsta asta n-au reușit să-și formeze conștiința cea justă, adevărată, le-o facem noi, dar nu în cadrul instituției noastre.

Propun ca acești tovarăși să nu mai facă parte din instituția noastră.

- - - -

Cuvîntul tov. Octav Enigărescu.

Tovarăși,

Am ascultat cu înfrigurare darea de seamă, prin care tovarășul procuror ne-a înfățișat o parte din nelegiurile pe care grupul de față le-a făcut în trecutul apropiat. Și pe măsură ce fapte noi apăreau în această înfățișare, pe care tovarășul procuror ne-o făcea, o indignare profundă ne-a cuprins pe toți și un sentiment de repulsie, față de acei care pînă nu de mult, au făcut parte din mijlocul nostru. Acum 17 ani, cînd clasa muncitoare, condusă de partidul ei a pornit o luptă neobosită, pentru a crea o viață nouă, a pornit o luptă neobosită pentru a da omului zilelor noastre, adevărata față a demnității sociale. Au trecut 17 ani și-n față noastră sînt astăzi realizări uriașe. Nu pot și nici nu cred că ar fi nevoie ca cei de față să înșirui, nu să reuși să înșirui decît în mică măsură uriașele realizări, uriașul drum parcurs în această luptă neobosită. Și dacă în 1944, erau tovarăși care poate priveau cu rezervă viitorul, scurt timp, după aceea, văzînd realitățile care sînt în față lor s-au alăturat celor mulți și au pornit cu toții către înainte.

Nu trebuie să ai decît ochi deschiși și dacă vrei să vezi, vezi ce este în jurul tău.

După 17 ani și mai bine, cînd în față noastră este această viață, cînd la fiecare pas în jurul nostru stau mărturie uriașele realizări, orice om cinstit în sufletul lui, nu poate decît să aducă o dragoste, o nețărmurită dragoste acelor care le-au călăusit și le-au făurit această viață. Nu poate decît să iubească cu profunzime, cu cinste și cu sinceritate patria noastră socialistă, poporul care a realizat această patrie și partidul ei.

Cu atît mai reprobabil apare, cu atît mai murdar apare atitudinea acestor tovarăși, care după atîta timp, cînd au avut posibilitatea atît de ușoară, de a vedea realitățile care-i înconjoară, după atîta timp, să intre pe o pantă care să-i ducă, acolo unde i-a dus, în afara societății.

După cum am ascultat raportul tovarăşului procuror, am înţeles că principalii conducători spirituali în ghilimele, ai acestui grup, erau tovarăşii Valentina, Tasian şi tovarăşul Bădescu. Că şi ceilalţi doi tovarăşi mai tineri, erau angajaţi în aceleaşi fapte grave, dar astăzi soi în faţa adunării, am simţit o mare dezamăgire, când nici măcar ceilalţi doi tovarăşi mai tineri, tovarăşa Gavrilescu şi tovarăşa Cojocaru

Un tovarăş: E greu de spus că noi sintem tovarăşi cu ei, sau ei cu noi.

Tov. Oetav Enicărescu: Am greşit, îmi retrag. Nici măcar aceşti oameni mai tineri, care aveau acum în faţa noastră o ocazie foarte bună, o ultimă ocazie, de aşi înfăţişa o analiză profundă a gravelor lor fărâdelegi. N-au avut forţa să vină în faţa adunării şi să spună realitatea.

Adunarea nu este mulţumită, tovarăşi, cu răspunsurile care au fost date aici. Nu se poate ascunde că aceste greşeli, nu au fost izvorite nici din micile nemulţumiri, care poate să existe şi nu există în raporturile noastre de muncă o perfectă entitate de vederi sau mulţumiri. Acolo unde se munceşte, sint şi diferende, sau sint şi greşeli poate. Dar aceste mici nemulţumiri, care încearcă să le aducă ca scuză, nu pot fi luat în vedere, după cum nici sentimentele de dragoste care în fond sint înălţătoare şi care nu pot decît să ducă pe un om la lucruri pozitive, nu pot fi scuză faţă de ceea ce ei încearcă să le aducă.

Tovarăşi, colectivul nostru, al Teatrului de Operă şi Balat a avut în ultimii ani sarcini importante în faţă. Colectivul nostru a reuşit ca prin turneul făcut de Teatrul de Operă şi Balat, în Uniunea Sovietică să cîştige o reuşită de prestigiu pentru arta noastră nouă. Colectivul nostru de balet în Republica Populară Bulgară, de asemenea a repurtat un succes.

În cadrul Festivalului George Enescu, unde o contribuţie substanţială şi-a dat Teatrul de Operă şi Balat în reuşita festivalului. O serie întreagă de artiştii fruntaşi care zi de zi duc o muncă neobosită, aici pe scena noastră, cît şi în afara ţării acolo unde sint chemaţi şi care fac să crească prestigiul ţării noastre.

Trebuie să recunoaştem tovarăşi, din nefericire, că această muncă a noastră, cu toată capacitatea acestui colectiv cîstit, cu toată forţa de muncă a acestui colectiv cîstit, cu toată forţa de muncă a acestui colectiv cîstit, trebuie să

recunoaștem tovarăși, că este umbrită, este pătată din nefericire de prezența în mijlocul nostru, a citva timp în urmă a acestui grup. Dar tovarăși, noi nu putem să rămânem aici. Noi nu putem fi de acord, ca să rămânem în urmă tovarăși și să fim trași de aceste lucruri.

Nu trebuie să ne mire dacă din această cauză poate, astăzi pe frontispiciul instituției noastre, încă nu există stema Teatrului Academic al R.P.R.- Nu trebuie să ne mire de ce poate o parte din tovarășii buni cinstiți, care muncesc cu devotament, își așteaptă poate încă titluri sau distincții morale bine meritare, atita timp, cit între noi mai fac parte, sau au făcut parte, un grup de asemenea oameni.

Tovarăși, noi aici în fața adunării și în fața dvs. ne luăm în această clipă solemnă un angajament, în a ne spori vigilența pentru a nu mai permite ca în mijlocul nostru să mai poată apărea asemenea acțiuni care să împiedice mersul nostru înainte. Ne luăm angajamentul tovarăși să ne îmbogățim învățătura, cu învățătura marxist-leninistă, cunoștințele noastre pentru a ne însuși o înaltă conștiință socialistă. Ne luăm angajamentul tovarăși să ne sporim eforturile înecite în munca noastră, să ne ridicăm necontenit măiestria noastră artistică pentru a putea fi abți să răspundem la chemările, pe care poporul și partidul ni le face în nobilul scop al educării oamenilor muncii. Si vă rog tovarăși să transmiteți conducerii de stat și de partid că colectivul Teatrului de Operă și Balet, își iubeste cu fierbințeală, cu tărie, cu devotament, patria sa muncitoare, își iubeste poporul său muncitor, partidul său. Să transmiteți vă rog că acest colectiv va putea și pe mai departe să meargă și va face tot ce-i va sta în putință de aș ridica din nou fruntea în sus pentru aș putea duce la capăt sarcinile care îi sînt în față. Să ne dați tovarăși cu încredere sarcini și pe mai departe și noi vom face un punct de cinste în a le duce la bun sfîrșit.

Să trăiască scumpa noastră patrie Republica Populară Romînă, să trăiască clasa muncitoare în frunte cu Comitetul său Central și cu neobositul luptător, Gheorghe Gheorghiu-Dej. (Aplauze)

Discursul tov. Radu Beligan

Tovarăși,

Am ascultat raportul tovarășului procuror și conținutul acelor declarații în care era un amestec de odios și de grotesc, aceste fantome ale trecutului jignesc demnitatea de artist și de cetățean al țării noastre. Firește că pentru așa ceva scuze nu există, dar există explicații. La Congresul al III-lea al Partidului, tov. Gheorghiu-Dej a spus: "în prezent activitatea ideologică, munca de lichidare a înfrumusețării educației burgheze din conștiința oamenilor, este tărîmul principal al luptei de clasă, al luptei între vechi și nou".

Da tovarăși, aceste atitudini criminale, au la bază esența de clasă. Ele sînt izvorîte din poziția acestor oameni, din punct de vedere al "filozofiei" lor.

Această filozofie a distrugerii a neantului, a nonexistenței, această filozofie antiumană, antipopulară. Această filozofie promovată de capitaliști se traduce în artă în niște opere îngrozitoare, care predică neantul și distrugerea omului, înghințirea lui, neputința lui în fața existenței. Există o piesă de Nothor Bechet care se cheamă "Sfîrșit de partidă", în care personagiile sînt pe scenă în niște lăzi de gunoi. Iată unde duce arta occidentală omul, la lada cu gunoi. Nouă tovarăși, ne este profund străină o asemenea artă, o asemenea artă în ghilimele, o asemenea filozofie a osîndirii irevocabile.

Noi credem în om și în omenire, în viitorul lui, în victoria rațiunii lui. Noi facem spectacole în care se afirmă umanismul, dreptul oamenilor la fericire, încrederea în viitorul luminos al omenirii. Această dorință de distrugere prin mijloace termonucleare a jumătății de omenire dorită de acești oameni. Acuma, nu știu, jumătate în care ei probabil se vedeam excluși, deși bomba nu caută să facă o separație. Această dorință se înscrie perfect în această filozofie a distrugerii promovată de clasele capitaliste, de clasele exploatare.

Ca un fel de "explicație" a acestor fapte criminale, se vîntura pe aici mirajul carierelor occidentale.

Tovarăși, să vă povestesc eu ce-am văzut cu ochii mei în Italia. Eram la Veneția și vedeam afișele unui teatru de proză. Firește că ne interesa să mergem la acest spectacol. Eram cu tov. Sică Alexandrescu și încă cu doi și am mers acolo. Spectacolul era anunțat la ora 8,30 (20,30). Când ne-am prezentat, întâi am crezut că am greșit localul, pentru că nu era nimeni în holul de intrare. Totuși ni s-a spus că există spectacol. Am intrat în sală, eram singurii 4 români și cu chiu cu vai, încă o jumătate de oră a mai trecut și au mai venit încă 5 spectatori. Am crezut că va veni cineva la rampă și va anunța că spectacolul se suspendă. Nu ! Spectacolul s-a jucat și am avut tot timpul un sentiment penibil de drama acestor oameni care erau nevoiți să-și exercite meseria în aceste condiții. În altă împrejurare la Paris, eram într-un local așa mai periferic și a venit un cîntăreț, care după ce și-a executat numărul lui, umbla cu farfuria să facă chetă. Si actorul francez cu care eram a pus ochii în pămînt și a spus: "Vai dacă ai ști, ăsta este un celebru bariton de la operă". Mi-a spus și numele și-mi pare rău că nu l-am reținut - care la vîrsta lui Tassian - făcea această umilitoare treabă.

Aș spune că acest miraj al fericirii occidentale, poate fi concretizat așa într-o imagine care mi-a rămas așa de coșmar.

În inima Parisului, lîngă Saint Germain de Près, există așa numitul cartier insalubru, unde am văzut cu ochii noștri, oameni care locuiau în căruțe cu coviltir, cum aveau pe vremuri țiganii nomazi și în niște case cu pereții leproși, circulau guzgani de mîrimea unui cotoi. Cu o zi înainte, un copil fusese mîncat de asemenea guzgani. Asta, în inima Parisului înconjurată de luxul și de orbitoarea eleganță a acestui miraj occidental.

Este foarte limpede tovarășii, că ruperea artistului de viața poporului, este mortală pentru artist. Spunea Valentina Crețoiu mereu cuvîntul carieră. Pe artist, nu trebuie să-l intereseze cariera. Talentul este o datorie față de popor (aplauze furtunoase).

Actorul nu poate să fie numai actor și atîte ! El trebuie să fie cetățean, pătimaș, inteligent, activ, intransigent față de filozofia dușmanului. Nu se poate tovarășii ascunde lipsa de spirit cetățenesc nici sub cea mai desăvîrșită mîiestrie. Dacă artistul nu este dublat de acest spirit partinic, dacă nu are dorința și nevoia de a comunica contemporanului său ideile de care

este animat, dacă crede că poate să înșele lumea numai cu măestria lui se înșală el grav cumplit, pentru că incetul cu incetul lipsit de acest suport de viață, de această sevă, măestria pălește. Și se pot întâmpla cazuri de asemenea artiști care au fost mari și care vedem că decad, decad și nu ne explicăm de ce. Aceasta este după părerea mea cauza cea mai importantă. De ce să ni se pară că totul ni se cuvine, când alături de noi muncitorii cu abnegație, cu eroism, fac eforturi nemaipomenite ca să facă din țara asta o asemenea grădină, noi să așteptăm numai daruri, cariere excepționale, răsplătiți și așa mai departe ?

Când am fost noi în turneu la Hunedoara am stat două zile acolo și am avut o întâlnire cu oțelarii și ni s-a povestit o întâmplare minunată. Când s-a pus în lucru "Cuptorul 5 Martin" era nevoie până la darea lui în producție de o anumită supraveghere de zi cu zi, de ceas cu ceas. Și atunci, eroul muncii socialiste, Stefan Tripsa și cu un coleg al său, și-au pus un pat la câțiva metri de cuptor și-au stat acolo timp de câteva săptămâni neclintiți zi și noapte. Asemenea fapte de eroism cotidian, trebuie să ne dea mult de gândit. În seara aceea, noi ne-am plimbat foarte mult pe acele bulevarde largi mărginite de blocuri minunate și ne-am pus foarte serios întrebarea dacă noi în munca noastră, pe teritoriul nostru, facem lucruri măcar cât de cât apropiate de măreția unor asemenea fapte. Și firește că nu le facem.

Ca o concluzie, a ședinței de astăzi, aș spune în calitate mea de conducător al unității socialiste de artă, că trebuie să dăm o importanță extrem de mare, educației comuniste cetățenești a fiecărui membru al colectivului nostru. Când s-a înființat teatrul nostru ne-am pus în cap ca primul lucru asupra căruia să ne concentrăm atenția să nu fie acela de a face spectacole care să epateze pe toată lumea să fim grozavi și laudați de toți. Prima sarcină, a fost aceea de a face un colectiv încheșat, monolit, cu o înaltă etică profesională, cu un înalt spirit critic. Pentru că în mod normal, dacă se realizează acest lucru, vin automat și succesele artistice. Eticul și esteticul, merg mână în mână într-o îmbinare perfectă.

Tovarăși, sînt acestea împrejurări neplăcute, pentru intelectualitate, pentru breasla noastră, dar găsesc că sînt foarte bune aceste dezbateri obștești, a acestor întâmplări nefaste. E bine să fim întotdeauna trezi, combativi, vigilenți, intransigenți față de ideologia dușmanului pentru că e destul

să găsească o fisură cît de mică, ca ea să se infiltreze.

Asigurăm conducerea partidului nostru, că marea majoritate, ci totalitatea, pot spune, a artiștilor noștri sînt devotați trup și suflet partidului și că vom face din arta noastră, o artă măreață, minunată în slujba popului și a omenirii (aplauze)

- - - -

261
260

Un tovarăș dă cuvîntul Corneliiei Gavrilescu.

Cornelia Gavrilescu: Tovarăși, sînt covîrșită de un profund sentiment de rușine, aflîndu-mă astăzi în fața dvs.- În această sală, în care altă dată eram privită cu simpatie, cu admirație, cu dragoste și aplaudată și privită cu simpatie și admirație, astăzi pe bună dreptate sînt privită cu dispreț și cu neîncredere.

Eu eram cu atît mai neîndreptățită să particip la discuții dușmănoase împotriva regimului nostru. Eram cu atît mai neîndreptățită să fac acest lucru, cu atît mai mult, cu cît eu am fost creația acestui regim și cu atît mai mult cu cît, nicio-dată în această țară un element tînăr la 33 de ani, mi s-a oferit titlul de artistă emerită, am fost decorată cu "Ordinul Muncii" clasa II-a și laureată a premiului de stat.

Spun, sînt cu atît mai vinovată și neîndreptățită, pentru că mi s-a oferit tot ce se poate oferi unui element tînăr în această țară. Si ceea ce altădată în trecut, să ne amintim cei de o generație cu mine că a ajunge la Operă sau la teatru, trebuia să treci prin patul conducătorilor de atunci din vechiul regim. Sînt cu atît mai vinovată, cu cît am participat și am ascultat discuțiile dușmănoase îndreptate contra regimului nostru, cu atît mai mult cu cît eu ca membră de partid, nu am luat nici o poziție. Dar nu numai ca membră de partid, ci ca un cetățean cîștit și normal, eu trebuia să iau atitudine în această ocazie. Nu am luat atitudine. Regret profund acest lucru.

Un tovarăș: De ce n-ai luat atitudine ?

C. Gavrilescu: Nu am luat atitudine în primul rînd, dintr-un sentiment de slăbiciune, care mă caracterizează. Nu am luat atitudine, din cauza sentimentului de dragoste pe care îl nutream pentru Serban Tassian. Nu am luat atitudine din cauza mîrșăviei mele.

În momentul în care în țara noastră, erau evidente progresele economice și culturale, eu m-am complăcut în această atmosferă. Regret profund acest lucru și rog adunarea și rog guvernul și partidul să-mi dea posibilitatea să dovedesc cu toată puterea mea de muncă că de aci înainte, atitudinea mea nu va fi decît alături de popor și alături de dezvoltarea artei în țara noastră.

..//..

Repet, sînt cu atît mai vinovată, cu cît m-am lăsat influențată de educația și de concepțiile vechi burgheze.

Tov. Constanta Crăciun: Bine, dar dumneata, nu ești la începutul carierei, la începutul vieții. Dumneata ești un om matur. Cum se explică această lipsă de luare de poziție? Dumneata ai avut ocazia să și fii pusă la curent cu foarte multe probleme. Ai fost și membră de partid, ai participat în ședințe. Cum se explică că te-ai lăsat dusă de sentimente, de slăbiciune, de mirșăvie? Cum trebuie caracterizat acest lucru, că nu ești un începător, un om tînăr și fără experiență?

Cornelia Gavrilesou: Da, este adevărat că nu este admis. Nu sînt nici prea tînără ca să mă las influențată de astfel de situații să-mi permiteți vă rog, să motivez oarecum această atitudine a mea.

Tov. Constanta Crăciun: Vreau să atrag atenția că nu e vorba de motivare, ci să analizezi în fața oamenilor cu care ai muncit, cum ai putut să decazi în halul ăsta. Despre asta e vorba.

Cornelia Gavrilesou: Eu mi-am dat seama că nivelul meu ideologic, nu a fost deloc la înălțimea calității mele de membru de partid. Si-n afară de aceasta, trebuie să spun aicea, pentru ca să fie un exemplu poate. Nu am fost tovarăși, credeți-mă, nu am fost ajutată deloc de organizația de partid. Eu întretineam legături cu Serban Tassian de 10 ani de zile, pînă în momentul în care el a fost dat afară din partid. Niciodată, fostul secretar al organizației de bază nu m-a chemat să mă întreb, să mă ajute, pentru că eu știu că organizația de bază, în afară de faptul că trebuie să mă ajute să-mi ridic nivelul ideologic și profesional, are calitatea să mă ajute și în viața mea de toate zilele.

Tov. Constanta Crăciun: Dar tovarăși, eu vreau să vă spun că sînt milioane de oameni în țara noastră care nu sînt în partid și nu s-au pretat la asemenea mirșăvii. Ce legătură este între mirșăviile la care te-ai pretat și faptul că nu ți-ai ridicat nivelul și că n-ai fost ajutată? Milioane de oameni muncesc și urmează linia partidului și muncesc cu abnegație, fără a fi în rîndurile lui. Este oare admisibil să se vină la o asemenea ședință cu asemenea justificare? Aici în sală sînt foarte mulți oameni care nu sînt membri de partid, oameni cinstiți, care-și ocupă locul lor bine definit și muncesc și pun umărul

la construcția socialistă. Cu asemenea prezentări a problemelor, nu poți să convingi pe nimeni.

Cornelia Gavrilesou: Este inadmisibil și vă rog să-mi dați posibilitatea ca de aci înainte să pot să dovedesc că doresc să lupt cu dragoste și atașament pentru dezvoltarea artei în țara noastră.

Un tovarăș: Totuși, eu cred că adunarea nu poate să fie mulțumită, măcar cu ultimile explicații. Ti-a lipsit nivelul ideologic ca să-ți dai seama de tot ce se realizează la noi. Chiar în Operă, începînd cu Opera, această construcție atât de frumoasă, pe scena căreia ai cîntat vreme, este totuși creația regimului democrat-popular, a poporului nostru. Cu acest nivel care l-ai avut, crezi dumneata că într-adevăr, nu puteai ca toți oamenii să vezi lucrurile astea mai clar ? Una, și-n al doilea rînd n-ai știut că este o obligație pentru toți membrii de partid, de a participa să învețe, să învețe să citească, de ce n-ai făcut-o ?

Un alt tovarăș: Fiindcă se ocupa cu apocalipsul.

Tovarășul: Tocmai, să dea răspuns la acest lucru ! Ai fost învățată undeva să citești testamentul și apocalipsul ăsta, ce dracu este ? Ai fost învățată să citești altceva, cărți utile, care să te învețe să muncești mai bine, să te dezvolti pe linie profesională. De ce n-ai făcut asta și ai ales cealaltă cale pe care o aleg din ce în ce mai puțini oameni ?

Cornelia Gavrilesou: Este adevărat că nu-mi trebuia un nivel și nimănui nu-i trebuie un nivel politic așa de dezvoltat ca să vadă într-adevăr realizările și mai ales în teatrul nostru, unde s-a dat un maximum de sprijin posibil și unde tineretul era așa de ajutat. Sigur că nu trebuie să ai un nivel deosebit; trebuie să ai o minte obișnuită și clară să-ți dai seama că într-adevăr realizările regimului, sînt dintre cele mai frumoase. Dar vă spun, am căzut în influența acestei educații, a celorlalți doi, a Valentinei Crețoiu și a lui Serban Tassian și m-am lăsat tirită de influența concepțiilor lor burgheze.

Regret profund acest lucru. Regret și doresc să dovedesc că concepțiile mele sînt altele și din ce în ce doresc din suflet să dovedesc acest lucru prin fapte.

Un tovarăș: Tovarăși, a afirmat acum aici că dînsa n-a fost ajutată de către organizația de bază și de către regimul nostru democrat-popular. Cum afirmă dînsa așa ceva, cînd la etatea de 33 de ani, R.P.R., P.M.R., i-a încredințat titlul de artistă emerită, laureată a premiului de stat, a fost decorată și ani de zile s-a scîldat în băltoaca asta. Cum spune că n-a fost ajutată ? Se poate să afirme așa ceva aici ? Cum poate să spună așa ceva ? Dacă într-adevăr a greșit sau a făcut-o conștient sau inconștient, cel puțin aici să fie sinceră, să spună acest lucru, ca să putem să-i acordăm încredere de acum încolo. Dar dacă acum, cînd i se dă această posibilitate, nu vine să spună acest lucru drept, nu să ne ia cu fel de fel de chestii.

Un alt tovarăș: Si să explice cum anume, sînt aici sute de oameni, de ce a trebuit să aleagă prietenia celor doi despre care are o asemenea părere ? Si nu de astăzi are această părere.

Tovarășul: Păi tocmai asta ! De ce de 10 ani de zile s-a complăcut în situația asta ? Pentru simplul fapt, că-l iubea pe Serban Tassian ? Nu cred.

Celălalt tovarăș: Răspunde Gavrilescu, răspunde !

Cornelia Gavrilescu: Intr-adevăr, este o slăbiciune a mea că am pus mai presus de toate, această slăbiciune, acest sentiment față de Serban Tassian. Este inadmisibil ! Intr-adevăr, am greșit, este adevărat ! Nu trebuia ! Mai ales ca membră de partid, nu trebuia să pun înainte de calitatea mea, acest lucru. Am greșit, recunosc, sînt covîrșită de această greșeală. Si repet vă rog să-mi dați posibilitatea să dovedesc acest lucru, că regret profund atitudinea.

Un tovarăș din sală: Vreau să pun o întrebare ! Dacă își aduce aminte Cornelia Gavrilescu de ședința de excludere a lui Serban Tassian, unde și direct și indirect, i s-a arătat greșeala și zloata în care se bălăcește împreună cu Crețoiu și Serban Tassian. Ce învățăminte a tras din această chestie, pentru că dînsa, a rămas în continuare membră de partid ? Ce atitudine a luat în continuare în chestia aceasta ?

Cornelia Gavrilescu: În primul rînd, rog adunarea să cunoască că eu am fost chemată la acea ședință iar seara aveam de cîntat Faust. Era tot într-o luni și era un spectacol cedat. Am fost chemată, am stat o jumătate de oră, după care, eu am plecat. Biroul mi-a dat permisiunea să plec, deoarece eu aveam spectacol.

Un tovarăș: Astea nu-s motive !

Cornelia Gavrilescu: Sigur că nu este un motiv, dar ajutorul pe care aş fi dorit să-l am de la organizația de bază, iertați-mă dar, dați-mi voie (este întreruptă).

Un tovarăș din sală: Tovarăși, vă rog, permiteți-mi, că depășește orice limită. Să-și aducă aminte Cornelia Gavrilescu, când am stat de vorbă personal cu ea în hol la direcție. Ți-aduci aminte ?

Cornelia Gavrilescu: Mi-aduc aminte, da !

Tovarășul: Ți-amintești când ți-am spus ? : "Până când ? Trebuie să iei o hotărâre !" Ce-ai promis atunci. Din partea organizației de bază, din partea organizației secției, cum poți afirma aici astfel ? Sînt lucruri, vă spun, acum mai mult ca oricînd, încep să mi se cristalizeze o sumă de lucruri. Dar nu-ți dai seama, că aici ți se cere să fii un om sincer. Ai fost chemată nu o singură dată, de nenumărate ori, personal am stat de vorbă cu dumneata. Ți-am spus: "Cornelia Gavrilescu, e timpul să pui capăt. E timpul, e timpul să iei atitudine în privința aceasta." Mi-ai spus: "Mă voi gândi serios !" Cînd a fost exclus Serban Tassian din organizația de partid și în referat se spunea foarte clar pentru ce este exclus și ți-a arătat o foarte mare surpriză în privința trecutului pe care l-a avut și în privința greșelilor pe care le-a făcut. Cînd am discutat acest lucru, ți-aduci aminte Cornelia Gavrilescu, ce-ai promis dumneata atunci ? Cum poți afirma, față de o adunare generală aici, față de o asemenea importantă sedință, faptul că organizația de partid nu ți-a dat ajutor ?

Eu vreau să-i readuc din nou aminte că Valentina Crețoiu zicea: "Păcat că nu mă luați, că eu sînt mai comunistă decît voi. Eu aş crește cadre bune, tinere vocalmente." Si cînd se plîngea de faptul că stă într-adevăr. Eu sînt vecin cu ei în bloc de aia vorbesc. Ei stau la parter, eu stau la etajul V. Și cînd li s-au oferit condiții de viață, au susținut că vor pentru întreaga familie, adică întregul terțet. Pentru asta, au refuzat casa. Acesta este adevărul. Si întreb acum Cornelia Gavrilescu, pentru că noi am avut încredere în dumneata și am crezut că în dumneata există acel simbur generos, omenesc, întreb acum, față de întreaga adunare, de ce nu spui adevărul, de ce arunci vina pe organizația de partid, că nu te-a ajutat și nu te-a trezit la vreme ? În întreg teatru a vorbit despre treaba aceasta. Stii

foarte bine. Nu e drept ce faci.

Cornelia Gavrilescu: Dar eu aici, să fie bine înțeles, am spus de la început. Nu am nici o scuză și nici nu vreau să acuz. Eu nu vreau să acuz organizația de bază !

Tovarăsa Constanta Crăciun și un tovarăș: Asta ar mai lipsi. Aici trebuie să-ți analizezi poziția dumitale, răspunderea dumitale. Dumneata ești chemată aici în fața oamenilor să răspunzi

Cornelia Gavrilescu: M-am lăsat influențată de aceste concepții burgheze și regret lucrul ăsta. Nu este de crezut ca la vîrsta mea să mă las influențată, ci din contră, eu trebuia să iau atitudine și chiar dacă eu nu părăseam această societate, trebuia măcar să încerc să arăt lucrurile așa cum erau. Eu n-am făcut nici acest lucru, pentru care regret profund și vă rog foarte mult să-mi acordați o ultimă încredere să vă dovedesc că într-adevăr, voi munci și doresc să muncesc din tot sufletul, cu toată sinceritatea și cu toată puterea mea.

Un tovarăș din sală vrea să întrebe dacă Cornelia Gavrilescu a fost înscrisă la învățămîntul de partid, dar alt tovarăș din prezidiu îi spune: Tovarăși, nu e o adunare, în care să analizăm învățămîntul de partid al Corneliei Gavrilescu. Sînt alte lucruri care trebuie analizate aici. Ea nu reușește să scoată din trînsa cauzele care au împins-o în mocirla în care s-a scaldat ani de-a rîndul.

287
266

Un tovarăș da cuvintul lui Cojocaru Viorica.

Viorica Cojocaru: Tovarăși, mi-e rușine că mă văd în fața dvs., mi-e rușine față de greșeala pe care am făcut-o față de partid și de guvern: partidul care m-a călăuzit pas cu pas pe drumul pe care eu însă-mi mi l-am ales în viață și astăzi mă cutremur la gândul că i-am pierdut încrederea. Si aş face totul, orice numai ca să i-o pot recâștiga.

Încă din anul 1946, de când am fost impegată C.F.R., mi s-a dat posibilitatea ca să-mi pot desăvârși studiile la conservator, fapt care sub un alt regim, nu ar fi fost posibil. M-am înscris în Partidul Comunist, conștientă fiind că este singura cale adevărată, pe care trebuie s-o urmez în viață. Au urmat o serie de munci de răspundere, numirea mea ca asistentă la conservatorul din Timișoara, schimbarea mea la București, unde treptat, treptat, am urcat treptele meseriei mele de artă. Am făcut această mențiune, pentru a scoate în evidență, că în tot ceea ce am realizat pozitiv în viață, în însăși viața mea, nu sînt decît opera partidului, nu sînt decît unul din multiplele exemple, ale sprijinului acordat de către partid și guvern.

Un tovarăș: Ceea ce ai făcut dumneata, nu este opera partidului !

Viorica Cojocaru: Am spus în ceea ce am realizat pozitiv în viață.

Tovarășul: Nu amesteca lucrurile.

Viorica Cojocaru: Pozitiv în viață ! Si totuși, la mine în casă, au putut avea loc astfel de discuții. Nu știu, n-am cuvinte, cu care să-mi pot califica atitudinea mea, marea mea greșeală de care am dat dovadă. Aș putea să spun doar că teama mea de a-l pierde pe omul la care am ținut enorm de mult m-a făcut să nu-mi dau seama de adevăr, să nu-mi dau seama de realitate, fapt care să m-aducă pînă în această situație. Cu atît mai de condamnat îmi este greșeala, cu cît organizația de bază m-a chemat în nemărate rînduri, pentru a-mi atrage atenția că am greșit. Am greșit față de tot ce am avut mai de preț și mai

seump în viață. Aceasta, mi-am dat seama, cu atât mai mult în ultimele zile, când mi s-a luat calitatea de membru de partid. Și în loc să iau atitudine față de discuțiile dușmănoase, care au avut loc, o atitudine demnă în care să arăt adevărata mea concepție, adevăratele mele convingeri, m-am complăcut în a asculta tot ce s-a discutat, ba uneori să mai fac și eu anumite aprecieri dușmănoase la adresa guvernului sau partidului.

Greșeala mea, nu este de iertat și dacă astăzi sintem liberi prin marea îngăduință de care a dat dovadă partidul nostru, totuși cred că toată viața mea voi regreta tot ceea ce am făcut și nu-mi va ajunge munca mea și nu-mi va ajunge atitudinea mea de adevărat devotament al unei vieți întregi ca să-mi pot dovedi cât de mult regret greșeala pe care am făcut-o. Stiu că între noi poate mai există și azi oameni care în anumite discuții, poate pornind numai de la anumite bancuri sau anumite anecdote greșesc. Și vreau să mă folosesc de acest prilej ca să le atrag atenția.

Un tovarăș: Iasă nu da lecții. M-au nevoie de lecții.

Viorica Cojocaru: Mi-am dat seama cât de mult aș fi realizat dacă aș fi fost un om integru, un om adevărat și pe o poziție partinică, obiectivă, acolo unde am fost. Când superficialitatea a dispărut și când a rămas adevărul faptelor noastre nesăbuite, nu-mi doresc, decât făcându-mi un examen minuțios al conștiinței, că un om care greșeste față de sprijinul și grija care i s-a acordat, mi-am dat seama că nu trebuie să se mulțumească, să fie doar alături de ceilalți, ci are datoria să se ridice deasupra celorlalți. Să fie chiar în primele rânduri ale acelor, care luptă pentru o viață nouă. Aceasta este convingerea mea, pe care o am pentru viitor. Am un singur ideal, de a mă putea reabilita, de-a putea dovedi prin fapte și nu prin vorbe în fața dvs., cât de mult regret această greșală pe care am săvârșit-o, să-mi pot dovedi adevăratele mele convingeri și concepții, să pot munci, să pot porni din nou într-o viață nouă, muncind atât politic, cât și profesional cu un elan, pe care nu l-am avut niciodată, pentru a-mi putea recâștiga onoarea, pentru a-mi putea recâștiga onoarea, devotamentul, demnitatea pe care am pierdut-o.

Tov. Constanta Crăciun: Cum să credem noi, ceea ce spui dumneata, care ai putut, nu de mult, nici un an n-a trecut, de când în discuțiile cu Bădescu ai o asemenea afirmație

sălbatică ? "Este necesar un război atomic, pentru ca să scăpăm de ăstia, de regim, de comuniști !"

Cum caracterizezi dumneata, această secundare și supralicitare în discuțiile, pe care le-ai avut ? În discuțiile acestea dușmănoase și ticăloase ? Cum poți să le califici ? Ești femeie.

Viorica Cojocaru: N-am cuvinte și nu le pot califica.

Tov. Constanta Grăciun: Ai fost impegată, ai învățat ceea ce ai dorit și vii aici și ne spui că adevărata concepție n-am afirmat-o în discuțiile pe care le-am avut. M-am lăsat orbită de omul la care țineam. Ca să dorești dispariția omenirii, războiul atomic, moartea omenirii și-a civilizației, pentru ca să poți să secundezi pe Dinu Bădescu în călătoriile pe Coasta de Azur. E foarte, așa aparent, frumos și cursiv, ceea ce ai spus dumneata, dar cum se poate califica această sălbatică expresie de ură față de tot ce este omenesc, față de viață ?

Viorica Cojocaru: N-am cuvinte ca să pot să-mi calific greșeala pe care am făcut-o.

Un tovarăș: Eu zic tovarăși ca adunarea să nu se declare de acord cu astfel de explicație puerilă, că nu are cuvinte, nu găsește cuvinte pentru a explica, pentru a aprecia faptele pe care le-a făcut, tovarăși. Se găsesc destule cuvinte, însă îi trebuiesc mai multă seriozitate și curaj s-o facă. Astfel nu putem să fim de acord cu ceea ce dinse spune aici, că în viitor va arăta adevăratele convingeri. Până acum a arătat cu totul altele, decât cele pe care ar vrea să le proclame în viitor, în activitatea dinsei.

Viorica Cojocaru: N-am avut absolut nici un motiv, ca să pot să susțin asemenea afirmații. Nici un motiv n-am avut, decât această orbire a sentimentului, care m-a adus până într-acolo, încât să nu-mi pot da seama de adevăr. Asta a fost totul. Nici un motiv. Am fost susținută, am fost sprijinită, am fost ridicată de către partid și guvern.

Tov. Constanta Grăciun: Orbirea sentimentelor, te poate situa pe aceeași poziție cu cei mai învâți dușmani ai umanității și ai poporului nostru. Orbirea sentimentului, sau te-ai situat pe aceleași poziții și te-ai întâlnit pe aceleași poziții ? De ce nu recunoști în mod cinstit în fața acestor tovarăși ?

Viorica Cojocaru: Nu a fost cinstit din partea mea și nu este de iertat. Nu este de iertat, fiindcă nu mai eram un copil, eram un om matur, care ar fi putut să judece.

Un tovarăș: Dar ca să calomniezi ai găsit cuvinte și pentru ca să iei o poziție și să analizezi, n-ai găsit.

Viorica Cojocaru: N-am fost în stare.

Tovarășul: Păi nu găsești ? Cum se poate asta că nu găsești ? Dumneata, nu numai că ai calomniat, dar aici ai trebuit să spui și lucruri în plus. Dumneata ai calomniat și pe colegii dumitale. Dumneata apreciai pe colegii dumitale, mai ales cei veniți din popor că sînt niște mitocani de la coada vacii și așa mai departe. Dumneata, așa spuneai împreună cu Bădescu. Asta e afirmația dumitale.

Tov. Constanta Crăciun: Aici nu e vorba că dumneata n-ai luat atitudine. Dumneata în mod activ te-ai situat pe aceleași poziții.

Viorica Cojocaru: N-am luat atitudinea care ar fi trebuit s-o iau în calitate mea de membru de partid.

Tov. Constanta Crăciun: Si ce atitudine ai luat dumneata ?

Viorica Cojocaru: O atitudine dușmănoasă și de neiertat.

Tov. Constanta Crăciun: Dușman activ ai fost ?

Un tovarăș din sală arată că la noi în trecut și acum în occident pianistele sînt dame de consumație. O întreabă pe Cojocaru dacă a urmărit să aducă acest sistem înapoi, ca să ajungă damă de consumație ?

Viorica Cojocaru: Vreau să spun numai atât, că eu am fost crescută de regimul acesta și nu am avut nici o contingentă cu trecutul. Si dacă am greșit în felul grav, în care am greșit, acest fapt se datorește unei rătăcirii și în viitor am să dau dovadă că a fost doar o rătăcire, o nenorocire trecătoare a vieții mele. Si atitudinea mea de acum înainte, va dovedi acest lucru.

Tov. Constanta Crăciun: Sigur că adunarea o să ia cuvîntul și o să se pronunțe asupra faptului dacă dumneata ești un element care exprimă creșterea, crearea camonilor de către regimul nostru, sau dacă dumneata, care nici aici n-ai reușit

să îşi atitudine, nu te-ai situat pe poziţii active, ale duşmanilor noştri cei mai înrăiţi şi sălbatici, bestiali.

În cuvîntul acesta nu prea a reieşit acest lucru. Ai avut o serie de expresii, de neluare de poziţie faţă de Dimu Bădescu, de pasivitate.

Viorica Cojocaru: Nu numai de pasivitate, dar cu atît mai mult. Încă am contribuit şi eu la discuţiile care se purtau. Asta e marea greşeală şi e cu atît mai de neiertat cu cît eu am fost membră de partid.

Tov. Constanta Crăciun: Dumneata ai făcut corp activ, ai completat toate ieşirile acestea mîrşave.

Viorica Cojocaru: Şi cu toate că mi s-a spus, mi s-a atras atenţia.

Tov. Constanta Crăciun: E greu să ai încredere în asemenea oameni.

Un tovarăş anunţă că se va da o pauză de 20 de minute.

Cuvîntul Valentinei Creţoiu.

Tovarăşi, ascultînd raportul care a fost citit, cu toate că făceam direct parte din el, cu atîta durere vă spun, cît şi pentru mine mi-a fost greu să mai aud ca şi cînd nu se putea spune că eram eu aia de care se vorbea. Din totul a ieşit că noi am fost nişte trădători, nişte trădători care fără să, poate fără intradevăr, fără să ne dăm seama ne-am organizat propriu-zis, ca să continuăm, să păstrăm toată educaţia din trecut care am avut-o şi spun că la noi a fost mai puternică, la grupul acestor artişti care am făcut carieră şi în alte ţări înainte de '44 pentru că noi am fost răsfăţaţi în momentele acelea faţă de marea majoritate care suferea, noi am fost răsfăţaţi prin calităţile noastre care ne-au fost recunoscute şi am avut un noroc atunci să putem face o carieră pe un plan nu numai naţional unde de fapt nu se putea face o carieră. Am spus-o în multe rînduri şi colegilor mei mai tineri, nu era o carieră ce se făcea înainte aicea şi atunci toţi căutam să evadăm. Noi căutînd să evadăm şi fiind primiţi peste tot din punct de vedere artistic cum am fost primiţi, ne-am apropiat în mod absolut egoist, tot ceea ce ni s-a oferit şi crezînd că merităm tot şi crezînd că toată lumea trebuie să fie la fel de mulţumită ca noi. Am făcut şi noi, ca mulţi oameni care au mult şi nu cred celor flămînzii.

După '44 trebuie să recunosc că de această bună situaţie de care ne-am bucurat, eu vorbesc ne-am bucurat, pentru că am mers în acelaşi pas permanent în carieră cu Tassian şi cu Bădescu, după '44 în viaţa mea personală, familială s-au ivit, să zicem aşa oarecare motive. Nici alea nu m-ar scuza. Acum, de atîta timp, aproape un an încercă judec altfel totul şi pe mine personal întîi. Si atunci s-au ivit, cu motiv sau fără, din aceleaşi motive pe care le-am expus: de educaţie, de trecut, aproape toţi membrii din familia mea au fost sancţionaţi, închişi. Eu atunci tulburată la minte de începuturile care erau grele pentru toată lumea şi deci şi pentru ţara noastră erau aşa de grele, eu vedeam o lovire directă a lumii noastre de către o lume nouă. Trebuie să recunosc sincer lucrurile astea cît ni s-ar

agrava poate situația în momentele astea, dacă vă spun așa cum este. Am ajuns să spunem tuturor faptelor noastre pe nume. Nu vorbesc pentru noi și spun mereu noi pentru că discuțiile astea n-am putut să le am singură, le-am avut tot timpul și după eliberarea noastră și cu Tassian cu care eu locuiesc. Și vorbesc și pentru mine și vorbesc tot timpul și de Tassian. Nu pentru că îl apăr acum pentru că nu ar fi avut poziția care trebuie. De fapt n-a avut-o acuma, dar toată lumea care îl cunoaște foarte bine, știe că nu are darul vorbirii. Toată lumea știe că ceea ce a vrut să exprime serios, a exprimat superficial. Și de aceea imi cer voie dvs. să vorbesc de noi, de altfel nu pot să despart, pentru că discuțiile cu el le aveam și cariera cu el am făcut-o. Și aceste discuții care le-am avut, după ce am fost eliberați, am avut timp să ne plasăm noi mai bine și să ne punem în categoria de oameni care merită. Noi nu am fost față de cum se prezintă țara noastră acuma și nu numai țara noastră, toată lumea care merge în acest pas cu țara noastră și noi mergem cu ei, noi am fost trădători. S-ar putea spune inconștienți? Nu. Noi am fost poate inconștienți atîta timp, la început cînd era un tumult, cînd lumea era amestecată, cînd nu se cunoștea bine una de alta, cînd nu puteam să recunoaștem majoritatea imensă dintre noi, că știm ce înseamnă comunismul. La fel ca majoritatea poate nici noi nu știam atunci și alții au știut și noi n-am știut, poate că n-am vrut să știm. Oricît mi s-ar agrava situația mea nu poate fi mai gravă decît ceea ce am petrecut pînă acuma că am spus că am ajuns ani de-a rîndul să ne ținem în situația asta. Nu înseamnă că nu am văzut realizările, dar eram așa de egoiști, așa de orbiti de persoanele noastre, încît de cîte ori nouă nu ni se dădea ce credeam noi că ni se cuvine, că trebuie să recunoaștem, mai ales că sîntem aproape numai între artiști și fiecare credem de mai multe ori că ni se cuvine ce nu merităm poate totdeauna (e întreruptă).

Un tovarăș din prezidiu: Dar ce nu vi se dădea? Ce anume vi se cuvenea și nu vi s-a dat?

Valentina Cretoiu: Vă rog, am să vă spun imediat. Ceea ce credeam noi că ni se cuvenea față de calitățile noastre, noi credeam că putem face față în orice spectacol de mare importanță la noi și chiar cum plecau majoritatea dintre colegii noștri în toate țările. Nu este vorba, trebuie să vă rog, în momentele grave prin care trec, să-mi acordați acest credit. Cu

mine s-au petrecut lucruri foarte grave și se pot petrece și mai grave. Deci eu îmi permit în starea gravă în care mă aflu să fiu chiar și sinceră. Și vă rog deci să credeți că nu vorbesc numai de țările imperialiste că n-am fost trimiși să cîntăm, dar în lagărul nostru noi n-am fost niciodată trimiși să cîntăm. Eu n-am fost decît o singură dată la 23 August la Sofia. Aceste lucruri un artist care dădu-se examene și că știa că poate face față în astfel de ocazii, era o lovitură care era absolut demoralizantă și terminantă. Era ceva care nu puteam să ne menținem pe poziția noastră de minte clară, de autocritică așa cum trebuia. Ne-am montat, din aceste momente am început să ne montăm și toate s-au agravat, toate aceste idei care le-am avut și din greșală în greșală am căzut noi, pentru că de exemplu am bătut la foarte multe uși cînd credeam că nu ni se face dreptate. Nu s-a deschis una, nu s-a deschis alta, trebuia să mergem mai departe. Eram atîta, poate, de îngîmfați, așa cred, în cît ne consideram ofensați că n-am fost primiți, că nu ni s-a făcut dreptate.

Un tovarăș din prezidiu: Dar ce dreptate, ce tot vorbești că nu s-a făcut dreptate ?

Valentina Crețoiu: Aceasta de care v-am spus.

Tovarășul din prezidiu: Da de care, dar acum cînd zici că ești conștientă și spui că și atunci erai conștientă?

Valentina Crețoiu: Da.

Tovarășul din prezidiu: Acuma înțelegi de ce n-ai plecat poate chiar în țările socialiste ?

Valentina Crețoiu: Acuma înțeleg.

Tovarășul din prezidiu: Ce trebuia să pleci acolo ca să spui și acolo, să denigrezi, să calomniezi și acolo ? Nu calomniai destul aicea ? Trebuia să te duci să te mai duci să mai calomniezi și acolo ? Nu, așa crezi ?

Valentina Crețoiu: Poate că n-ar fi fost chiar așa, poate că n-aș fi calomniat chiar atîta, eu vă recunosc.

Tovarășul: Aha, chiar atîta ? (rîsete în sală)

Valentina Crețoiu: Da, da, este adevărat, aveți dreptate să rîdeți, pentru că așa este.

Tovarășul: Ai fi ținut seama de condițiile specifice, da ?

Valentina Crețoiu: Nu, aș fi ținut seama, cum fac foarte mulți colegi care am văzut că sînt mulțumiți cînd pleacă în străinătate și sînt mulțumiți cînd li se dă posibilitate (este întreruptă).

Tovarășa Constanța Crăciun: Si netrimiteră în străinătate, a determinat ca dumneata să dorești ocupare hitle-ristă, întoarcerea vremurilor vechi ? Asta a determinat ?

Valentina Crețoiu: Nu ! Asta a fost așa nemulțumire în timpul acesta de care am fost întrebată și-a fost una dintre nemulțumiri. Nemulțumiri din punct de vedere pedagogic, că n-am fost numită profesoară. Credeam că pot să fac lucrul ăsta.

Tovarășul: Eh da, sigur că da. Trebuia să mai educi și acolo în spiritul ăsta la facultate, la universitate. Nu era de ajuns că vorbeai acolo și vorbeai și-n Operă. Trebuia să mai vorbești și la institut. Nu ? Eh, da sînt sigur, sînt justificate nemulțumirile astea, nu ?

Valentina Crețoiu: Nu, nu sînt justificate cu nimic, dar nu sînt decît oarecare motive, pentru că dvs. ați spus: "Nu avem nici unul, nimic nu putea să ne aducă aici" ! Am spus-o și la proces și dacă-mi dați voie să-mi desfășor ceea ce am de spus, vă recunosc din primul moment și aici. Am spus, a fost trădătoare atitudinea noastră și nimic nu justifică. Noi începem să spunem ceva, să găsim o motivare oarecare, dar asta nu există, că n-aveam dreptul, oamenii la poziția noastră, la calitatea noastră, la nivelul nostru de răsplătive cum eram. Pentru că de fapt aveam salariile cele mai bune, cîntam în teatrul cel mai mare al țării. Nu-i așa ? Lucrurile astea, erau toate care nu ne dădeau dreptul nimica. Si chiar dacă nu ni s-ar fi dat lucrurile astea, trebuie să avem răbdare și să vedem cum se poate ajunge ca și noi să ne cîștigăm calitățile la care, locul (este întreruptă).

Tovarășul: Nu e vorba ca să aveți răbdare. Era vorba ca să fii conștientă că ești un cetățean al acestui stat, al acestei țări. Asta este, nu că să ai răbdare. De ce să ai răbdare, pentru ce ? Trebuia să ai răbdare ca să ți se facă dreptate, sau cum ? Noi te ascultăm și credem că avem și răbdare în legătură cu aceasta. Dar totuși trebuie să-ți măsoară și dumneata cuvintele și să spui exact ceea ce trebuie să spui.

Valentina Cretoiu: Dar vă rog, ce-am spus ? Ați spus că să-mi măsoar cuvintele ! Poate nu mi-am dat seama și vreau să retrag ce-am spus nepermis.

Tovarășul: Uite chestia asta cu dreptatea.

Valentina Cretoiu: Așa am crezut eu ! Nu spun că e de adevărat. Nici un moment. Dvs. mi-ați spus ca să motivez. Motive, absolut care n-au nici o valoare. Nimica nu ne scuza de ceea ce am făcut. Absolut nimica. Am recunoscut că este numai vorba de educație, de toată cariera care am făcut-o, am rămas infiltrați cu o îngîmfare, un egoism și o rea credință în definitiv, care a decurs de la noi atîta timp, să nu putem să revenim. Si am rămas pe poziția asta și asta ne-a adus aici. Nu avem scuze. Asta nu înseamnă că avem scuze. Ceea ce s-a făcut cu noi, faptul că noi am ieșit după pedepsirea asta, asta nu înseamnă că noi nu merităm mult mai grav decît am fost. Asta nu înseamnă. Aici s-au bazat oamenii pe posibilitățile noastre de redresare, de revenire, nu s-au bazat că eram nevinovați și că pentru aia am stat destul. Numai pentru asta ! Nici un moment nu vreau să scuz ! Am vrut numai să motivez oarecum așa, dar nu există motiv, pentru că la asta, nu exista motiv, la ceea ce am făcut noi.

Noi n-am făcut lucruri mici, ca să spunem, că am greșit de am călcat pe picior pe cineva. Nu ! Noi am făcut lucruri grave, epocal grave, pentru că ne-am încadrat și am început să discutăm o situație generală a țării, a lumii. Si pentru asta, am spus. Nu găsesc scuze. Am motiva, dar scuze dacă-mi cereți, nu am să vă dau că nu avem scuze. Si nici promisiuni nu pot. Ce-aș putea să mai spun eu față de ceea ce s-a spus și ce promisiuni aș putea să mai dau față de ceea ce nu poate nimeni de fapt să mai aibă încredere în noi și nimeni nu mai poate să mai aibă încredere ce-aș putea să mai fac. Doar așa pentru o ultimă oară, pentru că sînt prea încercată, să se mai încerce, să fiu lăsată în libertate ca să se poată dovedi că mai sînt aptă și într-adevăr, mai sînt și resturi bune în mine. Nu cer nici un fel de scuze pentru asta, ca să spun că n-am avut oasă, sau că n-am fost trimeasă, e o scuză. Astea nu sînt scuze. Ceea ce am făcut noi, nu erau scuze. Ne-am antrenat într-o discuție, am rămas oameni din trecut, care am volajat, care am în carieră mare, care am fost într-adevăr răsfățați din punctul ăsta de vedere și am zis că așa trebuie să fie. Comparăm numai cu noi, nu ne mai gîndeam la ceilalți, care au avut cu totul altă viață și mai ales și acuma am făcut la fel

această greșeală. Comparăm cu noi. Dacă noi eram nemulțumiți, pe nedrept nemulțumiți, pentru că nici aia nu era o nemulțumire cum o socoteam noi, generalizăm și ceea ce era al nostru (este întreruptă);

Tovarășul: Plecase principesa Elena și diplomații și fără principesă și casă regală, era ceva mai greu, nu ?

Valentina Crețoiu: Mă obișnuisem probabil așa. V-am spus, am recunoscut. A fost un răsfățat al cămenilor care vine din cauza cîntatului. Am fost invitată ca să cînt și m-au răsfățat. Era de altfel societatea, lumea care știți cum se ocupau și invitau artiștii. Ei erau cei care îi cheamă să le cînte. Si-am fost printre aceștia probabil. Si asta este tot ce pot să vă spun, că nu găsesc scuză. Pentru că asta, nu există și nici nu caut nici o scuză. Ceea ce motivăm așa, sînt lucruri și penibil de motivat, pentru că nu avem motive. Si ceea ce vă spun, absolut, eu o consider ca o trădare față de ceea ce am făcut noi.

Tovarășul: Bine, dar atunci cînd statul nostru ți-a oferit un titlu de înaltă onoare, de ce n-ai spus ? "De la acest stat, pe care eu îl urăsc, democrat-popular fiind, eu nu vreau să primesc această distincție ! De ce să apar peste tot artistă emerită în R.P.R., cînd pe mine nu mă interesează. Eu vreau asta să nu mai fie. Vreau să fie România și regele "X" cu principesa cutare. De la ei eventual să primesc eu titluri și toate onorurile respective".

O voce din sală: Ce titluri a primit în trecut ?

Tovarășul: Da poftim ! Ce titluri ți-au dat înainte burghezii ?

Valentina Crețoiu: N-am avut titluri. Nici nu cred că se dădeau titluri.

Tovarășul: Bun ! Poporul nostru ți-a dat, statul nostru ți-a dat.

Valentina Crețoiu: Nici nu m-am gîndit că puteam să refuz. Am fost foarte mîndră de titlul care mi s-a dat. Nu sînt scuze. Nu există scuze. Tot ce-am putea să venim să spunem aici, este numai asta; că am făcut lucrul ăsta. L-am făcut, este ca o trădare care am făcut-o, dar exact o trădare, pentru că sînt toate așa de minore față de imensitatea greșelii. Nu greșeli, față de imensitatea situației la care am ajuns, încît ceea ce am venit să spunem acum, este egal cu zero. Nu avem scuză. Singurul lucru

care-l spunem că regretăm, este iară prea puțin pentru dvs. Înșă toți puteți să vă dați seama nu cît regretăm, dar ce chin este pentru noi lucrul ăsta. Sîntem conștienți, credeți-ne ! Nu ni s-a dat drumul, pentru că nu am fi fost în stare să ne dăm seama. Ni s-a dat drumul poate tocmai fiindcă am fost în stare să ne dăm seama de oroarea faptelor noastre. Asta, a fost poate singura chezușie. Si spun de toți ceilalți, pentru că toți sîntem în aceeași situație. Ne dăm seama de tot ce-am făcut. Noi sîntem oameni care nu putem să ieșim pe stradă. N-avem curajul și credeți-ne, numai de umilință și de rușine. Să nu vă închipuiți dvs. că ne este ușor, nu aici între dvs., dar pe stradă. Poate că aici ne este mai ușor, pentru că în sfîrșit, ceea ce nu putem spune pe stradă, putem să vă spunem dvs., că ne este groază de ce-am făcut. Ne este groază și că nu avem motive. Orice motive am vrea să aducem sînt inutile. Noi n-avem scuze pentru fapte așa de grave. Sîntem la dispoziția dvs. ca să ne judecați așa cum credeți și oricum ne-ați judeca de aspru și dvs. față de ceilalți, aveți dreptul s-o faceți. Că putem să vă dăm garanții de bună credință de acum înainte, putem să vă dăm cuvîntul.

Nu l-am dat, nu mi-a fost cerut niciodată, ca să spun că aș repeta. Este prima oară cînd mi-aș lua un astfel de angajament, dacă mi-ați permite dvs. și toată lumea care este aici. Că eventual dacă va mai fi nevoie de mine, nu numai ca profesional vorbesc, dar absolut ca cetățean dacă este nevoie de mine, atunci eu pot să fiu la dispoziție cu ceva, dacă dvs. credeți că mai merit o ultimă încercare.

Tovarășul: Tovarăși, poate aveți unele întrebări să-i puneți Valentinei Crețoiu.

Un tovarăș din sală: Dînsa spune aici că nu i-a plăcut cum regimurile trecute a produs arta operei în țară la noi. Nu i-a plăcut. Si dînsa, după cîte știm, a fost legionară. Deci a participat la acțiunea unui partid, care a făcut multă murdărie și a condus mult în țara asta și din punct de vedere al artei vocale. De ce dînsa dacă a făcut atunci parte dintr-un partid așa reacționar, de ce consideră acum că arta vocală, atunci era asuprită ?

Valentina Crețoiu: N-am înțeles întrebarea.

Tovarășul din sală: Dumneata ai fost legionară.

Valentina Crețoiu: Eu, am fost simpatizantă legionară timp de trei luni.

Tovarășul din sală: Ori una, ori alta, este egal.

Valentina Crețoiu: Da.

Tovarășul: Sînt fapte mai recente tovarășe, despre care ea trebuie să vorbească.

Tovarășul din sală: Dînsa nu prețuiește absolut deloc ce-a făcut regimul nostru, pentru arta vocală pe care dînsa spune c-o iubește așa de mult ? E nemulțumită că în trecut arta vocală era asuprită, nu era dezvoltată, nu se creiau condiții și dînsa participa, era sluga acelor care-și băteau joc de artă.

Valentina Crețoiu: Nu pot să răspund că n-am înțeles întrebarea.

Tov. Constanta Crăciun: Întrebarea constă în aceea că dumneata în discuțiile pe care le-ai dus, ai denigrat viața noastră culturală, ai spus că operă, muzică, nimic nu există, într-o țară în care milioane de oameni au acces la muzică, într-o țară în care lângă uzine există astăzi școli pentru copii. Copiii oamenilor muncii, care altădată nu puteau să vizeze poate nici să ajungă la școala primară. Întrebarea este: Pentru ce ai adoptat dumneata o asemenea poziție ? Ce te-a îndemnat să denigrezi în felul acesta, pînă și realizări dintr-un domeniu care trebuia să-ți fie mai familiar, dacă aveai ochii cît de cît deschiși.

Valentina Crețoiu: În acest domeniu, îmi permit un lucru. Sînt oarecari exagerări în acuzații. Oarecari ! Pentru că de exemplu, pe tărîmul acesta, eu nu am vorbit în general așa cum s-a spus despre muzica noastră, în general despre arte. Eu m-am referit în special la operă. Și am găsit de mai multe ori și e adevărat că am spus că sînt unii oameni care practică pedagogia și care nu știu să cînte ei. Recunosc c-am spus-o. Nu mai știu cine și cum, că sînt imens de mulți profesori. Că de cine a fost vorba, cu cine am vorbit asta, nu mai știu. Dar desigur că am spus lucrul ăsta, pentru că îl gîndesc, din punct de vedere profesional. La aceste momente m-am referit. Nu înseamnă că n-am recunoscut altceva.

Tovarășa Constanta Crăciun: Asta justifică afirmația "A trece în viață în noroale, sau negarea realizărilor din țara noastră ?"

Valentina Crețoiu: Nu justifică nimic. Eu v-am spus că nu am justificare. Numai că răspund acum la întrebări, dar

justificare nu am. Nimic nu justifică, decât această viață din trecut, de care eu am rămas probabil legată și atîta doar că n-am putut să mă schimb. Nu știu în ce măsură, nu pot să spun că nu mi s-a dat concursul, dar într-o măsură mai categorică nu a încercat nimeni niciodată să mă zguduie, de aproape să mă ia cineva. Niciodată nimeni. Poate că la început ar fi fost foarte bine, necesar și util. Ar fi avut rezultate poate.

Tovarășa Constanta Crăciun: Eu vreau să atrag atenția că asemenea lucruri nu ne pot mișca și nu ne pot înduioșa. Sînt 18 ani care au trecut de la eliberare, în care în fiecare zi presa care a fost denigrată, aduce știri din realizările poporului nostru. Au trecut 18 ani, în care un popor desculț, analfabet, infometat și talentat, plin de inteligență și generozitate și de forță, a realizat o viață pentru masele cele mai largi, așa cum n-a mai fost niciodată. Multă muncă de lămurire trebuia să fie dusă cu Valentina Crețoiu, pentru ca să vadă că oamenii la noi s-au încălțat, că nu mai mor copiii, înainte de vreme ?

Valentina Crețoiu: Tovarășa Constanta, eu le-am recunoscut lucrurile astea, credeți-mă ! Ce-am recunoscut, credeți-mă că sînt destul de nenorocită acum ca să pot să (este întreruptă)

Tovarășa Constanta Crăciun: Așa trebuie spus că nu există scuze pentru așa ceva.

Valentina Crețoiu: Da tocmai că nu există scuze. Tocmai există. Acuma puteți să mă credeți cînd recunosc lucruri așa de grave împotriva mea, total, total grave, nici nu se poate ceva mai grav, încît aș putea să recunosc și alte lucruri așa de felul ăsta. Nu mă opresc la lucrurile astea, pentru că eu găsesc că nici nu merită și n-am scuze pentru asta. Nu am scuze. V-am spus, am trăit, am făcut o carieră în trecut. Am făcut cariera asta care m-a legat probabil de personalitatea mea așa de mult, de lumea aia în care eu am reușit. Aici cînd am venit și cînd am fost judecată, că nu am făcut bine ce am făcut, eu în loc să stau să primesc începuturile grele care erau, eu m-am rebifat, eu m-am închis în mine, am început probabil să mă consider ofensată și nedreptățită și de aici am mers pe calea asta otrăvitoare.

Tovarășul: Ai mers în mocirlă pînă la urmă.

Valentina Crețoiu: Da, da, la care vedeți ce ne-a adus. Asta a fost.

Cuvîntul lui Serban Tassian.

Tovarășii, ați auzit cu toții greșeala mare în care am căzut, momente care nu trebuiau să se întîmple niciodată în viața noastră, lucruri și vorbe care trebuiau să nu existe în vocabularul nostru, s-a întîmplat, să le spunem, din motive de nemulțumiri personale, lucruri cu atît mai grave pentru noi cu cît am fost avertizați de ceea ce s-a întîmplat și altor oameni din teatru care au pășit pe făgașul acesta greșit.

Greșeala noastră nu este o greșeală simplă, greșala noastră este foarte gravă.

Guvernul și conducătorii noștri, în aceste momente încă odată mi-au mai întins o mînă. Situația noastră putea să fie mult mai gravă față de faptele pe care le-ați auzit aici cu toții.

Un tovarăș din sală: Vreau să pun o întrebare.

Un tovarăș din prezidiu: Lăsați, lăsați, după aceea o să puneți întrebări.

Serban Tassian: Da, spuneam că conducătorii noștri, Partidul nostru și Guvernul ne-a mai întins o mînă, a vrut să ne mai ajute încă odată, pedepsindu-ne numai în limita greșelii pe care am făcut-o. Pedepsa noastră putea să fie mult mai mare.

Tovarășii, mă adresez și celor mai vîrstnici și celor mai tineri din instituția noastră și în general din instituțiile de teatru ale țării noastre. Un alt exemplu tragic, care din nefericire al căror victime sîntem noi, datorită inconstienței noastre. Faptul de ați exprima nemulțumirile așa cum le-am exprimat noi, reprezintă o inconstiență. Trebuie să vă dați seama cu toții, astea sînt lucruri care nu trebuie să se mai repete și sînt convins că nu se vor mai repeta niciodată în țara noastră, mă adresez talentatului nostru tineret, din toate domeniile teatrale și îi afătuiesc ca prin suferința noastră să-și dea seama de ceea ce fac și de felul cum trebuie să-și ducă viața de acum încolo și de loialitate și de cinstea și devotamentul pe care trebuie să-l aibă față de conducători și față de Partidul nostru. Nu mai rămîne decît un singur lucru, ca prin atitudinea pe care o

vom avea de acum încolo să putem pe cât se poate, toate eforturile care le vom depune, să ne reabilităm, cât de cât să ne reabilităm față de Guvernul nostru, față de Partidul nostru.

Un tovarăș din sală: Ce tot îi dai cu Partidul nostru? care Partidul nostru? Ce Partidul nostru? Ai ceva comun cu Partidul? A treia oară spui "Partidul nostru".

Serban Tassian: Si față de poporul nostru.

Un tovarăș din prezidiu: Dar dumneata ai vorbit acolo de nemulțumiri, că ți-ai exprimat într-un fel nemulțumirea care e o inconștientă. Ce fel de nemulțumiri? Despre ce fel de nemulțumiri este vorba?

Serban Tassian: Erau micile nemulțumiri care le aveau în privința locuinței în special, lucruri care (este întrerupt).

Un tovarăș din prezidiu: Da, spune despre aceste nemulțumiri, ce fel de nemulțumiri? Si cum argumentezi, cum justifici dumneata că aceste nemulțumiri te-au adus în situația ca să calomniezi regimul, realizările, poporul, viața noastră socialistă?

Serban Tassian: Erau micile nemulțumiri ale noastre personale, în lipsă de locuință de exemplu. Asta a fost una din primele nemulțumiri ale noastre. Erau micile nemulțumiri am spus, nu marile nemulțumiri, că noi am fost răsplătiți, dar astea erau, reprezentau, micile noastre nemulțumiri care le-am generalizat și am dat naștere la discuții de genul acesta.

Un tov. din prezidiu: Auxi, adunarea o să-ți ceară ca să te ocupi ceva mai pe larg, de a explica faptele despre care a vorbit aici tovarășul procuror. Ai avut mici nemulțumiri. Aceste mici nemulțumiri se poate să mai aibe și alți oameni și poate le va mai avea o vreme. Este pentru asta un temei și era și pentru dumneata ca și pentru ceilalți din grupul din care ai făcut parte, să ajungeți să cereți să vină aici trupele Bundeswehr-ului, adică să sperați ca să le vedeți pe străzile capitalei, să se răstoarne rînduile stabilite în țara noastră? Este un temei ca dvs. să discutați de pe această poziție dușmănoasă realizările poporului nostru?

Serban Tassian: Nu este un temei, tocmai asta am spus. Este o stare de totală inconștientă.

Un tovarăș din prezidiu: Cum inconștientă tovarăși, ce e aia inconștientă, dumneata ești un om inconștient?

Serban Tassian: In acele momente cred că am fost inconștient.

Un tovarăș din prezidiu: Dar astăzi când vorbești cum ești ?

Serban Tassian: Sunt conștient.

Un tovarăș din prezidiu: Atuncea vorbește despre tot ce ai săvârșit și nu la modul ăsta nevinovat.

Un tovarăș din prezidiu: "Suferința noastră, tineretul să învețe din suferință". Ce fel de suferință ?

Serban Tassian: Nu să învețe de la suferința noastră.

Un tovarăș din prezidiu: Așa ai spus dumneata.

Serban Tassian: M-am spus așa. Am spus că tineretul să aibe un exemplu.

Un tovarăș din prezidiu: Dumneata ești chemat aici să dai o calificare activității dumitale. Cum califici dumneata. Ce e aia greșală gravă ? Ce greșală gravă, asta e greșală gravă ? Să califici toată activitatea dumitale, cum o califici ? Ce fel de greșală ? Asta e singura calificare pe care o dai, o greșală gravă, da ?

Serban Tassian: Este o greșală nepermisă.

O tovarășă din prezidiu: Cum trebuie calificat un om care dorește ca propria lui patrie să fie subjugată și copleșită de trupe fasciste pentru ca el să poată să trăiască în huzur ? Asta este o greșală ? El face o greșală cu aceasta ?

Un tovarăș din sală: Este activitate criminală tovarășe.

O tovarășă din prezidiu: Ai dumneata aici ocazia să ieși atitudinea, sănt colegii dumitale aici. Dumneata nu poți să te erijezi într-un învățător al generației tinere. Dumneata trebuie să răspunzi aici, să califici aici atitudinea dumitale, dorința dumitale ca pământul slobod al patriei noastre și poporul nostru liber să fie copleșit de hitleriști. Ti-ai exprimat acest lucru ? Dumneata ai afirmat sau nu ai afirmat că cele mai frumoase realizări s-au făcut în timpul burgheziei și că proletariatul care construiește astăzi țara noastră este incapabil. Cum califici aceste poziții ? Că patria aceasta, țara în care te-ai născut, ai dori s-o vezi copleșită și că poporul care

astăzi muncește și construiește viața lui l-ai caracterizat drept incapabil. Asta este greșală ? Este inconștientă ? Dumneata dacă vrei să fii ascultat trebuie să-ți iei răspunderea, să califici poziția pe care ai avut-o până la capăt. Nu cu greșală și cu inconștientă. Cum califici aceste două cerințe și dorințe ale dumitale și ieșiri ale dumitale. Poftim.

Serban Tassian: Este o atitudine criminală. Punându-mă pe poziția care mi-ai spus dvs. recunosc că este o atitudine criminală pe care am făcut-o, dar susțin că totuși a fost o stare de inconștientă ca să ajung la aceste discuții. Dorese ca manifestarea mea de acum încolo să fie în așa fel, repet, ca să pot să dovedesc poporului că sînt capabil să fac orice sacrificiu ca să îndrept aceste gânduri îngrozitoare și aceste manifestări oribile pe care le-am avut.

Un tovarăș din prezidiu: Cred că nu putem să admitem o asemenea explicație. Ai fost în stare de inconștientă. Noi ți-am dat cuvîntul aicea ca să dai o calificare și să explici cum ai ajuns în halul acesta nenorocit. Cum ai ajuns pînă aicea cînd ani de-a rîndul ai înjurat, cînd ani de-a rîndul ai spus că trăiești o viață de oîine și nu numai dumneata, o viață de miserie, o viață de crimă. Toți artiștii, toți oamenii de cultură din țara asta duc o viață de miserie, că în occident e bine, că în regimul burghezo-moșieresc era mai bine. Asta e stare de inconștientă, da ? Cum ai ajuns în această situație nenorocită ? Asta trebuie să spui, nu să vii aicea cu niște formule că ai avut o stare de inconștientă și acum ai devenit conștient. Cred că ai avut suficient timp ca să te gîndești la asta și să vii aici să spui cînstit, deschis tuturor oamenilor astora cu care ai lucrat, tovarășilor din colectivul lîngă care ai muncit; să spui cînstit, ce te-a determinat să faci asta, cum de-ai ajuns aicea ? Nu să vii aici să spui că ai fost inconștient și cu asta să terminăm. Nu pentru asta ți-am dat cuvîntul.

Serban Tassian: Tovarăși, nu știu cum să mai calific această atitudine pe care am avut-o.

Un tovarăș din prezidiu: Dar văd că înainte te pricepeai foarte bine să vorbești, niște fraze foarte literare. Acum nu te mai pricepi, acum nici nu mai știi cum să mai califici. Cum se întîmplă toată treaba asta ? Înainte spuneai că țara noastră mai bine să fie ocupată de hitleriști, că a fost

progres atuncea, că e foarte bine să vină trupele Bundeswehr-ului pe străzile capitalei. Acum ai amuțit, acum nu mai poți să vorbești, de ce ? Atuncea cum vorbeai așa de bine ?

Serban Tassian: Am spus că erau micile nemulțumiri care se transformau în discuții nepermise.

Un tovarăș din prezidiu: Ce micile nemulțumiri ? Dumneata aicea n-ai spus că n-am casă, dumneata n-ai vorbit despre asta. Ai spus că duci o viață de mizerie, duci o viață de oșine, de sărăcie, asta este. Duceai o viață de cîine, de sărăcie, de mizerie dumneata și ceilalți artiști ?

Serban Tassian: Nu.

Tovarăș din prezidiu: Păi dacă nu, de ce atuncea spuneai ? De ce făceai asemenea afirmații ? Despre asta este vorba. Nu că vii aicea și să ne spui că ai fost inconștient.

Un alt tovarăș din prezidiu: Ia caută rădăcinile adînci ale acestei atitudini ale dumitale, scotocește în dumneata

Serban Tassian: Am avut și o educație greșită, făceam parte și dintr-o generație dinainte, am avut o influență burgheză, o influență a educației, o influență a școlii, a liceului care în momentele acestea s-au manifestat în discuțiile care le-am avut în casă. Lucruri care în general în atitudinea mea însă nu le-am avut, dar totuși nu era permis nici acasă.

Un tovarăș din prezidiu: Dar numai acasă era asta ?

Un alt tovarăș: Uite poate ar trebui să te gîndești la așa ceva. Dumneata vorbești de o educație burgheză și lucrurile bineînțelese stau așa, însă orice om cît de cît oînstit nu poate să nu vadă în toți anii de după eliberare cîte lucruri extraordinare a realizat poporul nostru muncitor. Cîte lucruri extraordinare care se văd în fiecare zi la tot pasul, pe care le admiră toți oamenii de la noi și de pretutindeni. Se naște o întrebare foarte simplă: Dacă lucrurile stau așa și sînt îndeobște recunoscute, de ce dumneata și încă oștiva, n-ai reușit să vezi ? Dimpotrivă, ai ignorat totul, ai apreciat totul de-a-ndoaselea de pe poziții, așa cum se spunea dușmănoase. Cum explici acest lucru foarte simplu ?

Serban Tassian: Nici eu nu știu cum să-mi explic aceste lucruri.

Un tovarăș din prezidiu: Si noi să credem ?

238

236

O tovarășă din prezidiu: Aveai timp să te gîndești.

Dumneata aparții unei generații în care floarea intelectualității s-a alăturat cu căldură muncii de construcție a socialismului din țara noastră. Pentru ce Serban Tassian nu s-a alăturat acestei opere, pentru ce Serban Tassian care a trăit aceeași perioadă și a străbătut aceleași școli ca și restul intelectualității din generația lui, dorește ca asupra țării lui să se abată războiul, ocupația străină, fascistă ? Pentru ce Serban Tassian denigrează ceea ce face acest popor ? Asta trebuie să spui. Numai școală și educația nu explică lucrurile, iar timp ai avut destul să gîndești asupra acestui lucru.

Vorbește aici în fața acestor oameni care ți-au acordat credit ani de-a rîndul ca prim-solist al acestei scene, primei scene din țară. Răspunde.

Serban Tassian: De asta am spus că nu este numai o greșală (e întrerupt).

Tovarășa din prezidiu: Numai dumneata n-ai avut casă ? Asta este o problemă pentru mulți oameni.

Un alt tovarăș din prezidiu: Ai o casă foarte bună.

Tovarășa din prezidiu: Si a avut și casă bună, civilizată.

Tovarășul din prezidiu: I s-a oferit o casă și-a refuzat-o și așa mai departe.

Tovarășa din prezidiu: Nu, asta nici nu trebuie luate în discuție.

Tovarășul din prezidiu: Da, bineînțeles. Da, nu rămîne nici argumentul ăsta valabil.

Serban Tassian: Nu se mai poate califica greșală ceea ce am făcut, am spus, este o atitudine criminală pe care am avut-o; pornirea acestor lucruri a fost din lucruri mărunte, din enervări, din furii pe lucruri meschine, pe lucruri mici și din aceste lucruri mici noi am ajuns să degenerăm în discuții de genul acesta nepermise și oribile. De aicea a pornit.

Un tovarăș din prezidiu: Dar dumneata ai făcut aicea afirmații, ai vorbit că poporul trăiește o viață de mizerie. Oamenii de cultură, oamenii de artă trăiesc o viață de mizerie. Poporul, țărani, muncitorii duc o viață de sărăcie, de cîine.

Cunoști dumneata viața poporului ? Ai fost vreodată să vezi ? Unde ai fost ? În afară de dumneata pe cine cunoști ? Unde ai fost vreodată, unde te-ai documentat ca să poți după aceea să faci asemenea aprecieri ? De unde ai cunoscut dumneata viața poporului și să ajungi să faci asemenea aprecieri, asemenea afirmații ? Viață de mizerie ! Cum ai ajuns să faci asemenea afirmații ? Cum ? Pentru lucruri mărunte ?

Serban Tassian: Păi asta, discuții pornite de la lucruri mărunte care au degenerat în aceste discuții.

Un alt tovarăș din prezidiu: Uite, noi nu avem de gând să asistăm aicea la niște farafasticuri din astea. Cred că nici nu pot să mulțumească pe nimeni de aicea. Ori vrei să iei o poziție și să apreciezi activitatea dumată așa cum merită, ori dacă nu n-avem ce să mai discutăm.

Un alt tovarăș: Poate că te mai gîndești.

Serban Tassian: Apreciez ca ceva negativ, ca ceva nepermis absolut. Imi exprim regretul meu la maximum pentru o atitudine absolut nepermisă care nu era permis unui om de situația mea s-o facă și nimănui în această țară.

Un tovarăș din prezidiu: Dar de ce ai făcut-o dacă nu era permis ? De ce ai făcut-o ?

Serban Tassian: De asta vă spun că am fost și momente de inconștientă cînd am discutat aceste lucruri.

Tovarășa din prezidiu: Ani de-a rîndul ?

Un tovarăș din prezidiu: Dar e interesant, ai trăit vreo doi ani de zile într-o stare de inconștientă. Si totuși văd că ai mîncat, ai băut, ai vorbit, ai jucat pe această scenă într-o stare de inconștientă, da ? E foarte interesant ! Cum ai putut așa inconștient să (nu termină);

Un alt tovarăș din prezidiu: În '58 a fost exclus din partid. A avut un moment foarte important deci în viață care trebuie să-i dea prilejul să se gîndească cu toată seriozitatea la poziția lui. De atunci și pînă astăzi n-ai ajuns încă să-ți dai seama de gravitatea acestor fapte care-ți sînt expuse acum cu atîta limpezime ? Nu putem, cred că nimeni din sală, nu poate să fie de acord cu această poziție, cu explicația dumată așa de necesară, ca să nu spunem altfel. Inconștientă, mă rog, care s-a prelungit ani de zile, o greșală, oamenii greșesc.

Ce e asta ? Ce se poate spune mai răspicat, mai hotărît, de pe poziția omului care a gîndit o vreme îndelungată, uite de cînd se tot discută acolo unde se discută cu dumneata, ce se poate spune mai precis ?

Serban Tassian: Influențat de trecut, au mai fost anumite rămășițe care au rămas, care m-au dus la aceste discuții.

Tovarăș din prezidiu: Bun, cu trecutul am aflat, dar prezentul în ce măsură te-a influențat și de ce n-a reușit ?

Serban Tassian: Astea sînt tot reminiscențe ale trecutului care m-au făcut să ajung pînă aicea și m-a făcut să spun aceste lucruri și să discut aceste lucruri nepermise. N-am avut nici o dușmănie specială. Vă repet, nu știu să vă spun altfel.

Un tovarăș din prezidiu: N-ai avut o dușmănie specială ai avut o dușmănie generală. Asta e.

Un tovarăș din sală: Impotriva întregii omeniri, să piară o jumătate din omenire ca Bădescu să poată să impună porumbei la Monte Carlo.

Un alt tovarăș din sală: Sau Tassian să fie mulțumit să aibe apartament.

Un tovarăș din prezidiu: Poftim, iată Tassian, uite sala nu e mulțumită de atitudinea dîmătale.

Un tovarăș din sală: Să vină războiul să trăiască bine.

Tovarășul din prezidiu: Poate te mai gîndești și o să-ți dăm posibilitatea, după pauză, să maiiei cuvîntul.

Mai departe, dintre dvs., poftiți, Crețoiu.

Cuvîntul tov. preşedinte al prezidiului.

Tovarăşi,

Unanimitatea vorbitorilor care au luat cuvîntul la şedinţa noastră, şi-au mărturisit aici dispreţul lor legitim, dezgustul lor pentru activitatea duşmănoasă, calomniatoare şi huliganică a acestor elemente putrede şi descompuse. Acelaş dispreţ şi dezgust îl vor mărturisi şi toţi acei care ieri v-au aplaudat, atunci cînd vor afla despre ticăloşiile pe care le-aţi săvîrşit, cînd vor afla despre înfăţişarea morală jalnică pe care v-aţi arătat-o. Caracterul fals şi ipocrit, lipsa de sinceritate al cuvîntului acelora care prin activitatea lor au umbrît activitatea unui colectiv de talia primei scene lirice a ţării noastre, a fost îndeeajuns subliniat de către vorbitorii care au luat cuvîntul. Adunarea noastră a smuls masca de pe faţa acestor lepădături, de pe faţa acestor huligani ipocriţi. Găsim pe deplin justificată asprimea cu care a fost judecată activitatea acestor elemente şi justificate sînt şi cererile vorbitorilor în legătură cu excluderea din rîndurile slujitorilor artei a unor asemenea jalnice figuri. Ministerul va lua măsurile de rigoare în legătură cu activitatea acestor elemente şi cu prezenţa lor în cadrul acestei instituţii. Si pe viitor, în cadrul altor instituţii în care şi-ar mai scoate coarnele asemenea elemente, vor fi luate măsuri asemănătoare.

Discuţiile care au avut loc, vor fi prilej de reflecţie pentru munca noastră de viitor, grije pentru ca în viitor asemenea manifestări să nu mai poată avea loc niciodată.

Tovarăşi, duminică gazetele au anunţat încheierea colectivizării în întreaga ţară. 18.000.000 de oameni păşesc astăzi în front unit pe calea desăvîrşirii construcţiei socialiste în patria noastră (aplauze).

Statul nostru este un stat puternic. Regimul nostru e un regim puternic. Înaintăm cu succes pe calea construirii socialismului, pe drumul acesta luminos, pe drumul vieţii noastre noi, pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialismului, pe drumul construirii în perspectivă a comunismului poporul nostru înaltea victorios sub conducerea P.M.R., sub conduce-

rea Comitetului său Central în frunte cu tov. Gheorghe Gheorghiu-
Dej (aplause, se scendează P.M.R.)

Tovarăși, adunarea noastră a luat sfârșit.

Cuvîntul tov. Buf Constantin

Tovarăși,

Imi pare rău că nu am talentul tovarășului Zaharia Stancu, dar am să mă străduiesc să fac față. Indignarea și revolta care există în mine nu pot ca să o exprim prin cuvinte față de acești trădători. Eu am însemnat numai cîteva cuvinte și și am să vă spun dvs. S-a spus că artiștii duc o viață de cîine. Eu vă spun că cele mai mari salarii în țara noastră nu le au alții decît artiștii. Cele mai mari posibilități de cîștig, peste salariu, nu le au alții ca artiștii. Eu vă spun, nu mai vreau să vorbesc. Spectacol la Cluj, spectacol la Timișoara. Deci alți bani în plus de salar. Dar altele vorbesc despre tovarășul Dinu, pe care eu l-am dus, cu muncitorul acela, care m-a insultat, cu mașina. În care era plătit loco de lei pe spectacol, tovarăși. Și de multe ori erau și două spectacole într-o zi. La Brașov, la Focșani și așa mai departe. Ei cum poate cineva să ajungă în acest hal să spună că duce o viață de cîine. Cum se poate să se mintă chiar atît de grosolan. Este ceva o revoltă ce nu se mai poate.

Tovarăși, aceștia prin acțiunea lor și prin faptele ce s-au arătat aicea, eu îi consider nu numai dușmani ai poporului nostru, ci dușmani ai oamenilor muncii din întreaga lume. Prin dorința lor de declanșare a unui război atomic. Bine zicea tov. Zaharia Stancu: "o să vină o bombă să-i aleagă? Sau au dîșii au adăpost așa de puternic și să scape?" Și mă gîndesc așa, ei n-er îi avut rude, prieteni care au suferit de pe urma războiului? Sau au ajuns la un moral atît de decăzut că nu-i mai interesează nimic.

Tovarăși, eu n-aș vrea să vorbesc despre realizările care le-a făcut regimul nostru, partidul nostru, că toți le vedem practic. N-aș vrea să vorbesc despre cîte posibilități a creiat partidul oamenilor de artă în patria noastră astăzi. Dar aș vrea să arăt că am avut o indignare profund personală cînd am văzut exprimarea: "Să vadă motocicletele Bundeswehr-ului pe străzile Bucureștiului". Și mi-am adus aminte că în anul 1943, fiind militar am trecut pe lîngă un soldat neamț și nu l-am

salutat.

Un ofițer român care era în urmă, m-a întâlnit, m-a pus să fug înaintea lui și să vin să-l salut.

291

Tovarăși, nu pot să înțeleg, totuși acești oameni au fost oameni cu carte mult mai multă. Ca să creadă încă în aceste misticisme care n-au fost altceva decât posibilitatea cea mai mare a claselor exploatatoare de a ne ține pe noi în întuneric.

De ai ține pe muncitori în întuneric, să nu cunoască adevărul. Si totuși consider aceasta, pentru că cum prin cărțile, prin atâtea posibilități care le-au avut, mai mult decât mine, să citească, cum de nu le-a ieșit din cap această nebunie, pot să spun.

Mai mult tovarăși, eu aș vrea să spun un lucru.

Partidul nostru, guvernul nostru ce bun e ! S-a purtat prea blind. Pentru că dacă un muncitor făcea o greșală nu o acțiune politică, cred că făcea o pedeapsă mai mare. Si aceasta pe mine mă doare. Tovarăși, eu nu vreau să vorbesc mai mult, eu sînt atît de indignat încît am să-mi depun tot efortul ca să sporim vigilența politică la noi, între noi. Trebuie toți salariații teatrului nostru să contribuie ca să ne spălăm această pată. Ca să nu mai existe asemenea lucruri în instituția noastră. Si dumnealor să știe că progresele care le-a realizat opera în ultimul timp, le-a făcut și fără dumnealor și le vom face și fără alții, care mai gîndesc ca dumnealor. Noi nu stăm în loc. Si nu ne oprim la un om, doi. Noi mergem înainte. Si sîntem convingi că pe drumul care ne duce Partidul nostru drag, vom reuși să instaurăm comunismul în țara noastră (aplauze).

- - - -

292
~~293~~

Cuvîntul tov. Mihail Stirbey

Tovarăși,

Ca și tovarășul Buf nu pot să spun că am comun cu tovarășul Zaharia Stancu, posibilitățile lui oratorice, totuși am ceva comun cu tov. Zaharia Stancu. Dînsul a spus că are jenă, eu spun emoția pe care o am venind să vorbesc aci. Dacă dînsul s-a simțit jenat și a ascultat la radio sau la televiziune programul, e bine.

Eu sînt dintre aceia care de 24 de ani în urmă, am cîntat cu ei pe scenă, m-am îmbrățișat cu ei, cu Valentina Crețoiu și cu tovarășa Cornelia Gavrilescu. Dar trebuie să mărturisesc că această emoție o bănuiam dînsinte. Si cînd am venit aici în sală, am așteptat să văd cum am să mă comport cînd are să sosească în sală grupul acesta de aci. Pentru că nu-l mai văzusem. O singură dată pe Cornelia Gavrilescu, dar nu în condițiile acestea nu în cadrul unei ședințe ca acestea.

Am fost sigur, că se întîmplă, că eu sînt foarte emotiv, patologic emotiv și am crezut că am să am o emoție pe care eu n-o voi putea stăpîni. Mărturisesc însă că nu am simțit nimic. Si asta m-a făcut să am și forța să vii să vorbesc în fața dvs. și încă o speranță că voi culege și din cuvintele predecesorilor și din privirile dvs. forța ca să am toată sinceritatea de care se vorbește mereu aicea și de toată cinstea de care se vorbește mereu că este nevoie. Pentru că probabil că este nevoie. Despre realizările din patria noastră s-a vorbit, se știe. O știm cu toții, ne bucurăm. Au fost contestate, au fost neglijate au fost necosotite și minjite de către acest grup. Asta este pentru momentul în care vorbesc, altceva.

Dar cîntînd laolaltă cu ei timp de 24 de ani îmi revine în momentul ăsta sarcina să mă ocup de o parte care are mai mare legătură în momentul ăsta, cu lucrul ăsta, cu cariera despre care s-a făcut vorbire aici. Doamna Valentina Crețoiu a spus despre această carieră. Cu părere de rău aș zice, în sensul că n-aș vrea să fiu greșit interpretat, pentru că există între artiști și emulație, dar există și indivie. Eu poate că n-am făcut cariera artistică pe care a făcut-o doamna Valentina Crețoiu, dar aș vrea să mă ocup puțin de această "mare carieră"

și n-aș vrea prin asta să spun că doamna Valentina Crețoiu nu are calități artistice, n-a avut, că n-a făcut succese, că n-a cântat. Știu cu toții din ultimii 30 de ani cum cântă tovarășa Valentina Crețoiu. Părerea mea este însă, și de aici pornesc multe lucruri pe care s-au cerut să se explice mereu: "Da de ce, da de ce cântă așa, da de ce când ai fost emerită, dar de ce când ai fost titrată? Cum poți să spui așa ceva? Cum ai putut să spui, cum ai putut să spui? Eu am explicația mea, cum spunea și dînea, nu scuza. O explicație care nu este valabilă fără discuție, dar care pentru mine este edificatoare. O propun și reflecției dvs., încă odată, nu ca scuză dar o propun ca reflecție. Tovarășa Valentina Crețoiu a deținut un glas de soprană lirică. Permite-mi să fac o mică incursiune așa în arta noastră lirică, eu pot să afirm, după 30 de ani de când mă zbucium ca să cânt și să ascult. Și pe lângă mine și cu mijloacele tehnice care există și-n afară, ce înseamnă o carieră mare? Părerea mea este că o soprană lirică stînd și cîntîrind pe toate sopranele lirice din lume pe care le-am ascultat, pe toate sopranele romantice, pe toate sopranele indigene, pe toți cîntăreții, nu poate prin factura glasului să aibe o carieră mare. Numai prin ea, prin această, numai prin glasul însuși. Ea trebuie făcută. Dacă e vorba să fie făcută mai mare. Făcută între ghilimele. Posibilitățile ca să se ajungă la o celebritate pe care a dorit-o Valentina Crețoiu, nu le avea. Nu pentru că vocea ei nu era de calitate, nu pentru că talentul ei nu exista, ci nu se poate prin factura glasului. În general marii cîntăreți de carieră mare, uitați-vă în jur și ce face. La vremea aceea, mai ales la vremea aceea o fac cîntărețele dramatice sau lejere, tenorii, știu și eu? Dar o soprană are și un repertoriu limitat care nu-i dă anvergură și nu-i dă amploare și nu-i dă un efect imediat.

O voce din sală: Bine, dar putea să o ajute apocalipsul, rugămintile, dumnezei.

Stirbey: Ea trebuie făcută, și lucrul acesta se poate face și lucruri de astea se pot face. Să obții o reputație care să fie peste ceea ce este în mod expres calitatea ta propriu-zisă. Asta se poate face.

Valentina Crețoiu a fost dotată cu o ambiție care trebuie să o numim excesivă, aproape nepermisă. Ambiția unui om este un atribut, este un adjectiv de care este nevoie. Omul nu poate să trăiască așa, trebuie să tindă la ceva, dar dacă această ambiție ți-o canalizezi, ți-o plasezi, ți-o orientezi într-un sens

absolut individualist, atunci răști și ai și surprizele pe care le-a avut. Eu cred așa, că dacă Valentina Crețoiu când a spus că: "Vreau să fac carieră mare", se gândea nu la dînsa, ci se gândea la ce înseamnă arta asta pentru cei în jurul cărora o propagă, în fața cărora o face, atunci lucrul ăsta nu mai era cu prețul pe care l-a plătit, după părerea mea. Pentru că părerea mea este că simpatizantă sau în cuib, sau în cuib legionară nu a fost făcută din convingeri politice. A fost făcută din ambiție personal artistică ca să-și făurească o carieră pe care n-o putea face cu posibilitățile sale.

O tovarășe din sală: Tovarășe Stirbey, aicea noi nu discutăm ce-a fost, ci discutăm ceea ce a făcut acest grup de oameni, ce poziții dușmănoase a avut și să le calificăm.

Tov. Stirbey: După părerea mea de aici pornesc toate lucrurile astea. Dacă dînsa după 1944 n-ar fi avut aceiași ambiție exagerată, nu i s-ar fi părut curios că nu se mai duce nu știu unde să cînte. Unde a cîntat, lucrurile astea au fost făcute într-un regim care era simpatice dînselor și poate că probabil dînsa l-a simpatizat la rîndul dînselor și a făcut față fără discuție acolo, a cîntat poate chiar foarte frumos. Dar dacă dînsa după 1944, că pentru asta am făcut această incursiune, dacă după 1944 dînsa nu a putut să se integreze, n-a putut să-i convină, n-a putut să-i placă, n-a putut să facă un efort să uite, e din cauza acestei ambiții la care a antrenat și pe soțul ei Serban Tassian, la care a antrenat ulterior și pe Cornelia Gavrilescu.

Despre Linu Bădescu nu vorbesc deocamdată, pentru că el a avut altă situație, după părerea mea din punct de vedere artistic vocal. Așa că este normal că dacă un om are o ambiție nemăsurată, necontrolată, care este individualist, care este ego-centrist, care nu poate să conceapă o fericire sau un bine decît numai împrejurul și pentru persoana sa nu putea să nu facă ceea ce a făcut. S-au întrebat de ce, de ce, de ce? Părerea mea este că ăsta e răspunsul. N-a putut să facă. Nu i se oferea. Pentru dînsa ceea ce i se oferea nu era suficient.

O voce din sală: Ce, în coardele vocale stă toată treaba asta?

Tov. Stirbey: Nu, nu, nu. Nu vocală. A spus dînsa că a avut nemulțumiri din punct de vedere artistic și din cauza aceasta a luat atitudinile care le-a luat. Și discuta cum discuta și cum ponegrea regimul, pe care-l ponegrea. Încă odată nu aduc aicea justificări, nu aduc aicea scuze, vreau să spun de unde a pornit și că este perfect logic, după părerea mea, ca dînsa care

concepsea în modul ăsta și n-a putut să se dezbrace de sensul individualist al gândirii sale, a ajuns să facă crimele care le-a făcut împreună cu ceilalți.

Ceilalți, bineînțeles, că fiind în jurul său, Serban Tassian era un om care o asculta orbește, n-a făcut decît să-i cînte în strună.

Cornelia Gavrilescu în situația în care se afla, pentru sentimentele de care vorbea dînsa, a acceptat să vină acolo și să facă cor cu ceilalți doi soliști. Bineînțeles că eu n-am vrea să fac în mod formal o reprobare, pentru că reprobarea este unanimă și la reprobarea asta mă aliez și eu. N-am vrut să fac lucrul ăsta în mod formal, să spun eu făcut așa, n-am făcut bine, au pomegrit. Stiu, e rău, justiția și-a spus cuvîntul. Ei s-au desprins acum din sufletul nostru, ca probă că n-am putut să am nici o emoție în momentul în care a intrat. Vasăzică lucrul ăsta se întîmplă în mod clar și categoric, dar am ținut, am crezut că pot răspunde la întrebările la care n-am vrut să răspundă dînzii cînd i-ai întrebat.

Un tovarăș din sală: Tovarășe Stirbey, spuneți că Valentina Crețoiu și Serban Tassian au fost, au atras și pe Cornelia Gavrilescu ca să facă un cor.

Tov.Stirbey: Asta este adevărat.

Tovarășul: Dar de ce nu vreți să vorbiți totuși de Dinu Bădescu.

Tov.Stirbey: Imediat.

Tovarășul: El ce a fost ? Poate a fost dirijor, ceva.

Tov.Stirbey: Imediat, vreau să spun cum a ajuns Cornelia Gavrilescu acolo.

O voce din sală: Mai concret.

Tov.Stirbey: Vina lui Cornelia Gavrilescu, a spus-o și ea, am spus-o și noi aici. Este de neiertat, fără discuție. Și faptul că un membru de partid poate să suporte la infinit, așa cum a suportat la infinit și pe urmă n-a fost. Concepțiile și vederile unui om ca Valentina Crețoiu face ca Cornelia Gavrilescu să piară de asemeni în fața noastră bruma de acel respect pe care-l puteam să-l mai avem, bruma de înțelegere pe care puteam s-o mai avem pentru acel sentiment care a fost fără discuție foarte profund, foarte violent.

Despre Dinu Bădescu, eu am părerea că toată viața a fost un om neserios. Neserios în viața lui conjugală, neserios, așa spune, nici în artă nu a fost serios. Pentru posibilitățile lui vocale trebuia să facă într-adevăr o carieră foarte, foarte mare.

Si nu cu ajutorul legionarilor să fie primiți la Viena și nu știu unde. Dar a fost un om care nu-și controla niciodată vorbele. Asta s-a putut o zi, două, nouă, după 1944. Sigur că și alții au rămas cu gura căscată poate la 1944, când n-aum fost educați pînă atunci și am vrut să vedem acum ce-o să fie. Treptat, treptat poate ne-am dat seama și poate și noi am avut unele greșeli la timpul nostru, dar ulterior era de dorit ca și el să se încadreze în rîndul celorlalți care s-au atașat cu seriozitate și devotament la efortul de construcția socialismului.

Vina lui Dinu Bădescu este incontestabilă, chiar dacă asta pornește dintr-un, cum spun eu, dintr-o neseriozitate, nu este posibilă, nu este permis. La vîrsta lui, la poziția lui de artist, la situația care i s-a oferit ca el să continue să glumească, să trîncănească, cum se spune așa cum a făcut-o. Așa că eu toată jena și cu toată emoția și cu lucrurile astea nu pot să mă (e întrerupt).

Un tov. din sală: Tov. Stirbey, să nu lăsăm totuși impresia că era vorba la Dinu Bădescu, bietul, de glumă și de trîncăneală și iată noi vrem să-l discutăm.

Tov. Stirbey: Nu, nu, nu, nu. Omul ăsta a fost toată viața un neserios.

Tovarășul: Dvs. ați auzit că nu este vorba de glume și de trîncăneală și de neseriozitate, este vorba de o atitudine foarte clară și precisă, de niște discuții cu caracter profund dușmănos.

Tov. Stirbey: Tovarășul, să vă spun, pentru că ceilalți vorbitori au mers în adîncime în această parte a subiectului, mi-am închipuit, bineînțeles eu nu pot să fiu de acord, nu pot decît să subliniez lucrurile astea, și eu, dar mi s-a părut că pot să dau un răspuns în ce privește partea aceea, de unde a pornit atitudinea lor. Bineînțeles că sînt de acord cu dvs. Sînt de acord cu antivorbitorii mei. Bineînțeles că o consider ca o crimă odioasă, bineînțeles că nu pot să mai continui să mă mai uit în ei ca în ochii unor colegi. Asta este în mod clar, absolut clar lucrul acesta. Așa că lucrul acesta mi s-a părut că a fost suficient dezbătut. Cum să vă spun, s-a intrat în adînc și nu mai vorbesc de raportul tovarășului procuror. Știm azi faptele, știm actele, știm sentința, știm tot, noi raliem, dar am vrut să aduc, mi s-a părut că pot să aduc o mică lumină în mobilul care a făcut ca acest grup să renunțe la demnitatea de cetățean, să renunțe și să ultragieze toate binefacerile și toate bunăvoințele care s-au avut față

de ei, ca fiind foarte vinovați, să ajungă unde s-a ajuns. Mobilul cu mi l-am închipuit în această ambiție nemăsurată, care a făcut să se vîndă. Bineînțeles că toate aceste acte săvîrșite de ei au adus o pată dureroasă pe frontispiciul acestei instituții și bineînțeles că noi cu toții suferim din cauza aceasta. Sigur că nu ne poate rămîne decît angajamentele care să ni le luăm, că dacă cunva s-ar mai întîmpla ca să mai existe în mijlocul nostru așa ceva. Să facem să extirpăm să nu existe așa ceva. Ne vom da toată silința că vom fi foarte atenți cu fiecare dintre noi însine să nu se poată strecura vreodată vreun gînd. Sau dacă cineva vrea să-l strecoare să fim mai atenți decît am fost pînă acum, pentru că poate că am fi putut să ne dăm seama, poate că, iacătă cum era cazul cu tovarășa Cornelia Gavrilescu, a fost chemată chiar la mine în casă și am vorbit despre ea că nu mai poate să continue situația în care este cu tov. Tassian. Cu ocazia ultimului congres, a fost aicea o manifestare și a fost scoasă din program. "Tu nu-ți închipui că dacă tu ești scoasă din acel octet este că tu nu meriți să faci parte. Dar de ce nu meriți?" "Nu poți să pui punct odată la chestia asta?"

Noi am făcut eforturi în chestia asta. Ei, nu s-a putut, nu s-a putut.

Așa că vă facem promisiunile noastre formale și pline de elan și devotament și entuziasm că nu vom mai lăsa se se mai întîmple atît cît vom fi noi aicea, mai ales după această întîmplare atît de nerușinată și atît de reprobabilă. (aplauze).-

- - - -

Tovarăși,

În pauză, un tovarăș din alt teatru invitat astăzi la această ședință îmi spunea că prefera să vină în alte împrejurări la teatrul nostru și discuțiile să aibe cu totul alt aspect. Împărtășesc întrutotul părerea tovarășului. Noi doream ca atunci cînd ne întîlnim să dezbatem problemele care ne frămîntă în creația noastră, în munca noastră de zi cu zi, pentru ca nivelul artistic al teatrului nostru să fie din ce în ce mai ridicat. Dar din păcate și cred că și noi avem o vină că tocmai în teatrul nostru s-au putut întîmpla asemenea lucruri, asemenea fapte mirgave. Dar vreau să asigur pe tovarășii din prezidiu, întreaga adunare, că nu asta este aspectul teatrului de Operă și Balet, nu ăștia sînt oamenii care compun teatrul de Operă și Balet. Teatrul de Operă și Balet este compus din oameni devotați partidului nostru, clasei muncitoare, statului nostru și care prin munca lor neobosită de zi cu zi caută să-și îndeplinească îndatorirea cetățenească ca arta lor să-și aibe mesajul uman oamenilor din sală. Am asistat la proces. Ură cumplită, stîrnită în sufletele noastre celor care au fost acolo. Cui i-am încredințat noi încrederea noastră? Pe cine am înconjurat noi cu atîta înțelegere? Cînd au venit în teatru se știa că fruntașii teatrului sînt Dinu Bădescu, Serban Tassian, Valentina Crețoiu, cu prestigiul artistic de care se bucurau.

Tinerii de la noi din teatru s-au apropiat cu respect cu înțelegere, și care este adevăratul lor chip.

În nenumărate discuții pe care le aveam cu Dinu Bădescu la teatru, cu Tassian, cu Valentina Crețoiu, întotdeauna spunea, nici nu vă dați seama ce a făcut Partidul pentru tineret. Și mie și lui Obensian i-a spus, și lui Loghin și lui Stoian și lui Valentin Teodorian și tuturor tinerilor. Și au dus o dublă existență. Una era față de noi și alta era în sufletele lor. Așa cum momea în ei. Pentru noi trebuie această situație curmată din rădăcină. Se întîmplă lucrul următor, dacă acești oameni sînt ațîțați în sufletul lor, de tot ce poate fi mai urît, mai groaznic, mai înjositor pentru demnitatea de om, e clar că acești oameni nu au ce căuta în rîndurile noastre. E clar asta. Nu se poate ca în rîndul unui colectiv sănătos, a unui

colectiv care are reale înfăptuiri în palmaresul său, în activitatea sa, să-și găsească loc oameni care denigrează tot, ce cu atita strădanie cu atit singe, cu atita luptă a fost făurit de către clasa muncitoare condusă de partidul ei. N-au nimic comun cu aspirațiile noastre. N-au nimic comun cu gândurile noastre, n-au nimica comun cu mesajul pe care teatrul nostru are sarcina s-o transmită spectatorilor din sală.

Vorbeam în pauză cu mulți tovarăși care auzind și referatul prezentat de tov. procuror ne-a elucidat foarte multe probleme și mi-am pus întrebarea: "Cum au putut acești oameni, ani de zile să fie în mijlocul nostru și să putem tolera. Cert e un lucru, că ei au înșelat pe toată lumea. Dar slăbiciunea este întâi și întâi a noastră că n-am fost destul de vigilenți. N-am știut să ne dăm seama cu adevărat ce zace întrînșii. Foști salariați ai teatrului de Operă și Balet și-au permis să denigreze conducerea de partid, statul nostru, orînduirea noastră socialistă și să spună că au dus-o prost. Vreau să-i aduc aminte Valentinei Crețoiu că atunci cînd s-a operat și a fost bolnavă a existat din partea acestui stat înțelegere. Si venea să-și ridice salariul integral. Vreau să-i aduc aminte lui Dinu Bădescu, care-mi pare rău că lipsește, că i-aș fi spus-o de la obraz cum ne mințea tot timpul, în toate convorbirile ce le-am avut cu dînsul. Ne mințea în față. Una spunea și alta gîndea în toate manifestările lui. Vreau să-i aduc aminte lui Serban Tassian care nu odată mi-a spus, uite ce frumoase clădiri face partidul, uite ce a făcut partidul. Si ce zăcea în sufletul lui și Inseamnă că acești oameni au dus o viață dublă.

Asta este clar. Inseamnă că acești oameni n-au fost sinceri pentru că nu pot fi sinceri. Si mă așteptam că în această adunare în apropierea scenei pe care datorită îngăduinței, clemenței regimului nostru democrat popular, cunoscîndu-li-se trecutul murdar, au cîntat, au primit titluri pentru asta și tot n-au fost mulțumiți. Credeam că în această ședință vor avea în cearul al 12-lea această forță, acest mic grăunte de omenie, de cinste în ei și să-și recunoască deschis greșala. Nu greșala, ci fapta murdară, oribilă, pe care au săvîrșit-o și să spună cinstit adevărul. Dar nici aici nu au avut o atitudine pentru că nici nu poate.

Fiind în jurul lui Valentina Crețoiu, Serban Tassian era un om care o asculta orbește, n-a făcut decît să-i cînte în strună. Dar nici aici nu a avut o atitudine ! Pentru că

nici nu poate s-o aibă ! De vreme ce acești oameni, ani de zile, au dus o viață dublă, de vreme ce acești oameni una făceau și alta gîndeau și nu numai că gîndeau, ci improșeau cu noroi tot ceea ce cu atîta strădanie a fost făcut, e normal că e totul putred în ei. E totul putred ! Asta este adevărul ! Ani de zile în această instituție s-a ținut seama - și asta e rău, că s-a întîmplat așa - de unele capricii, de unele veleități vedetiste, de unele atitudini: "asta pot face, asta nu pot face, asta vreau, asta nu vreau". Si o vină mare avem cei ce muncim în această instituție, că am tolerat ani de zile și am trebuit să așteptăm ca acest lucru să-l clarifice nu Teatrul de Operă și Balet, ci alte organe de stat.

Cert este un lucru tovarășii: că pentru colectivul nostru...(nu continuă) Vreau să-i mai aduc aminte, că-mi scapă, de cîte ori, cu cîtă dragoste, cu cîtă atenție, cu cîtă căldură i s-a vorbit Corneliiei Gavrilescu și lui Viorica Cojăcaru. Li s-a atras atenția de nenumărate ori. Personal, de nenumărate ori am stat de vorbă și i-am arătat că acest om nu are ce căuta lîngă dînsa. Ea și-a urmat drumul ei, astăzi cred, al convingerilor ei personale.

Vreau să asigur pe tovarășii, atît din prezidiu, cît și întreaga adunare, că nu acesta este aspectul Teatrului de Operă și Balet. Si așa cum a arătat tovarășa Arta, noi avem tineri minunați, avem cadre admirabile.

S-a spus după ce au plecat de la noi, că Teatrul de Operă și Balet cum va merge fără Dinu Bădescu și fără Serban Tassian. Vreau să spun că merge bine. Si nu bine, chiar mai bine, și că spectacolele noastre, în momentul de față, de la spectacol la spectacol, își ridică calitatea lor artistică. Vreau să spun că astăzi tineretul nostru, noi avem în mijlocul nostru cadre valoroase care au dus reputația peste granița țării noastre. Au dus gloria cîntului românesc peste hotare. Herlea Nicolae, Dan Iordăchescu, Teodora Lucaciu, Maria Sindilaru și lista este mare și ne bucură. Toți aceștia muncesc cu devotament, cu cinste. Nu acesta e obrazul Teatrului de Operă și Balet. Ne luăm angajamentul tovarășii, să nu mai oferim asemenea jalnice spectacole, pe care azi păcat că le dăm tovarășilor noștri invitați. Preferăm o discuție creatoare în jurul unei probleme artistice, decît asemenea discuții. Totuși ne luăm angajamentul ca asemenea lucruri să nu se mai întîmple niciodată în instituția noastră. Vigilența noastră revoluționară a comunistilor, a membrilor de partid, a

taturor oamenilor cinstiți din Teatrul de Operă și Balet, va fi permanent trează. Sint de părere că acești oameni nu au ce căuta în instituția noastră. Sub niciun fel de formă (aplauze).

- - - -

Curvintul tov. Lascarache Popa

Tovarăși,

Asistăm azi la o judecată, așa cum am asistat acum vreo cîțiva ani cînd Antonescu a fost judecat și băgat la locul lui. Faptele lui Antonescu și faptele acestor - sînt de acord cu tov. Stancu, de la Teatrul Național - păduchi, nu sînt departe unele de altele. Aceste elemente dușmănoase și rele au căutat să răstoarne ceea ce clasa muncitoare din ilegalitate a luptat în frunte cu P.C.R. și a dobîndit în 1944 de a lua puterea în mînă. Și iată că din 1944 și pînă acum sînt aproape 18 ani și aceste elemente ticăloase și mirșave încă nu s-au lămurit și caută să arunce cu noroi în ochii clasei muncitoare, care a luptat și a dat condițiile acestora, pentru ca ei să poată să-și exercite meseria de artist. Tovarăși, aceștia nu mai sînt artiști. Noi, colectivul de scenă tehnic, îi menajăm pe toți artiștii. Noi avem grije să nu răcească și le creem condiții pentru a putea da spectacole de calitate. Da tovarăși, sîntem de acord și sîntem alături de acei ce sînt progresiști și sînt de acord cu construirea socialismului în patria noastră scumpă (aplauze).

Domnule Tasian, auzi ce aplauze ! Așa te aplauda cînd jucai pe scena noastră, aici. Ce o să zică muncitorii aceia care vor auzi acum că Tasian e un trădător și un criminal ? Ce o să zică, domnule Tasian ? O să te admire ? Nu ! Așa cum a spus tov. Stancu, ești un păduche și te vom strivi ca pe un păduche. Nu va rămîne nici unul de teapa dumată, deoarece pe toți îi vom strivi. Nu vor rămîne, ci aceiași scartă o vor avea.

Ce pretenție să avem la Valentina Crețoiu, cînd are această educație burgheză ? A trăit sub suspiciile curții regale. Putem noi să transformăm un element cu această educație burgheză-legionară ? Cînd pe timpul legionarilor erau numai morți pe stradă ? Cum putem să avem pretenții la aceste elemente criminale și dușmănoase ? Nu putem tovarăși ! Tov. Hero a spus, și e adevărat, că am greșit și noi că li s-a acordat titluri de artiști măriți și o serie întreagă de decorații. A greșit, fiindcă noi am căutat să creiem condiții și dușmanul nu se lasă pînă ce nu trădează, pînă ce nu-și face mendrele, așa cum a învățat

la societatea burgheză, capitalistă.

Bu am auzit aici că Cornelia Gavrilescu a spus că a legat-o sentimentul de Tasiu și de aceea a greșit-o. Dar pe altă parte s-a vădit că Valentina Crețoiu e nevasta tot a lui Tasiu, și atunci mă întreb: Țasta e morala pe care ai căpătat-o doamnă Cornelia de la partid ? Eu cred că nu. Partidul nu ne învață așa. Și atunci, dacă te-a cuprins așa mare sentiment de dragoste de acest "păduche", de ce doamnă Cornelia ai vrut să distrugi regimul pentru care a luptat partidul și clasa muncitoare ? Pentru un sentiment al lui Tasiu ? Eu cred că ai făcut-o conștientă, nu inconștientă, așa cum spui. Că nu sînteți așa inconștienți, sînteți foarte maturi.

În ceea ce privește pe Cojocaru, eu am văzut manifestările dinsei din anumite ședințe de partid. Era îndărătnică și fuma țigare după țigare cînd cineva căuta s-o ajute spunîndu-i: "uite, ai greșit cutare și cutare". Mi-am vorbit în sine că e greu de transformat omul. Dar mă mir fiinică ea a învățat în regimul nostru. Și educație, și meserie, și ajutor și condiții care i s-au pus la dispoziție. Apoi nu sentimentul te-a atras la banditul acela de Dinu Bădescu, ci dorința de a ajunge doamnă mare. Că dacă bomba atomică omora jumatate din Europa, rămînea dumnea cu Dinu Bădescu și ehei, ce făceai pe aici ?! (risete, aplauze). Ce ai găsit la Dinu Bădescu, la ăia de 58 de ani ? Ai găsit sentiment ? (risete, aplauze). Nu, n-ai găsit sentiment. Ai vrut să te ridici și ți-a plăcut să faci spionaj împotriva regimului nostru. Ai căutat să răstorni puterea populară din țară de la noi, împreună cu Dinu Bădescu. Iată unde te-a dus sentimentul.

Țiți tînră, îmi pare rău că ești cu perspectivă. Meserie bună, cu perspective bune, dar n-am ce să-ți fac (risete).

Tovarăși, în timpul contrarevoluției din Ungaria, s-a făcut o ședință publică și printre altele s-a arătat felul cum contrarevoluționarii au atacat regimul de acolo.

El. Tasiu și doamna Cornelia n-au binevoit să ia poziție împotriva celui Popovici care căuta să facă un guvern în țară la noi și să se coalizeze cu guvernul contrarevoluționar din Ungaria. Ei au fost foarte comosi, au tăcut, ceea ce înseamnă că le-a plăcut ceea ce făceau contrarevoluționarii, din Ungaria. Și Popovici era șeful acelei formații care încerca să facă la noi în țară guvern contrarevoluționar.

Tovarăși, eu propun ca aceste elemente criminale,

aceste elemente degradate, după mine, elemente care se rup de artiștii cinstiți, de omul cinstit din republica noastră populară, n-au ce căuta în teatrul nostru ca salariați. Ei n-au nimic comun cu salariații și cu instituția noastră. Ne-a făcut de ris și acum trebuie să ducem muncă de lămurire cu muncitorii de prin fabrici, cărora trebuie să le spunem că Tasian a fost cu reminiscențe burghese, că e un ticălos, un nemernic, un criminal care a vrut să vîndă și să trădeze această patrie scumpă, pentru care a luptat clasa muncitoare și P.C.R. (aplause).

306

305

Cuvîntul tov. Konia Ladislau

Tovarăși,

Bu ca tînăr fiu al republicii, chiar țin minte că a fost un articol apărut într-un ziar care era intitulat: "De-o vîrstă cu republica", care niciodată nu m-am gîndit în viața mea că am să devin cîntăreț, fiu al familiei de mineri, nu mă gîndeam că am să fac această frumoasă meserie dacă nu se întîmpla această transformare în țara mea.

Trîind aceste clipe, acești ani de după eliberare, făcînd școală și învățînd de la conducătorii mei, de la colegi cîntăreți, am ajuns să mă fiu apreciat de conducătorii de stat și să mi se împlinescă visul, pe care pe urmă l-am ales, de a fi artist liric. Nu găsesc cuvinte ca să vă spun indignarea mea profundă față de aceste acte făcute de domni din rîndul întîii.

După debutul meu din "Oneghin", scria în ziar că par să reeditez figura lui Tesian. Si chiar am primit o fotografie de la Tesian, cu următoarea dedicație: "Fiului meu într-ale artei". Vreau să spun ca să știe, că am fost foarte apreciați domni - din primul rînd - de noi, tineretul, ca vocaliști-cîntăreți. În orice caz nu vreau să reeditez succesul lor pe care îl discutăm azi aici. Să știe că crime pe care au comis-o n-o să fie iertată niciodată și n-o să îngăduim ca de aici încolo să se mai întîmple așa ceva.

Propun să li se ridice celor patru, care au fost făcuți artiști amariți și laureați, titlurile.-

----

Cuvîntul tov. Colea Răutu

Tovarăși, plin de indignare am ascultat referatul tovarășului procuror. Eu cred să fie cineva în sală care să nu fie scîrbit, îngrozit de crimele care li se pun în sarcină. Mai bine nu se năstese decît erau aici.

Mă întîlneau cu ei pe stradă și le spuneam "bună ziua" la toți, că erau respectați de cameni, de actori. Statul le-a acordat încrederea creșind că mai sînt recuperabili. Noi știam că au fost legionari. Toată lumea a știut. Dar ziceam: "Camenii și-or fi venit în fire". Dar vedem ce-au făcut. Și acum unii din ei mai în vîrstă, dar mă gîndesc la Cornelia Gavrilescu, că e tînră. Unde oîți Cornelia Gavrilescu, sau unde ai cîntat? Uite la sala asta, cine ți-a făcut-o? Și cealaltă, ai mai fost și impegată la C.F.R. Cum nu ți-e rușine? Le scapă vorbitorilor un nume de aici. De altfel nici nu știu, eu nu i-aș categorisi "grup". Eu le-aș spune, eu știu, nu știu cum să fac capul de afiș, pentru a nu se supăra unul din maeștrii. Să zicem: "Dinu Bădescu și compania". De el se vorbește puțin aici.

Noi, colectivul Teatrului Muncitoresc C.F.R., înfierăm crima odioasă, abominabila crimă pe care au comis-o.

Cuvîntul tov. Brediceanu Tiberiu

Tovarăși,

Ne aflăm în sala Teatrului de Operă și Balet, sală ridicată în anii puterii populare, sală în care seară de seară colectivul nostru caută prin arta sa să transmită emoții care să trezească în inimi sentimentele cele mai nobile și generoase. Ne aflăm în sala în care, seară de seară, prind viață ideile și aspirațiile unor compozitori, care și-au închinat talentul și viața pentru a transmite semenilor lor mesajul unor idealuri mărețe, visuri a căror realizare n-au apucat nici măcar s-o întrezărească. Ne aflăm în sala în care publicul nostru, seară de seară, înconjoară cu nespusă dragoste pe artiștii săi, răsplătindu-i cu îndelungi aplauze.

Tovarăși, cu adîncă mîhnire ca artist, și cu legitimă revoltă ca cetățean, sînt silit să văd astăzi sala noastră, sala care ne este atît de dragă și în care muncim zi de zi, să o văd transformată în sală de judecată și înfierare a unor oameni ce altădată erau artiști de frunte, care prin atitudinea și faptele lor s-au rupt de colectivul din care făceau parte, s-au constituit într-un grup izolat și dușmănos. Pentru noi ei reprezintă un grup de oameni rătăciți, desprinși de realitate, orbiți de minia neputinței de a reinvia o orînduire de mult apusă. Prin faptele lor, acest grup s-a desprins nu numai de întregul popor, dar după părerea noastră ei au încetat de a mai putea fi numiți de către noi, artiști. Intr-adevăr, cum mai putem să numim artiști niște oameni care după cum reese din referat, consideră că ocupația nazistă a fost prea scurtă și prelungirea ei ar fi adus adevărata civilizație poporului nostru? Care mai pot fi numiți artiști, oameni care înțeleg prin civilizație lagărele de internare, cuploatele de ars oameni și declanșarea celui mai mare măcel care l-a cunoscut omenirea? Mai pot fi numiți artiști aceia care au atîta rea credință pot să neghe că după 23 august arta a cunoscut în patria noastră o înflorire fără precedent, că s-au creat zeci de teatre, de filarmonici și de opere, și că artistul este stimat ca niciodată?

Înăfîrșit, mai pot fi numiți artiști aceia care

in momentul cind intreaga omenire progresista lupta cu hotarire pentru inlaturarea posibilitatii declansarii unui nou razboi, pentru desarmare si pentru pace, iar ei preconizeaza distrugerea a unei jumitati din populatia globului ? Nu ! Acesti oameni nu mai pot fi numiti artisti, nume care a insemnat intotdeauna purtatorul ideilor cele mai nobile, profund umanitariste si inaintate.

Doarasi, infierind cu toata hotarirea manifestarile antipatriotice ale acestui grup, sint convins ca intregul colectiv se desolidarizeaza total de atitudinile lor dusmanoase, si criminale. Sint convins ca acest colectiv dind in viitor dovada de sporita vigilenta si principialitate, va curma din radacini orice manifestare care ar putea aduce, chiar indirect, la denigrarea prestigiului sau.

Artistii Teatrului de Opera si Balet, constienti de telurile marete ale socializmului, asigura conducerea de stat si de partid ca vor sti sa dea intotdeauna dovada de inalta tinuta artistica si de neclintit patriotism.

Cuvîntul tov. Barbu Dumitrescu

Vreau să vorbesc în primul rînd în calitate de artist, artist liric, regizor de teatru muzical, care ridicînd ochii și văzînd această frumoasă clădire, nu pot să nu-mi aduc aminte de perioada dinainte, în care Opera nu avea un teatru. Nu pot să nu-mi aduc aminte de o perioadă în care cîntăreții Operei cîteva luni - mi-aduc aminte - n-au primit salariu. Au fost luni de zile, prin treizeci și ceva, cînd cîntăreții Operei au trăit cu ceai și cu covrigi. Cum poți să nu vezi zecile de blocuri care cresc în fiecare zi în jurul nostru ? Cum poți să nu fii mîndru cînd citești în presă realizările industriei ? Cum poți să nu fii mîndru de filarmonicile din țară, care sînt cum n-au fost niciodată ? Zecile de teatre care au înflorit în țara noastră ? Și cum să nu simți, nu numai datorită, dar necesitatea stringentă de a pune umărul și de a te integra în această mîreață construcție ? Cum să nu simți recunoștința față de partid pentru aceste mîrețe realizări ? Cum e posibil să nu vezi aceste lucruri ?

S-a vorbit aici foarte mult de prețuirea, de mulțumirea sau de nemulțumirea personală a celor din grup. Cum e posibil, să legi integrarea ta în această mîreață operă, de măruntele mele realizări sau nerealizări, de prețuirea la nivelul la care cred eu sau nu ?

Cum pot să consider scena un loc unde fac carieră, și nu o tribună de educație și nu locul unde mi-aduc eu prinosul meu, din tot sufletul meu, față de efortul clasei muncitoare ? Ce demonstrează acest lucru ? Egoism, ego-centrism, răutate, privire aruncată în jos către măruntele mele interese și opacitate totală față de tot ce se întîmplă în jurul meu. Mentalitate care nu are ce căuta în arta noastră. Nu cariera determină integrarea mea în această mîreață operă, ci înalta conștiință cetățenească a artistului nou.

În calitate de director al unei instituții artistice înțeleg dîn aceasta sporirea sarcinilor noastre neobosit. Sporirea vigilenței noastre, ca să nu mai permitem nici cel mai mărunt început de manifestare de natură acesată. Sporirea educării politico-ideologice a noastre la nivelul la care într-adevăr să

fiin o tribună de educație pentru clasa muncitoare.

Si aş mai vrea să vorbesc într-o a treia calitate. Aş vrea să spun grupului ceva: faţă de dorinţa bolnăvicioasă de distrugere care se desprinde din materialul citit, aş vrea să spun că eu am un fiu şi că vreau ca acest fiu să crească frumos, întreg, să beneficieze de toate avantajele create de regimul nostru, să înveţe la şcolile create de regimul nostru şi să nu fie un schilod şi un sclav, rezultat al apocalipsului preconizat de viziunile bolnave - cu biblia în mână - ale grupului (aplauze).

Nu apocalipsul acesta biblic, bolnav, maladiu, obscurantist, ci vreau realităţile splendide create de mîna omului şi de om. Resping cu hotărîre şi vehemenţă acţiunea criminală a grupului. Încă odată spun că asemenea mentalităţi nu au ce căuta în arta noastră şi asigurăm partidul şi guvernul că noi, artiştii, vom şti să luptăm cu fermitate alături de clasa muncitoare ca să apărăm ceea ce s-a cîştigat (aplauze).-

FILĂ DE CERTIFICARE

Prezentul dosar conține un
număr de 310 file,
plus file onis
și a fost verificat de Scoru Gabriel
DATA 10 06 2010 Ar